

DOKUMENTI

SLOVENSKEGA GLEDALIŠKEGA MUZEJA

14

LJUBLJANA

1969

DOKUMENTI SLOVENSKEGA GLEDALIŠKEGA MUZEJA 14
Izdaja Slovenski gledališki muzej v Ljubljani, Cankarjeva 11
Uredila Mirko Mahnič in Dušan Moravec
Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani

VSEBINA :

Mariborsko gledališče med obema vojnama (Jaro Dolar)	117
Leto 1921 — prelomnica v razvoju mariborskega gledališča (Bruno Hartman)	126
Mariborska gostovanja v Ljubljani (Dušan Moravec)	163
Maribor in Zagreb (Slavko Batušić)	168
Spomini na mariborsko gledališče (Radovan Brenčič)	177
Mariborsko gledališče 1919—1941 — Bibliografsko kazalo (Stanislav Kos)	193
Popravki	252

TABLE DES MATIÈRES :

Le théâtre de Maribor entre les deux guerres (Jaro Dolar)	117
L'an 1921 — un tournant dans le développement du théâtre de Maribor (Bruno Hartman)	126
Les représentations du théâtre de Maribor à Ljubljana (Dušan Moravec)	163
Maribor et Zagreb (Slavko Batušić)	168
Notes sur le théâtre de Maribor (Radovan Brenčič)	177
Le théâtre de Maribor entre 1919—1941 — Bibliographie (Stanislav Kos)	193
Errata	251

DOCUMENTS DU MUSÉE DU THÉÂTRE SLOVÈNE — N° 14
Publié par le Musée du théâtre slovène, Ljubljana, Jugoslavija
Rédigé par Mirko Mahnič et Dušan Moravec
Imprimerie »Jože Moškrič«, Ljubljana, Jugoslavija

Dar izohyfa Taja . 10.10.67

Jaro Dolar

Mariborsko gledališče med obema vojnama

(Nekaj spominov in marginalij za bodočega zgodovinarja)

Pravzaprav mi je kar nekam tesno, ko se lotavam pisanja o mariborskem gledališču. Zavedam se, da bi to morala biti študija, ki bi zajela vso bogato problematiko gledališča v prostoru, ki se po nekaterih značilnostih bistveno razlikuje na primer od ljubljanskega. Namesto uradniško-intelektualskega narodnostno nespornega kulturnega centra imamo tu opravka z industrijskim narodnostno komaj osveščenim mestom v najbližji soseščini kulturno zelo samozavestnih in bogatih tužcev. Mariborski Nemci so namreč kljub močnemu dotoku primorskih Slovencev po prvi svetovni vojni imeli tudi v novi državi položaj nekake sicer zelo izolirane, a gospodarsko odločilne elite. Ker je bila mariborska slovenska gledališka tradicija šibka in mnogokrat za dolga leta prekinjena, je slovensko gledališče v Mariboru obdržalo svojo narodno-obrambno, ali vsaj narodno-osveščujočo vlogo in pomagalo premagovati manjvrednostne komplekse novih slovenskih meščanov. Poleg tega bi bilo treba v taki študiji zasledovati notranjo rast tega gledališča, v katerem so se menjavali drzni poskusi v sodobnih tudi modnih strujah s tesnim naslanjanjem na preizkušene vrednote starejših klasičnih avtorjev — včasih smo jih mladi študentje kar preodločno in po krivem odklanjali kot zaprašene — ter z nujnimi često bulvarskimi kompromisi na račun bolj ali manj vulgarnega okusa. O vsem tem bi bilo treba pisati in o vsem tem se bo še pisalo.

Toda to je naloga, ki ji jaz nisem kos in se je ne nameravam lotiti. Pripadam namreč generaciji, ki je vse pretesno živela in zorela ob tem gledališču, da bi lahko s hladno objektivnostjo, ki je pogoj za slikanje zveste zgodovinske podobe, neprizadeto tehtala in ocenjevala. Rasli smo ob repertoarju tega gledališča tudi tedaj, ko smo ga odklanjali, in si tu oblikovali svoj umetniški nazor; ob igralcih in režiserjih tega gledališča smo si likali svoj okus. Kakor je nihala razvojna črta mariborske gledališke ustvarjalnosti, tako je nihal naš odnos do gledališke umetnosti in dobival svoje kritične korekture ob redkih gledaliških gostovanjih. Šele ko smo prišli v Ljubljano študirat, se nam je ob primerjanju s predstavami, ki so jih postavili Šest, Milan Skrbinšek, Kreft, Debevec, Delak in Stupica, naša sodba nekoliko ustalila. Bili smo nekakšne gledališke »dvo-

živke«, zato se nam je zaradi stilnih razlik med obema gledališčema marsikaj razodelo, kar bi nam sicer ostalo prikrito. Da je pri vsem tem treba upoštevati naš vse prerado in preveč poudarjeni lokalpatriotizem, posebno pa dejstvo, da nam je bilo tedaj marsikaj všeč, ker smo bili mladi, in da še danes marsikaj gledamo skozi rožna očala nostalgije po mladih dneh, se razume samo po sebi.

Če sem se kljub vsem omejitvam, ki jih narekuje moja neobjektivnost, vendarle odločil, da napišem o tem gledališču nekaj osebnih spominov, je to zategadelj, ker utegne nekoč tudi to pričevanje služiti — naj mi bo dovoljena obrabljena prisposoda — kot nekakšen mozaičen delček za zgodovino mariborskega gledališča. Morda je takšna »mozaična tehnika« tudi najprimernejša za pripovedovanje o kratkoživi umetnosti, od katere nam ostajajo v spominu samo drobci posebno intenzivnih doživetij — kdaj pa kdaj samo prizor, neka posebna intonacija v glasu, živobarven del oblačila, ali celo samo kretnja.

* * *

Ne vem, ali je mogoče imenovati Maribor pravo gledališko mesto. Menda je bil Julius Bab, ki je zapisal, da je najzanesljivejši znak, po katerem se da prepoznati gledališko mesto, v tem, da meščani s svojim gledališčem niso zadovoljni, da ga ostro kritizirajo, da pa ga kljub temu vsak večer napolnijo. Priznati je treba, da so posebno zadnja leta pred vojno Mariborčani svoje gledališče prav pridno polnili in da se je o gledališču posebno po kavarnah zelo mnogo razpravljalo. Boj za publiko, ki ga je začel že Nučič prvo sezono po prevratu, v vseh letih med obema vojnama ni bil vedno enako uspešen. Poleg treh predstav Ibsenovih Strahov je bilo tudi 14 predstav Hervéjeve operete Mam'zelle Nitouche. Iz takega razmerja med opereto in kvalitetno dramo, odnosno opero, ki je tako značilno za malomeščanski provincializem, se je Maribor le težko izkopal v zahtevnejši repertoar. Stara avstrijska tradicija, morda tudi sam temperament občinstva, nekatere izrazito talentirane operetne pevke (na primer Marica Lubejeva in Pavla Udovičeva), prav gotovo pa tudi nekaj spretnih in posrečenih gledaliških prijemov — vse to je povzročilo, da si je uprava, ki je bila v stalnih finančnih težavah, s takimi predstavami ustvarjala gmotno bazo za dramo in morda tudi za opero, ki pa je imela, dokler je živela, vedno dovolj občinstva. Sicer pa smo imeli v Mariboru tudi vsaj enega pravega teatromana, ki skozi več let ni zamudil niti ene gledališke predstave. Operetne melodije so bile vedno zelo popularne, saj so uvedli v Mariboru menda edinstveno prakso, da je v odmorih tako rekoč ves avditorij pod taktirko dirigenta, ki se je obrnil proti občinstvu, prepeval glavne arije, katerih tekst so z diapozitivji prenašali na zaveso. Tako je postalo gledališče zelo priljubljeno, čeprav še vedno dvomim, da je bilo veliko obiskovalcev, ki bi prehodili strmo in naporno pot od »lahkokrile muze« do umetniško zahtevnejših predstav, na katere bi se po užitkih, ki jih je nudila opereta, počasi privajali.

Posebno naivno pa je bilo pričakovanje, da bi privabili v gledališče mariborske gospodarsko tako trdne Nemce. Ti so prihajali samo ob nemških gostovanjih (npr. Hauptmannov Biberpelz iz Berlina). Tedaj pa so s fraki, smokingi in svečanimi toaletami, s katerimi preprosti slovenski uradnik, posebno učitelj, seveda ni mogel tekmovati, dokazovali svojo družabno uglajenost in gospodarsko premoč.

Simpatična posebnost mariborskega gledališča so bile delavske predstave. Člani Svobod in menda tudi sindikatov so večkrat na leto pokupili vso hišo in jo tudi do zadnjega kotička napolnili. Pri izbiri repertoarja za delavsko občinstvo so v glavnem vztrajali pri kvalitetnejših delih, uprava pa je za take predstave dajala poseben popust.

Ne vem, ali je že napisana sociologija in psihologija dijaškega stojišča. Mislim, da bi dal prav Maribor za tako študijo odlično gradivo. Svečano razpoloženje na premierah, kjer smo se stiskali, da so nekateri omedlevali, prepevanje pri operetah, kjer smo že poznali nekatere posebno lepe glasove, predvsem pa uspeh ali neuspeh predstav — vse je bilo skoro izključno odvisno od dijakov. Bili smo nedisciplinirani protestniki, zaverovani uživalci in navdušeni klakerji. Ko se je proti koncu tega obdobja razpoloženje dijakov in študentov vedno bolj nagibalo na levo, smo prav gotovo vsaj do neke mere vplivali tudi na repertoar, saj so postajala dela z napredno tendenco že skoro jamstvo za uspeh. Spontani aplavzi pri Čapkovi Beli bolezni, ali po pravdačevem govoru v Kreftovih Celjskih grofih so bili že prava politična demonstracija. Je bilo to drugače kakor na primer v Ljubljani? Morda vendarle. Zdi se mi namreč, da je bil v mnogo manjšem mariborskem avditoriju delež dijakov večji. Poleg tega pa so tudi dijaški abonmaji že kar precej zalegli. Za tesno zvezo med odrom in dijaki so skrbele tudi razne dijaške diletantske predstave, posebno pa dijaške akademije ob koncu šolskega leta. (Na eni teh akademij so maturantje klasične gimnazije igrali precejšen odlomek Ojdiipa v stari grščini!) Tudi osebnih stikov med igralci in dijaki je bilo precej, saj so nekateri igralci, na primer Nakrst ali Furijan pomagali pri dijaških predstavah.

Dijaki in študentje, profesorji in učitelji, tipkarice pa tudi majhni uradniki na sodišču in na občini, precej pravnikov in zdravnikov, celo nekaj takih, ki jih danes imenujemo »tehnična inteligenca« — to so bili »groundlings« in »lords« mariborskega gledališča, ki sicer niso dvignili nobenega Shakespeara, so pa bili vsekakor dovolj trdna opora za gledališče, ki je v najtežjih razmerah doseglo dostojno umetniško raven.

Skratka: tisti tako pomembni element vsakega gledališča, ki se odločilno uveljavlja pri ustvarjanju skupne gledališke umetnine: občinstvo je proti koncu tega obdobja že kar uspešno opravljalo svojo nalogo.

* * *

Gostovanje Germanove z njeno skupino iz Moskvskega hudožestvenega teatra verjetno ni bila prva gledališka predstava, ki sem jo videl. Zdaj bi seveda rad zapisal, da mi je vsa predstava še živo pred očmi. Morda bi si lahko pomagal tudi z »nepozabnim vtisom«, toda resnica je drugačna. Vse gostovanje se mi je v spominu že močno zameglilo — samo nekateri drobci so še ostali. Igrali so Ibsenovo »Gospo z morja«. Spominjam se prizora, ko je slonela Ellida — Germanova — bil je že pozen mrak — ob nekakšnem stebru pri vrtnih lase-tih in strmela v obzorje. Imela je dolge, menda celo razpletene, plave lase. Zdela se mi je čudovito lepa. Še lepša je bila njena kretnja, ko je počasi dvignila roko. Tedaj pa se je pojavil tujec. Nekaj mračnega, nekaj skrivnostnega, nekaj grozljivega je bilo v vsem tem. Vse drugo je megla, še tujčevega samokresa in prizora, ko Wangel Ellidi poljubi obe roki, se komaj spominjam. Bil

sem še mlad fant, hodil sem v prve razrede nižje gimnazije in se tedaj iz čistega navdušenja za slovansko Rusijo učil ruski, da sem še kar dobro razumel, za kaj je šlo. Morda pod vplivom časopisnih vesti, morda iz navdušenja nad rusko predstavo, morda pa tudi zaradi same predstave se mi je zdelo vse silno imenitno, skoro bi zapisal »zgodovinsko«. Občutek za poetično razpoloženje, za vzdušje na odru mi je ostal. Iskal sem ga — morda včasih tudi po krivem — v vseh predstavah, ki sem jih pozneje gledal.

Neko podobno občutje me je obšlo pri Pregarčevi režiji Idiota, pač tudi zato, ker sem vedel, da se je Pregarc učil pri hudožestvenikih. Njegov polni, zame nekako »ruski« glas, ko je igral Rogožina, mi je — tokrat zares — ostal do danes v spominu, saj sem Idiota gledal trikrat zaporedoma — bilo je tik pred koncem šolskega leta. Še vse prihodnje dni sem v šoli sanjal o Rogožinu, o knezu Miškinu in o Nastasji. Kneza je igral Železnik — še danes ga vidim, kako je nemočno sklepal roke, Nastasjo pa sta igrali izmenoma Starčeva in Kovačičeva. Čeprav sem Dostojevskega že dokaj dobro poznal, me je predstava neznanško vznemirila in do kraja zaposlila mojo fantazijo. Pravo čudo, da se šolsko leto ni končalo s katastrofo! Sicer pa je to bilo mnogo pozneje, mnogo po Gospe z morja.

* * *

Znamenite prve slovenske predstave — Tugomera — žal nisem videl, ker sem bil tedaj bolan, pač pa sem jo nekako sodoživljal. Moj najboljši prijatelj Drago je igral Rastka. Poslušal sem ga, ko se je učil vlogo, menda sem mu celo govoril iztočnice. Še dolgo pozneje smo se igrali gledališče. Predstava Tugomera se je namreč neverjetno zvesto vključevala v nacionalno navdušenje in v razburjenja prvih poprevratnih dni, v debele naslove dnevnih časopisov, ki so govorili o usodi slovenske meje in samega Maribora in še prav posebej o generalu Maistru in njegovih fantih. Ne verjamem, da bi bilo gledališče z dnevnim političnim dogajanjem še kdaj pozneje v takem sozvočju, kot v tistih prevratnih dneh. Tako je bilo že moje prvo še »predgledališko« doživetje povezano z občutkom o tesni zvezi med gledališčem in dnevno politiko, z občutkom, ki se ga do danes nisem mogel do kraja otresti.

Mnogo pozneje so ob protestih proti Rapallu igrali Bevkovega Kajna. Preprosta zgodba o dveh sovražnih bratih, od katerih je bil eden renegat, me je v splošni nacionalistični mrzlici vsega prevzela. V prizoru, ko brat potepta tujo trobojnico, je v gledališču zagrmel aplavz, da mi je srce hotelo skočiti iz prsi. Imel sem trinajst let in bi najraje kar pri priči šel v vojsko. Kar nekam čudno se mi je zdelo, da je bil drugi dan tak kakor vsi drugi in da se pravzaprav ni nič posebnega zgodilo. To razpoloženje se je mnogo hitreje poleglo kot navdušenje prvih poprevratnih dni. Kaj ni bilo pristno? Ali igra in igranje — režiral je Bratina — ali pa ne povsem iskreno spodbujano nacionalistično hejslovanstvo, ki so ga sami rapallski podpisniki v Beogradu znali držati v »primernih« mejah?

* * *

Prva predstava, ki sem jo videl, je bil najbrž vendarle Lahov Pepeluh. Nekakšna moška varianta Pepelke, če se prav spominjam. To je bila najbrž edina Nučičeva režija, ki sem jo videl. Čeprav sem bil še otrok in sem pravljico užival z vsem srcem, sem tu doživel prvo razočaranje. Čudežni beli konj, ki se magično

razsvetljen prikaže v ozadju, je bil sicer zelo lep — toda bil je naslikan in negiben. Ko bi ga junak moral zajahati, je nastala tema. Verjetno je bilo že pri tej predstavi, ko sem tik preden se je dvignila zavesa — na njej je bil naslikan Maribor in nekaka muza z vencem — prvič začutil tisto nemirno pričakovanje, tisti srh, ki se me loteva še danes, preden se svečana svetloba gledališkega auditorija prelije v luč drugega, odrskega dogajanja. (Ta mnogo prevelika sprejemljivost je tudi kriva, da nikoli nisem bil kaj prida gledališki kritik!)

* * *

Tudi naslednje gledališko doživetje, ki se ga spominjam, je bilo samo posredno. Bratina se je bil odločil, da uprizori Hasencleverjevo dramo *Onstran življenja* (*Jenseits — Ne vem, zakaj je bilo treba naslov podaljšati in »konkretizirati«*). Ker pa se je bal, da ga Mariborčani ne bi razumeli, je vabil nekatere mariborske intelektualce na nekakšne diskusije. Tudi moj oče je bil med njimi. Njegova sodba, da Mariborčani tega ne bodo radi gledali, se je menda uresničila. Za Maribor je bil tedaj Hasencleverjev ekspresionizem »preveč moderen«. Ljudje so nehali hoditi v gledališče. Na nekaterih predstavah je bila komaj peščica ljudi v parterju.

Bratina je postavil tudi vso *Cerkvenikovo* trilogijo (*V vrtincu, Greh in Očiščenje*). Čeprav šolska oblast ni rada videla, da smo si ogledovali »take« stvari (človek, ki hodi danes v gledališče ali kino, bi najraje vzkliznil: »*Sancta simplicitas!*«), sem eno ali celo dve od teh predstav videl. S *Cerkvenikom* sva bila tedaj namreč prepričana in organizirana abstinenta, pa sva si dopisovala. Karto mi je sam poslal. (Bil sem seveda neznansko ponosen, da poznam pravega pisatelja. — Tedaj namreč Novačan, ki je ob nedeljah prihajal k nam na kavo, ni štel, ker je bil to očetov znanec in ne moj.) Bratinova razkošna, ekspresionistično privzdignjena inscenacija mi je bila, morda tudi pod *Cerkvenikovim* vplivom, izredno všeč.

Tudi *Bratine* kot igralca se še kar dobro spominjam. Njegov glas se mi je zdel nekako pojoč, njegove kretnje široke, a odsekane. Ko sem ga gledal kasneje že z nekoliko bolj kritičnimi očmi, se mi je zdel včasih preveč patetičen in privzdignjen. Za njegov igralski slog, ki je bil v času vladajočega ekspresionizma verjetno kar upravičen, nismo imeli več pravega posluha.

* * *

Govoriti o mariborskem gledališču in ne že takoj od začetka podčrtati delež *Jožeta Koviča* v umetniški podobi tega gledališča bi bila dvojna krivica: krivica *Koviču*, ki je s svojo režijo *Gorkega* *Na dnu* dosegel za to gledališče najlepša priznanja, krivica pa tudi mariborskemu gledališču, saj je v njem postavil malone 140 predstav (v eni sami sezoni 11!). Bil je tajnik in, če se ne motim, dokaj časa tudi uradno umetniški vodja *Drame*. *Danilo Gorinšek* ima vsekakor prav, ko v svojem spominskem članku pravi: »Kadar mislim na mariborsko gledališče, se nujno spomnim pokojnega *Jožeta Koviča* in kadar mi misel poroma na njegovo prezgodnjo gomilo, stopim hkrati na mariborski oder.« Zdi se mi, da je v tej *Kovičevi* vlogi izražena tudi ambivalentnost njegovih umetniških dosežkov. Mariborsko gledališče, ki nikoli ni bilo bogato z gledališkimi

delavci, je terjalo in terja gotovo tudi danes ogromne napore, ki sicer omogočajo, da se talenti lahko razmahnejo na zelo raznolikih področjih, ovirajo pa resnično poglabljene in do kraja dodelane odrske stvaritve.

Med Kovičevimi enajstimi režijami v eni sezoni je bilo nujno mnogo enodnevnic, s katerimi je bilo treba napolniti repertoar, ki je z operetami vred obsegal 38 (v začetnih sezonah, ko je bila še opera celo 60) premier, odnosno obnovitev. Tako je kazala marsikatera Kovičeva režija več rutine kot ustvarjalnega navdiha. Take predstave smo Koviču po krivem hudo zamerjali, zaradi njih smo mu bili krivični tudi pri njegovih resnično uspešnih režijah. Najbrž smo se ga — čeprav je bil mnogostranski in se v glavnem ni ponavljal — vendarle preveč navadili.

Med posebno uspešnimi Kovičevimi predstavami ne naštevajo Kreutzerjeve sonate, ki pa je meni prav posebno ugajala. Ne samo zaradi bogate in impresivne inscenacije, ali zaradi Elvire Kraljeve, ki se mi je posebno vtisnila v spomin, in prav gotovo ne zaradi Tolstojeve osnovne ideje, ki mi je bila že tedaj tuja, ampak zaradi nedoločnega občutka o režiserjevi prizadetosti, ki je dajala vsej predstavi nekakšen nadih strastne diskusije.

Izreden uspeh je dosegel Kovič s svojo režijo Dobrega vojaka Švejka. Sedemnajst razprodanih predstav v eni sezoni ob delu, ki ni bilo opereta, je bilo za tedanji Maribor zelo veliko. Spretno in naglo menjavanje scen in mnogo smisla za humor, vse to se je družilo z Daneševo kreacijo, ki bi jo najraje imenoval »klasično«. Ni bil samo rahli češki akcent, ki ga je Daneš proti vsem purističnim pravilom vtihotapil na oder, ampak neka posebna toplina njegovega glasu in tista preprosta prekanjenost, ki se zna skriti za nedolžen izraz, poleg tega pa vsa neobgljenost njegove zunanosti — kar je naredilo iz Daneševega Švejka pravega mariborskega »narodnega junaka«. Mislim, da mi nobena druga uprizoritev tega lika v moji predstavi ne bo mogla izpodrinuti, pa če bi jih videl še toliko!

Stilni obseg Kovičevih režij je bil gotovo zelo širok. Poleg, skoro bi rekel ekspresionistično stiliziranega Pohujšanja, stojijo njegove realistične predstave, posebno Gorkega Na dnu, s katerim se je Mariboru »uradno« priznal poseben, od Ljubljane različen realističen stil.

Ta realizem, ki je bil in je menda še danes, posebna značilnost mariborske drame, pa ni Kovičeva izvirna stvaritev, čeprav ni mogoče tajiti, da je njegovo skrbno cizeliranje drobnih posameznosti, o katerem pričajo njegove realistične režije, dalo temu realizmu posebno zaokroženost.

* * *

Zdi se mi, da je seme za ta realizem zasejal Rade Pregarc, ki je v sezoni 1927/28 prišel v Maribor. Bil je sicer tu samo dve leti, a je s vojimi devetimi režijami močno vplival na ves nadaljnji razvoj gledališča. Že njegova dramska šola, v katero smo hodili poleg mlajših igralcev tudi nekateri študentje, je uvažala nekatere metode dela, ki so bile povsem nove. Vprašalnica z vrsto tudi dokaj intimnih vprašanj mu je omogočala, da si je o kandidatu, ki mu je pri sprejemnem izpitu moral pripovedovati in ne recitirati, lahko ustvaril precej zvesto sliko. Spominjam se, da smo se zaradi vprašanja, »ali ste že po nesreči ubili človeka« nekoliko muzali, toda vprašalnico smo jemali strašno zares. Nekaj

zabave pa je bilo, ko je neko kuharico, ki je med priljubljenimi avtorji bog ve zakaj zapisala Dostojevski, vprašal, naj mu pripoveduje, o čem je razmišljal Razkolnikov, ko je pozvonil in čakal, da mu je oderuška starka odprla. Spominjam se, kako sem tisti kuharici — tako smo jo krstili, ker ni imela pojma o literaturi — zavidal vprašanje. Toda še preden je prišla vrsta name, sem nehal hoditi v to šolo, ker se moj oče s te vrste dopolnilnim izobraževanjem nikakor ni strinjal...

Prva Pregarčeva uprizoritev je bil Revizor z Vladimirom Skrbinškom kot Osipom in Danešem kot Hlestakovim. Bili smo navdušeni. Nekaj novega je zavelo z odra, nekaj »pristnega«. Bil je dih tistega ruskega, katerega zunanji znak je bila Kreftova črna rubaška in ruski kurzi profesorja Kotnika. Tedaj smo namreč že bili rusofili in revolucionarji »sploh«.

Leskovčeva drama Dva bregova s simboličnim mostom in množico beraških tipov je predstava, ki prav gotovo ni bila najbolj primerna za rast realističnega stila, saj so v njej elementi, ki so z realizmom v nasprotju, ne le zaradi simbola, ampak tudi zaradi privzdignjene pesniške govorice v »ljudskih« verzih. Tudi sami beraški tipi so močan romantičen element. Toda Pregarč je znal držati vso komparzerijo tesno na vajetih in je terjal samo ostre karakterizacije. Kot Rona je nastopila Anta Kovačičeva, ki je s svojim živim temperamentom dala predštavi notranjo napetost.

V Pregarčevi režiji Romea in Julije je igral Romea Janko Rakuša. To je bila ena izmed njegovih redkih ljubimskih vlog. (Videl sem ga pozneje med okupacijo v Zagrebu, kjer se je uveljavil kot karakterni igralec. Nikoli nisem mogel razumeti, da je igralec s tako rezkim glasom bil nekoč Romeo. Pred koncem so ga ustaši ubili »zaradi razmnoževanja slovenskih letakov.« Vem, da je sicer vodil organizacijo Narodne fronte v gledališču, toda tistih letakov ni tiskal...) Sicer pa je bila predstava pravo doživetje. Za mariborski temperament je značilno, da je bila tudi po osvoboditvi Shakespearova ljubezenska tragedija med najbolj obiskanimi predstavami. Poleg Kraljeve, ki je igrala Julijo z vsemi svojimi liričnimi registri, sta ostala posebno v spominu Vladimir Skrbinšek kot Mercutio in Maks Furijan kot Lorenzo.

Med Pregarčeva odkritja lahko štejemo še eno, ki je presenetilo mariborsko občinstvo. V lahkotni francoski bulvariki Lepa pustolovščina je nastopila Elvira Kraljeva, ki smo jo vsi občudovali in imeli radi kot klasično ljubimko in junakinjo, prvič v vlogi nadvse ljubke in ljubeznivo hudomušne starke.

* * *

Igralec in režiser, čigar delo je dalo mariborskemu gledališču posebno zadnja leta pred vojno močan pečat, je bil Vladimir Skrbinšek. Pygmalion, Cyrano de Bergerac, Hudičev učenec, Gospoda Glembajevi in Hamlet so bile predstave, ki so nam v veliki meri zaradi Skrbinškovih kreacij ostale v spominu.

Ne vem, kakšni so danes vse Hamleti po svetu. Pravijo, da ima vsaka doba svojega. Jaz sem jih videl mnogo. Ne bi znal jasno opredeliti, zakaj mi je bil prav Skrbinškov tako blizu. Bil je nekako zadržan, a vendar nervozen, nemiren, skoro raztrgan. Stavki, ki jih je govoril, so mu »obviseli v zraku«,

kakor da bi bilo treba povedati še mnogo tega, toda... Morda je bil Skrbinšek res Hamlet-intelektualec, Hamlet generacije, ki se ni mogla do kraja izpovedati...

* * *

Obe sovjetski komediji, ki sta edini zastopali sodobni ruski repertoar — Katajeva Kvadratura kroga in Škvarkinovo Tuje dete — sta prišli že 1935, odnosno 1936 na mariborski oder. — Prvo je postavil Bojan Stupica, ki je imel že nekaj izkušenj s cenzuro, drugo pa Kovič. Da sta navdušili posebno nas mlade, menda ni treba poudarjati, a tudi starejši so vneto ploskali. Nenadoma se nam je odprl dotlej neznan, povsem nov svet, svet poln zanosa in svežine, o katerem smo tako idealno sanjali. Izrek »Revoluciji to ne bo škodovalo« iz Kvadrature je še dolgo krožil med nami in smo z njim skušali skoro vsak stavek podkrepiti. Dobro se spominjam Gorinška v Tujem detetu. Njegovi temni lasje in njegovo okorno izražanje sta mi pričarala romantiko zakavkaških ljudstev.

Sodobna socialna tendenca, ki kljub programiranemu realizmu ni pogrešala močnih romantičnih elementov z idealiziranjem v nič več megleni daljavi postavljenih ciljev, se je v repertoarju vedno odločneje uveljavljala. Prinesla je neko novo svežino in topel zanos ter bolj kot katera druga struja povezala oder in občinstvo. Golouh, Kreft, Krleža, Čapek in Zweig so bili avtorji, ki so ne glede na gotovo precejšnje kvalitetne razlike vznemirjali mladino. »Čas, ki mora priti« je prav tako kakor iz časnikov in literarnih revij vel tudi z odra.

Spominjam se: bilo je pri Beli bolezni. Po sceni, ko dr. Galen odkloni vse poskuse podkupovanja, pride Nakrst, ki ga je igral, pred vmesni zastor in potegne iz žepa žemljo, ki je prej ni utegnil pojesti, ter jo prične počasi lomiti. Nekaj hipov je bila smrtna tišina, potem pa, ko je občinstvo dojelo simboliko prizora, se je utrgal plaz aplavza, ki se je komaj pomiril. Ni bil ta aplavz tudi neko spontano premagovanje podzavestnega, ali pa že zavestnega strahu? In... ali se ni v tem premagovanju strahu zopet enkrat uresničila tišta prvinska vloga in naloga gledališča, zaradi katere je gledališče nastalo?

Isti režiser, ki je postavil Belo bolezen — Peter Malec — je poleg drugih, vedno precej čustveno podrčanih predstav, postavil tudi Laveryjevo jezuitsko dramo Prva legija. Spretno, z močno versko obnovitveno protiskeptično tendenco pisano delo je v Malčevi režiji dobro uspelo, pri nas pa je sprožilo dolge diskusije o odnosih med umetniško prepričevalnostjo in napredno, odnosno nenapredno tendenco.

* * *

Se in še bi bilo treba pisati o mariborskem gledališču. O operi, ki je pod obema Mitrovićema in pod nekaterimi ruskimi pevci dosegla posebno v prvi dobi zavidljivo raven; o opereti, ki je potem, ko ni bilo več denarja, nadomeščala opero in v kateri so nastopali tudi vidni dramski igralci: Pavle Kovič, Vladimir Skrbinšek, Danilo Gorinšek in celo Bojan Stupica; o dramskih ljudskih predstavah, o Pašijonu, ki so ga hodili gledat kmetje iz bližnje in daljne okolice in pri katerem smo se kot pravi paglavci nasmihali razjokanim ženicam na galeriji; predvsem pa o zagrizeni vztrajnosti upravnika dr. Brenčiča — toda vse to moram prepustiti drugim.

Kadar zaprem oči, se mi prikažejo kot v nekem mimohodu: Gorinšek kot Smerdljakov v Karamazovih, Branka Rasbergerjeva (Verdonikova) v Scampolu in v Pygmalionu (s kakšno slastjo je grizla tisto jabolko), Jože Kovič kot mežnar v Pohujšanju (tista njegova sklonjena, hinavska drža), kot župnik v Kralju na Betajnovi (»O, katoliški mož!«) in kot Napolen v Siromakovem jagnjetu (njegova nagla hoja in njegove nestrpnne kretnje), Nakrst kot Jerman (njegovo slovo od Hvastje), Furijan kot Herman Celjski, Milan Košič kot kanclist Winzig in ne nazadnje Pavla Udovičeva v Svetem Antoničku, posebno pa kot sproščena gledalka, ki je iz igralske lože pri komedijah intonirala smeh, tako nalezljiv smeh, da se mu nihče ni mogel ustavljati... Moral bi še naštevati, toda kaj bi s samim naštevanjem, za označevanje pa je vse to že predaleč.

Če bi ob koncu rad rekel hvala za vse, kar sem dobil v mariborskem gledališču, vem, da bi govoril v imenu mnogih, toda ne vem prav na koga bi to hvalo naslovil, gledališče samo pa je le preveč abstrakten pojem, če ga ne napolniš z obrazi in slikami. In kar sem napisal, ni drugega kot poskus, da to zahvalo naslovim na bolj konkretne naslovnike...

Le théâtre de Maribor entre les deux guerres (quelques souvenirs et notes marginales pour le futur historien)

L'auteur qui fut après la deuxième guerre mondiale metteur en scène et directeur du théâtre national slovène Drama de Maribor nous présente dans «une technique de mosaïque», comme il le dit lui-même, «quelques souvenirs personnels» qu'il a gardés de ce théâtre entre les deux guerres.

Dans la première partie il nous parle de la structure et du goût du public théâtral de Maribor (composé de petits employés, instituteurs, dactylos, avoués et médecins, ouvriers et surtout de lycéens) — 3 représentations de «La dame de la mer» d'Ibsen et 10 représentations de l'opérette «Mamselle Nitouche». Il rappelle ensuite la visite des Hudožniki de Moscou et de quelques premières de pièces slovènes (Bevk, Lah).

Dans la deuxième partie il nous décrit d'une manière vivante les plus importants metteurs en scène: Bratina dont le modernisme ne fut pas accepté par le public, Jože Kovič qui surprit Ljubljana par son réalisme particulier, les deux plus jeunes: Vladimir Skrbinšek et Bojan Stupica.

A la fin il nous donne un panorama intéressant des principaux rôles des acteurs de Maribor, notamment ceux de Gorinšek, Branka Rasberger, Jože Kovič, Vladimir Skrbinšek, Nakrst, Furijan et Košič.

Bruno Hartman

Leto 1921 – prelomnica v razvoju mariborskega gledališča

Leto 1921 je bilo za mariborsko Narodno gledališče (še prejšnjo sezono je bil njegov uradni naslov Slovensko narodno gledališče) izredno kritično. To leto so se namreč nakopičili različni problemi, ki so mu sicer že v prvih sezonah (1919/1920 in 1920/1921) povzročali mnogo preglavic, vendar so dozoreli ob koncu druge sezone. Prišlo je do prve krize, ki je resno ogrozila obstoj mariborskega gledališča.

Kriza je segla na več področij. Posebno se je zaostрила ob vprašanju nadaljnjega gmotnega položaja mariborskega gledališča, pri čemer je bilo posebno pereče vprašanje njegovega podržavljenja. Ker je bilo vprašanje gmotnega položaja tesno povezano z repertoarno politiko, posebej še s problemom operete, je prišlo do trenj znotraj gledališkega ansambla. Ta trenja so se navzven kazala kot spopadi različnih pojmovanj o gledališču, dobivala pa so tudi poteze spopadov interesnih skupin. Notranja gledališka kriza se je nato zanesla še v javnost. V polemiko so posegli kritiki in kulturni delavci. V mariborskih in ljubljanskih časnikih so v daljšem razdobju objavljali kritike celotnega delovanja mariborskega gledališča in razlagali svoje nazore o gledališki umetnosti. Različna pojmovanja so se zapletla v ostre polemike; te so še dodatno burile krizo mariborskega gledališča. Izrabile pa so jo tudi različne politične stranke.

Lahko trdimo, da je bilo prav zaradi teh nevéčnosti l. 1921. eno najbolj razgibanih v zgodovini mariborskega gledališča. Takrat je v najhujši konsekvenci šlo za njegov obstoj, vsekakor pa za njegov profil in umetniško usmeritev.

Kako se je ustanovilo v Mariboru poklicno slovensko gledališče, je na osnovi zapisnika »Ankete glede slovenskega gledališča v Mariboru, dne 22. junija 1919 ob 11. uri v čitalniških prostorih«¹ popisal dr. Pavel Strmšek v knjižici Deset let Narodnega gledališča v Mariboru.² Ker avtor ni uporabil vseh virov, je ostalo nekaj stvari še nepojasnjenih, zlasti ta, da so Mariborčani

¹ Zapisniki sej odbora Dramatičnega društva v Mariboru, spravljene v Pokrajinskem arhivu v Mariboru.

² Dr. Pavel Strmšek: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru. Založilo Dramatično društvo v Mariboru. Maribor (1929), str. 9—11.

sprva menili drugače, z lastnimi močmi in dramatično šolo, ki naj bi jo vodil Milan Skrbinšek, začeti poklicno slovensko gledališče v Mariboru.

Po vseh peripetijah je bilo končno sklenjeno, da postane Hinko Nučič zakupnik mariborskega slovenskega gledališča. Gledališko zgradbo je tedaj imelo v lasti nemško društvo »Theater- und Casino-Verein«. V juniju 1919 je bilo razpuščeno, gledališko zgradbo pa je zasegla mariborska občina. 27. septembra 1919 je Hinko Nučič s svojimi igralci slovesno odprl mariborsko Slovensko narodno gledališče s »Tugomerom«. Toda še pet dni pred premiero so nastale težave. Ko je bilo treba igralcem plačati gaže, je mariborski mestni svet odklonil finančno pomoč Dramatičnemu društvu, ki je bilo formalni ustanovitelj poklicnega gledališča. Vse finančno breme se je torej zgrnilo na Nučiča,³ začele pa so se vse tiste nevšečnosti, ki so pestile mariborsko gledališče skoraj ves čas do druge svetovne vojne. Prvo sezono so v novem gledališču pripravili 46 uprizoritev, skoraj izključno dramskih, kar se kajpada ni skladalo z mnenjem nekaterih udeležencev »ankete«, ki so se bolj ogrevali za opereto in opero. Nučičev repertoar je bil zastavljen precej na široko; obsegal je tudi ljudske igre, ki so ob nedeljah in praznikih privabliale, kot pred vojno predstave Dramatičnega društva v Narodnem domu, v gledališče zlasti okoliško občinstvo.

Ko se je končala prva sezona, je gledališče ugotovilo lep moralni uspeh. Javnost je bila zadovoljna, da je gledališče začelo delati s takšnim zagonom; pokazali so se obrisi pomembne slovenske kulturne ustanove v mestu, kjer so si še pred dobrim letom stali nasproti nemški in slovenski vojaški oddelki in kjer je številni nemški živelj zadal hude glavobole slovenski politiki in politični konsolidaciji.

Neugoden pa je bil finančni položaj gledališča ob sklepu sezone. Nučič se je med sezono večkrat kesal, da si je naložil težko breme zasebnega gledališkega zakupnika na svoje rame — »saj so ga takorekoč pustili na cedilu vsi, ki so mu pred in med sezono obljubljali in zagotavljali denarno podporo.«⁴ Kljub temu, da je igravcem izplačeval le majhne gaže, je bilo ob koncu 125 000 kron deficita. Edina subvencija, ki jo je dobil, je bilo 20 000 kron; dodelil mu jih je bil mariborski občinski svet. Obljubljene državne podpore ni bilo, čeprav je bil dr. Karel Verstovšek v »anketi« dne 22. junija 1919 izjavil, da je »g. fin. minister v zvezi z učnim ministrom pripravljen dati izredne kredite.«⁵

Po koncu prve sezone se je Nučič odločil, da bo zapustil Maribor. Na sestanku dne 14. junija 1920 v kazinski dvorani,⁶ na katerem je hotel podati ostavko (v Zagrebu je bil že podpisal angažma), pa so ga »ljubiteljji gledališča« preprosili, naj vendar še nadalje vodi mariborsko gledališče. Sestanku je kot odposlanec ministrstva za prosveto prisostvoval tudi prof. Milan Grol, upravnik beograjskega Narodnega gledališča. Ta je izjavil, da bo Nučič dobival državno podporo, še več, zatrdil je, da je »podržavljenje drame gotova stvar«. Po tem

³ Pavel Rasberger: Moji spomini na mariborsko Slovensko narodno gledališče od ustanovitve leta 1919 do okupacije leta 1941. Prispevki k njegovi zgodovini. Rokopis v Študijski knjižnici Maribor, str. 31.

Hinko Nučič: Mariborsko gledališče. SN 1921, 2. avg.

⁴ Gustav Strniša: Prva sezona slovenskega gledališča v Mariboru. Maska 1921, str. 29.

⁵ Zapisniki sej Dramatičnega društva v Mariboru.

⁶ Mariborski delavec 1920, 15. junij. (Vprašanje našega gledališča.)

zagotovilu se je Nučič odločil, da ostane v Mariboru. 7. julija 1920 je bil obstanek gledališča dokončno zagotovljen.⁷ Milanu Grolu in »nekaterim gospodom, ki so nalašč radi gledališča odpotovali v Beograd, se je posrečilo doseči vladno subvencijo v višini 600 tisoč kron ter doklade za igralce.«⁸ Nučič je začel zbirati nove igravce in pevce, zakaj odločil se je, da bo v Mariboru začel uprizarjati tudi operete in opere.

Za drugo sezono je Nučič angažiral tržaške igralce, ki so po požigu Narodnega doma morali zapustiti Trst: Milo Vovkovo, Slavico Mezgečevo, Rudolfa Mikuliča, Marija Šimenca in Justa Košuto. Poleg teh so prišli v Maribor še drugi igravci, med katerimi je bil najbolj profilirana osebnost Milan Skrbinšek.

Milan Skrbinšek je prišel v Maribor iz Celja, kjer je pod konec sezone postavil temelje rednega gledališča. Nučič ga je angažiral za igravca, režiserja, dramaturga in vodjo dramske šole, ki jo je prejšnjo sezono vodil sam. Čeprav so morala nekoč biti biti med njima nekakšna trenja, »ju v Mariboru ni nič razdvajalo, pa sta oba idealista, z veliko ljubeznijo do gledališča in oba neumorna in nadvse resna odrska delavca... z vzorno harmonijo, on (Nučič) kot ravnatelj, jaz (Skrbinšek) kot dramaturg, umetniško vodila gledališče.«⁹

Milan Skrbinšek je s strokovnostjo in gledališko izkušnostjo, posebno pa z jasnim programom za slovensko gledališče pomenil za tiste čase izredno pridobitev za Maribor. Toda svojih načrtov ni mogel realizirati v celoti. Nučič je kajpada vodil takšno repertoarno politiko, ki naj bi s svojo mnogoobraznostjo privabljala v gledališče čimveč občinstva. V takem položaju Milan Skrbinšek gotovo ni mogel do kraja izvesti svojih gledaliških načrtov. Uresničeval jih je lahko predvsem kot režiser, ki je zavračal vse elemente diletantskega in burkaškega na odru in se zavzemal za studiozno obdelavo besedila in njegove odrske upodobitve. Kakšen je bil njegov delež v tej sezoni, je opisal dr. Makso Šnuderl v Mariborski kulturni bilanci:¹⁰ »G. Skrbinšek je bil baje dramaturg, pa ga menda niso pustili do sape, da se prav nič ni poznalo dramaturgove oblasti. Podal pa je prvovrstno režirano dramo in dovršene kreacije... Ako nanese slučaj, da so v isti igri z njim ‚zaposleni‘ tudi igralci, ki so to po volji ravnateljstva, ne po božji milosti, potem ni čudno, da g. Skrbinškova igra tako zelo kot relief od monotone jednolične gladine stopi v ospredje, da se zdi, da pretirava.«

Dr. Šnuderl, dolgoletni ostri spremljevalec mariborskega gledališkega ustvarjanja, je na tem mestu odgnil umetniško nasprotje, ki je, kljub morda korektnemu sodelovanju med Nučičem in Skrbinškom, bilo latentno prisotno in je generalna dilema slehernega gledališča — strežba okusu občinstva ali iskanje umetniško novega — tudi v mariborskem primeru v sezoni 1920—21 začelo deliti duhove.

Nučič in Skrbinšek sta imela vsak svoje nazore o opereti in operi. Nučič jo je kot gledališki podjetnik, tudi na Grolov nasvet, uvedel; v ta namen je angažiral vojaškega kapelnika Ferda Herzoga¹¹ kot gledališkega dirigenta. Med

⁷ Hinko Nučič: Mariborsko gledališče. SN 1921, 2. avg.

⁸ Radivoj Rehar: Mariborsko gledališče. Tabor 1921, 23. jul.

⁹ Milan Skrbinšek: Gledališki mozaik. II. Ljubljana 1963, str. 5.

¹⁰ Dr. Makso Šnuderl: Mariborska kulturna bilanca (ob koncu sezone). Tabor 1921, 1.—2. julij.

¹¹ Novi kapelnik slov. nar. gledališča. Zrnje 1920, str. 24.

60 uprizoritvami druge sezone je bilo že 11 glasbenih del, zvečine operet. Te so bile dobro obiskane in so dosegle največ ponovitev. »Zadnje 4 do 5 mesecev drugega leta je bilo gledališče tako dobro obiskano, da je lahko bilo zadovoljno z moralnim in materijalnim uspehom,« je o koncu druge Nučičeve sezone, ko so bile operete v repertoar pogosteje posejane, zapisal dr. N. K-ič,¹² čeprav je hkrati menil, da »orkester ne obvlada popolnoma niti lahke operetne glasbe«.

Dr. Šnuderl je ob upoštevanju, da je Maribor bil v tistih časih šele prav na začetku konsolidacije v vsaj približno ubran mestni in nacionalni organizem, sodil, da je opereta »tribut po circenses vzklikajočega občinstva in polinteligentne inteligence«. ¹³ Vendar pa je hkrati sodil, da je gledališče z »Boccacciem« »daleko prekosilo predvojne najboljše operete v Mariboru«.

Milan Skrbinšek je bil v tem pogledu neizprosen: bil je zoper opereto v slovenskih gledaliških sploh in za dognano dramsko gledališče. Zato se je vneteje posvetil delu v dramski šoli. Dr. Makso Šnuderl pa je o njej zapisal:¹⁴ »Premalo je javnost cenila dramatično šolo, ki je neprecenljivega pomena za razvoj naše odrske umetnosti. G. Skrbinšek je delal vztrajno in tiho.«

Tako se je iztekala druga sezona Nučičevega ravnateljavanja v Mariboru. Z delavnostjo in marljivostjo je vendarle pognal v tek mariborski gledališki mehanizem. Čeprav je imel neizenačen ansambel,¹⁵ čeprav je »prestala obmejna Talija precej bojev z neustaljeno in kulturno premalo zgoščeno sredino«, ¹⁶ čeprav se je navdušenje nad sploh ustanovljenim gledališčem že umirilo in so se že začeli oglašati bolj kritični glasovi ali že kar rokovnjaški napadi (klerikalna Straža), je Nučič sklenil drugo sezono vendarle z na zunaj bolj pozitivno (222 predstav) kot negativno bilanco. Organizacijsko in kvantitetno, ne pa tudi finančno. In tu se je začela kriza, ki je zagrozila uničiti komaj porojeno mariborsko gledališče.

V soboto, 11. junija 1921 je ravnatelj Hinko Nučič sklical vse gledališko osebje in zastopnike tiska, ter jim izjavil, da prihodnjo sezono v Mariboru ne bo gledališča, če pa bo, bo samo Drama in še ta bo imela pol milijona kron deficita kljub državni subvenciji 120 000 kron.¹⁷ Nučič je imel sicer velike načrte: nameraval je vpeljati stalno opero, nastaviti stalen orkester in pevski zbor in razširiti dramski ansambel.¹⁸ Poročevavec demokratskega »Tabora« (gotovo R. divoj Rehar) je moral biti Nučiču gorak (kar je mogoče razbrati iz kasnejših polemik), saj je v poročilu s sestanka Nučiča kar pozval, naj čuti »toliko moralne dolžnosti, da bo svojo pogodbo sam razveljavil ter prepustil svoje mesto drugim osebam, ki ne bodo plavale med vednimi krizami«. ¹⁷

Ali je Nučiča zrevoltiralo poročilo v Taboru ali pa so bile v ozadju še kakšne druge spletke, moremo samo domnevati, prav tako je nemogoče do potankosti rekonstruirati vse kasnejše spletke, klikarstvo, zveze med gledališkimi delavci in zunajgledališkimi faktorji. Vsekakor pa je 15. junija 1921 naslovil na gledališki kolektiv tole pismo:

¹² Dr. N. K-ič: Še o krizi mariborskega gledališča. Tabor 1922, 2. marec.

¹³ Dr. Makso Šnuderl: l. c.

¹⁴ Dr. Makso Šnuderl: l. c.

¹⁵ Dr. Makso Šnuderl: l. c.

¹⁶ B. B.: Mariborska Drama v sezoni 1922/23. DS 1923, str. 303—304.

¹⁷ Tabor 1921, 14. junij. (Gledališka kriza.)

¹⁸ N. Š.: Druga redna sezona »Narodnega gledališča« v Mariboru. Zrnje 1921, str. 222—224.

Slavno osebje »Nar. gledališča«
v Mariboru.

Na korist razvoju in procvitu »Narodnega gledališča« v Mariboru, ki mu nočem škodovati, odlagam z 31. julijem svoje upravniške posle. Želim, da celokupno osebje ostane zvesto novi upravi in da se ne razide.

Vsemu osebju in vsakemu poedincu se pristrčno zahvaljujem na njegovi požrtvovalnosti, ki jo je izkazoval s svojim delovanjem tekom dveh let mojega vodstva »Nar. gledališča« v Mariboru.

Hinko Nučič

Nučičev odstop je udaril kot strela z jasnega. Silovito ni razgibal le gledališkega kolektiva, ki se je začutil eksistenčno ogroženega, nemir je zanesel tudi med politične kroge v Mariboru, ki so se zbal, da bi Maribor izgubil slovensko kulturno institucijo, ki se še niti prav konsolidirala ni.

Najhitreje je reagiralo Dramatično društvo.¹⁹ Čeprav že od 9. julija 1919, ko je uredilo še zadnje zadeve v zvezi z Nučičevim prihodom v Maribor, ni imelo nobene seje, se je v hudem položaju dan po Nučičevem odstopu zbral njegov odbor na posvet, kaj je treba ukreniti. Prve seje so se udeležili vladni komisar mariborske občine dr. Poljanec, predsednik društva dr. Koderman in odborniki Voglar, Pirc, Novak, Mravljak in dr. Strmšek.

Na seji je bilo ugotovljeno, da je Nučič podal ostavko odboru Dramatičnega društva, ne pa tudi mestni občini. Dokončni sklep v zvezi z Nučičevim odstopom so odložili, ker je mariborska podružnica Udruženja gledaliških igralcev odbor naprosila, naj počaka na izid njegovega sestanka, ki je bil določen za naslednji dan 17. junija 1920.

Pač pa je odbor izbral odbornika Voglarja in Novaka, naj ustrezno vladnemu naročilu kot zastopnika društva pomagata pregledati gledališko garderobo. (Glede na kasnejšo časniško polemiko med Hinkom Nučičem in Radivojem Reharjem bi bilo mogoče sklepati, da so Nučiča pri vladi [pokrajinski upravi v Ljubljani ali vladi v Beogradu?] očrnili, češ da se je okoriščal z državno subvencijo in z njo množil tisti del svoje zasebne garderobe, ki ga je vložil v mariborsko gledališko podjetje.)

Sestanek mariborske podružnice »Udruženja gledaliških igralcev« dne 17. junija 1921 je sklical njen predsednik Milan Skrbinšek. Na njem naj bi se ugotovilo, ali si članstvo želi, da bi ostal Nučič še nadalje ravnatelj gledališča. Skrbinšek se je bil namreč z Nučičem dogovoril, da bi le-ta še nadalje vodil mariborsko gledališče, če bi se članstvo izreklo zanj. Del članstva pa je za Nučiča že začel zbirati podpise.²⁰

Vendar se je na sestanku že pokazalo, da bi članstvo izbiralo med Nučičem in Skrbinškom, ki so o njem v javnosti govorili, da bi utegnil priti v poštev za novega ravnatelja. Skrbinšek pa je na sestanku izjavil, da »bi bil pripravljen voditi naslednjo sezono le tedaj — če *podpora res omogočuje samo dramo* in to s celotnim ansambлом in celotnim angažmanom, v slučaju pa, da bi podpora dovoljevala tudi opereto, bi, če bi se mi hotelo poveriti vodstvo gledališča,

¹⁹ Zapisniki sej Dramatičnega društva v Mariboru, spravljeni v Pokrajinskem arhivu v Mariboru (16. junij 1921, 19. junij 1921 in 21. junij 1921).

Primerjaj tudi SN 1921, 18. junij. (Kriza v mariborskem narodnem gledališču.)

²⁰ Tabor 1921, 22. junij. (Kriza v mariborskem Narodnem gledališču, pismo Milana Skrbinška.)

to ponudbo odklonil, ker ne (. . . bo . . .) nikdar ravnateljaval gledališču, ki ima na repertoarju tudi opereto! Ali samo dramo, ali pa dramo in opero!»

Tudi je Skrbinšek zavrnil mnenje, da bi rad v gledališče zrinil gojence svoje dramske šole. Z njimi in dotedanjim okrnjenim ansamblom bi ob nizki državni podpori prevzel gledališče le, ker »je boljše krizo rešiti na ta način, kakor da bi slovenskega gledališča v Mariboru — sploh ne bilo!«²⁰

Po tem sestanku je odbor Dramatičnega društva zasedal na več sejah. Ugotovil je, da je gledališka garderoba v najlepšem redu, Nučiča pa je povabil 18. junija 1921, naj pride na dogovor z odborom in vladnim komisarjem v zvezi z odpovedjo. Seje naslednjega dne se Nučič ni udeležil, pač pa je odboru poslal »striktno odpoved«. Odbor je razpravljaval o dveh predlogih, kako bi se kriza rešila: ali naj prevzame upravo gledališča Dramatično društvo ali pa upravitelj — neigravec. Na hitrico tega niso mogli rešiti, zato je vladni komisar dr. Poljanec pooblastil tajnika društva prof. dr. Pavla Strmška, »da prouči pogoje, ki bi zajamčili ob dosedanjih gmotnih razmerah sledečo gled. sezono«.²¹

Dva dni kasneje, 21. junija 1921, je dr. Strmšek že poročal o svojih razgovorih v Valom Bratino in Milanom Skrbinškom. (Valo Bratina je bil v mariborskem gledališču angažiran že izza njegove ustanovitve, vendar je v začetku sezone 1920/21 odšel za gledališkega ravnatelja v Celje. Ker pa se je tam sprl z Dramatičnim društvom, se je aprila vrnil v Maribor in imel pogodbo »stalnega gosta.«) Skrbinšek je bil pripravljen prevzeti gledališče, ker pa je bil »principijelno proti opereti«, je sam priporočil, naj se uprava izroči Valu Bratini. Odbor je to priporočilo posredoval vladnemu komisarju dr. Poljancu.

Ob teh podatkih iz zapisnikov, ki govore o tem, kako je prišel Bratina do ravnateljskega mesta, je težavno soglašati s spominskimi izjavami dr. Radovana Brenčiča:²² »Tudi vse to (Bratinovo bohemstvo, popularnost in družabnost, op. B. H.) je do neke mere pomagalo Bratini, da je po Nučičevem odhodu v Zagreb postal celo upravnik mariborskega gledališča. Po vseh božjih in človeških postavah je bil za to mesto mnogo bolj poklican Skrbinšek. Toda med kolegi ni bil najbolj priljubljen: mnoge je odbijal zaradi svojega nepopustljivega in nemirnega duha, tako da je večina zahtevala, naj ansambel glasuje, kdo mu bodi poslej ravnatelj: Skrbinšek ali Bratina. In velika večina se je odločila za Bratino!« Tudi potek kongresa Udruženja jugoslovanskih igralcev v Ljubljani dobrih štirinajst dni kasneje (3., 4., 6., 7. julija 1921) ni pokazal naklonjenosti mariborskih igralcev Bratini.

Valo Bratina je z mariborsko občino sklenil enoletno pogodbo, po kateri bo ravnateljaval mariborskemu gledališču s pogojem, da bo dobival tolikšno državno podporo, kot je bila obljubljena Nučiču (1 200 000 kron).²³ O imenovanju je poročal klerikalni mariborski list Straža 1. julija 1921.

Na ljubljanskem kongresu »Udruženja jugoslovanskih igralcev« pa se je že pokazalo, da Bratina nikakor ne uživa podpore mariborskega ansambla. Na zasedanju 6. julija 1921²⁴ sta spregovorila tudi Nučič (ta se je 1. julija 1921 v »Učiteljici Pavli« poslovil od Maribora, ko je imel že angažma za zagrebško

²¹ Zapisnik seje Dram. društva v Mariboru z dne 19. junija 1921.

²² Radovan Brenčič: Spomini na mariborsko gledališče (1922—1941). Dokumenti SGM. 10. Ljubljana 1967, str. 380.

²³ Tabor 1921, 31. avg. 1921. (Gledališče v Mariboru.)

²⁴ Jugoslavija 1921, 7. julij. (Kongres »Udruženja gledaliških igralcev«.)

Narodno kazalište) in Bratina. Nučić je zagovarjal svoje stališče, da odhaja v Zagreb samo zaradi tega, ker ni mogel zagotoviti igralcem spodobnih gaž. Novo upravo je prosil, naj obdrži vse člane, da bi ne izgubili eksistence. Bratina je vse Nučićeve navedbe zavrnil kot neresnične in prosil kongres, naj mariborski primer pregleda anketna komisija, v katero so izvolili tudi nekaj mariborskih članov.

Kongres je brez ugovora sprejel resolucijo, ki jo je predložil mariborski pododbor:²⁵

»Ministrstvo prosvete se naproša, da razveljavi pogodbo mestne občine Maribor z g. Valom Bratino ter da se imenuje državna uprava za nar. gledališče v Mariboru. Prosimo za to:

a) ker daje mesto Maribor za gledališče razmeroma malo subvencijo, dočim daje država 1 200 000 K, a vsa ostala gledališča z veliko državno podporo upravljajo od države nastavljeni organi;

b) ker je v zadnji seziji bilo nepravilno ravno radi nekaterih oseb, ki so sedaj na naše začudenje dobile vodstvo mariborskega gledališča v roke in ker so izgledi za bodočo sezono ravno vsled tega takšni, da smo prepričani, da pridemo v kratkem času do še večje krize kot je sedanja.

Dalje prosimo, da država da novi v sporazumu s pododborom udruženja imenovani upravi za toliko večjo subvencijo, da bodo naše gaže vsaj tolike, da bodo pristojno preskrbljeni njihovi člani in družine!!«

Resolucijo so odposlali prosvetnemu ministrstvu v Beograd.

Mariborska podružnica Udruženja jugoslovanskih igralcev je hitro ukrepala. Kar 7. julija 1921²⁶ je bil v organizacijo sprejet Antun Ivanović Mecger, bivši avstro-ogrski in jugoslovanski oficir in tedaj profesor na mariborski vojaški realki,²⁷ po rodu Hrvat. Njega je mariborska podružnica Udruženja jugoslovanskih igralcev izbrala za svojega kandidata za bodočega državnega upravnika. Odločila se je zanj z veliko večino 26 : 4.²⁸

Mecger se je takoj odpeljal v Beograd intervenirat k različnim ministrom, vplivnim osebam in k centralni upravi Udruženja, da naj se mariborsko gledališče podpravi.

Tako je že proti koncu junija brzojavil iz Beograda, da je »na njegovo intervencijo ministrstvo dalo zagotovilo, da bo mariborsko narodno gledališče prihodnjo sezono podržavljeno, da se zviša subvencija in da bo določeno posebno vodstvo gledališča.«²⁹ Do postavitve državnega upravnika dr. Radovana Brenčiča marca 1922 je osebno interveniral v Beogradu še najmanj dvakrat.

Antun Ivanović Mecger je prišel v Maribor kmalu po prevratu. Bil je poklicni oficir. Gimnazijo je obiskoval v Slavonski Požegi, končal vojaško akademijo, diplomiral na filozofski fakulteti in dva semestra študiral na zagrebški pravni fakulteti.²⁹ V Mariboru se je učil režije pri Hinku Nučiću, praktični izpit iz režije pa je opravil s postavitvijo Vojnovičevega Ekvinokcija.³⁰ V sezoni

²⁵ Tabor 1921, 10. julij. (Za podržavljenje mariborskega gledališča.)

²⁶ Antun Ivanović-Mecger: Mariborsko gledališko vprašanje. Tabor 1921, 9. nov.

²⁷ Tabor 1921, 10. julij. (Za podržavljenje mariborskega gledališča.)

²⁸ Pavel Rasberger: o. c., str. 39.

²⁹ SN 1921, 23. julij. (Mariborsko narodno gledališče podržavljeno.)

Antun Ivanović-Mecger: Mariborsko gledališko vprašanje. Tabor 1921, 9. nov.

³⁰ Repertoar slovenskih gledališč. 1867—1967, Ljubljana 1967, str. 382.

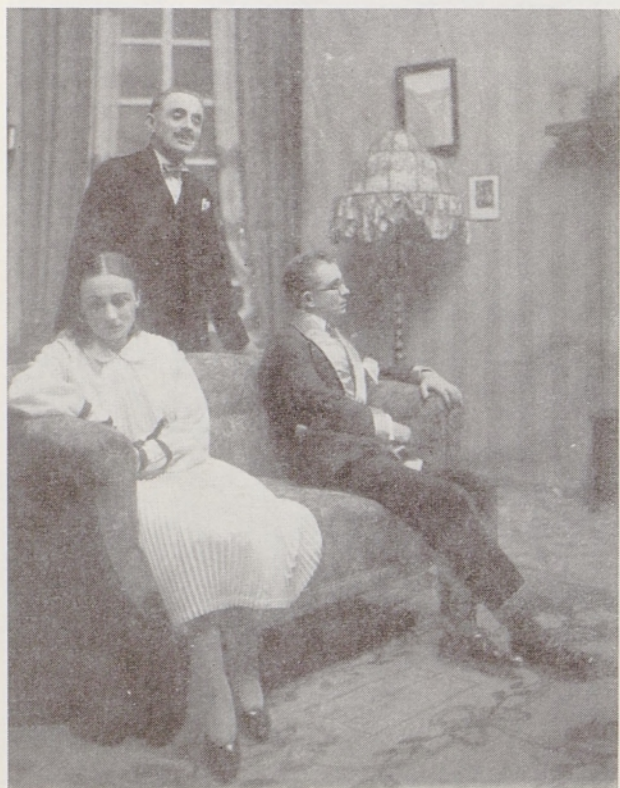
Hervé: Mam'zelle Nitouche
(Pavel Rasberger in Danica
Savinova; 1919—20)

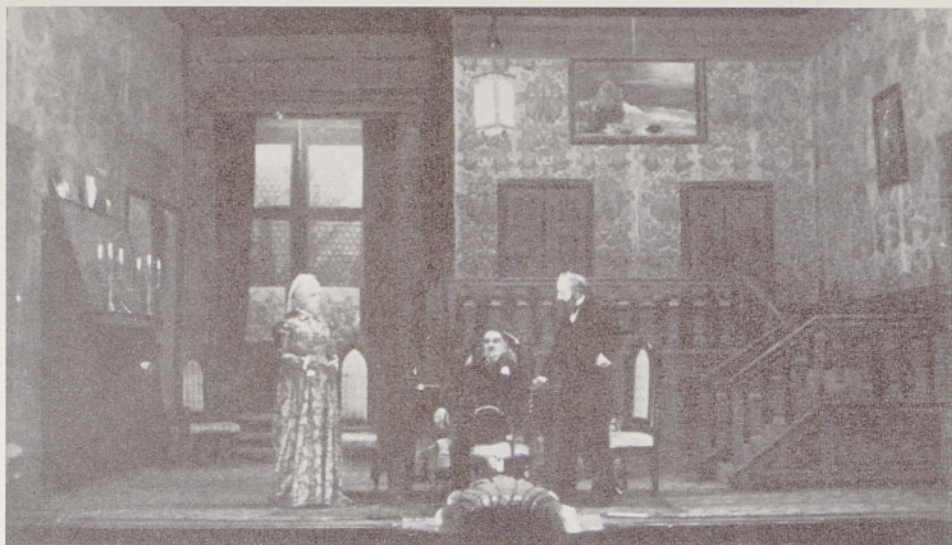
Schubert: Pri treh mladenkah (1922—23)

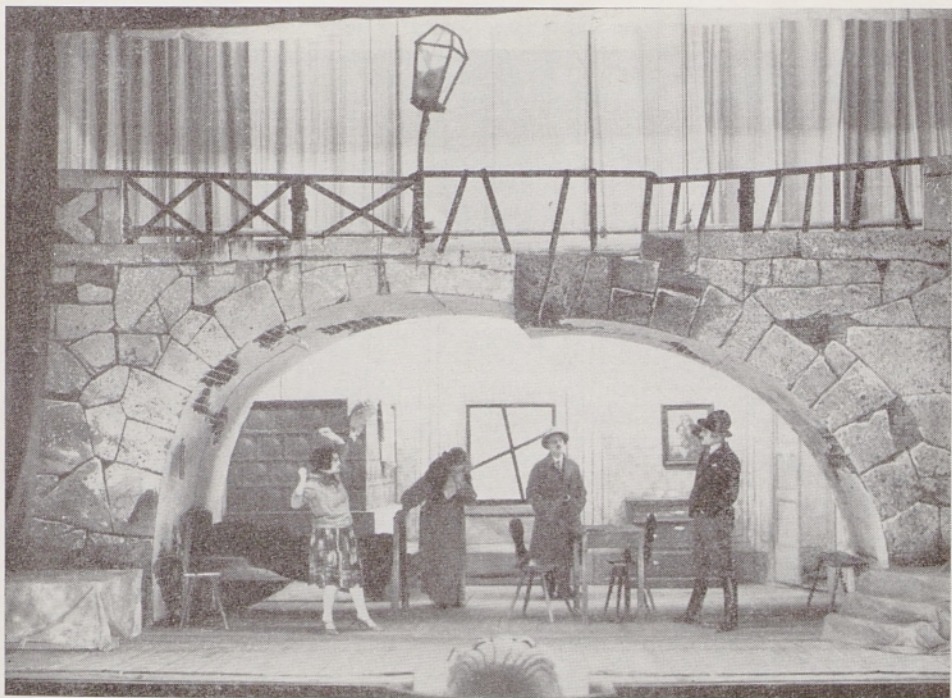
Nestroy: Lumpacij Vagabund (Edo Grom, Anton Harastovič, Pavel Rasberger; 1923—24)

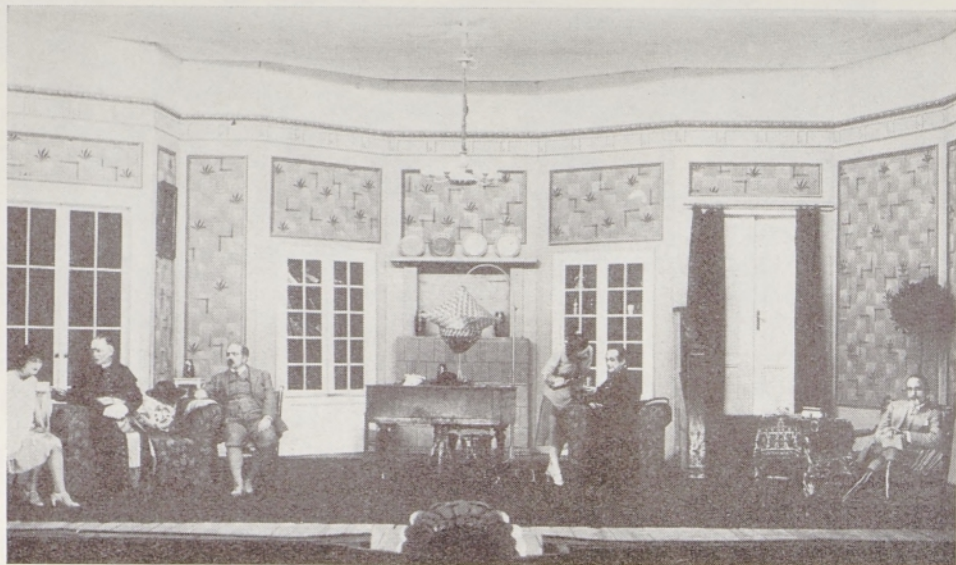
Fulda: Ognjenik (Elvira Kraljeva, Pavel Rasberger, Jože Kovič; 1925—26)

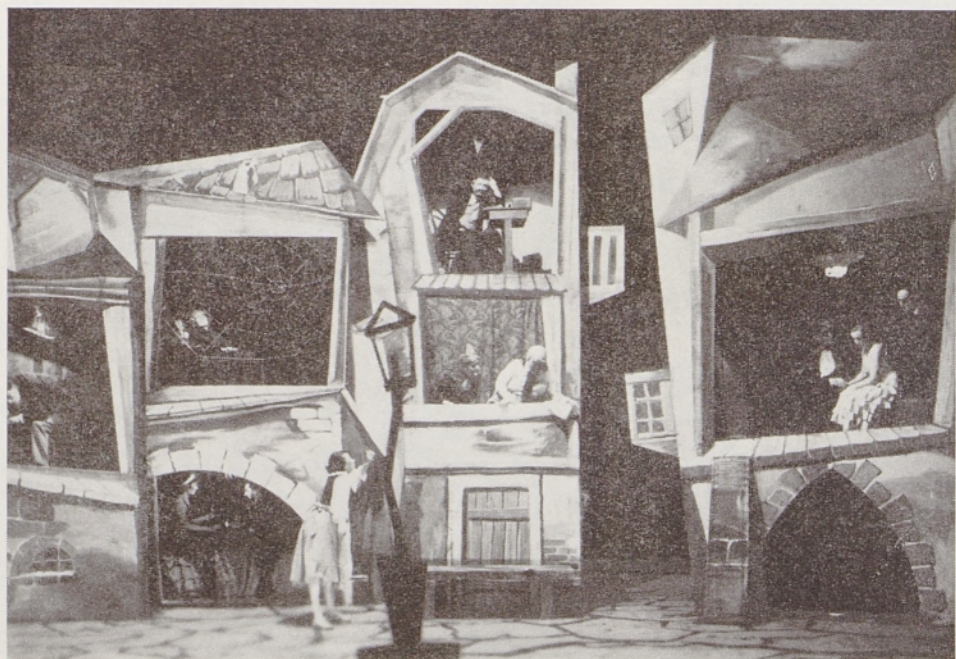
Engel: Večni mladenič (Berta Bukšekova, Anton Danilo, Pavel Rasberger; 1926—27)

Leskovec: Dva bregova (1927—28)

Lorde-Chaine: Naš gospod župnik (1929—30)

Grum: Dogodek v mestu Gogi (1930—31)

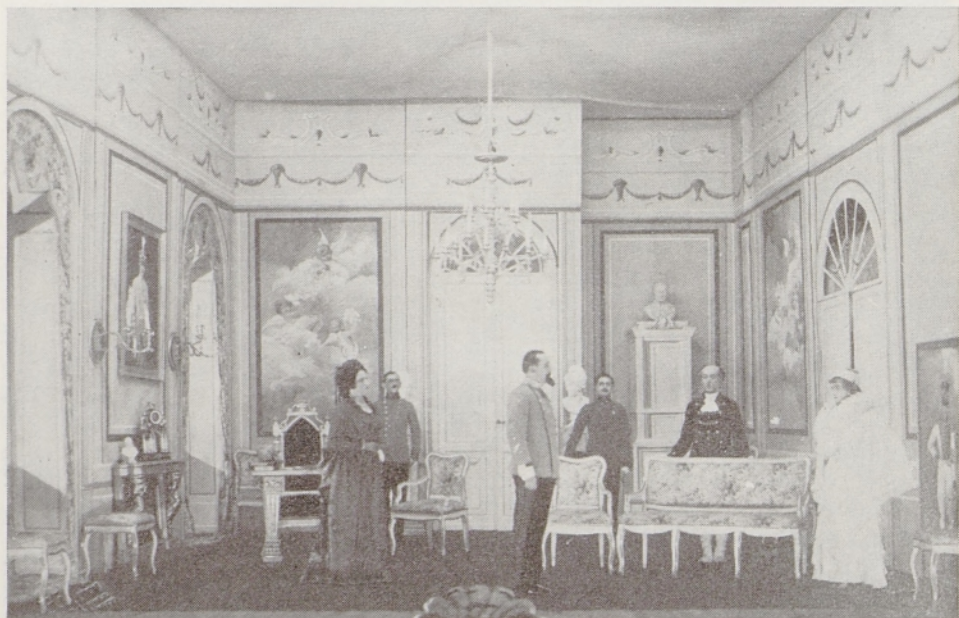
Sheriff: Konec poti (1931—32)

Jonson: Volpone (1931—32)

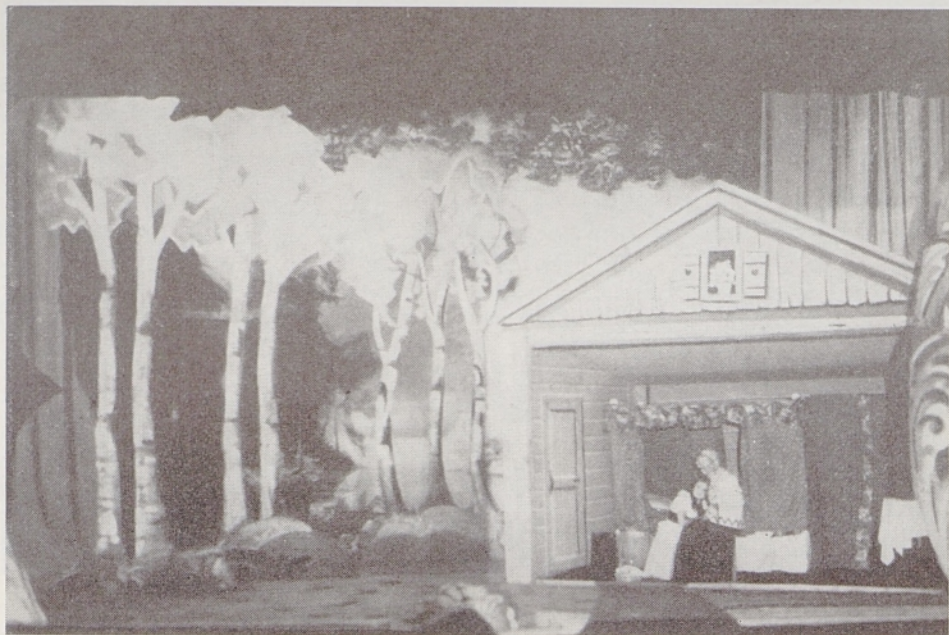

Lehar: Zemlja smehljaja (1931—32)

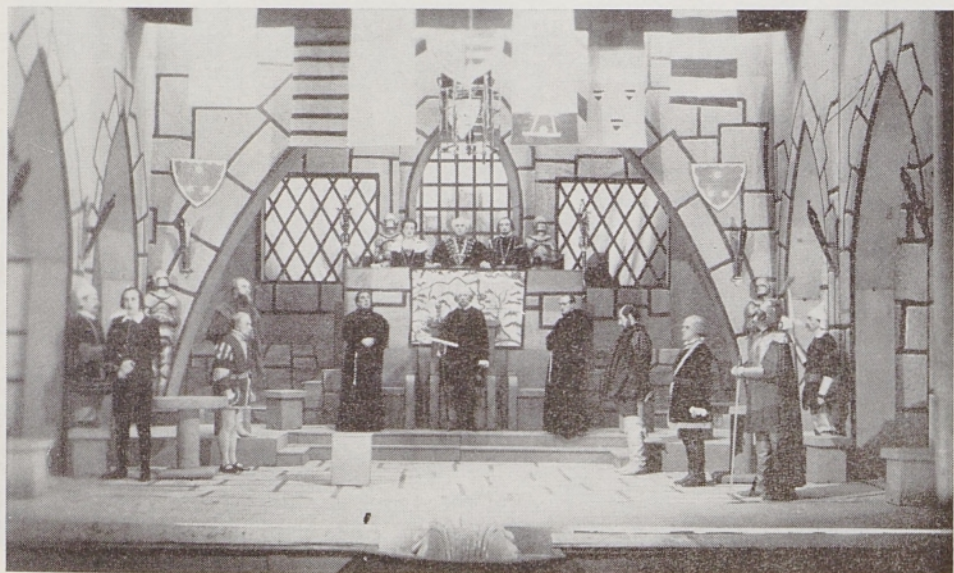

Anet: Mayerling (1931—32)

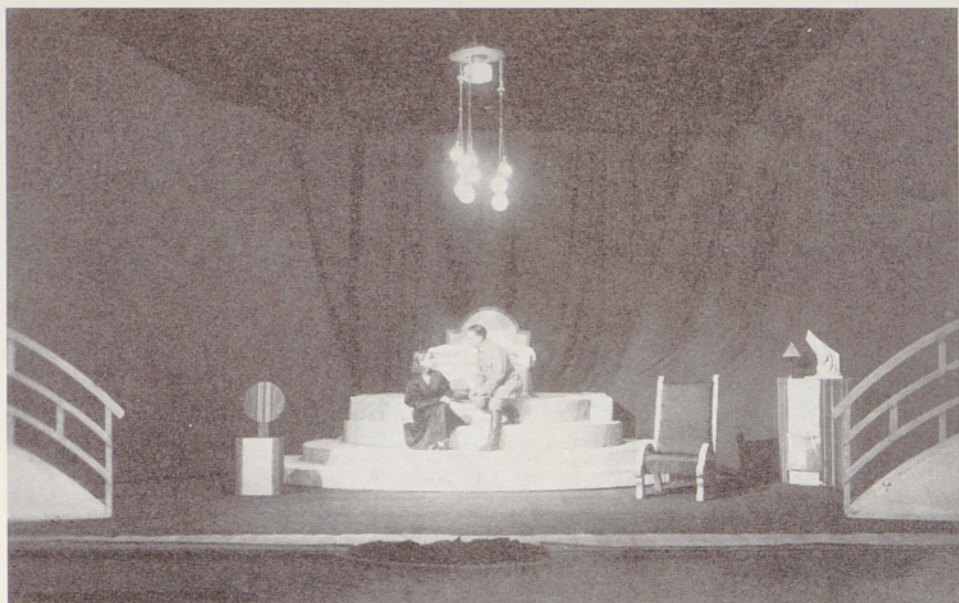

Gorinšek: Rdeča kapica (1931—32)

Kreft: Celjski grofje (1932—33)

Raynal: Grob neznanega junaka (1932—33)

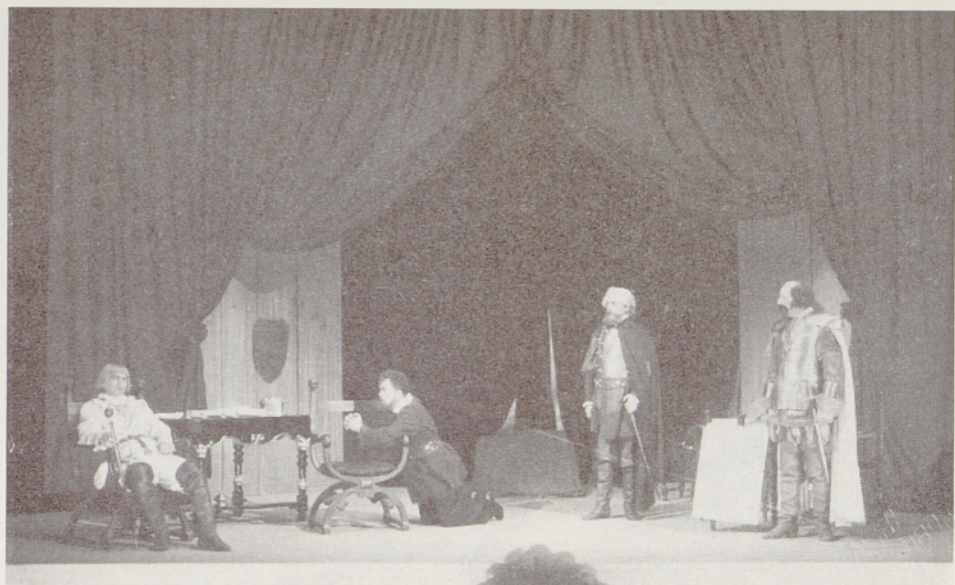
Golia: Kulturna prireditev v Črni mlaki (1933, na prostem)

Rasberger: Prebrisani Amor (1934—35)

Molière: Tartuffe (Ema Starčeva, Maks Furijan; 1935—36)

Arx: Izdaja pri Novari (1935—36)

Shakespeare: Ukročena trmoglavka (v naslovni vlogi Ema Starčeva; 1936—37)

Shaw: *Sveta Ivana* (v naslovni vlogi Elvira Kraljeva; 1936—37)

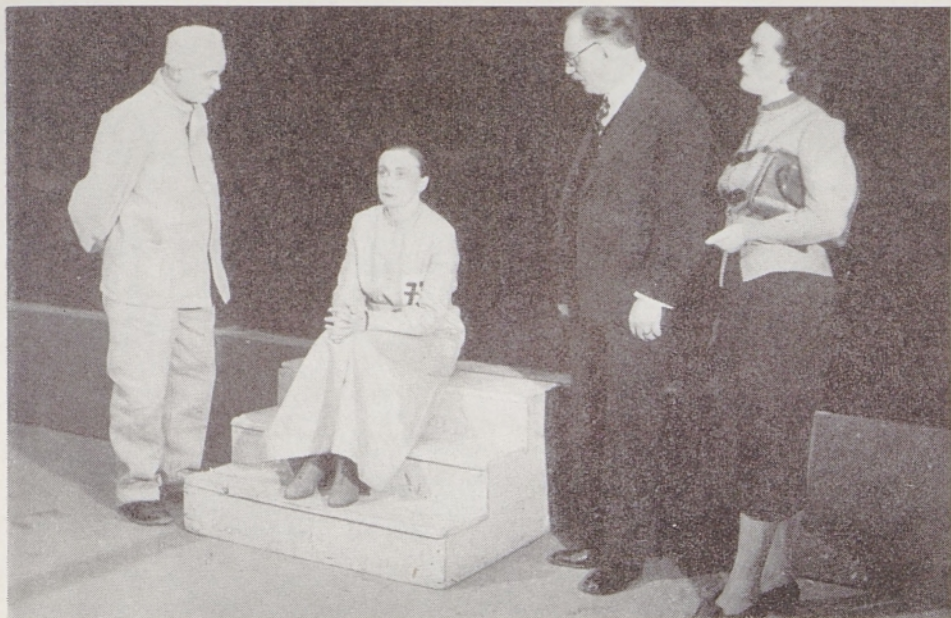
Nušić: *Dr* (1936—37)

Zweig: Siromakovo jagnje (1936—37)

Shaw: Hudičev učenec (1938—39)

Langer: Št. 72 (Jože Kovič, Elvira Kraljeva, Pavel Rasberger, Ema Starčeva; 1938—39)

Fodor: Matura (1938—39)

Golouh: Krisalida (1939—40)

Finžgar: Veriga (1939—40)

Rostand: Cyrano de Bergerac (1940—41)

Finžgar: Razvalina življenja (1940—41)

Gorki: Na dnu (Verdonik, Gorinšek, Rasberger, Brunčko, Košuta, Nakrst, Harastovič; 1940—41)

OPOMBA K SLIKAM

Besedilo tega zvezka spremlja serija fotografskih posnetkov mariborskih predstav iz obdobja med obema vojnama; izbor se ravna po razpoložljivem gradivu v zbirkah SGM in po kvaliteti posnetkov. Pri objavi nismo upoštevali tistih fotografij, ki so že bile reproducirane pri Brenčičevih Spominih v Dokumentih III, str. 371 in nasl. Tam je mogoče najti posnetke tehle predstav, ki jih naša objava ne ponavlja:

- Cankar: Za narodov blagor (1926—27)
- Leskovec: Dva bregova (1927—28, drug posnetek)
- Anzengruber: Slaba vest (1931—32)
- Dostojevski - Debevec: Bratje Karamazovi (1935—36)
- Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski (1936—37)
- Schiller: Maria Stuart (1937—38)
- Župančič: Veronika Deseniška (1937—38)
- Cankar: Kralj na Betajnovi (1938—39, dva posnetka)
- Shaw: Pygmalion (1938—39)
- Finžgar: Veriga (1939—40, drug posnetek)
- Gorki: Na dnu (1940—41, drug posnetek)

Prav tako ne ponavljamo skupinskih fotografij, ki so bile objavljene pri Brenčičevih Spominih:

- Del prvega ansambla, 1919
- Del ansambla, 1920
- Ob desetletnici, oktobra 1929
- Ob petnajstletnici upravnikanovanja R. Brenčiča, 1937

1919/20 je sodeloval v mariborskem gledališču kot lektor za srbohrvaščino (uprizoritev Vojnovičeve »Smrti majke Jugovića« v originalu, premiera 8. junija 1920) in opravil tu in tam kakšno dramaturško delo. V sezoni 1920/21 je bil angažiran za učitelja srbohrvaščine v dramski šoli, ki jo je vodil Milan Skrbinšek, po Bratinovem odhodu v Celje pa je predaval v njej tudi dramaturgijo.²⁷ Uredil je tudi zadnjih šest številčk kulturno-gledališke revijice Zrnje, ki jo je v drugi sezoni izdajala uprava Slov. narodnega gledališča v Mariboru in ki je vanjo napisal vrsto prispevkov sprva v srbohrvaščini, kasneje pa tudi v slovenščini.

Medtem ko se je mariborska podružnica igralske organizacije s tolikšno vnemo zavzemala za državnega upravnika v osebi Antuna Ivanovića Mecgerja, z njim vred pa se potegovala za podržavljenje mariborskega gledališča, so se vneli še hujši spori. Predvsem je Hinka Nučiča razbesnil Radivoj Rehar s člankom »Mariborsko gledališče« v listu Tabor.³¹ V njem je v kratkem orisal, kako je mariborsko gledališče nastalo in kako je Nučič postal njegov zasebni zakupnik. Čeprav mu je priznaval zasluge za začetne korake mariborskega gledališča, je Nučiča obtožil, da špekulira z državno subvencijo. Obdolžil ga je, da je »te dni odpeljal iz našega gledališča najmanj pol milijona vredno garderobo, arhiv in rekvizite, kar jih je nabavil tekom dveh sezon ter ostavil naše gledališče v še slabšem stanju, kakor je bilo pred početkom prve sezone«. Rehar je svoje obtožbe povezal tudi s programsko podobo gledališča in menil, da je Nučič »postal v drugi polovici druge sezone ovira za zdrav razvoj ter prešel iz idealizma na polje trgovske špekulacije...«

Reharjev napad na Nučiča je bil zapoznel, saj je Nučič že odložil ravnateljstvo in se angažiral v Zagrebu. Nučiča je kajpada hudo prizadel, zato je nanj odgovoril v Slovenskem narodu v članku z naslovom »Mariborsko gledališče«. ³² V njem je s svojega stališča razložil nastanek mariborskega gledališča, branil svoj programski koncept, ki je obsegal tudi lažja dela, da »dobi svojo hrano tudi oni del publike, ki še danes ni dovzeten za gledališče, ki ne more in noče misliti o gledališču in ki nima pojma o Cankarju, Ibsenu, Strindbergu i. dr. in vendar vidi rad kaj šaljivega in burkastega«.

Nučič je priložnost izrabil, da je zavrnil tudi dr. Maksa Šnuderla, ki je v Taboru v članku »Kulturna bilanca«¹⁰ zapisal, da je bila Nučičeva »uprava prepopustljiva in preoportunistična«; Šnuderlu, ki je v javnosti zagovarjal modernejše gledališče, je zaželel, naj pride »čimpreje na krmilo in prevzame sam vodstvo gledališča, ki bo zgrajeno — brez vseh fraz — na samih ekspresionističnih, kubističnih in futurističnih načelih in principih«.

Nučič pa je zavrnil tudi Reharjeve obtožbe, češ da se je okoriščal z državno subvencijo. Obrazložil je, da je dal gledališču na razpolago svoj fundus in da je bil ob predaji ravnateljstva komisijsko ugotovljen (primerjaj zapisnik seje odbora Dramatičnega društva z dne 18. junija 1921). Nekoliko nejasnosti pa je v mučno zadevo vnesel Nučič z izjavo: »Ker sem jamčil *sam* za *deficit* gledališča, mi pripada tudi *suficit*, odnosno fundus, ki sem si ga pribavil v teku dveh let, da pokrijem z njim *deficit* II. redne sezone...«, ko je v resnici dobil državno podporo za leto 1920.

³¹ Tabor 1921, 23. julij.

³² SN 1921, 2. avg.

Rehar ni maral več polemizirati z Nučičem, češ da »bi moral zaiti na preveč osebno in intimno polje«. ³³

Medtem se je moral Valo Bratina v zelo zapleteni situaciji (njegova pogodba z občino, nejasna finančna situacija, nejasne govornice o podržavljenju gledališča in novem upravniku, odpor gledališkega osebja zoper njega) pripravljati na novo sezono. Uprava je Taborovemu uredništvu sporočila, kako si zamišlja prihodnjo sezono. ³⁴ Igralci, razen Hinka Nučiča, Vike Podgorske, so ostali v angažmaju, uprava pa je napovedovala še nove moči. Glasbeni del repertoarja naj bi obsegal lažje, obenem dobre opere in klasične operete. Pač pa je zanimiva napoved, da bo novo vodstvo (in v tem se že kažejo Bratinovi uprizoritveni nazori) skrčilo tehnično opremo uprizoritve »tudi v Shakespearovem smislu«. Napovedana pa je bila tudi temeljita prenovitev gledališkega poslopja.

Za preureditev gledaliških prostorov se je zavzemal že Hinko Nučič, hkrati pa je hotel urediti novo električno razsvetljavo, zlasti odrsko. V tem smislu je mestni občini poslal vlogo. Po Nučičevem odhodu se je za preureditev potegoval Valo Bratina. Novoizvoljeni občinski svet s kulturnim socialnodemokratskim županom Viktorjem Grčarjem na čelu je že kar na svoji prvi seji 8. avgusta 1921 naročil mestnemu električnemu podjetju, da v gledališču takoj izvede projekt »Simens-Schukert Werke« v vrednosti 450 000 kron. ³⁵ Preurediti pa je bilo treba tudi notranjščino gledališča. Župan Grčar je ob pogrebu kralja Petra I. v Beogradu obiskal ministra za prosveto, da bi pospešil podržavljenje mariborskega gledališča. Ker pa se zadeva ni nikamor premaknila, je občinski svet na 3. seji 11. oktobra 1921 izglasoval še sklep, da naj se popravi v gledališču »samo, kar je potrebno iz policijskih in sanitarnih ozirov in sicer: poprava duri, razširjenje prostora za orkester, pregled centralne kurjave, ventilator na galeriji, sedeži na galeriji in desinfekcija.« ³⁶ Vsa ta dela, ki so bila kasneje, ko so bila opravljena, gledališču močno v prid, zlasti »najmodernejša razsvetljava«, pa so po svoje prispevala še k večji krizi mariborskega gledališča. Bratina je julija napovedoval, da se bo sezona začela 15. septembra, v resnici pa je bila prva predstava v prenovljeni gledališki zgradbi šele 30. novembra 1921. V sili Bratina ni našel druge rešitve, kakor da je sezono odprl 5. novembra 1921 na neprimernem odru in v neprimerni dvorani Narodnega doma. S tem pa je seveda docela razdril običajni gledališki ritem in vznevoljil gledališko občinstvo.

Okrog gledališkega poslopja pa se je zapletlo še huje. Leta 1919 je bilo društvo »Theater- und Casino-Verein«, ki je bilo lastnik gledališkega in kazinskega poslopja, razpuščeno; poslopji sta 28. junija 1919 prešli v last mariborske občine. Ko pa so 1. 1921 nastale homatije v mariborskem slovenskem gledališču in je bivši cesar Karl poskušal prevzeti oblast na Madžarskem, so se mariborski Nemci opogumili in pred sodiščem tožili mariborsko občino, češ naj jim vrne protipravno zaseženo mariborsko gledališko in kazinsko poslopje.

³³ Radivoj Rehar: Mariborsko gledališče. Tabor 1921, 4. avgust.

³⁴ Tabor 1921, 24. julij. (Program bodoče sezone.)

³⁵ Zapisnik 1. seje občinskega sveta v Mariboru dne 8. avg. 1921. (Zapisniki v Pokrajinskem arhivu v Mariboru.)

³⁶ Zapisnik 3. seje občinskega sveta v Mariboru dne 11. okt. 1921. (Zapisniki v Pokrajinskem arhivu v Mariboru.)

21. oktobra 1921 je bila pred mariborskim sodiščem sodna razprava, na kateri je mariborski nemški politik dr. Orosel s potomci ustanovnikov nemškega gledališča³⁷ iz l. 1847 zahteval, da se poslopji vrneta »Theater- und Casino-Verein«. Postopek je tekel tja v leto 1922, ko je pokrajinska uprava z odlokom št. 24224 z dne 5. 7. 1922 potrdila razpust društva in lastninske pravice, ki jih ima občina do obeh poslopij.³⁸

Naglica, s katero so po Nučičevi ostavki skušali rešiti vprašanje ravnateljstva mariborskega gledališča in obstoj gledališča sploh, se je maščevala. Občinski svet je po vladnem komisarju dr. Poljancu sicer sklenil z Bratino enoletno pogodbo, vendar so nastale težave, ki jih je bilo težko prebroditi. Gledališko osebje je z majhnimi izjemami nasprotovalo Bratinovi namestitvi, ustvarjeno pa je bilo v Ljubljani in Beogradu (gotovo z močnim angažmajem mariborske podružnice Udruženja gledaliških igralcev SHS) oзраče, po katerem je vlada Bratini odrekla podporo.³⁹ Že po Nučičevi odstavki se je pojavila vrsta ljudi, ki bi radi prevzeli vodstvo mariborskega gledališča, posebno zanimiv pa je podatek, da je v julijski stiski mestni magistrat ponudil ravnateljstvo dr. Pavlu Strmšku, torej človeku, ki je pred mesecem dni tako rekoč pomagal ustoličiti Bratino. To se je zgodilo bržčas po tistem, ko je Bratina razrešil svojo pogodbo z mariborsko občino, da bi omogočil podržavljenje gledališča in nastavev državnega upravnika. Ker pa se je podržavljenje spet odložilo, je mariborski občinski svet ponovno poveril vodstvo gledališča Valu Bratini, dokler bi se podržavljenje dokončno ne izvedlo.⁴⁰

Nov poskus, da bi se zadeva razrešila, je bil konec avgusta. Dvorni svetnik dr. Skaberne s poverjeništvu za prosveto v Ljubljani je prišel v Maribor, se obširno pogovoril z županom Grčarjem ter poslal v Beograd trojni predlog za mesto državnega upravitelja. Predlagani so bili baje Stanko Majcen, Antun Ivanović Mecger in dr. Pavel Strmšek. Toda od predlaganih ni bil izbran nihče in položaj je ostal nespremenjen. Država je odložila prevzem gledališča do novega proračuna, se pravi do 1. januarja 1922. Do takrat je morala za gledališče skrbeti pokrajinska uprava z občino; država je gledališču sicer dala subvencijo, vendar jo je morala kriti občina.⁴⁰

Oglašati so se začeli glasovi, kaj bo z novo sezono. Dr. Makso Šnuderl je v »Gledališki glosi«⁴¹ zapisal: »Vprašanje otvoritve sezone postaja pereče, mi pa še ne vemo, kedo jo naj otvori. Zdi se mi, da vsi odločujoči ljudje mislijo, da nas vse to naj nič ne skrbi. Pa pri nas je že tako. V zakupu ni le politika temveč tudi kultura.« Predvsem je opozoril na pravni položaj Bratine. Glede na sklenjeno pogodbo je bilo Bratini zagotovljeno vodstvo gledališča. Šnuderl je obžaloval, da so se ponovno angažirali skoraj vsi dotodanji igralci (o mnogih ni imel ugodnega mnenja), poudaril pa je, da bi vodstvo moralo čimprej razglasiti repertoar za novo sezono. Posebno pa je opozoril na to, da mora pri začrtovanju delovnega programa gledališče upoštevati delavstvo in okoliško prebivalstvo: »Saj tem je v prvi vrsti namenjen blagoslov gledališča. Te duševno

³⁷ Tabor 1921, 17. okt. (Usoda poslopja našega gledališča.)

SN 1921, 26. okt. (Mariborski Nemci zahtevajo povrnitev gledališča.)

³⁸ Zapisnik 4. redne seje občinskega sveta mariborskega z dne 14. VII. 1922. (Spravljen v Pokrajinskem arhivu v Mariboru.)

³⁹ Tabor 1921, 31. avg. (Gledališče v Mariboru.)

⁴⁰ Tabor 1921, 18. sept. (Situacija naše gledališke krize.)

⁴¹ Tabor 1921, 30. avg.

vzgajati, gladiti jim notranjost, ki jo vsakdanjost tako brutalno spravlja iz smeri treznega, z vsem okoli njega harmoničnega toka, to je prva naloga gledališča napram masi.«

Vodstvo gledališča je že kar naslednji teden objavilo repertoar za sezono 1921/22 in seznam novega osebja. Iz obširnega okvirnega repertoarja je razvidno, da je novo vodstvo nameravalo ubrati popolnoma nove poti. Predvsem je bil odmerjen močan poudarek slovenski dramatik, zlasti Cankarju, jugoslovanski in slovanski, zlasti ruski dramatik, iz drugih literatur pa so bila upoštevana skoraj sama vrhunska dela. Za plehke komedije in burke v tem repertoarju ni bilo mesta. Tudi glasbeni del repertoarja je bil zastavljen precej visoko.⁴²

Da je zavel v gledališču nov duh, priča že sestava vodstva: ravnatelj je bil Bratina, dramaturg Skrbinšek, scenograf prof. Cotič, tajnik pa Silvester Škerl, ki je z novo sezono prišel v Maribor. Tudi režiserski kolegij v sestavi Bratina, Skrbinšek, Škerl, Povhe je bil naravnani v nova gledališka obzorja; gotovo pa je bil v obeh gonilni duh Milan Skrbinšek.

O novi usmeritvi je pisal S. Š. (Silvester Škerl) v Taboru v članku »O bodoči gledališki sezoni«:⁴³ »Marsikatera temeljita sprememba se je izvršila med zadnjimi počitnicami. V bodoči sezoni bo stalo gledališče na čisto drugi umetniški podlagi kot dosedaj. Že stil, v katerem so bile držane doslej predstave, bo docela spremenjen. Mesto dosedanje romantične, efektne igre, se bo po možnosti gojila naravna igra... G. Ravnatelj Bratina je poskrbel torej, da bo občinstvu ponujeno najboljše, kar je mogoče v teh razmerah, v čim okusnejši obliki. Upamo, da bo mogel tudi izvršiti vse, kar obeta — obeta pa resnično mnogo.«

Resnoba, s katero se je lotilo vodstvo nove sezone, se kaže tudi v tem, da je z urednikom Silvestrom Škerlom, ki se je že v reviji Maski izkazal za zagovornika novega gledališča (glej zlasti njegov prevod odlomkov iz knjige Manfreda Schneiderja Expressionismus im Drama), začelo izdajati svoj gledališki list Drama, ki je že po obliki in opremi (Kralj) kazal docela drugačno lice kot list Zrnje iz prejšnje sezone. Razložek med njima pa je bil še posebno razviden po vsebini. Drama je bila predvsem gledališka revija, manj gledališki list. V njej so sodelovali Milan Skrbinšek, dr. Ivan Lah, Silvester Škerl, Valo Bratina, Angelo Cerkvenik, Ivan Favai, Miran Jarc, Makso Šnuderl, Joško Kovič, Karel Širok, Stane Melihar. V njej so odmevali sočasni tokovi evropskega, predvsem ekspresionističnega pojmovanja gledališča. Žal pa je izšlo le šest števil Drame.

Ker so se adaptacijska dela in napeljava nove razsvetljave v gledališču zavlekli, je uprava odlagala začetek sezone. V tem neugodnem položaju, ki je vznevoljil občinstvo, si je gledališče pomagalo v prenovljenem gledališkem poslopu tako, da je pripravilo gostovanja v Ptuj in Celju. Ko je bilo očitno, da sezone prav kmalu ne bo mogoče začeti, se je uprava odločila, da bo sezono odprla v dvorani Narodnega doma.

⁴² Tabor 1921, 8. sept. (Slovensko narodno gledališče v Mariboru.)

Drama. Gledališka revija. Izdaja uprava Narodnega gledališča v Mariboru. Maribor 1921, str. 20—21.

⁴³ Tabor 1921, 11. sept.

5. novembra 1921 je mariborsko gledališče odprlo novo sezono s Čehova »Stričkom Vanjo« v režiji Milana Skrbinška. Pred maloštevilnim občinstvom (100 študentov in 30 odraslih)⁴⁴ je pred predstavo Milan Skrbinšek⁴⁵ spregovoril svoj znameniti slovenski gledališki manifest, v katerem je razložil načela, po katerih naj bi se idejno in izrazno preoblikovalo slovensko gledališče.⁴⁶

Poglavitne misli Skrbinškovega manifesta so bile tele:

1. *Iz resnice resniči nasproti!* Narava ne sme biti ideal, vzorna oblika gledališke umetnine. Ona je samo bogat vir umetniškega ustvarjanja.

2. Gledališče vstopa v novo sezono po isti poti, po kateri bi rado hodilo že poprejšnjo. Skušalo bo namreč premagati *rutino* in *šablono*, ustvarjati svobodno v smislu hotenja vse sodobne umetnosti, to pa tako, kakor je vsaka umetnost »ekspresijonistična — izraz notranjega občutka«.

3. Premagati je treba ovire, ki so jih slovenskemu gledališču zapustila gostovanja ruskih igralcev in ansamblov. Njihove predstave so bile sicer do potankosti in sijajno izdelane, a so bile rafinirane. Obrnjene so bile navzven, namesto navznoter, kar je sicer bistvo gledališke teorije Stanislavskega.

4. Vsaka umetnost mora izvirati iz naroda. »V celokupnem umetniškem mora narod črpati iz sebe, ne pa si staviti način drugega za vzor.«

5. Naša umetnost mora biti preprosta, poglobljena, tiha.

6. Odrska govorica mora biti resnična. K temu bo pripomogla tudi vpeljana izgovorjava l-ja.

7. V repertoarju je treba iti kompromisno pot, vendar pa ne skreniti od resničnih umetniških vrednot.

Čeravno je bil avtor manifesta Skrbinšek, je v nagovoru poudaril, da »letošnji režiserski kolegij resne drame veže v glavnem isto umetniško hotenje«. (Šlo bi potemtakem za Skrbinška, Bratino in Škerla, ne pa za Povheta.) Predstava »Strička Vanje«, ki je sledila, pa je silno razburila in razdelila duhove. Radivoj Rehar je uprizoritev popolnoma odklonil.⁴⁷ Ironiziral je Skrbinškovo misel, da se gledališče namerava približati ekspresionizmu, Podbevšku in Kogojju, potem pa mu hudo zameril zavračanje ruskega igranja. Uprizoritev se mu je zdela nemogoča. Predvsem je grajal »beraško diletantsko kuliserijo, zmigovanje z rameni in marijonetno odsekane geste... neko mrmranje... lažno govorico, (pa še to samo poredkoma, ker sicer se je govorilo samo med štirimi očmi in ne za publiko)... O umevanju ruske duše ni bilo ne duha ne sluha...« Rehar je napadel vodstvo, da s takšno režijo zapravlja mlade talente, s čimer bo igralska raven zdrknila v diletantizem. Sklep pa je bil razrušujoč: »Teško pišem to kritiko, težje kakor katerokoli doslej, ker sem pričakoval od novega vodstva, da bo hodilo po tisti poti, po kateri smo videli hoditi včasih g. Skrbinška in Bratino, nikakor pa ne, da bo hodilo po potih psevdoekspresijo-

⁴⁴ -r (Radivoj Rehar): Otvoritvena predstava letošnje gledališke sezone, Tabor 1921, 8. nov.

⁴⁵ Dr. Brenčič pripisuje v svojih spominih (glej o. c.) uvodni nagovor Valu Bratini, kar pa ne drži.

⁴⁶ Milan Skrbinšek: Naša pot. Drama. Izdaja uprave Narodnega gledališča v Mariboru. Maribor 1921, str. 1—6. Besedilo manifesta je Milan Skrbinšek preuredil in ga objavil tudi v svoji knjigi Gledališki mozaik II. Knjižnica MG Ljubljana. Ljubljana 1963, str. 22—29.

⁴⁷ Radivoj Rehar: Otvoritvena predstava letošnje gledališke sezone. Tabor 1921, 8. nov.

nizma, da bo delalo take eksperimente in da bo igralo realistične drame po tem psevdoekspresionizmu. Če je g. Skrbinšku in sedanjemu vodstvu gledališča do tega — prosto mu, toda potem naj se ne čudi, če bo igralo pred praznim gledališčem...«

Diametralno kritiko pa je napisal dr. M. Š. (Makso Šnuderl) v Napreju.⁴⁸ Ocenil je prvo ponovitev, ki si jo je ogledalo le 10 oseb. Menil je, da je uprizoritev dosegla najboljše, kar je »kedar nudilo mariborsko gledališče... mestoma je stopnjevala posamezne prizore do popolne odrske umetnosti«. Kritiki je pohvalil vse nastopajoče, tudi mlade (Škerla), ki jim je Rehar očital diletantizem. Za nadaljnji zaplet gledališke situacije pa so netiva dodala tele kritikove misli: »Ni mi do hvalisanja. Ali Maribor je v gledališču vzletel za podlago vrhunec prejšnjih uspehov. Ako bo vodstvo to podlago vzelo za vzletišče bodočih umetnin — mu moremo le od srca čestitati! Še eno: Tabor je prelomil besedo, da ostane nepristranski in da hoče le stvarno kritikovati. Sedaj je odprl predale onim, ki mesto Skrbinšek-Bratine kandidirajo v umetniško vodstvo nekega penzioniranega hrvaškega majorja« (Antuna Ivanovića-Mecgerja; op. B. H.). Šnuderl je Taborovega kritika tudi obdolžil, da je njegova uničujoča kritika kriva poraznega obiska v gledališču.

Fronti sta bili zdaj v poglavitem začrtani: na eni strani zagovorniki novega gledališča pod vodstvom Bratine in Skrbinška (najrazboritejši med njimi dr. Makso Šnuderl), na drugi strani njihovi nasprotniki (najbolj razgiban in publicistično plodovit med njimi časnikar Tabora Radivoj Rehar). Značilno za fronti je bilo, da je Šnuderla in Reharja ihta zanesla v pretiravanje; njuna izhodišča moramo imeti za skrajnosti, ki so prešle okvir strpnega in stvarnega dialoga ter iskanja resnice. Njuni diametralni stališči sta ob sebi zbrali treznejša in konstruktivnejša mnenja, pa tudi razmišljanja, ki so bila izrazito pobarvana s karierizmom in klikarstvom, čeravno so se skušala odeti v plašč strokovnosti.

Med treznejše razpravljavce moramo šteti dr. Karla Škapina, mariborskega odvetnika, ki se je že v prejšnjih Nučičevih sezonah oglašal kot gledališki kritik in sodelavec Zrnja. V listu Naprej je objavil članek »Mariborsko gledališče in Striček Vanja«.⁴⁹ V njem se je postavil na Skrbinškovo stran, češ da je njegov manifest »Naša pot«, ki ga je prebral pred premiero »Strička Vanje«, »krasno zasnovano, globoko zamišljeno in občuteno delo poetične vrednosti«. Branil je Skrbinška pred Reharjevimi napadi, češ da po sili hoče uvesti ekspresionizem na mariborski oder, in upravičeno potrdil, da se je Skrbinšek potegoval, naj ima sleherno dramsko delo odrsko-slogovno podobo, kakršna raste iz dela samega.

Reharjevo kritiko scenske opreme, češ da je bila beraška, je zavrnil z mislijo, da se »današnja, poglobljena odrska umetnost izogiblje vsakemu nepotrebnemu dekoracijskemu balastu«. Stilizacija »Strička Vanje«, se mu je zdelo, »je popolnoma odgovarjala psihologični ideji dela v tempu, dinamiki govora in molka in celi tehniki igre«.

Zato je sodil, da je bila Skrbinškova režija naravnost mojstrska, igralci pa da so se ji pokorili. V celoti je Škapin šodil, da je bil »Striček Vanja« ena najglobokejših umetnin, kar (sem) jih (je) videl do sedaj v Mariboru«.

⁴⁸ Dr. M. Š. (Makso Šnuderl): Striček Vanja. Naprej 1921, 15. nov.

⁴⁹ Dr. (Karel) Škapin: Mariborsko gledališče in »Striček Vanja«. Naprej 1921, 19. nov. in 21. nov.

Reharju glede manifesta »Naša pot« ni ostal dolžan Skrbinšek sam. Odgovoril mu je v Slovincu, s člankom »Kulturno delo!«⁵⁰ Po vrsti je zavrnil Reharjeve obtožbe, zlasti v zvezi z ekspresionizmom in slogovno zvestobo literarni predlogi. Kar se ruske igralske umetnosti tiče, je poudaril, da je ne bi smeli jemati za vzor in da mora vsaka nacionalna umetnost, torej tudi slovenska, črpati moči iz lastnega naroda. Ponovno je poudaril, da je namen vodstva spraviti mariborsko gledališče »proč od samopašne rutine in mrtve šablone, k iskanju čim resničnejšega umetniškega izraza!« Članek je sklenil z obtožbo: »Jasno je, da je omenjeno poročilo o premieri ‚Strička Vanje‘ opravilo svoje ‚kulturno delo‘ s tem, da je hotelo z enim samim zamahom zamoriti mlado kal pravega umetniškega hotenja na mariborskem odru, kal, ki je pognala polna življenjske sile iz tal skupnega idealnega in resnega dela!«

Za Skrbinška in njegovo uprizoritev »Strička Vanje« se je potegnil tudi mariborski nemški list socialdemokratov Volksstimme,⁵¹ katerega urednik je bil Rudolf Golouh. Neki Notus (morda kar Golouh sam) je sodil, da je bila ostra kritika uprizoritve neupravičena (». . . man kann ruhig von einer hervorragenden Leistung sprechen, es wurde sehr gut gespielt«) in namenoma uničujoča.

Dovolj nespretno in slabo napisani članek Ostragovskega (?) v Enakosti⁵² je razvil misel, češ da je nestrokovna in razbijaška gledališka kritika (mišljena je bila Reharjeva) kriva, da je mariborsko občinstvo slabega okusa; ob »Stričku Vanji«, ki mu očita nekaj pomanjkljivosti predvsem zaradi neakustične (!) dvorane, pa vendarle sodi, da je Skrbinšek resen gledališki delavec in umetnik.

Na vse te nasprotne glasove je Radivoj Rehar v Taboru obširno odgovoril. Ker pa se je v odgovoru lotil še nekaterih drugih problemov, moramo poseči nekoliko nazaj, da jim bomo vedeli izvor.

Dr. Karel Škapin je v Napreju v treh številkah objavil svoj članek »Mariborsko gledališko vprašanje«.⁵³ Članek z zelo zanimivimi idejnimi izhodišči in mottom iz Belinskega se v bistvu ukvarja z vprašanjem, kakšen naj bi bil novi upravnik mariborskega gledališča, vendar naččenja še vrsto pomembnih gledaliških problemov.

Škapin trdi, da so gledališča »poleg šol najvažnejši kulturni zavodi narodov«. To so »moralni kulturni zavodi, zavodi za etično, torej srčno kulturo naroda«. Ker je čas, v katerem živijo, materialističen, je narodu posebej treba duševne kulture. Zato je še zlasti pomembno, kdo vodi gledališče. Ko na osnovi knjige »Režija, umetnost sceničnega uprizarjanja« Karla Hagemanna razčlenjuje delovna področja ravnatelja, dramaturga in režiserja, postavlja zahteve, kakšen naj bi bil novi upravnik mariborskega gledališča:

1. imeti mora: »enoten, harmoničen svetovni nazor«;
2. poznati mora svetovno dramsko literaturo, še posebej pa literaturo, zgodovino in umetnost svojega naroda;
3. biti mora praktično usposobljen;
4. subtilno mora poznati jezik — slovenščino.

⁵⁰ Milan Skrbinšek: Kulturno delo. Slovenec 1921, 19. nov.

⁵¹ Volksstimme 1921, 4. dec. (Striček Vanja.)

⁵² Ostragovski: Mariborska kritika. Enakost 1921, 24. nov.

⁵³ Dr. Škapin: Mariborsko gledališko vprašanje. Naprej 1921, 22. in 26. okt.

Poleg tega mora po Škapinovem mnenju gledališki ravnatelj zelo dobro poznati človeka in svet. In še posebej pribija, kar je bilo naperjeno zoper takratno mariborsko situacijo:

»Intendant se ne sme zadovoljiti s tem, kar zahteva publika v zabavo in zadovoljevanje senzacijskih potreb, ampak mora vršiti veliko težjo, manj hvalježno, pa tem važnejšo nalogo, vzgajati narod po umetnosti k umetnosti.«

Na osnovi navedenega je sklenil, da nihče od treh kandidatov (Majcen, dr. Strmšek in Mecger) ne prihaja v poštev za novega upravnika, češ da niso praktiki, eden izmed njih pa celo ne obvlada slovenščine (kar je letelo na Mecgerja).

Trežno in argumentirano mnenje je seveda vzbudilo odpor Antuna Ivanovića Mecgerja. (Stanko Majcen in dr. Pavel Strmšek se nista oglasila, ker se menda sploh nista nameravala potegovati za upravniško mesto.)⁵⁴ V Taboru je v več nadaljevanjih objavil članek »Mariborsko gledališko vprašanje.⁵⁵ V njem zavrača, opiraje se na številne citate iz raznih del o gledališču, argumente dr. Škapina. Predvsem skuša dokazati, da je v gledaliških rečeh izveden, izkaže pa se lahko samo z režiserskim tečajem pri Nučiču in mariborsko režijo Ekvinokcija. Sklicuje se na svojo izobrazbo, ki je bila res dovolj široka, in na to, da ni nujno, da bi bil gledališki ravnatelj tudi igravec (česar pa Škapin tako ni trdil; op. B. H.), kar dokumentira z dolgimi navedbami primerov iz gledališke zgodovine. Najteže je bilo Mecgerju zavriniti Škapinovo trditev, da ne pozna dovolj slovenščine, kar pa je za upravnika slovenskega gledališča — torej slovenske kulturne ustanove nujno. Tu se je moral vdati, čeprav je apostrofiral, da slovenščine v potankosti ne pozna niti vsak slovenski inteligent.

Zanimiv pa je konec članka. V njem namreč izjavlja, da se je dal v armadi upokojiti, ker mu je Nučič obljubil, da ga bo za sezono 1921/22 angažiral za »srbohrvaškega dramaturga, literarnega režiserja, arhivarja in urednika gledališkega lista«. Za mesto ravnatelja se sam ne bi potegoval, če bi ga ne predlagala velika večina ansambla.

Dr. Škapin je Mecgerja zavrnil prav na kratko.⁵⁶ Menil je, da so vsi njegovi dotedanji stiki z gledališčem prepričali, da bi bili garancija, da bo dober upravnik. Zavrnil je Mecgerjev očitek, da je zagovornik larpurlartizma, pri čemer se je skliceval na svojo polemiko z dr. Tumo z začetka stoletja, posebej pa je menil, da bi morala Mecgerja izprašati komisija, »obstoječa iz naših prvih umetnikov in literarnih zgodovinarjev in kritikov«.

Kako je postajala zmeda okrog mariborskega gledališča vse hujša, priča tudi nastop Miroslava Evgenića Fellerja-Godovskega, najbrž ne docela normalnega študenta medicine, ki »se je poskušal kot hrvaški literat v pravcu zenitizma«⁵⁷ in ga je pot zanesla tudi v Maribor. Tam se je ukvarjal s fantastičnim načrtom, da bo izdajal informativni dnevnik v »treh jugoslovanskih dialektih« ter francoščini in nemščini; pisal je likovne kritike v Tabor, ustanavljal svojo

⁵⁴ Dr. Pavel Strmšek: Problem mariborskega gledališča. Tabor 1922, 21. in 22. febr.

⁵⁵ Antun Ivanović Mecger: Mariborsko gledališko vprašanje. Tabor 1921, 9., 10., 11., 12. in 13. november.

⁵⁶ Dr. Škapin: Mariborsko gledališče in »Striček Vanja«. Naprej 1921, 24. nov.

⁵⁷ Janko Glaser: Pregled mariborskega časopisja po prevratu. Mariborski kalendar. Maribor 1935, str. 86.

dramsko šolo,⁵⁸ in se vrnil v mariborsko podružnico »Udruženja gledaliških igralcev«. Kot njen odposlanec je interveniral pri Branislavu Nušiću, ki je bil takrat načelnik v beograjskem ministrstvu, v zadevi mariborskega gledališča. Godovsky je napadel »stranko«: Skrbinšek, Škerl, Bukšekova in Šetinska, in prikazoval situacijo tako, da je edina možna rešitev mariborskega gledališkega problema, če postane upravnik Ivanović-Klager (!). Do kraja je skušal osmešiti še Bratino, dr. Škapina in prof. Voglarja.⁵⁹

Tedaj pa je začel objavljati za časnik nenavadno dolg obračun s svojimi nasprotniki Radivoj Rehar.⁶⁰ Zasukal ga je zelo dobro. Bratino in Skrbinška je označil sicer za svoja prijatelja, vendar je poudaril, da prijateljstvo ostro ločuje od gledališkega ustvarjanja, kakršno se kaže z odra. Rehar je spretno prikazal, da je sam predlagal Bratini, naj prevzame vodstvo gledališča. Bratina pa žal, po Reharju, ni prečistil igrskega kadra; ta da se poteguje samo za gaže, mnogi v njem pa nimajo daru za igravca. Nadalje je očital Bratini, da je popolnoma zlezal pod vpliv Skrbinška in zastavil za Maribor previsok repertoar. Pri tem da sta oba spregledala, da »z uprizarjanjem samih najtežjih psihologičnih dram ne bomo pridobili publike« in da ima gledališče v Mariboru še posebno nalogo — vzbujati narodno zavest in državni čut. Rehar je učinkovito zavrnil Šnuderlov napad, češ da z uničujočo kritiko odvzema gledališču občinstvo, zlahka je zavrnil tudi Ostrogovskega iz Enakosti.

Rehar je obširneje polemiziral s Skrbinškom in njegovim manifestom in pri tem zapisal nekaj treznih ugotovitev o »nacionalnem« v igralski umetnosti, o mladih igralcih, nato pa je s podrobno analizo ponovno presodil vse elemente uprizoritve »Strička Vanje«.

O repertoarju je priznal, da bi »delal čast vsakemu umetniškemu gledališču, ima pa to veliko napako, da ni za Maribor«. Najbolj pa je Reharja razburil poslednji stavek iz Skrbinškovega manifesta: »V tem hotenju bomo hodili svojo pot, ne oziraje se na desno in levo, brez nepravde sentimentalnosti!« Reharju se je zdelo, da bo Skrbinšek s tem ubil gledališče v Mariboru.

Na koncu je Rehar naslikal zelo živo podobo mariborskega prebivalstva, zlasti njegov izvor (domačini, begunci s Primorskega, delavstvo in nižje uradništvo s Kranjskega), in orisal vpliv predstav Dramatičnega društva izpred vojne, nato pa delo poveljnega poklicnega gledališča: »Ko smo imeli prvo leto gledališče, je bilo to nekaj novega, zato je ‚vleklo‘ in ‚vleklo‘ bi bilo tudi naprej, da se ni ljudi disgustiralo z nesistematičnim delom in premalim upoštevanjem psihe tega ljudstva. Razne špekulacije in nazadnje eksperimentacije so ubile še poslednje, kar je ostalo, tako da je naša publika danes takorekoč sprta z gledališčem. Položaj je težak, naravnost mučen. Vendar pa ni brezupen, ker bi se s spretnim vodstvom dalo popraviti še vse.«

S tem odgovorom je bila »velika polemika«, ki se je dotikala bistvenih idejnih vprašanj o mariborskem gledališču, v glavnem sklenjena. Pač pa so se

⁵⁸ Tabor 1921, 4. okt. (Nova dramatična šola.)

⁵⁹ Miroslav M. E. Godovsky-Feller: O upravnoj krizi na narodnom gledalištu u Mariboru. Jugoslavija 1921, 1. december.

⁶⁰ Radivoj Rehar: Moj odgovor. Tabor 1921, 14., 15., 16., 17., 18., 20., 21., 22., 23. dec.

nadaljevali še drobni obrobní spopadi, kot na primer v decembru med Stražo in Jugoslavijo ter Taborom o kritičnem spremljanju dela mariborskega gledališča.

Gledališče je nadaljevalo svojo repertoarno in uprizoritveno pot, od decembra dalje že v adaptiranem in na novo opremljenem gledališkem posloppju. Dramskim uprizoritvam (Čehov, Nušić, Pecija Petrović, Ernst, Strindberg, Cankar, Majcen) so se pridružile še operetne (Nedbal, Hervé, Zeller). Vendar dramske predstave niso bile dobro obiskane (od 2—40 gledavcev na ponovitvah, nekaj več na premierah), pač pa so precejšnjo naklonjenost občinstva uživale operetne predstave.⁶¹

Delo v gledališču se je sicer odvijalo po delovnih načrtih (seveda z različnimi nevéščnostmi — tako na primer so hoteli sezono odpreti s Cankarjem, a so ga morali zamenjati s Čehovom). Vendar pa je nad gledališčem kot mora ležalo vprašanje, ali bo poddržavljeno in ali bo dobilo novo vodstvo, zlasti pa, ali mu bo s poddržavljenjem zagotovljena tudi finančna osnova. Res je bilo že poletí, takoj po ljubljanskem kongresu »Udruženja gledaliških igralcev« razglašeno, da se bo mariborsko gledališče poddržavilo. Toda bolj ko se je bližal konec maja 1921, bolj je bilo sporno, ali se bo v državnem proračunu obdržala postavka za mariborsko gledališče.

V javnosti je bilo slišati, da bo osrednja vlada odpravila že odločeno subvencijo. Po drugih glasovih je bila zavlačevanja mariborske gledališke krize kriva Ljubljana. Baje se ni posebno potegovala za stalno mariborsko gledališče, češ da bi naj v Mariboru gostovalo le ljubljansko gledališče.⁶² Decembra sta Jugoslavija in Tabor poročala iz Beograda, da je definitivno sklenjeno, da se mariborsko gledališče poddržavi s 1. jan. 1922, da dobi 1 200 000 kron subvencije in da bo država imenovala in plačevala iz svojih sredstev upravnika, blagajnika in dramaturga.

Toda ob novem letu državni proračun še ni bil sprejet. Država je nakazovala samo dvanajstine, kakršne je v minulem letu, grozila pa je velika redukcija proračuna in ta bi prizadela vsa gledališča razen beograjskega, zagrebškega in ljubljanskega.⁶³ Zato so se 6. februarja 1922 v Beogradu zbrali prezidij »Udruženja gledaliških igralcev«, njegov nadzorni odbor ter delegati oblastnih gledališč (skopskega, osiješkega, sarajevskega in mariborskega). Mariborsko podružnico je zastopal Antun Ivanović Mecger. Izdali so proglas javnosti, v katerem so opozarjali na kulturno škodo, ki bi zadela Jugoslavijo, če bi ne mogla delati oblastna gledališča. O mariborskem gledališču proglas ugotavlja: »V istem času (ako bi se odvzela subvencija) bi izginilo tudi mariborsko gledališče, v katerem je že vse pripravljeno, da mesto Cankarja zaigra dunajsko opereto: trajliš in valcer; v tem mestu na severni straži naše skupne domovine!«⁶⁴

V tem negotovem času je bilo finančno stanje gledališča kritično, položaj igralcev, ki »z malimi gažami ne morejo ne živeti ne umreti, pa naravnost obupen«.⁶⁵ Tabor je za kritično finančno stanje dolžil vodstvo gledališča, ki

⁶¹ Dr. P. Strmšek: Problem mariborskega gledališča. Tabor 1922, 21. in 22. febr.

⁶² Jugoslavija 1921, 10. dec. (Mariborsko gledališko vprašanje.)

⁶³ Tabor 1922, 10. febr. (Vprašanje našega gledališča.)

⁶⁴ Tabor 1922, 16. febr. (Za naša gledališča.)

⁶⁵ Dr. N. K-ić: Še o krizi mariborskega gledališča. Tabor 1922, 2. marec.

trdovratno in siloma hoče uveljaviti svoj program, kljub temu da je gledališče prazno. Zanimiva je misel, da bi krizo najbolje rešili, če bi gledališče dali v celoti v upravo igralcem.

Oglasili so se tudi kritični glasovi, ki so vnovič povišali zmedo okrog mariborskega gledališča. Dr. Pavel Strmšek je v svojem prispevku zbral nekaj podatkov in svojih mnenj o poteku gledališke krize. Vendar je v končni oceni sodil, da se »mariborski eksperiment ni obnesel« in da »trma, ki ponuja Strička Vanjo navzlic dvoglavi publiki... ni na mestu, kar mora vsakdo uvideti«. Rešitve si je dr. Strmšek obetal samo tako, če bo gledališče postalo »udobno, cene primerne, repertoar pa privlačen«.

Tabor pa je objavil še dvoje kritičnih prispevkov, ki sta — skladno z generalno gledališko politiko lista — napadala vodstvo gledališča. Vse bolj so se pojavljale zahteve po opereti, drami pa se je odmerjala vse manjša vloga. Kot značilna odmeva seriozni kritiški bitki v novembru in decembru navajam odlomka iz obeh prispevkov, saj odražata miselnost, s katero je moralo mariborsko gledališče računati med vojnama, z njo pa se boriti še celo v našem desetletju.

Dr. N. K-ić je zapisal: »Ta ponesrečeni načrt (repertoarni, op. B. H.) ima gotovo svoj vzrok v bagateliziranju operete, ki je za g. ravnatelja in nekatere njegove somišljenike nekaj »šunder«. V našem gledališču se ne smemo postaviti na bogvekako idealno stališče, ker manjkajo vsi predpogoji za izključne prireditve dram, ozirati se je treba tudi na zahteve občinstva, ki je končno tudi merodajni činitelj.«⁶⁵

Še bolj drastično pa je položaj mariborskega gledališča naslikal J. F.:⁶⁶ »Tudi naša gledališka uprava pari, preprega, priprega, doprega in izprega, vihti bič in tolče na vse strani, pa nikamor ne pride. Naši nemški someščani pa škodželjno gledajo in pričakujejo zopetnega trenutka, ko bodo sedli v hram Talije ter se nam smejali v pest. Eden vleče na dramo, drugi na veseloigro, tretji na burko, četrti na opereto, peti bi rad imel celo samo opero!... Drama je vsega spoštovanja vredna stara matrona, marsikdo ji celo poljubi roko, toda v teh zadnjih sedmih suhih letih bi človek, ki začenja, sicer počasi, toda vendar polagoma živeti, raje poljuboval rožna ustica mladega dekleta. Kaj pomaga forsirati samo težke stvari, ki jih more le malokdo prebaviti? Zato je gledališče prazno in prazno bo ostalo, če se ne bo težki hrani primešalo malo več dišav, tečne zabele in ocvirkov.«

Gordijski vozle mariborske gledališke situacije je bilo treba presekati. In presekal ga je pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar, ki je v tistem času tudi radikalno razrešil ljubljansko gledališko krizo s tem, da je za upravnika imenoval Mateja Hubada.⁶⁷

V skoraj brezizhodnem položaju se je kot najboljša rešitev ponujala namestitev državnega upravnika, ki dotlej sploh ni bil vpleten v mariborski gledališki boj. Okrajni glavar dr. Lajnsič ga je odkril v osebi dr. Radovana Brenčiča.

Namestnik Ivan Hribar, ki se je odločil razrešiti tudi mariborsko gledališko krizo, je sredi marca 1922 imenoval za »vršilca dolžnosti upravnika Narodnega

⁶⁶ J. F.: K gledališki krizi. Tabor 1922, 16. marec.

⁶⁷ Radovan Brenčič: Spomini na mariborsko gledališče (1922—1941). Dokumenti SGM. Tretja knjiga. 10. Ljubljana 1967, str. 371—374.

gledališča v Mariboru« dr. Radovana Brenčiča, tedanjega obmejnega komisarja v Mariboru. S tem imenovanjem pa vprašanje državne subvencije mariborskemu gledališču še zmeraj ni bilo rešeno — dr. Brenčič »je moral več kot tri leta nositi dvoje nadvse odgovornih bremen: vodstvo obmejnega komisariata in upravniško mesto pri gledališču«. ⁶⁷

Seveda je tako nenavadni prvi razplet mariborske gledališke krize povzročil različne komentarje. Straža je razglašala, da se bo v gledališču začel policijski teror, ⁶⁸ Tabor je svetoval previdnost. ⁶⁹ Razbile so se utvare, klikarstvo je doživel udarec, aspiracije na upravniško mesto (Mecger) so se razblinile.

Pokrajinska uprava je nadaljnjemu delu mariborskega gledališča previdno začrtala pot. Upravniku dr. Brenčiču je dodelila sosvet treh članov: župana Viktorja Grčarja, zastopnika Dramatičnega društva Ivana Kejžarja in dr. Karla Škapina. Upravnik je sosvet »zasliševal, ne da bi bil po njegovem sklepu vezan, v vseh važnejših vprašanjih zadevah gledališča, zlasti tudi kadar bo treba izbirati smernice za umetniško delovanje, torej določiti repertoar in kadar bo šlo za večje stroške, kakor investicije, uprizoritev iger z velikim tehničnim aparatom in slično. Sosvet pa bo končno odločal pri sporih med gledališkimi igralci in upravo; v tem primeru bo upravnik vezan na njegov sklep. Sosvet bo mogel kot razsodišče sklepati samo, če bodo navzoči vsi trije člani. Predsedoval bo župan, odločalo pa se bo z večino glasov.«

Ukrep je bil rigorozen in gotovo prilagojen zapleteni situaciji. Zagotavljal je poseg družbe v gledališče in nekaterim gledališkim ustvarjalcem odvzel neposredno odločanje v umetniških stvareh (predvsem umetniškemu vodji in dramaturgu).

V rokah upravnika in sosveta je bila nadaljnja usoda mariborskega gledališča.

*

Leto 1921 je bilo usodnega pomena za mariborsko gledališče in za kulturni razvoj Maribora. Za ceno osebne umetniške tragike je Maribor in njegovo gledališče zapustil Hinko Nučič, ki mu je postavil temelje s tveganjem osebne imetje. Toda z Nučičevim odhodom je bilo tudi konec gledališča, ki je imelo svoje izvore v slovenskem počitalniškem gledališkem snovanju in podjetniškem gledališču.

Odpirali sta se dve poti v prihodnost: eno bi ubiralo gledališče z visoko zastavljenimi umetniškimi nalogami, izhajajočimi iz sočasne moderne dramaturgije in odrske umetnosti, na drugo pa naj bi stopilo gledališče z manj pretencioznimi nameni, ki bi zlasti upoštevalo strukturo mariborskega občinstva in takratno družbeno in nacionalnopolitično situacijo Maribora.

Prvi tip gledališča je zagovarjal Milan Skrbinšek z majhno peščico somišljenikov, katerih najodločilnejši je bil pač ravnatelj Valo Bratina. Resnoba umetniških idealov te skupine in njenega idejnega vodje je vsekakor zgledna in za tiste čase tudi v slovenskem merilu gledališko revolucionarna. Žal pa je ta skupina popolnoma spregledala realno situacijo v Mariboru. Krog občinstva se je nevarno ožil, kar bi utegnilo postati tem usodnejše, ker je bil finančni

⁶⁸ Straža 1922, 20. marec (Univerzum).

⁶⁹ Tabor 1922, 8. marec. (Vprašanje gledališkega intendanta v Mariboru.)

položaj mariborskega gledališča spričo nejasnosti glede njegovega podržavljenja prav katastrofalen.

Privrženci drugega tipa gledališča so se med seboj razločevali. Njihova lestvica je bila relativno razsežna, toda skrajneži, ki so zagovarjali zabavišni tip gledališča s prevlado operete, so svoje nazore podaljšali daleč v prihodnost.

Drugi tip gledališča je bil bolj pri srcu pretežni večini gledališkega ansambla, med katerim so bili tudi umetniško prazni in nerazgledani ljudje. Poleg tega so si zaradi slabih gaž kajpada želeli repertoarja, ki bi zagotavljal dosti občinstva in večje dohodke.

Ob teh dveh tipih gledališča se je vnela bitka kritikov, med katerimi se je z najtreznejšo analizo mariborskega primera izkazal dr. Karel Škapin. Njegovo pojmovanje gledališča kot ene najpomembnejših narodnih kulturnih ustanov je bilo zanesljiv kašipot v prihodnost. Pri tem velja še posebno poudariti, da se je dr. Škapin, ko se je potegoval za razgledanega slovenskega upravnika mariborskega gledališča, v tistem času odločno zavzel, da bodi mariborsko gledališče slovenska nacionalna ustanova. Ta zavzetost je bila potrebna še zato, ker so mariborski Nemci hoteli s pravnimi mahinacijami odvzeti Slovencem gledališko poslopje.

Gledališko krizo je spremljalo nenačelno in sebično potegovanje za mesto državnega upravnika mariborskega gledališča. Vanj so vdrle tudi politične strasti.

Ob vseh teh težavah je bila zelo pozitivna odločitev mariborskega občinskega sveta, ki je v lastnih finančnih škripcih poskrbel za modernizacijo gledališkega odra, deloma tudi poslopja, pa tudi za najnujnejšo finančno pomoč v kritičnih situacijah, ko ni bilo državne subvencije.

Ko je sredi sezone 1921/22, ki se je začela zaradi nesrečnih okoliščin z zakasnitvijo, postal položaj mariborskega gledališča že nevzdržen in mu je grozil razkroj, je posegel vmes pokrajinski namestnik Ivan Hribar in imenoval za vršivca dolžnosti državnega gledališkega upravnika dr. Radovana Brenčiča, njemu pa v pomoč dodelil tričlanski gledališki sosvet. Z upravne plati je bila kriza sicer za silo rešena, umetniški razvoj mariborskega gledališča pa se je v kasnejšem času odvijal med gledališkima nazoroma, ki sta se spopadla v letu 1921. Kratki revolucionarni, umetniško visoko zastavljeni, brezkompromisni intermezzo Milana Skrbinška in njegove skupine je pustil za seboj sledove, po katerih si je mariborsko gledališče mukoma in dolgo iskalo svojo lastno podobo in jo tudi našlo.

L'an 1921 — un tournant dans le développement du théâtre de Maribor

L'an 1921 a été d'une importance capitale pour le développement du théâtre de Maribor. Deux voies s'ouvraient devant lui: d'une part un théâtre aux buts artistiques élevés, provenant simultanément de la dramaturgie moderne et de l'art scénique (le metteur en scène Milan Skrbinšek, le directeur, metteur en scène et acteur Valo Bratina) d'autre part un théâtre aux buts beaucoup moins prétentieux qui devrait tenir compte de la structure du public de Maribor et des situations sociale, politique et nationale de Maribor.

Une lutte s'engagea entre les critiques. Dr. Karel Škapin présenta une analyse très juste du cas de Maribor. Sa conception du théâtre en tant qu'entreprise nationale et culturelle des plus importantes était un indicateur fidèle pour l'avenir. La crise du théâtre fut pleine d'animosité surtout à cause des prétendants égoïstes au poste de directeur du théâtre. Elle fut aussi teintée de passion politique. Au milieu de la saison 1921/22 lorsque le théâtre était menacé de la dissolution il y eut une intervention de la part du ministre Ivan Hribar qui nomma Dr Radovan Brenčič exécuter des devoirs du directeur. Du côté administratif la crise fut ainsi résolue, tandis que le développement artistique continua sous le signe des deux conceptions antagonistes. Le bref intermezzo de Milan Skrbinšek et de son groupe d'un niveau artistique, élevé, laissa des traces qui permirent au théâtre de Maribor de trouver sa propre forme.

Dušan Moravec

Mariborska gostovanja v Ljubljani

Vezi med mariborskim in ljubljanskim gledališčem prav nikoli, v vseh teh petdesetih letih, niso bile razumno urejene. Vzrokov je bilo veliko. Svoj vir imajo, kakor ponavadi, pri denarju, marsikdaj pa bi lahko govorili tudi o pomankljivi iniciativi in celo o zaviranju s strani odločujočih ljudi v gledaliških vodstvih, v nekaterih obdobjih (tudi v dandanašnjem) pa še posebej o kar se da nevzpodbudni brezbriznosti obiskovalcev.

V prvem obdobju, od ustanovitve novega slovenskega gledališča v Mariboru pa do nemške zasedbe, bi mogli vse obiske tega ansambla, namenjene ljubljanski publiki, prešteti dobesedno na prste ene roke; iz Ljubljane so sicer posamezniki ali manjše skupine pogosteje obiskovali mesto ob Dravi, o pravem gostovanju ljubljanske Opere in Drame pa moremo govoriti šele v zadnjih letih pred drugo vojno.

Tako je ostal prvi, »neoficialni« obisk mariborskih dramskih igralcev v juliju 1921 docela osamljen: prišli so na ljubljanski kongres Združenja gledaliških igralcev in zaigrali ob tej priložnosti Remčevo *Učiteljico Pavlo*, ki je imela nekaj tednov prej krstno predstavo na domačem odru. Bil je prav zanimiv, vendar že takrat slabo obiskan večer. (Slov. narod 6. julija 1921.) Pozneje je imel celo Zagreb priložnost, da se je seznanil s predstavo mariborske Drame, čeprav je šlo za miniaturno delo z dvema osebama in najbrže za zasebno pobudo obeh igralcev, Bratine in Bukšekove: uprizorila sta v hrvatski prestolnici Schönherrovo igro *Ono*; Ljubljana pa je lahko pozdravila skupino štirih članov drugega in ob ljubljanskem edinega poklicnega gledališča na Slovenskem šele v letu 1929. Takrat so igrali v obeh mestih Shakespearovo tragedijo *Romeo in Julija*, pa so prišli iz Maribora Elvira Kraljeva (Julija), Mileva Zakrajškova (Dojka), Janko Rakuša (Romeo) in Vladimir Skrbinšek (Mercutio) ter skupaj z ljubljanskimi igralci odigrali predstavo 14. junija 1929. V dnevnem poročilu beremo spet, da je bil to pomemben in lep večer; vsi igralci sicer niso bili deležni enakega priznanja, »visoko stopnjo dozorelosti« pa sta pokazala Zakrajškova in Skrbinšek. (Jutro 16. junija 1929.) Manj ugodna je bila Koblarjeva sodba v letnem pregledu revije *Dom in svet*. O gostovanju kritik sicer ni pisal posebej, pač pa je dodal svoji ne preveč pohvalni oceni ljubljanske uprizoritve opombo, ki je dovolj zgovorna: »Da je naša igra kljub temu na visoki stopnji, se je

pokazalo ob gostovanju nekaterih članov mariborskega Narodnega gledališča.« (Dom in svet 1929). Posebej pa je značilno, da je morala dnevna kritika ob tem osamljenem obisku grajati »nemarnost« ljubljanskega občinstva, jo do neke mere opravičevala s pozno sezono in zato priporočala upravi, naj Mariboru še večkrat omogoči taka gostovanja in to ob primernejšem času, ko se »ljubljska indolenca ne bo mogla izgovarjati na meteorologijo.« (Jutro 16. junija 1929.)

Med ljubljanskimi solisti so si nekateri v tem času uredili bolj ali manj »privatna« gostovanja v Mariboru. Poleg nastopov v operetah in burkah je bilo tudi nekaj pomembnejših obiskov opernih in baletnih solistov, pa tudi uglednejših članov ljubljanske Drame. Tako je npr. Avgusta Danilova odigrala tam Mrs. Erlyne v Wildovi *Pahljači Lady Windermere* (1921—22), Šaričeva je gostovala kot Župančičeva *Veronika Deseniška* (30. novembra 1926), Milan Skrbinšek kot *Ščuka* (16. marca 1927), Nablocka kot Ana v Langerjevi *Periferiji* (12. maja 1927). (Prim. D. Mevlja, Pregled dela mariborskega gledališča 1919—1941.) V aprilu 1925 je gostoval z izbranim sporedom balet ljubljanske Opere pod vodstvom baletnega mojstra Trobiša, v juniju 1926 so dramski igralci nastopili s Schnitzlerjevim *Anatolom* v režiji Zv. Rogoza, v sezoni 1928—29 pa je obiskala Maribor ljubljanska Opera s tremi enodejankami (Stravinski, *Kralj Oidipus*; Osterc, *Iz komične opere*; Puccini, *Gianni Schicchi*.)

Po vsem tem so bili zgodnji obiski z obeh strani, posebej pa še z mariborske, več kakor skromni. Vsem prej naštetim razlogom bi bilo dodati še pojasnilo dolgoletnega upravnika dr. Radovana Brenčiča, ki ga beremo v njegovih spominih: »Priznam, da si jih (medsebojnih ansambelskih gostovanj) v prvem desetletju niti sam nisem preveč želel. Toda le zato, ker takrat naša Drama še ni bila tako konsolidirana kakor pozneje, pa bi se zaradi tega v Ljubljani slabo izkazala. Nasprotno pa bi nas bila ljubljanska Drama v Mariboru temeljito posekala ter vzela mariborski publiki še zadnje zaupanje, ki ga je ta še imela do nas.«

Ko pa je kvaliteta predstav v drugem desetletju vse bolj naraščala, si je upravnik vztrajno prizadeval, da bi odprl svojemu gledališču pota do središča in tako omogočil ansamblu, da bi se uveljavil tudi zunaj svojega mesta. V ta namen je obiskal Otona Župančiča in se sporazumel z njim že tudi glede terminov in celo repertoarja. V maju 1936 je dramski ravnatelj Golia obiskal Maribor in dogovorjeno je bilo, naj bi prišla Ljubljana z *Matičkom* in *Siro-makovim jagnjetom*, Maribor pa z *Idealnim soprogom* in s *Kvadraturu kroga*. Razpisali so že predprodajo vstopnic, zaradi majhnega zanimanja občinstva, tako beremo v Brenčičevih Spominih, pa je stvar zaspala. Dve leti kasneje je mariborski upravnik povabil ljubljansko Dramo, naj pride gor s *Konjeniško patrolo*, hkrati pa je ponudil v zameno mariborsko *Pohujšanje*. »Toda iz Ljubljane je prišel glas«, piše Brenčič, da menda pri dramskem ravnateljstvu ni preveč razumevanja za ta predlog.« (R. Brenčič, Spomini na mariborsko gledališče, Dokumenti SGM III, 401.)

Pač pa je 13. aprila 1930 gostoval na odru mariborskega Narodnega gledališča ljubljanski Delavski oder z uprizoritvijo Raynal-Kreftove *Balade o vojni in ljubezni*; v februarju 1932 je prišel Levar v vlogi *Kantorja* in v maju Ivan Cesar; v novembru 1935 je nastopil Ciril Debevec v *Karamazovih* in skorajda istočasno je gostoval Emil Kralj kot *Tartuffe*; v sezoni 1935—36 je prišla ljubljanska Opera s *Seviljskim brivcem* in leto dni kasneje z *Madame Butterfly*;

v sezoni 1935—36 sta režirala dva ljubljanska režiserja: Debevec Rostandovo *Vest* in Kreft Lichtenbergovo *Kariero kanclista Winziga*; Milan Skrbinšek je gostoval v *Prvi legiji* in ob tej priložnosti (novembra 1936) slavil petindvajsetletnico svojega dela, v poletju 1937 pa sta pri uprizoritvi *Sna kresne noči* na prostem sodelovala tudi Slavko Jan in Vida Juvanova. Vse to so bili le več ali manj priložnostni obiski — ljubljanska Drama v vsem tem času ni našla poti v Maribor in ljubljanski oder je bil mariborskemu ansamblu zaprt. Tudi med obiski posameznikov je evidentiran en sam: 1. maja 1935 je mariborski igralec Vladimir Skrbinšek nastopil pri ljubljanski predstavi Šorlijeve igre *Blodnji ognji* v vlogi Dušana; šele pozneje, po uspešnem ansambelskem gostovanju, je nastopila še Ema Starčeva kot Lonka v Štandekerjevi *Prevari* (21. marca 1939).

Ansambla obeh slovenskih gledališč pa sta prvikrat izmenjala gostovanji šele v začetku leta 1939. Pobudo za to je dal Bratko Kreft ob vabljeni priložnosti, ob počastitvi dvajsetletnice Cankarjeve smrti. Najprej, 7. februarja 1939, so Mariborčani nastopili v Ljubljani s *Kraljem na Betajnovi*, tri dni zatem so Ljubljančani vrnili obisk s *Hlapci*.

Izredno skrbna predstava *Kralja*, jubilejno vzdušje, pa tudi razpoloženje zadnjega leta pred evropskim požarom — vse to je pomagalo k izjemnemu uspehu mariborskega ansambla: pozdravi Otona Župančiča, govor Radovana Brenčiča, aplavzi in cvetje, zanosne besede časnikarjev in kritikov. Na dan pred gostovanjem beremo v dnevnikih besede začudenja, da deluje v Mariboru skoraj že dvajset let slovensko gledališče, pa ni ves ta čas niti enkrat nastopilo v Ljubljani. Zato še posebej: »Dobro nam došli!« Po premieri je imenoval Ludvik Mrzel uprizoritev mariborskega *Kralja* »doživetje, ki ga kulturna Ljubljana ne bo izlepa pozabila. Po dolgem času tujstva in krivičnega nezaupanja sta si obe Taliji spet podali roko.« Predstava sama, tako beremo, se po svojem notranjem poudarku bistveno razlikuje od interpretacije, kakršnih smo vajeni v Ljubljani: Kovičeva uprizoritev da je v nasprotju z romantično-simbolnim nadihom ljubljanskih (Skrbinšek, Debevec) odmaknjena v realizem in išče preprostejših, a hkrati naravnejših sredstev, ki marsikdaj še v intenzivnejši meri dosegajo učinek. »Dajte nam čim več gostovanj«, je pisal kritik, »v interesu naše gledališke kulture, pa ne nazadnje tudi v našem nacionalnem interesu bi bilo tako.« (Jutro 7. in 9. februarja 1939.) Tudi France Koblar je pisal o važnosti umetniške vzajemnosti med obema središčema: vsaj dve, tri predstave na leto, najboljše in najvrednejše, bi si morala Ljubljana in Maribor izmenjati in tako pripraviti živo zvezo slovenske gledališke umetnosti. Po splošnem vtisu, beremo ob koncu poročila, »ima Maribor dobro gledališče, ki se sicer ne ukvarja z neustaljenimi študijami in tveganimi poizkusi, dela z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo v preizkušenih mejah realizma, kateremu se pridružuje nekaj neizgovibne teatraličnosti. Skromnejše razmere, o katerih je govoril v svojem pozdravu upravnik dr. Brenčič, tembolj dokazujejo močno voljo mariborskega gledališča in njegovo nravno vrednost.« (Slovenec 10. februarja 1939.)

Po tem uspehu *Kralja*, ki mu je sledilo enako zmagoslavje ljubljanskih *Hlapcev* in leto dni pozneje še *Županove Micke* (aprila 1940) v Mariboru, so Mariborčani na predvečer nove vojne še enkrat obiskali Ljubljano, to pot z dramo Maksima Gorkega *Na dnu* (23. januarja 1941). Predstava je bila zgledna, razpoloženje v do kraja napolnjeni hiši še bolj občutljivo in tako so gostje »nepreklicno osvojili gledališko Ljubljano«; predstava je bila »presenečenje«,

da se z njo »ne more primerjati predlanska, sicer prav dobra predstava *Kralja na Betajnovi*.« Posebne hvale je bil deležen režiser Kovič; ta se je sicer zgle- doval pri Hudožestvenikih, vendar je prav v tem prednost njegove predstave, saj je »verna prvotnemu in najpristnejšemu stilu igre same«. (B. Borko v Jutru 25. januarja 1941.) Tudi Fr. Vodnik je kljub nekaterim bolj kritičnim pogledom (da je že režiserski prijem sam usmeril igro v prvi vrsti k površini, k okolju, k fabuli, zaradi česar je deloma trpela atmosfera) sprejel to predstavo ne le kot poskus, temveč kot »dostojno odrsko stvaritev«, spričo delovnih pogojev pa je dal še posebno priznanje igralcem, ki da se »lotevajo največjih umetniških nalog«. (Slovenec 25. januarja 1941.)

V prvih mesecih okupacije je dala Ljubljana mariborskim igralcem, ki so izgubili oder in dom, priložnost za novo delo v svoji hiši. Preden sta se oba ansambla spojila v enega, pa so Mariborčani odigrali na odru naše Drame vrsto predstav svojega zadnjega repertoarja. Poleg *Kralja na Betajnovi* je bila zdaj na sporedu O'Neillova *Ana Christie*, Knittlova *Via Mala*, Okence Olge Scheinpflugove, Senečičev *Nenavaden človek*, igra *Konto X* (Bernauer-Oesterreicher) in Niccodemijeva *Učiteljica*. Po tolikih letih odtujevanja je dobila tako Ljubljana šele v teh absurdnih razmerah priložnost, da se je dodobra seznanila z delom nekdanjega drugega slovenskega gledališča.

Čeprav je bilo že v prvih povojnih mesecih 1945 obnovljeno oziroma na novo ustanovljeno Slovensko narodno gledališče v Mariboru, je minilo spet skoraj celih pet let, preden se je del novega ansambla predstavil tudi v Ljubljani. Ljubljanska Drama je sicer gostovala že prej, vendar vse prej kakor zgodaj: v marcu 1948 so obiskali Maribor s *Tugomerom* in *Tartuffom*, v novembru in decembru 1949, ob tridesetletnici Drame, pa s *Hlapci* in *Krajnskimi komedijanti*. Mariborčani so nastopili v našem mestu šele 6. in 7. februarja 1950 z dvema predstavama Žižkove uprizoritve igre *Brez dote* A. N. Ostrovskega. Bili so to časi razprodanih gledaliških hiš in tako tudi pri naših gostih ni bilo lahko priti do vstopnice. Časniki so poročali na prvih straneh o prepolnem dramskem gledališču in o priznanju, ki so ga bili deležni igralci. Žal pa, še tako lep uspeh ni dal pobude za nove obiske. Isto leto, junija 1950, je prišla le še Branka Verdonik-Rasbergerjeva in nastopila v naši predstavi *Narodovega blagra* kot Helena, potem pa je minilo v ljubljanski Drami spet celih sedem suhih let brez obiska iz Maribora. Tudi naša Drama je šla le enkrat samkrat na to pot, v januarju 1955 z Millerjevo *Smrtjo trgovskega potnika*. Pač pa se je ponudila Mariborčanom v tem času nova priložnost za nastope v Ljubljani. Povabilo jih je novo Mestno gledališče in tam so nastopili že ob koncu prve redne sezone, 1951—52, z Budakovim *Metežem*. Še bolj vzpodbudno pa je bilo drugo povabilo: v aprilu 1954 so mariborski igralci kar šestkrat zaigrali v Mestnem gledališču *Neapeljske milijonarje* Eduarda de Filipa — za vse redne abonmaje, kar je bil v dosedanjih stikih med Mariborom in Ljubljano izjemen primer; mesec dni kasneje je tudi novi ljubljanski ansambel, ki Mariboru že ni bil več neznan, priredil tam prvo večje gostovanje: dvakrat je uprizoril Grumov *Dogodek v mestu Gogi* in dvakrat Aristofanovo *Lizistrato*.

Povod za novo gostovanje na odru ljubljanske Drame je dalo šele Linhartovo jubilejno leto. Takrat, 4. januarja 1957, so nam pokazali Dolarjevo uprizoritev Kreftovih *Kreatur*. Kakor ob sleherni taki priložnosti so listi spet pisali o redkih gostih in velikem zanimanju občinstva, pa tudi o dobri predstavi,

s katero so gostje lepo izpopolnili revijo slovenske gledališke umetnosti. (Slov. poročevalec 5. januarja 1957.)

V zadnjem desetletju je privabilo obiske Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora še novo ljubljansko prizorišče, letni oder v Križankah, vendar je prihajala v goste spočetka edinole Opera: *Aida* (1958), *Deseti brat* (1961), *Ero z onega sveta* (1964), medtem ko se je dramski ansambel vračal kdaj pa kdaj v osrednjo ljubljansko hišo (Achard, *Odkritosrčna lažnivka*, 1963; Kreft, *Krajnski komedijanti*, 1964), pa tudi še na oder Mestnega gledališča (Mrožek, *Policiji*, 1962; Kamenik, *Dvajset let pozneje*, 1965). Vendar, vsi ti obiski, tako kakor tudi naša gostovanja v severnem mestu, so bili več ali manj priložnostnega značaja. V časnikih se je pogosto javljalo vprašanje: zakaj so ti obiski tako maloštevilni? — pa tudi očitek, zakaj publika ne polni avditorija tako zvesto kakor svoj čas, ob zadnjih predvojnih ali prvih povojnih gostovanjih?

Zadnja, prav zadnja leta so prvi ugovor v veliki meri ovrgla — obiski so skorajda strnjeni, drugi očitek pa se je celo zaostрил: ob poslednjih gostovanjih je bilo mogoče kdaj pa kdaj naštetih v dvorani komaj sto ljudi. In vendar, na ogled so bile zanimive reči in masikdaj tudi dobre predstave: Čapkova *RUR* in Grumov *Dogodek v mestu Gogi* (februarja 1967), *Pernjakovi Prežihovega Vorrance* (ob stoletnici, oktobra 1967), Topolova *Mačka na tračnici* v Mestnem gledališču (marca 1968) in Shakespearova komedija *Kar hočete* na poletnem festivalu istega leta, Mrožkovi igri *Na odprtem morju* in *Čarobna noč* ter A. P. Čehova *Tri sestre* (oboje na dramskem odru v novembru 1968), Genetovi *Služkinji* in Giraudouxova igra *Za Lukrecijo* (prav tam, maja 1969).

Prav ta gostovanja zadnjih treh let bude upe, da smo končno le premostili nekdanje jezove in da bodo vezi poslej trdnjše. Domala vsa ta srečanja so bila zanimiva in vzpodbudna in po krivici jim je dajal priznanje le vse preveč skromno zaseden avditorij.

Les représentations du théâtre de Maribor à Ljubljana

L'article nous donne un aperçu de toutes les visites du théâtre de Maribor ainsi que des acteurs particuliers dans la capitale de Ljubljana au cours des cinquante dernières années (1919—1969). Parallèlement il mentionne les visites du théâtre de Ljubljana à Maribor.

L'auteur s'arrête plus longuement aux visites du théâtre de Maribor qui eurent un grand succès à la veille de la deuxième guerre mondiale. Les pièces représentées furent »Le roi de la Betajnova« de Cankar (1939) et »Bas-Fonds« de Gorki (1941).

Dans le même article l'auteur essaie de constater pourquoi les rapports entre les deux théâtres n'étaient pas satisfaisants. Parmi les raisons qu'il trouve citons les difficultés financières ainsi que des obstacles de la part des acteurs et aussi, surtout à l'heure actuelle, un faible intérêt de la part du public.

Slavko Batušić

Maribor in Zagreb

Gledališki stiki med štajersko in hrvaško metropolo

Prvo zvezo med mariborskim in zagrebškim gledališčem sta že 1921 vzpostavila Hinko Nučić in Vika Podgorska. Nučić je bil od 1912 do 1918 član in režiser zagrebške drame in pridobil si je sloves zaslužnega in vsestranskega gledališkega umetnika. Po zlomu Avstro-Ogrske je odšel najprej v Ljubljano, 1919 pa mu je bila zaupana častna naloga, da organizira Slovensko narodno gledališče v Mariboru. Tu je ustanovil tudi igralsko šolo, v kateri je bil poglaviti učitelj. To šolo je razen Maria Šimenca, kasneje slavnega tenorja, in mnogih drugih bodočih dramskih umetnikov obiskovala tudi mlada začetnica Hedviga Čuš iz Bistrice v Rožu, ki je nastopala z imenom Vika Podgorska in ki je kot igralka »shodila« prav na mariborskih deskah.

Kot člana mariborske drame sta prvokrat gostovala v Zagrebu dne 21. junija 1921 v Shawovi drami »Obrt gospe Warrenove« (vlogi: Vivie Waren — Sir George Crofts) in dva dni kasneje (23. junija) v Halbejevem delu »Mladost« (vlogi: Anica — župnik Hoppe). Medtem ko je šlo pri Nučiću samo za ponoven ogled vseh njegovih že znanih kvalitet, pa je nastop mlade mariborske naivke pomenil v prvem hipu presenečenje, zatem pa splošno navdušenje: s svojim čudovitim darom, občutljivostjo in svežostjo je v naskoku osvojila tako gledališče kot kritiko. Takratni intendant Julije Benešić jo je takoj angažiral za prihodnjo sezono in odtlej je njuna usoda ostala trajno povezana z Zagrebom. Podgorska je slavila zmagovalno po vsej Jugoslaviji, vendar ni nikoli pozabila, da je bila zibel njene umetnosti slovenski oder v Mariboru.

Zagrebški upravnik Benešić je bil z dolgoletnim mariborskim upravnikom dr. Radom Brenčičem ne samo v strogo službenih, ampak tudi prijateljskih stikih. Na njegovo pobudo je bil v Zagrebu 4., 5. in 6. julija prvi kongres upravnikov vseh gledališč v takratni SHS. Iz zapisnika, ki je bil natisnjen v Benešičevem »Godišnjaku Narodnog kazališta u Zagrebu za sezone od 1914/15 do 1924/25« je razvidno, da je bilo na tem kongresu enajst upravnikov, med njimi tudi dr. Brenčič. Razpravljali so predvsem o položaju gledališč kot državnih ustanov in o njihovem pomankljivem budžetiranju. V spomenici ministrstvu prosvete v Beogradu je med drugim izraženo, da Maribor izda na leto za vse osebne in materialne potrebe 800 000 dinarjev, dohodkov pa ima 300 000. Z ozi-

rom na to mu je treba zagotoviti razliko v višini pol milijona dinarjev kot stalno letno subvencijo.

Naslednji sestanek upravnikov — tudi o njem so podatki v omenjenem Benešičevem »Godišnjaku« — je bil v Zagrebu 14., 15. in 16. decembra 1922. Zraven je bil tudi dr. Brenčič, a le prvi dan, ker se je zaradi službenih zadev moral nujno vrniti v Maribor. Na tem sestanku so izdelali predlog o državnih subvencijah gledališčem v SHS. Za Maribor so terjali 600 000 dinarjev.

Dr. Brenčič je tudi po tem pogosto prihajal v Zagreb, redno zaradi reševanja posameznih tehničnih vprašanj kot npr. izposojila in izmenjava notnega materiala. Iz ohranjenih aktov in dopisovanja izhaja, da so se ta vprašanja zmeraj reševala ugodno in sporazumno. Zagreb je šel glede tega Mariboru zmeraj na roko, da pa se je zavedal pomena mariborskega gledališča, potrjuje naslednji uradni dopis (št. 1113/1929), ki ga hrani Teatrološki oddelek Instituta za književnost in teatrologijo JAZU:

Upravi Narodnog gledališča Maribor

Narodno kazalište sretno je, što može bratskom slovenskom Narodnom gledališču u Mariboru izraziti svoje najsrdačnije čestitke prigodom proslave desete godišnjice njegova opstanka.

Velika umjetnička kulturna i nacionalna važnost vašega Gledališča na naj-sjevernijim granicama slavenskog Juga dala je u ovih deset godina tako značajne i sjajne rezultate, koji služe na čast čitavoj našoj mladoj jugoslavenskoj kazališnoj kulturi.

Pozdravljajući najtoplije ovaj svečani dan vaše proslave, želimo ujedno vašem institutu najlepší i najplodniji daljni razvoj u budućnosti.

U Zagrebu, 27. IX. 1929

Za upravnika:

Josip Bach

Zagrebski časniki, posebno pa različni gledališki listi so v pregledih delovanja vseh gledališč v Jugoslaviji redno seznanjali svoje bralce tudi z gledališkimi dogodki v Mariboru. To so bile v glavnem krajše vesti o premierah in repertoarju, bilo pa je tudi nekaj obširnejših, po vsebini stvarnih informativnih člankov. Tako je polmesečnik »Teater« (urejeval ga je pisec tega članka) 1. januarja 1931 prinesel na osmih straneh članek »Narodno gledališče u Mariboru«, v katerem je bil podan historiat prvih slovenskih predstav v tamkajšnji Slovenski čitalnici in zatem v Narodnem domu. Omenjeno je, da je bilo 1909 ustanovljeno Dramatično društvo, 1912 pa dramatična šola. To društvo je bilo obnovljeno 1918 in je v aprilu 1919 priredilo prvo predstavo. Od julija istega leta pa uprizarjajo slovenske predstave v gledališkem poslopju, ki so ga prej uporabljali za nemške predstave; v državi SHS je dobilo mariborsko gledališče rang pokrajinskega gledališča. V članku so zatem navedeni dotakratni upravniki gledališča, režiserji in člani Drame, Opere in Operete, na koncu pa je še popoln seznam dramskih in glasbenih del, ki so bila uprizorjena v minuli sezoni 1929/30 in na začetku tekoče sezone 1930/31. Članek se končuje takole:

»Osim velike važnosti ovoga kazališta s obzirom na geografski položaj Maribora, koji leži na samoj granici i u kojemu je sve do prevrata i oslobo-

djenja njemački duh držao duboki korijen u kulturnom životu, moraju se naročito naglasiti njegove velike zasluge za odgoj i razvitak lijepih i velikih talenata, koji danas zauzimaju vodeća mesta u našim prvim narodnim kazalištima, kao što su Mario Šimenc, Vika Podgorska, Marica Lubejeva i mnogi drugi. Mariborsko Narodno gledališče može po svemu tome biti ponosno na svoje napore i rezultate, da održi kulturnu, umjetničku i narodnu liniju svog živog i plodnog djelovanja.«

Na naslovni strani te številke »Teatra« je tudi fotografija upravnika dr. Brenčiča, ob članku pa fotografije direktorja Opere Andre Mitrovića, sestre Elze Barbičeve, sopranistke Pavle Udovičeve, dirigenta Lojzeta Herzoga, članov Drame Elvire Kraljeve, Eme Starčeve, Vladimira Skrbinška, režiserjev Hinka Tomašiča in Jožeta Koviča ter tenorjev Djuke Trbuhovića in Stjepana Ivelje, ki sta prišla v Maribor s hrvatskih odrov (Osijek, Zagreb).

DRAMSKA GOSTOVANJA

Mariborska Drama je v času med obema vojnama trikrat gostovala v zagrebškem Narodnem kazalištu. O teh gostovanjih so na voljo vsi najvažnejši podatki, saj so ohranjeni plakati predstav, ocene v časnikih in nekaj uradnih spisov.

Prvo gostovanje je bilo 1924. leta. Izvedeni sta bili drami Karla Schönherra in Walterja Hasencleverja, v kateri nastopata le po dve osebi. To je bilo vsekakor zanimivo dejanje, hkrati pa je bil tudi materialni faktor (stroški) zmanjšan na minimum.

18. junija 1924 je pisalo na gledaliških plakatih: Gostovanje članova drame Mariborskoga gledališča. Na sporedu je bilo delo v 5 dejanjih »Ono« (»Es«) Karla Schönherra. Prevedel ga je Valo Bratina, ki je bil hkrati režiser in interpret edine moške vloge. Žensko vlogo je igrala Berta Bukšekova.

To gostovanje je zagrebškemu tisku dalo priložnost, da je odprlo naslednje vprašanje: zakaj so Mariborčani prišli z nemškim repertoarjem in ne s slovenskim, ki je v Zagrebu takorekoč neznan, in posebno še, zakaj niso prišli s Cankarjem? Odgovor, ki ga je očitno inspirirala mariborska stran, se je glasil: da v slovenski odrski literaturi ni dela z dvema osebama, prizadevalo pa se je, da se afirmira nivo igranja v kar najbolj preprostih okoliščinah. — Ocene so bile v glavnem ugodne. Navajamo eno:

»Mariborski scenski umjetnici pobudili su na sinočnoj predstavi vrlo veliku radoznalost: po vrijednosti oni ne ustupaju ni u čemu ni Zagrebu ni Beogradu. Prava senzacija, što je mnoge iznenadilo, — one koji ne prate ni preko listova rad toga našeg teatra u Mariboru. U Mariboru se radi, i tamo ima svijeta koji je otišao vrlo daleko u progresu.« (Novosti, 19. junija 1924, S. Galogaža.)

Naslednji večer — 19. junija 1924 — je bila na sporedu drama v 5 dejanjih »Onstran življenja« (»Jenseits«) Walterja Hasencleverja. Prevedel jo je Gustav Šilih, edini vlogi pa sta spet igrala Berta Bukšekova in Valo Bratina, ki je bil hkrati tudi režiser. Zagrebški časniki so objavili več razmišljanj, ki so sešteli rezultate obeh predstav.

»Jedan i drugi komad traži izvrsne interprete, jer igraju samo dva lica, koja treba da drže publiku u napetosti kroz svih pet činova. Slovenskim je gostima

to potpuno uspјelo, te se usudjujem ustvrditi, da bi zagrebački glumci jedva bolje igrali. Gosti su se naročito istakli dobrim glumačkim momentima i držanjem stila u gestu i riječi. Oni su na nas učinili najpovoljniji utisak, i njihov je uspjeh pred najužim krugom bio potpun.« (Slobodna tribuna, 21. juna 1924, V. Jurković.)

»Gosti s onu stranu Sutle uvijek su dobro došli hrvatskom Zagrebu, čije široko srce vazda prijazno kuca. Tako i ovaj put na glas, da nam dolazi ensemble mariborskog gledališća pod vodstvom g. Bratine, zacijelo je svatko bio prožet čistim osjećajem dužnosti prema jugoslavenskoj uzajemnosti.« (Obzor, 20. juna 1924, R. Maixner.)

Umetniški uspeh tega prvoga gostovanja je bil popoln, vendar so časniki po pravici obžalovali, ker je bil obisk v veliki hiši zelo slab. To so opravičevali z neprimernimi termini: bilo je že konec sezone, nastopila je poletna vročina — in gledališče ni bilo več privlačno. Toda prav gotovo je kar usodno, da se je tudi naslednjih dvoje gostovanj mariborske Drame odvijalo pod povsem enakimi neprimernimi okoliščinami.

Do drugega gostovanja je prišlo 1931. Bilo je toliko zanimivejše, ker je bilo na programu slovensko delo z avantgardnimi karakteristikami — »Učlovečenje« Radivoja Reharja. Pred nastopom Mariborčanov je gledališki list »Teater« 1. maja 1931 prinesel informativno pisanje z naslovom »Gostovanje člana Narodnog gledališća iz Maribora«. Članek najprej navaja tisto najbolj bistveno, kar je avtor Rehar povedal pred mariborsko prazvedbo komada: »Osebe nimajo niti individualnih imen niti značajev, ampak so zastopniki skupnih karakternih kompleksov — simboli človeštva, njegovega iskanja večne Resnice in spoznanja življenjskih tegob.« Zatem je podana analiza vsebine po dejanjih oz. po vrsti prizorov s posebnim poudarjanjem, da je to misterij in ne drama. V članku so tudi fotografije vseh štirih interpretov.

Misterij življenja v 16 slikah »Učlovečenje« so igrali 1. maja 1931 v gledališču v Frankopanski ulici. Izvedli so ga Elvira Kraljeva, Ema Starčeva, Vladimir Skrbinšek in Hinko Tomašić, ki je bil obenem tudi režiser. Delo je z ozirom na avantgardni značaj vzbudilo izredno zanimanje gledaliških ljudi — ne pa tudi širokega občinstva — zato so ocenjevalci napisali o njem obširnejša poročila.

»Reharovo 'Učlovečenje' pretenciozan je literarni komad koji nosi sve značajke pisca, koji nesigurno tapu prvim koracima u svijet pozornice i literature. Poslije bezbrojnih naraštaja ljudstva, Reharu se čini da je on tek otkrio probleme života i smrti, ljubavi i patnje, i on se svojim otkrićima iskreno raduje, sam se opaja njima. Rehar u svojoj drami nebrojeno puta pita gledaoce — što je život, što je čovjek, zašto ima u njegovu životu toliko suza, šta je zapravo za tim misterijem radjanja i umiranja... Simpatičan je elan, solidnost studija i ozbiljnost, kojom su se mariborski glumci latili prikazivanja. Učinjen je gigantski napor, da se oživi na pozornici djelo domaćega autora. Režiser g. Tomašić, koji radi svojski, s talentom, pokazao je u svojoj režiji mnogo lijepih redateljskih domišljaja. Interpreti gdja. Kraljeva i Starčeva i gg. Skrbinšek i Tomašić glumci su savjesnog rada, lijepog talenta, zamjerne rutine.« (Jutarnji list, 5. maja 1931, J. Horvath.)

»Sa ovim gostovanjem pružila se zagrebačkoj publici prilika da vidi jedno djelo mladog i talentovanog slovenačkog pisca. Pružila se prilika i mjerodav-

nima: oni su imali prilike da se uvjere, da je Vladimir Skrbinšek i po talentu i po pojavi i po svom zanosu odličan glumac, da je Elvira Kraljeva glumica koja se fanatički uživljuje u atmosferu scene, da Ema Starčeva sva vibrira od predanosti svom glumačkom pozivu i da je Hinko Tomašić režiser s takvim kvalitetama talenta, da je grjehota što ne može da ih plasira na velikim pozornicama, da jih usavrši pod kontrolom iskusnijih. Ali gledalište je ostalo neugodno prazno. To je sramota, koja se ne smije prešutiti. O toj sramoti mora se ovaj put otvoreno govoriti na adresu zagrebačkih Slovenaca. Svaki put dosad, kada su slovenački glumci gostovali u Zagrebu, bilo je gledalište očajno prazno. Gdje ostaju bezbrojne hiljade zagrebačkih Slovenaca, dok u Zagrebu gostuju slovenački teatri?» (Riječ, 9. maja 1931, K. Mesarić.)

Naslednje leto 1932 so prišli Mariborčani na gostovanje z Begovićevo dramo »Brez tretjega«. To je bilo pravzaprav zelo pogumno dejanje, saj je bilo to delo na zagrebškem odru izoblikovano z magistralnima igralskima kreacijama Vike Podgorske in Dubravka Dujšina. Režija Alfonza Verlija je ostajala v mejah poglobljenega psihološkega realizma, zato so Mariborčani videli svojo možnost prav v tem, da se zagrebški akademski konceptiji — po pravici jo lahko tako imenujemo — upro s pogumnim poskusom dati nekaj novega, nekaj, kar bi bilo osvobojeno tradicionalnih pojmovanj.

Drama »Brez tretjega« je bila odigrana 13. junija 1932 v gledališču v Frančopanski ulici. Edini vlogi — Marka Barića in njegovo ženo Gigo — sta tolmačila Vladimir Skrbinšek in Sava Sever-Šerbanova, režiser in inscenator pa je bil Bojan Stupica. To je bilo njegovo prvo srečanje z Zagrebom, ki mu je kasneje dal vrsto najplodnejših let svojega ustvarjanja. Izvedbo drame »Brez tretjega« sta sprejela zagrebško občinstvo in kritika z neprikritimi simpatijami prav zato, ker je bila zunaj običajnih tradicionalnih okvirov.

»Kad su Mariborčani davali unatrag par mjeseci premijeru ovoga komada, postigli su prema pisanju štampe veliki uspjeh koji je išao glumce gdje Savu Sever-Šerbanovu i g. Vladimira Skrbinšeka kao i g. Bojana Stupicu, mladog slovenskog arhitekta, koji je dramu postavio na scenu. Taj je uspjeh za mariborsku dramu bio tim značajniji, što je drama »Bez trećega« davana posve drugačije nego li je to učinjeno u Zagrebu. Da ovakva gostovanja mogu biti interesantna, pokazuje i ovo gostovanje. Režiser g. Stupica i protagonisti dali su zajedno jednu stilski uskladjenu predstavu Begovićeve drame, shvaćene i riješene na vlastiti osebujan način. Glavni je akter režiser-inscenator koji sebi podvrgava pozornicu, svjetlo, glumce. Protagonisti u svemu disciplinirano slijede režisera. Unutar tih granica oboje glumaca pokazalo je inteligentno shvaćanje za realizaciju redateljeve zamisli.« (Jutranji list, 16. junija 1932, Ante Rojnić.)

»Da na kazališnoj cedulji ne piše ‚Bez trećega‘, ne bi čovjek tako lako pogodio da je to Begovićeve drama, u kojoj gostuju članovi mariborskoga Narodnog gledališća. Jer pravo je čudo, što je g. Stupica, redatelj-inscenator, učinio od povjerenja mu djela. Ne samo da je suvereno postupao s nekim pojedinostima, nego je čitavu stvar uvio u neku nezbiljsku atmosferu i od jednog realističkog komada napravio fantastičnu neku seriju slika, što li? Koloristički efekti su g. Stupici neko važno pomagalo, a treba lojalno priznati, da on tim efektima nimalo ne šteti. Scena se prelijeva u svim bojama i od mistično lju-

bičaste, krvavo rvene i otmeno modre, pa do svježe zelene i žute. Osim toga se i rasvjeta neprestano mijenja i nenadano se zamrača a onda opet sine i obratno. — Stupičina Giga kao i Begovićeva umije pogoditi jednostavni iskreni ton, koji dira svojom jednostavnošću i nepotvorenim ljudskim akcentom. Taj akcent ugrijao je donekle i publiku, koja je — snašavši se od prvoga čuda — srdačno pozdravila mariborske glumce. Nažalost treba konstatirati, da je kazalište bilo skandalozno slabo posjećeno. Eksperiment g. Stupice i gluma slovenskih gostiju zaslužila je svakako više pažnje, pa bilo to i pod konac sezone.« (Obzor, 14. junija 1932, I. Hergešić.)

To je bilo hkrati zadnje gostovanje mariborskoga ansambla.

Kot član mariborske Drame je gostoval v Zagrebu prvič 1. 1929 Janko Rakuša, po rodu iz Prlekije (rojen 1901 v Mihalovcih pri Ormožu). Ob prvem nastopu v Zagrebu 26. junija 1929 v nepomembni vlogi Macleana v Berstlovi komediji »Dover-Calais« ni mogel pokazati svoje prave nadarjenosti. 1934 je postal član zagrebške Drame in se izkazal z velikim številom skrbno naštu-diranih vlog, med katerimi so bile Mefisto (Goethe, Faust), Razkolnikov (Dostojevski, Zločin in kazen), Smerdjakov (Dostojevski, Bratje Karamazovi) in liki v dramah I. Cankarja in M. Krleža. V dobi okupacije so ga aretirali 1942 in 1944, mučili v ustaškem zaporu in 10. februarja 1945 kot antifašističnega borca obesili v Remetincu pri Zagrebu.

1940 bi moralo priti še do enega gostovanja mariborske Drame v Zagrebu. Avtor tega članka, ki je bil takrat dramaturg Hrvatskega narodnega kazališta, se je konec aprila 1940 mudil v Mariboru in na tamkajšnji Ljudski univerzi govoril o gledališču kot odsevu novega časa (funkcija gledališča v revolucionarnih dogodkih: Beaumarchaisova »Figarova ženitev«, Hugojev »Hernani«, gledališče ruskega Oktobra, Piscatorjevo politično gledališče). Ob tej priložnosti je bil na predstavi O'Neillove drame »Ana Christie« in se z režiserjem V. Skrbinškom pogovarjal o gostovanju s tem delom v Zagrebu. Na osnovi tega pogovora je uprava Narodnega gledališča 8. maja 1940 pisala upravi HNK in jo vprašala, ali bi bilo to gostovanje mogoče izvesti in v katerem terminu. Uprava HNK je 15. maja odgovorila, da v principu sprejema gostovanja in da ga je mogoče opraviti med 3. in 7. junijem, na račun honorarja pa da bo izplačala 60 % dohodka. Upravnik dr. Brenčič je z dopisom 25. maja sporočil, da jim rok ne ustreza — prav gotovo so bile po sredi slabe izkušnje s prejšnjih gostovanj v juniju na koncu sezone — in da bi rajši, če bi se gostovanje preložilo na jesen. Zagrebški intendant arh. Aleksandar Freudenberg je v dopisu z dne 30. maja sprejel ta predlog, vendar do tega gostovanja ni prišlo. Bližala se je vojna in gledališča niso več zapuščala svojih hiš.

Ko zapisujemo gostovanja mariborskoga ansambla, moramo seveda navesti tudi nastope zagrebške Drame v Mariboru. V okviru svojih številnih turnej po vsej državi, so bili zagrebški ansambli občasni gostje Ljubljane, Celja, Novega mesta, Rogaške Slatine pa tudi Maribora. Obračun gostovanj v Mariboru je — po pravici povedano — zelo skromen, razen tega pa niti ni šlo za uradna reprezentativna gostovanja, ampak za iniciative igralskih skupin. Tako sta bili 1931 v Mariboru dve predstavi Klabundove komedije »XYZ« v režiji Ive Raića z Boženo Kraljevo, Dubravkom Dujšinom in Mato Grkovičem v glavnih vlogah,

1939 pa predstava Figueiredovega komada »Lisica in grozd« v režiji Vlade Habuneka; sodelovali so Dubravka Gall, Ivka Dabetić, Vanja Drach, Zvonko Strmac, Jurica Dijaković in Dragan Milivojević.

Gostovanj posameznikov je bilo mnogo, posebno v Operi: lahko trdimo, da v času med obema vojnama ni bilo niti enega zagrebškega opernega pevca, ki ne bi nastopal na mariborskem odru in žel priznanja občinstva. Vsekakor pa je treba posebej poudariti gostovanje Branka Gavelle, ki je 1933 v Mariboru režiral premiero Krleževe drame »Gospoda Glembajevi«; ta premiera je zapisana kot eden vrhunskih dosežkov mariborske Drame.

GOSTOVANJA V OPERETI IN OPERI

25. oktobra 1927 je v uprizoritvi Kálmánove operete »Bajadera« gostovalo v glavnih vlogah hkrati pet članov mariborske Operete: Ciril Bratuž (Radžami), Pavla Udovičeva (Odette), Anton Harastović (St. Cloche), Vladimir Skrbinšek (Louis) in Marica Lubejeva (Marietta). To je bila dvojezična slovensko-hrvaška predstava, ker so male vloge in zbor oblikovali Zagrebčani. Dirigiral je direktor mariborske opere Andro Mitrović, ki so ga kot dirigenta in skladatelja v Zagrebu dobro poznali.

O tem gostovanju je izšla kritika le v nemškem dnevniku Morgenblatt (27. oktobra 1927); napisal pa jo je muzikolog in skladatelj Milan Majer. Najprej je dal vse priznanje Mitroviću, ki si je pridobil mnogo zaslug kot dirigent in pedagog s tem, da je vzgojil v Mariboru vrsto odličnih opernih in operetnih pevcev. Nadalje je rekel:

»Von den gestrigen Gästen behauptete sich durch ausgesprochenes Talent, durch Musikalität, Grazie und sicheres Auftreten die junge Soubrette Marica Lubejeva. Gleichzeitig steht ihr mit seinem zweifellosen Talent Anton Harastović zur Seite. An dritter Stelle soll der Komiker Vladimir Skrbinšek erwähnt werden, der sich in seiner Aufgabe ebenfalls sehr gut einfinden konnte. Auch die Sopranistin Pavla Udovič, der die Hauptrolle anvertraut war, machte durch seine Stimme und Erscheinung einen sehr guten Eindruck. Ihrem Partner dem Tenor Ciril Bratuž mangelt es zwar an Stimmitteln und gesanglichen Kenntnissen, doch kam er den Anforderungen seiner Partie bestern Gewissen nach. Die Vorstellung wurde von Direktor A. Mitrović selbst geleitet. Der grosse Beifall des Publikums galt in erster Linie ihm und den mitwirkenden Gästen.«

Marica Lubejeva in Anton Harastović sta gostovala skupaj 1927 v opereti B. Granichstaedtena »Orlov«, 1929 pa v Kálmánovi opereti »Grofica Marica«. Zaradi sijajnega uspeha je bila Lubejeva angažirana kot stalni član in je ostala v Zagrebu do 1936. Pela je takorekoč ves operetni repertoar in uživala pri občinstvu zares široko popularnost. Po stalnem angažmaju je pogosto prihajala kot gost in s posebnim uspehom nastopala v operetah Schuberta in Bertéja »Pri treh mladenkah«, v Lehárjevi »Deželi smehljaja« in v Tijardovičevi »Mali Floramye«.

Pavla Udovičeva, ki jo je zagrebško občinstvo spoznalo 1927 v »Bajaderi«, je od 1933 naprej nekajkrat gostovala v Lehárjevi »Deželi smehljaja« in v opereti R. Benatzkega »Pri belem konjičku«.

Mlada Mariborčanka Erika *Druzovič* je končala pevsko šolanje v Zagrebu, kjer je debitirala 1930 kot Suzana v Mozartovi operi »Figarova svatba«. Zaradi izrednega pevskega in igralskega daru, muzikalnosti, svežosti in mikavnosti je postala eden od ljubljencev zagrebške publike. Pela je naslovne vloge v Puccinijevi operi »Madame Butterfly«, v Thomasovi »Mignon«, v Odakovi »Dorica pleše«, v Puccinijevi »Manon Lescaut«, bila je Mimi v Puccinijevi »La Bohème«, Sofija v Straussovem »Kavalirju z rožo« in dr. Velike uspehe je dosegala tudi v klasični opereti (»Netopir«, »Boccaccio«, »Mam'zelle Nitouche«). 1936 je zapustila Zagreb in nastopala v Berlinu, Hamburgu, na Dunaju pa tudi v zvočnem filmu. Zdaj živi v Nemčiji.

Zagreb je lahko spoznal tudi tenorista Žarka *Sancina*, ki je 1933 gostoval kot Lou-chong v Lehárjevi opereti »Dežela smehlajaja«.

Že pred drugim desetletjem so zapored prihajale na oder zagrebškega gledališča vse važnejše opere in operete slovenskega skladatelja Viktorja *Parme*, ki si je ustvaril dom v Mariboru. Opero »Ksenijo« so igrali od 1897 do 1910 (21 predstav); opero »Stara pesem« od 1898 do 1914 (5 predstav); opereto »Caričine Amaconke« od 1904 do 1918 (25 predstav); opereto »Prebrisani služabnik« od 1907 do 1908 (7 predstav); opereto »Apolonov hram« leta 1909 (2 predstavi).

Malo pred vojno — 2. junija 1940 — je bilo *gostovanje otroškega slovenskega gledališča iz Maribora*. Na plakatu stoji, da je mala Sekula recitirala pozdravni govor in pesmico *Moja mamica*, zatem pa so igrali otroško igro s petjem v 3. dejanjih »V kraljestvu palčkov«, ki jo je napisal Josip Ribičič, uglasbil pa Ivan Gerbec. Igralo je 60 učencev in učenk meščanske in srednje šole v Mariboru.

Po vojni je od 1952 pogosto gostovala odlična sopranistka mariborske Opere Ondina *Otta*, ki je med drugim pela v Verdijevi »Traviati« in v Puccinijevi »Madame Butterfly« ter Mimi (Puccini, »La Bohème«), Norino (Donizetti, »Don Pasquale«), Fiordiligi (Mozart, »Cosi fan tutte«), Evridiko (Gluck, »Orfej in Evridika«), Marinko (Smetana, »Prodana nevesta«), Titanijo (Britten, »Sen kresne noči«), Gildo (Verdi, »Rigoletto«) in dr.

V Mariboru se je rodila in začela študirati Inga *Kostinčer*, poročena Bregovac, ki od 1947 deluje kot stalni kostumograf Hrvatskega narodnega kazališta. Iznajdljivo in s tenkim okusom je opremila več sto premier dramskih in glasbenih del (Shakespeare, Držić, Vojnović, Brecht, Lhotka, Gotovac, Prokofjev itd). Oblikuje kostumografske osnutke tudi za gledališča v Ljubljani, na Reki in v Splitu in za dubrovniške poletne igre. Za svoje delo je dobila že več pomembnih nagrad.

Na koncu naj omenim, da je med Mariborom in Zagrebom obstajala trajna duhovna povezanost tudi v tem, da je bilo na mariborskem odru uprizorjenih mnogo hrvaških dramskih avtorjev, katerih praizvedbe so bile v Zagrebu. Kakor nam pove publikacija »Pregled dela mariborskega gledališča 1919—1941«, so bili uprizorjeni naslednji hrvaški pisatelji: Milan *Begović* (»Brez tretjega«, 1932 in »Božji človek«, 1936), Miroslav *Feldman* (»Profesor Žič«, 1935), Miroslav *Krleža* (»V agoniji«, 1929 in »Gospoda Glembajevi«, 1933), Josip *Kulundžić* (»Škorpijon«, 1932), Vladimir *Lunaček* (»Ilirci«, 1922), Milan *Ogrizović* (»Hasanaginica«, 1920), Pecija *Petrović* (»Mrak«, 1921, »Gozd«, 1921 in »Vozel«, 1923), Petar *Pre-radović* (»Se li razumemo?«, 1933 in »Najboljša ideja tete Olge«, 1937), Geno *Senečić* (»Nenavaden človek«, 1940), Andjelko *Štimac* (»Automelody«, 1931),

Srdan Tucić («Golgota», 1922), Ivo Vojnović («Smrt majke Jugovičev», 1920 in »Ekvinokcij«, 1921), Marija Jurić-Zagorka («Jalnuševčani», 1922).

In prav na koncu opomba za bibliografe. Jugoslovanski leksikografski zavod v Zagrebu, oddelek Bibliografije ima pod naslovom *Maribor* (niz XVIII in XIX) registriranih okoli 1300 člankov, ki so objavljeni v jugoslovanski pe-reodiki do vključno 1945, ki obravnavajo glasbeno (XVIII) in gledališko (XIX) življenje Maribora od začetkov do omenjenega leta.

Maribor et Zagreb — les rapports théâtraux entre la Sty- rie et la métropole croate

Le théâtrologue croate, le professeur Slavko Batušić traite dans son article des rapports théâtraux entre le Théâtre national de Maribor et celui de Zagreb. Il cite d'abord les rapports officiels et amicaux entre les directions de théâtre et les direc-teurs, ensuite trois représentations du théâtre de Maribor à Zagreb (1924, 1931, 1932) et deux représentations du théâtre de Zagreb à Maribor (1931, 1939) ainsi que les tournées des acteurs particuliers, surtout des chanteurs d'opéra et d'opérettes dans les deux villes. Il ajoute enfin une liste d'auteurs dramatiques croates représentés entre les deux guerres à Maribor (13 auteurs avec 19 pièces).

Radovan Brenčič

Spomini na mariborsko gledališče*

SLEPA KURA

Ali so bili nekateri naši uspehi res le taka redka zrna, ki jih včasih menda tudi slepa kura najde?

Celje, ki je bilo pač najbolj nepristranski preizkusni kamen za nas, kaj smo doživeli tam? Kljub večji simpatiji Celjanov do Ljubljancev, ker so imeli seveda več zaupanja do centrale kakor do periferije in province! Ko je napisal Celjan Novačan svojega »Hermana Celjskega« in so ga uprizorili z velikim uspehom najprej v Ljubljani, so se Celjani seveda obrnili na ljubljansko gledališče s prošnjo, da bi prišli s to igro gostovat tudi v Celje. Dolgo sploh niso dobili nikakega odgovora, na ponovno urgiranje pa je slednjič prišel odgovor: »Zaradi prevelikega ansambla — sploh nemogoče, ker predrago!«

Ko smo pozneje dali to igro tudi mi v Mariboru na repertoar, smo šli z njo gostovat seveda tudi v Celje, in to kar z dvema zaporednima predstavama (zvečer in popoldne). Prišli smo z vso svojo opremo in vsem našim pomnoženim ansamblom (35 oseb), čeprav smo bili to igro opremili še z večjo komparzerijo kakor v Ljubljani. Kljub povišanim cenam pa smo doživeli dve popolnoma razprodani predstavi! — Čudno, kaj? Ljubljana sploh ni mogla, mi pa smo igrali kar dvakrat! Slepa kura, mar ne?!

Ali pa naša redna gostovanja v Celju, sicer ne ona v letih 1928—30, pač pa v zadnjih dveh letih pred drugo svetovno vojno! Kljub odporu dobršnega dela celjskega občinstva smo imeli v prvi sezoni skoro same razprodane in nabito polne hiše, medtem ko je bilo ljubljansko gledališče leto pred tem doživelo le eno polno in šest kaj skromno zasedenih hiš. Zadnje leto pa, ko smo se z Ljubljanci menjavali, in so Celjani imeli torej najugodnejšo priliko sproti primerjati ljubljansko in našo kakovost, smo imeli i mi i Ljubljanci same razprodane hiše. Prosim, mi tudi! Če bi bili mi res takšna slepa kura, bi nas pač menda niti pes ne bil povohal, zlasti ko je lahko istočasno občudoval vse drugače mastno kuro, ki gotovo ni bila prav nič slepa. Pač pa menda zaslepljena, ker je slepoto nam pripisovala . . .

* Del Spominov so prinesli Dokumenti št. 10, 1967, str. 371—402.

Mislim, da tudi ni prav nič govorilo proti nam dejstvo, da so uživali naši člani, ko so med drugo svetovno vojno delovali v ljubljanskem gledališču, splošno priznanje in priljubljenost pri ljubljanskem občinstvu.

DOLGOVI MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA

»Čestitam! Zdaj boste pa že laže izhajali!« Tako me je na cesti nagovoril pred več ko 30 leti neki ugledni mariborski gospodarstvenik.

»Hvala lepa! Samo ne razumem vas prav, k čemu mi čestitate,« mu odvrnem.

»Kaj niste čitali? Sinoči vam je občinski svet odobril veliko subvencijo.«

In kaj sem izvedel na občini? Da je dobil župan na seji občinskega sveta pooblastilo, da lahko nakaže gledališču tistih 30 tisoč dinarjev, ki so bili od redne mestne subvencije (115 000) vsako leto gledališču na razpolago po nakazilu amortizacijske kvote od 85 000 Mestni hranilnici za naš pri njej konsolidirani dolg.

O ti sveta, čeprav dobromišljena in naklonjena naivnost! 30 jurjev naj bi bilo dovolj, da bomo odslej laže izhajali! To vendar za gledališče ni nikaka vsota, to je le napitnina! O, če bi je bili deležni vsaj po petkrat na leto, pa bi nam bilo morda res nekoliko pomagano. Trenutno bi nas pa bila v takratni stiski seveda tudi ta vsotica vsaj začasno rešila iz prve zadrege. Zato sem zaprosil mestno knjigovodstvo, da nam jo takoj izplača.

Ko že 14 dni zaman čakamo na denar, poskusim telefonsko urgirati. Dobim pa tale odgovor:

»Kaj še niste prejeli našega dopisa, v katerem vam javljamo, da vam denarja ne moremo izplačati. Blokiralna ga je mestna elektrarna za neplačani tok.«

* * *

Prvi upravnik Hinko Nučič je bil privatni zakupnik gledališča. Prvo leto je bil i moralni i finančni uspeh zelo dober, drugo sezono pa je precej opešal. Od tretje sezone dalje je bilo naše gledališče državno. Ker je bil Nučič kot zakupnik seveda lastnik nabavljene garderobe, arhiva in novih dekoracij, je moral njegov naslednik Bratina nabavljati mnogo stvari na novo. Povrhu pa je bil to (tretjo) sezono obisk še slabši.

Dohodki so torej padali, izdatkov pa ni bilo mogoče skoro nič omejiti: zakaj igralci so bili angažirani do konca julija, abonentom obljubljeni repertoar pa je moral biti naštudiran in opremljen. Vsak nadaljnji mesec se je zaradi tega deficit povečal za okoli 20 000 dinarjev. V interesu gledaliških financ bi bilo torej najbolje, da bi se bila sezona zaključila čimprej. Vendar to ni bilo mogoče zaradi abonentov. Še tako se spominjam, koliko nadaljnjih let so ob vpisu abonmaja ljudje vpraševali, ali bodo dobili vse predstave ter ali je zategadelj varno plačati abonma vnaprej?

Okoli 1. marca 1922 je bilo za 80 000 neplačanih računov, ob koncu julija pa je bilo za 100 000 dinarjev dolga.

Šele v prihodnji, četrti sezoni mi je bilo mogoče postaviti gledališko gospodarstvo na novo, solidnejšo podlago. Prejšnji hladnosti občinstva za gledališče

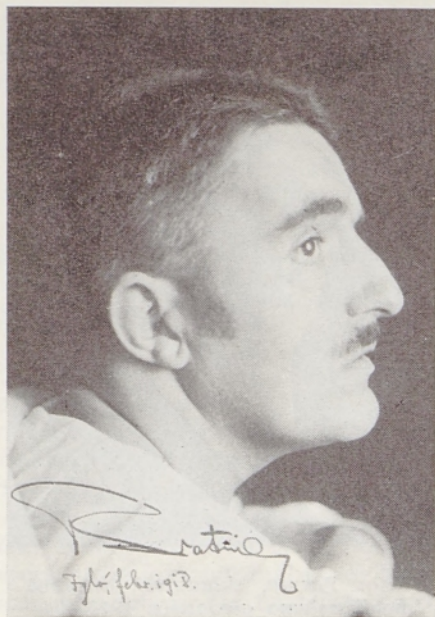
*Hinko Nučič, prvi ravnatelj
mariborskega gledališča (1919—1921)*

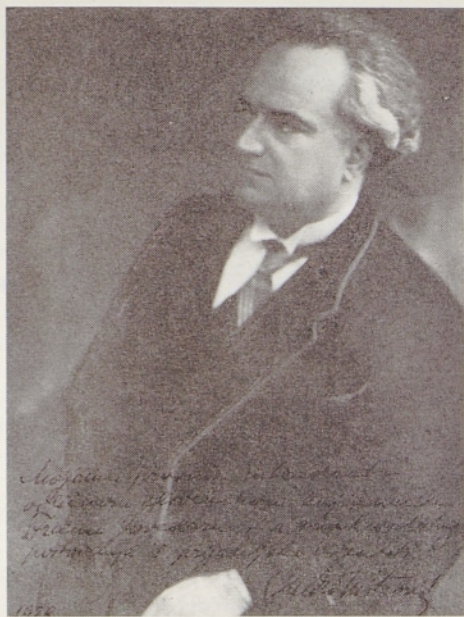
*Viktor Parma, skladatelj, dirigent
mariborskega gledališča 1922—24*

*Del prvega ansambla mariborskega Narodnega gledališča: Gustav Strniša, Štefka
Dragutinovičeva, Rado Železnik, Berta Bukšekova, Danica Savinova, Valo Bratina,
dve neznanki, Pavel Rasberger, Vika Podgorska*

Valo Bratina, ravnatelj mariborske
Drame 1921—22, režiser in igravec

Ravnatelj mariborske Opere
Andra Mitrović (1923—1928)

Dr. Radovan Brenčič, upravnik mari-
borskega gledališča (1922—1941)

Jože Kovič, igravec in režiser

*Valo Bratina kot Astrov v Stričku
Vanji A. P. Čehova (1921—22)*

*Pavel Rasberger kot Ded Primož
v Finžgarjevi Verigi (1930—31)*

Edo Grom, dramski igralec

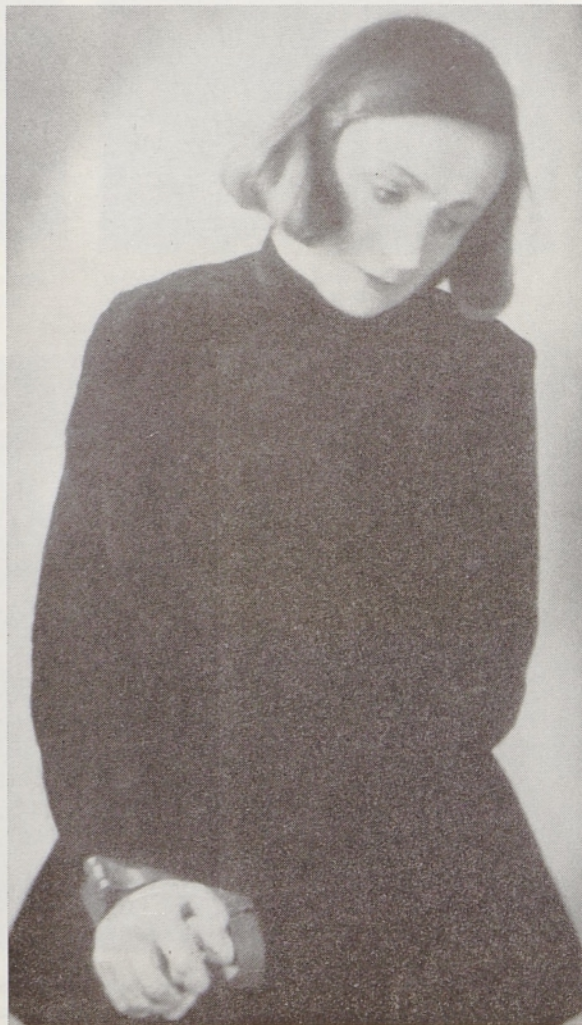
*Danilo Gorinšek kot Miller v Schiller-
jevem Kovarstvu in ljubezni (1939—40)*

Igralec Rado Železnik

*Berta Bukšekova kot Marija Stuart v
Schillerjevi tragediji Marija Stuart
(1925—26)*

*Elvira Kraljeva kot Ivana
v Shawovi Sveti Ivani
(1936—37)*

Mario Šimenc, pevec

Ančica Mitrović, pevka

Marica Lubejeva, pevka

Miro Kopač, igralec

*Vladimir Skrbinšek
v Volponu Bena Jonsona
(1931—32)*

Milan Košič, igralec in režiser

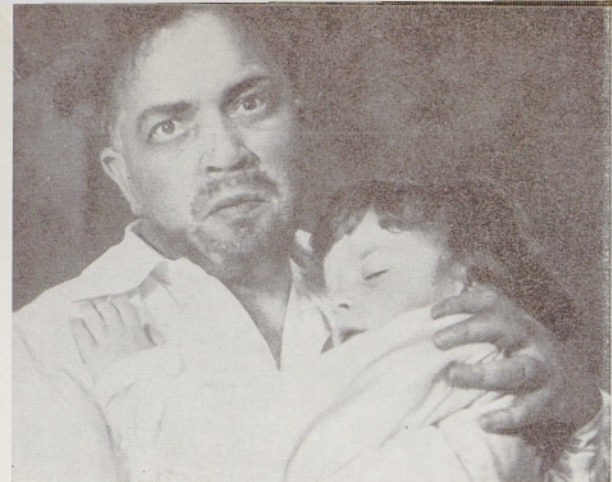
*Ema Starčeva kot Kraljica
v Hamletu (1934—35)*

Nada Gabrijelčičeva, igralka

*Mileva Zakrajškova
v neugotovljeni vlogi*

*Pavle Kovič kot Turman v Arxovi Izdaji pri Novari
(1939—40)*

*Josip Daneš kot Švejk
v dramtizaciji Haškovega romana
(1927—28)*

Anita Kovačević, pevka

Na turneji z »Ognjenikom« l. 1927: Pavel Rasberger, Danica Savinova, Jože Kovič, Elvira Kraljeva, Pavla Udovičeva, Mileva Zakrajškova, Danilo Stopar

Janko Rakuša in Rade Pregarc kot knez Miškin in Rogožin v Dostojevskem Idiotu (1927—28)

*Franjo Blaž kot Damis v Molièrovem
Tartuffu (1935—36)*

*Rado Nakrst kot Valer
v Molièrovem Tartuffu
(1935—36)*

*Branka Verdonik Rasberger kot
Katja v Fodorjevi Maturi (1938—39)*

*Jože Babič v Sheriffovi drami
»Konec poti« (1939—40)*

*Edo Verdonik
v Shawovih
Izkoriščevalcih
(1939—40)*

je sledilo zopet veliko in splošno zanimanje, od začetka za dramo in opero, kasneje pa čedalje bolj za slednjo, kar je bila seveda predvsem Mitrovičeva zasluga. Finančni efekt pa je bil ta, da smo v tej in prihodnji sezoni plačali ves dolg, prevzet iz prejšnjega leta.

Pač pa se je začela prava finančna Kalvarija mariborskega gledališča od sezone 1924/25 dalje in je trajala kakih deset let. Njen vzrok pa je bil naslednji:

Zlasti v letih 1921/24 se je draginja v Jugoslaviji zelo povišala. V novem državnem budžetu 1924/25 (oziroma v takratnih budžetskih dvanajstinah) se je to upoštevalo tudi pri subvencijah, ki so jih prejemale državna gledališča. Oblastnih gledališč je bilo 6 v državi. Vsa druga so dobila zdaj po 300 000 din več subvencije kakor so jih imela dotlej, edinole mariborsko je dobilo zdaj za 300 000 din *manj*, kakor je prejemale do takrat. (Le kje so bili naši poslanci, ko se je o tem v Beogradu sklepalo?!) Tako je bil Maribor v primeri z drugimi prikrajšan kar za 600 000 letno. Ker so se pa one nesrečne dvanajstine vlekli tudi še célo nadaljnje leto, smo bili torej skupno za 1 200 000 na slabšem od drugih oblastnih gledališč!

Mi pa izdatkov (zlasti osebnih) nismo mogli znižati! Morali pa smo nadaljevati z delom na vsak način, ker bi zatvoritev gledališča pomenila njega stalno izgubo. Povrhu so me v prosvetnem ministrstvu bodrili: vzdržite, kakor veste in znate, saj bomo gledali, da dobite pozneje toliko več, da pokrijete sedanje deficite. O, če bi bile tiste dvanajstine trajale vsaj samo eno leto, bi se bili že kako izmazali, podaljševale pa so se skozi celih 24 mesecev. Zato pa je bilo zlasti drugo leto vse huje in huje! Mestna hranilnica in posojilnica v Narodnem domu sta nam sicer nadvse požrtvovalno in razumevajoče posojali, naši dobavitelji so bili zares zelo potrpežljivi, naši dolgovi pa seveda vedno večji. Na drugi strani se je pa tudi gledališkemu delovanju poznalo, da ga tišči težka mora: postajalo je počasnejše in skromnejše... In dohodki manjši...

Polom je bil vedno bolj grozeč in za vedno bi se bila zaprla vrata slovenske Talije v Mariboru, da nam novi budžet od 1. aprila 1926 dalje ni slednjič prinesel precej povišane subvencije (900 000 din). Žal pa je takoj naslednje leto subvencija zopet padla na 720 000. Povrh sem v Beogradu izvedel, da tudi v bodoče ni pričakovati povečanja subvencije, nasprotno, da je zelo verjetno, da bo ta še bolj znižana. Zato sem bil primoran odločiti se za zelo radikalen korak, ki je bil tudi zame nadvse boleč, za ukinitvev opere. Sklical sem glavne mariborske kulturne činitelje na sestanek, da jim sporočim to žalostno potrebo. Uvideli so nujnost mojega stališča ter priporočali razen tega še odpust nekaterih dramskih igralcev, ki se niso bili dovolj uveljavili.

Zaradi tega pa se je v gledališču dvignil pravi vihar. Prizadeti igralci so sklicali nekaj protestni shod na gledališkem odru (sezona je bila že končana!) in temperamentno zahtevali — moj odstop. Vendar je Viktor Grčar, bivši prvi slovenski župan mariborski, ki je tudi prišel na ta sestanek, kaj hitro spoznal situacijo ter obrnil smer dnevnega reda v tem smislu, da naj bo deviza celega pokreta: ohranitev mariborske opere. V ta namen je začel široko akcijo za nabiranje novih gledaliških abonentov, da se tako gledališču zagotovi kritje za onih 350 000 din, kolikor bi sicer znašal novi deficit, če bi ostala opera. Jaz nisem veroval v tako velik uspeh te akcije, ker je bil naš abonma itak zelo velik (vrgel je 170 000, dočim je bil maksimum dotlej največ 100 000). Če naj ta akcija uspe, je potrebno torej, da se nabere abonentov, ki plačajo 170 000 +

+ 350 000, skupno torej 520 000. Ta vsota se mi je za Maribor zdelo čisto nemogoča, toda g. Grčar je bil velik optimist ter je začel iskati za vsako ulico posebnega nabiralca abonentov. Zanimanje za gledališko vprašanje je bilo torej tako splošno in vsestransko, da sem moral pevce zopet angažirati, še preden sem vedel, kakšen bo izid nabiralne akcije: ker drugače bi se ti pevci dali angažirati drugod. Med občinstvom pa bi se bilo dvignilo veliko ogorčenje proti gledališki upravi, češ, na eni strani nas lovite na abonentske limanice, na drugi pa ukinjate opero. To se pravi: imeti nas za norce! In obisk bi padal v obupni meri. Sicer pa mi je tudi g. Grčar pismeno priporočal angažma pevcev.

Seveda je nabiralna akcija izpadla po mojem pesimističnem pričakovanju: novih abonentov je bilo pridobljenih le za 50 000 din in naš dolg se je spet od meseca do meseca večal.

Pač pa je g. Grčar na drugi strani — istočasno z nabiralno akcijo — poskrbel tudi za to, da smo mogli ves svoj stari dolg (700 000) konsolidirati pri Mestni hranilnici in da je mestna občina prevzela za ta dolg garancijo tako, da se je obvezala skozi 10 let plačevati Mestni hranilnici po 70 000 letno.

Med novo sezono nam je — zaradi neuspeha abonentske akcije — od meseca do meseca primanjkovalo vedno več denarja. Zato smo morali zopet ostajati dolžni svojim dobaviteljem, za gaže pa je bilo razen tega vsak mesec po 20 000 premalo gotovine v blagajni. Ker gaže ne preneso nikakega odlašanja, smo morali dobiti ta denar za vsako ceno. In tako se je poleg prvotnega konsolidiranega dolga 700 000 začel nov dolg — posojilo, ki je v teku leta naraslo na 200 000. Za njegovo kritje sem zastavil tri hranilne knjižice (najprej svojo, nato ono svojega brata, na koncu pa mi je prostovoljno ponudil še naš gledališki sluga Martin Čelan knjižico svoje žene in čakal potrpežljivo tri leta, da jo je dobil nazaj), v skupni vrednosti 120 000, ostanek pa nam je Posojilnica v Narodnem domu posodila — edinole proti dvema bianco menicama z mojim podpisom. Koliko naklonjenosti in razumevanja za narodni in kulturni pomen našega gledališča! Oboje pa je zlasti Posojilnica pokazala tudi sicer, posebno ko nam je dovoljevala podpore, prej dvakrat, v zadnjih sezonah pa redno vsako leto. Sicer so pa kazali precej razumevanja za nas tudi drugi denarni zavodi z edino izjemo Zadrúžne gospodarske banke ter Spodnještajerske hranilnice in posojilnice, ki sta motivirali svoja stališča takole: državna gledališča je dolžna podpirati država!

Na koncu te sezone (1927/28) smo imeli torej poleg 700 000 konsolidiranega dolga še 200 000 novih posojil ter okoli 100 000 dolga pri dobaviteljih, skupno smo bili torej dolžni cel milijon! Kar pa je bilo najhujše, je bilo zopetno več ko radikalno znižanje naše državne subvencije, tokrat od 720 000 kar na 320 000! Zdaj ni bilo odprto le vprašanje plačevanja naših dolgov, marveč že kar nadaljnega obstoja mariborskega gledališča sploh!

Tako občutna redukcija subvencije pa tokrat ni zadela samo mariborskega gledališča, marveč vseh naših devet državnih gledališč (3 osrednja in 6 oblastnih). Samostojna teatra v Novem Sadu in Splitu sta bila celo ukinjena oziroma bila sta stvarno spojena z osiješkim in sarajevskim. Mariborsko pa so prvotno hoteli sploh opustiti in prisiliti ljubljansko, da bi v Mariboru stalno gostovalo. No, ker se je prav našemu teatru morala priznati posebna žilavost in marljivost, tako da je — kljub najmanjši subvenciji — vsa leta povzročal mini-

strstvu najmanj neprilik, so mu prizanesli, vendar so mu subvencijo neusmiljeno znižali.

Pa smo jo kljub temu izvozili. Ukinili smo samo opero in malo okrnili opereto pa publika redukcije niti ni tako boleče občutila. Tudi se naši dolgovi v tej sezoni niso več povečali; seveda pa tudi ne zmanjšali.

Sprememba je zopet nastopila ob koncu sezone 1931/32. Ob desetletnici mojega upravnikovanja je mestna občina izposlovala pri Mestni hranilnici, da je ta prevzela tudi naš novi dolg 300 000. Tako so bili zopet vsi naši dolgovi konsolidirani. Ker se je bil medtem prvotni dolg zmanjšal že na 550 000, je skupni dolg znašal zdaj torej 850 000! Za tega je mestna občina prevzela garancijo s tem, da se je obvezala skozi 10 let nakazovati Mestni hranilnici po 85 000, ki jih je tudi zdaj odbijala od naše mestne subvencije. Zato pa si je vzela pravico imenovati poseben gledališki sosvet, na čigar odobritev je bil poslej vezan vsak novi materialni izdatek gledališča.

Na obresti zopet nihče ni pomislil. Gledališče samo jih seveda ni moglo plačevati, saj je dobivalo od mestne subvencije lepo 15 000 na roko (pozneje sicer zopet po 30 000, ker so nam subvencijo zvišali od 100 000 na 115 000), toda to niti od daleč ni zadostovalo za plačilo obresti. Od novih lastnih dohodkov pa gledališče tudi ni moglo ničesar odstopiti, ker sta inkaso in abonma od sezone 1932/33 dalje ostajala na precej skromnejši višini — pač nujna posledica splošne gospodarske depresije.

Če bi bili odvisni samo od državne subvencije (ki je v sezoni 1931/32 znašala zopet 450 000, naslednje leto 333 000, od leta 1933/34 dalje pa le po 300 000), bi bilo moralo mariborsko gledališče že zdavnaj zapreti svoja vrata. Na srečo je naletelo vedno tudi na razumevanje mariborske oblasti in kasneje Dravske banovine, ki sta mu dajali od začetka sicer skromnejšo letno podporo, pozneje (zlasti po zaslugi prosvetnega inšpektorja dr. Kotnika in podbana dr. Pirkmajerja) pa je bila vse do okupacije banovinska subvencija celo večja od državne.

V zadnjih letih smo postali deležni še gledališkega dinarja (ali krajše »kino-dinarja«), ki so ga plačevali obiskovalci kina. Po zakonu pa je bil žal namenjen le za materialne izdatke. Iz tega je sledilo, da smo zdaj lahko izdajali za opremo večje vsote, ni nam pa bilo mogoče povečati naš zelo maloštevilni ansambel ali vsaj temu povišati plače, ki so bile pri mnogih res preskromne.

Naše finance so v nadaljnjih letih kazale prav lepo ravnovesje, predvsem pač zaradi tega, ker je subvencija dolgo časa ostala nespremenjena in se tudi splošne gospodarske razmere niso bistveno izpreminjale. Vse te okolnosti pa so tudi omogočile, da smo lažje pogrešali onih letnih 85 000, ki jih je mestna občina nakazovala Mestni hranilnici v svrhu amortizacije našega dolga. Toda ta amortizacija je kaj počasi napredovala, ker so obresti požrle skoro ves mestni prispevek. Zato se je Mestna hranilnica slednjič sama spomnila, kolike podpore je bila dajala pred prvo svetovno vojno takratnemu nemškemu gledališču, pa je zdaj smatrala za umestno, da nam vsaj obresti ne zaračunava več. Zaradi tega se je odslej naš dolg začel hitreje manjšati in je znašal ob začetku leta 1941 samo še okoli četrtilijona dinarjev in bi bil torej ves dolg v treh do štirih letih plačan, če ne bi bile nastopile nove hude okolnosti — vojna!

Izredna subvencija je bila v prvih letih kaj zaželena stvar, zato smo začeli moledovati pri občini, še bolj pa pri državi za izredno subvencijo in smo včasih

postali deležni tega blagoslova. Toda seveda le prva leta. Ko pa je začela finančna kriza vedno huje pritiskati, smo večkrat prejeli okrožnice ministrstva prosvete, »... da mora uprava na vsak način gledati, da bo izhajala z odobreno redno subvencijo. Nikakršne izredne podpore se ne bodo mogle dovoliti, za morebiten deficit gledališča pa je upravnik osebno odgovoren...«

Še huje pa je bilo, ko je Radić postal prosvetni minister. Na eni strani je javno in demonstrativno izjavil: »Kakšen teater? To je luksuz za pokvarjeno gospodo. Če ga ta po vsej sili hoče imeti, naj si ga sama plača! Država potrebuje svoj denar za pametnejše in nujnejše izdatke!«

Na drugi strani pa je odredil, naj prireja zagrebško gledališče brezplačne predstave za kmečko prebivalstvo. Z drugimi besedami: gledališče ne bo nič več dobilo, nasprotno, moralo bo še dati, tj. prirejati brezplačne predstave za ljudstvo...

Ko je sprejemal v privatnem stanovanju dr. Faningerja razne deputacije, niti ni utegnil mene in zastopnikov Združenja gledaliških igralcev ločeno sprejeti. Skupno smo morali stopiti pred njegovo jovialno obličje in tako hitro smo opravili, da igralci sploh niso prišli do besede...

Nekaj tednov nato pa prinese pismonoša čekovno nakaznico za 150 000 din. Denar sem seveda takoj dvignil, porabiti si ga pa zaenkrat še nisem upal. Kaj pa, če bi prišel preklic?

No, prihodnjega dne je prišel spremni akt: prosvetni minister je izposloval za vseh 6 oblastnih gledališč izredno subvencijo po 150 000 din. Zdaj smo si pa že upali razpolagati s tem denarjem, ki niti ni bil kaka bagatela. Saj je znašal skoro toliko kot polovica naše redne subvencije!

Notes sur le théâtre de Maribor

L'auteur qui fut entre les années 1922—1941 directeur du théâtre national de Maribor a publié récemment dans notre revue la première partie de ses Mémoires (cf. Documents du Musée du théâtre slovène, no. 10, 1967, p. 371—402). Il publie ici deux passages où il nous parle des tournées de ce théâtre à Celje et des difficultés financières contre lesquelles devaient lutter le théâtre de Maribor entre les deux guerres. Malgré ces difficultés le théâtre de Maribor s'épanouissait et il s'est affirmé juste avant l'invasion allemande.

Mariborsko gledališče 1919-1941

Bibliografsko kazalo mariborskih gledaliških listov in bibliografski pregled gradiva o mariborskem gledališču v slovenskih zbornikih in revijah

Sestavil Stanislav Kos

UVOD

I. Bibliografski popis

Iz naslova in podnaslova bibliografije so razvidne omejitve, ki so določale zbiranje gradiva o mariborskem gledališču. Prva splošna omejitev je časovna omejitev »1919—1941«, ki opredeljuje gradivo z dveh vidikov: gradivo je v tem času nastalo in tudi obravnava snov iz tega časa. Druga splošna omejitev je omejitev zgolj na slovenske vire gradiva. V teh splošnih okvirih pa je še posebna omejitev: bibliografija ne zajema gradiva iz časnikov (dnevnikov, tednikov ipd.), kar bo vsebina posebnega bibliografskega pregleda. Ta pregled skuša zajeti vse druge vire, to je samostojne izdaje (zbornike in gledališke memoarje, ne upošteva pa drobnih tiskov), periodične zbornike (letnike in koledarje), predvsem pa revijalni tisk (h kateremu so šteti tudi ilustrirani in humoriistični listi).

Med viri zavzemajo posebno mesto gledališki listi; dočim nas v drugih virih zanima le gradivo o mariborskem gledališču, nas mora v gledališkem listu zanimati tudi drugo, celo negledališko gradivo, ker ima z gledališčem vsaj to zvezo, da je objavljeno v njegovi publikaciji. Tako dobi bibliografija dve nalogi: dati bibliografski pregled gradiva o mariborskem gledališču, hkrati pa biti bibliografsko kazalo vsega gradiva v mariborskih gledaliških listih.

Glede na ti nalogi bi bilo mogoče gradivo tudi razporediti v dva dela tako, da bi prvi obsegal gradivo mariborskih gledaliških listov, drugi pa gradivo o mariborskem gledališču iz vseh drugih virov; vendar bi taka razporeditev metodično ne bila primerna, ker bi razbijala isto ali sorodno snov. Zato je bilo potrebno gradivo

razdeliti po snovi (in ne po virih) v dve osnovni skupini: v prvi je zbrano gradivo, ki v katerem koli viru govori o mariborskem gledališču, v drugi pa je razgrnjeno splošno gledališko in negledališko gradivo iz mariborskih gledaliških listov.

Gradivo je razvrščeno po sistemu mednarodne decimalne klasifikacije (UDK); pravkar omenjena razdelitev gradiva v dve osnovni skupini je zahtevala za vsako skupino tudi lastno DK-zaporedje. Osnovni princip razporejanja enot v DK-skupinah je kronološki; abecedno zaporedje velja predvsem za tematska gesla in tudi za tematske značnice, za avtorske značnice pa le v primeru razgrnitve literarnega gradiva; razlika med prvimi in drugimi je grafično prikazana tako, da so tematska gesla (z velikimi črkami) in tematske značnice (z malimi črkami) tiskane v navadnem tisku, avtorske značnice (ali prva beseda stvarnega naslova) pa v polkrepkem tisku.

Bibliografski vpisi imajo dve vsebinski posebnosti: vpisi ponatisov gledaliških letakov so omejeni le na podatke o avtorju in delu, enote slikovnega gradiva pa so vpisane kot samostojne bibliografske enote. Sicer pa imajo bibliografski vpisi običajno obliko, le glede rabe oklepajev je treba opozoriti, da so oklepaji na predlogi preneseni v popis kot poševni oklepaji. V impresumu se naslovi virov po novejši bibliografski praksi ne navajajo s kraticami; opušta se štetje letnikov, pač pa se pred letnico navaja številka volumna, kadar ne odgovarja številki letnika; številke zvezkov pa se navajajo le pri tistih periodičnih publikacijah, ki nimajo tekoče paginacije. Da ne nastane nesporazum, uvaja impresume enot, izčrpanih iz neperiodičnih izdaj, znak *v.*: Anotacije dopolnjujejo popise zlasti s podatki o času gledaliških uprizoritev, pri čemer se je zdelo primerno navajati odgovarjajoče bibliografske številke iz Repertoarja slovenskih gledališč (kratica RSG v anotacijah). Osebna imena v anotacijah so okrajšana, dopolnjena pa so (razen v nekaj primerih) v predmetnem imenskem kazalu.

Bibliografskemu popisu so dodana na koncu osnovna kazala: avtorsko kazalo, predmetno imensko kazalo in pregled bibliografskega popisa.

II. Mariborski gledališki listi

Tem splošnim pripombam je potrebno dodati nekaj podatkov o glavnem viru bibliografskega pregleda, o mariborskih gledaliških listih.

1. Prvi gledališki list je začel izhajati v Mariboru jeseni 1919 z naslovom *Gledališki list*. Izdajatelj je bil Hinko Nučič, urednika pa dr. Ivan Lah in dr. Leopold Lenard. Javljeno je bilo, da bo izhajal ob vsaki premieri, izšle pa so le 3 številke na skupno 12 straneh, Tiskala ga je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Njegov bibliografski zapis je naslednji:

GLEDALIŠKI list (Slovenskega mestnega gledališča v Mariboru.
Urednika Ivan Lah in L[eonold] Lenard).
(V Mariboru, Slovensko mestno gledališče) 1919. Št. 1—3,
12 str. 4°.

Navajanje: *Gledališki list [Maribor] 1919.*

2. Drugi gledališki list je izhajal v sezoni 1920/21. Ime mu je bilo *Zrnje* s podnaslovom »mariborski kulturni vestnik«. Izdajala ga je gledališka uprava kot nadomestilo za Gledališki list in z namenom, da bi se razvil v »kulturno glasilo ob severni naši meji«; v tem namenu list ni uspel, ostal je predvsem gledališki list. S sezono je list prenehal, izšlo pa je 28 številok na 224 straneh. Uredniki so bili trije: dr. Pavel Strmšek za št. 1—18, Josip Kostanjevec za št. 19—22 in Antun Ivanovič-Mecger za št. 23—28. Tiskala ga je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Njegov bibliografski zapis je naslednji:

ZRNJE. Mariborski kulturni vestnik. Izdaja uprava Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Urejevali: Pavel Strmšek, Josip Kostanjevec in Antun Ivanovič-Mecger. I. letnik. V Mariboru, (Slovensko narodno gledališče) 1920—1921. Št. 1 do 28, (IV) + 224 str. 8°.

Navajanje: *Zrnje 1920/21.*

3. V tretji sezoni mariborskega gledališča 1921/22 je uprava 30. novembra 1921 začela izdajati gledališko revijo *D r a m a*. Urejal jo je Silvester Škerl, tiskala Mariborska tiskarna. Februarja 1922 je revija prenehala izhajati, izšlo je le 5 številok na 104 straneh. Bibliografski zapis revije je naslednji:

DRAMA. (Gledališka revija. Izhaja vsakih 14 dni. Izdaja uprava Narodnega gledališča v Mariboru. Ureja Silvester Škerl.) Maribor, (Narodno gledališče) 1921—1922. Št. 1—5, 104 str. 8° p. f. Navajanje: *Drama [Maribor] 1921/22.*

4. Naslednje tri sezone je uprava izdajala *Mariborski gledališki list*. V sezoni 1922/23 je izšlo 33 številok, 10 številok v sezoni 1923/24 in 1 številka v sezoni 1924/25. Prvi urednik je bil dr. Pavel Strmšek, 5. in 6. številko drugega letnika je uredila uprava, zadnjih 5 številok pa Božidar Borko. List je tiskala Mariborska tiskarna. Bibliografski zapis je naslednji:

MARIBORSKI gledališki list. (Izdaja in ureja P[avel] Strmšek, [oz.] uprava, [oz.] B[ožidar] Borko.) (V Mariboru, Narodno gledališče) 1922—1924. B. tek. pag. 8°. 3 sezone: 1922/23, št. 1—33; 1923/24, št. 1—10; 1924/25, [št. 1]. Navajanje: *Mariborski gledališki list 1922/23...*

5. V poznejših sezonah se je *Mariborski gledališki list* omejil na gledališke programe in inserate s skupnim ovitkom za posamezne sezone. Ohranjeni so le drobci: mariborska študijska knjižnica hrani le ovitek za sezono 1925/26, gledališki vložek pa le za Puccinijevo *Madame Butterfly* v sezoni 1926/27; gledališki muzej

v Ljubljani pa hrani ovitek za sezono 1930/31. Bibliografski zapis in navajanje teh drobcev je analogno primerom prejšnjega odstavka.

6. V sezoni 1928/29 je bilo za kratek čas obnovljeno Zrnje kot 2. letnik mariborskega kulturnega vestnika. Urejal ga je Danilo Gorinšek, tiskala Mariborska tiskarna, izšle pa so le 3 številke. Njegov bibliografski zapis je naslednji:

ZRNJE, Mariborski kulturni vestnik. Leto II. (Urejuje Danilo Gorinšek.)

(V Mariboru, Konzorcij) 1928. Št. 1—3, 24 str. 8°.

Navajanje: *Zrnje* 1928.

7. Za konec sezone 1936/37 je izšla ob uprizoritvi Shakespearovega »Sna kresne noči« posebna številka gledališkega lista, vendar brez naslova ali označbe gledališkega lista; njegov bibliografski zapis je zato fingiran:

[GLEDALIŠKI list Narodnega gledališča v Mariboru.]

[Maribor, Narodno gledališče 1937. Edina št.] 27 + (V) str. 8°.

Navajanje: [*Gledališki list Maribor*] 1937.

8. Redno so začeli izhajati gledališki listi zopet v sezoni 1938/39 z naslovom *Gledališki list*. Urejal ga je Branko Rudolf, tiskala Mariborska tiskarna. Izšlo je vsaj 18 števil, ki pa niso vse ohranjene; mariborska študijska knjižnica hrani št. 2, 3, 5, 7, 8 in 18, v gledališkem muzeju v Ljubljani pa imajo edino 11. številko. Bibliografski zapis lista je naslednji:

GLEDALIŠKI list. (Izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Mariboru. Urednik: Branko Rudolf.)

(V Mariboru, Narodno gledališče 1938—1939.) B. tek. pag. 8°.

Navajanje: *Gledališki list [Maribor] 1938/39*.

III. Gledališki zborniki

Redke samostojne izdaje, posvečene slovenskim gledališčem med obema vojnama, so gledališki zborniki in zbirke gledaliških spominov. Tri mariborske izdaje govore o mariborskem gledališču, tri ljubljanske pa ga večkrat omenjajo. Gradivo iz teh izdaj je v bibliografiji nadrobno izčrpano, izdaje same pa popišemo na tem mestu v časovnem zaporedju:

1. TURNEJA Bratina - Bukšekova 1923. (Uredil Božidar Borko.) (Maribor, t. Mariborska tiskarna) 1923. 8 str. 8°.

Navajanje: v: *Turneja Bratina - Bukšekova 1932*.

2. STRMŠEK Pavel

Dramatično društvo v Mariboru. (Prispevek k naši politični in kulturni zgodovini v dobi od 1909 do 1919.) [Spisal] Pavel Strmšek.

V Mariboru, »Dramatično društvo« 1928. 16 str. + 6 slik na

4 pril. 8°.

Razprava je ponatis iz Časopisa za zgodovino in narodopisje 1928 z dodanimi slikami. — V bibliografiji je upoštevan članek iz ČZN z opombo o ponatisu; ni pa naddrobno izčrpan, ker omenja le ustanovitev mariborskega gledališča v l. 1919.

3. LJUBLJANSKO narodno gledališče v letu 1928 [Zbornik.] Izdal Pavel Debevec.

Ljubljana, Uprava »Razgleda« 1928. 79 str. + 16 pril. slik. 8°.

Navajanje: v: *Ljubljansko narodno gledališče 1928*.

4. DESET let Narodnega gledališča v Mariboru. [Zbornik.] Sestavil Pavel Strmšek.

V Mariboru, Dramatično društvo [1930]. 72 str. s slik. 8°.

Navajanje: v: *Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930*.

5. CERAR Anton-Danilo

Danilo: Spomini.

Ljubljana (sz. t. J. Blasnika nasl.) 1930. 232 + (II) str. + 7 pril. 8°.

Navajanje: v: *Cerar Anton - Danilo: Spomini 1930*.

6. LIPAH Franc

Franc Lipah: Gledališke zgodbe. (Ilustriral Niko Pirnat [idr.]) Ljubljana, Naša založba 1938. 177 + (III) str. 8°.

Navajanje: v: *Lipah Franc: Gledališke zgodbe 1938*.

792 (497.12 Maribor)

I. GRADIVO O MARIBORSKEM GLEDALIŠČU

792 : 7

1. Splošno gradivo

792 : 725.8

a) Gledališka zgradba

Nučič H[inke]: »Slov[ensko] narodno gledališče« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 18—19. 1

O obnovi zgradbe in prostorov.

Nučič Hinko: Naši odri. /Potrebe novega gledališča v Mariboru./ — Zrnje 1920/21, str. 205—207. 2

[Glazer Janko] Dizma: Sožitje. — Mariborski klopotec 1926, str. 7. 3

Epigram na »sožitje« treh ustanov v mariborski gledališki stavbi: ljudske univerze, kina in gledališča.

Mariboru - novo gledališče! — Jugoslovanski biseri 1938/39, str. 111. 4

Podgorjan Fran: Narodno gledališče v Mariboru - obmejna kulturna trdnjava. (K zgradnji novega gledališča.) — Jugoslovanski biseri 1938/39, str. 161. 5

792 : 725.8 (084.1)

b) Slike gledališke zgradbe

Gled[ališka] dvorana v Nar[odnem] domu [v Mariboru]. — Zrnje 1920/21, str. 12. 6

»Slov[ensko] narodno gledališče« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 18. 7
Slika pročelja.

Slovensko narodno gledališče v Mariboru. — Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 8
Slika pročelja.

Gledališče v Mariboru. — Naš val 1935, št. 40, str. 4. 9
Slika pročelja.

Mušič Marjan: Razvoj Slomškovega trga v Mariboru. — Kronika slovenskih mest 1939, str. 90. 10
Regulacijski načrt obravnava tudi prostor pred gledališčem.

Mariborsko gledališče je dobilo novo garderobo za igralce. — Toti list 1940, št. 7, str. 2. 11
Risba za 1. april.

Narodno gledališče v Mariboru. — Zadrudni koledar 1940, str. 123. 12
Slika pročelja.

792 : 791

c) Razne prireditve v gledališču

Zlatko Baloković [v mariborskem gledališču]. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 7. 13
Beležka o violinskem koncertu 2. X. 1919.

Koncerti v slov[enskem] mest[nem] gledališču v Mariboru. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 11. 14
Naznanilo koncertov J. Rijavca in H. Gruskatkiča 17. X. 1919.

SHS mariborska divizijska godba v slov[enskem] mest[nem] gledališču. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 11. 15

Angažma za vse večerne predstave v sezoni 1919/1920.

Kocianov in Zikov koncert. — Zrnje 1920/21, str. 38. 16

Češki violinist J. Kocian in pianist V. Polivka sta koncertirala v gledališču 5. XI. 1920; kvartet R. Zike pa je koncertiral 6. XI. 1920 v Götzovi dvorani v Mariboru.

Proslava rojstnega dne N. V. regenta Aleksandra. — Zrnje 1920/21, str. 79. 17
Beležka o proslavi v mariborskem gledališču 16. XII. 1920.

[Glazer Janko] Dizma: Curioza z Župančičevega večera. — Mariborski klopotec 1928, str. 6. 18
Epigram na Oskarja Deva ob Župančičevi proslavi v mariborskem gledališču 1928.

B. S.: Dr. Lojz Kraigher. — Piramida 1936/37, str. 303—304. 19
Tudi o proslavi 60-letnice v mariborskem gledališču 8. V. 1937; omenjena je tudi proslava I. Sorlija [14. III. 1935?].

792(05)

2. Mariborski gledališki listi

792(050)

a) O gledaliških listih

Iz Maribora: Zrnje št. 6. — Gledališki list [Ljubljana] 1920/21, št. 15, str. 23. 20
Pregled vsebine.

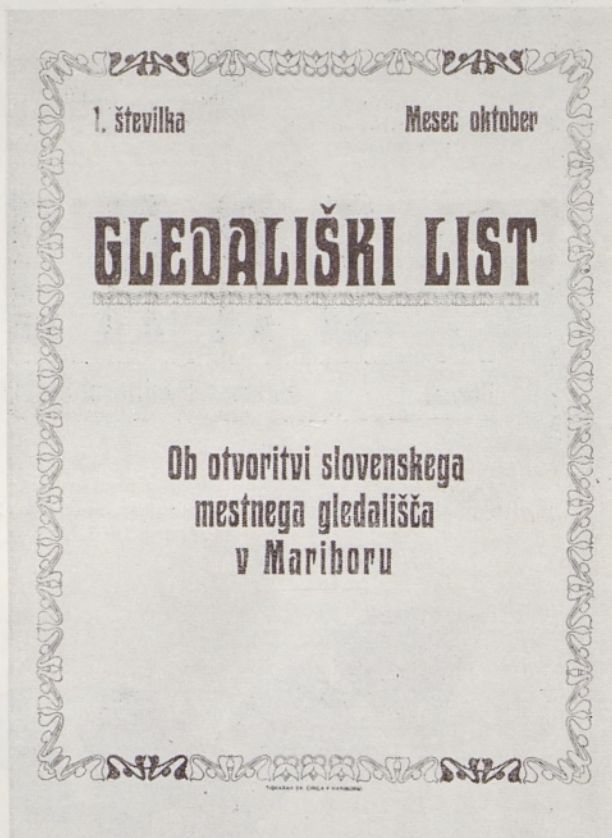
Maribor. (Uprava narodnega gledališča v Mariboru je začela izdajati »Zrnje, mariborski kulturni vestnik«.) — Maska 1920/21, str. 45. 21
Pregled vsebine.

[Strmšek Pavel] Dr. P. S.: Vest uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 136. 22
P. Strmšek odlaga uredništvo »Zrnja«.

- Kostanjevec Jos[ip]:** [Vest uredništva.]
— Zrnje 1920/21, str. 152. 23
J. Kostanjevec prevzame uredništvo
»Zrnja«.
- Ivanović-Mecger Antun:** Iz uredništva.
— Zrnje 1920/21, str. 184. 24
A. Ivanović-Mecger prevzame uredništvo
»Zrnja«.
- Molièrejevo** in Shakespearejevo številko
[namerava izdati »Drama«]. — Drama
[Maribor] 1921/22, str. 101. 25
Številka ni izšla, ker je list prenehal iz-
hajati.
- Mariborski gledališki list** v sezoni 1922/23.
— Mariborski gledališki list 1922/23,
št. 33, str. 3—4. 26
Pregled gledališkega lista po naslovih pri-
reditev od št. 1—33.
- Zakaj** zopet »Zrnje«? — Zrnje 1928, str. 8.
27
Ob 1. številki 2. letnika.
- 792(050.4)
b) Uredniška obvestila
- Listnica** uredništva. — Zrnje 1920/21,
str. 8. 28
- Vabilo** na naročbo. — Zrnje 1920/21,
str. 24. 29
- Vest** uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 48. 30
- Vest** uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 96. 31
- Vest** uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 143. 32
- Opomnja** uredništva. — Zrnje 1920/21,
str. 160. 33
- Listnica** uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 168. 34
- Zahvala** uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 192. 35
- Iz** uredništva. — Zrnje 1920/21, str. 216. 36
- 792(09)
3. Zgodovina gledališča
- 792(091)
a) Zgodovinski prikazi
- [Rehar Radivoj]** R.: Dramatično društvo
v Mariboru. /Po spomnih gosp. [Jo-
sipa] Savina, bivšega predsednika in
častnega člana Dram. društva./ —
Zrnje 1920/21, str. 12—13. 37
O delu društva v letih 1899—1914 in 1918
do 1919.
- Erjavec Fran [publ.]:** Dramatična umet-
nost. — v: Erjavec Fran, Slovenci 1923,
str. 163. 38
Tudi o mariborskem gledališču.
- Strmšek P[avel]:** Dramatično društvo v
Mariboru. /Prispevek k naši politični
in kulturni zgodovini v dobi od 1909
do 1919./ — Časopis za zgodovino in
narodopisje 1928, str. 1—16. 39
Razprava je izšla tudi kot ponatis z doda-
nimi 6 slikami na 4 prilogah; o maribor-
skem gledališču omenja le ustanovitev v
letu 1919.
- [Strmšek Pavel]** St.: Ustanovitev Narod-
nega gledališča v Mariboru. — Pro-
svetni glasnik 1928, str. 54—56. 39a
- Koblar France:** Narodno gledališče. — v:
Slovenci v desetletju 1918—1928, str.
680—681. 40
Tudi o mariborskem gledališču.
- Strmšek P[avel]:** Slovenci v desetletju
1918—1928. [Ocena zbornika.] — Ča-
sopis za zgodovino in narodopisje 1929,
str. 209—210. 41
V oceni so dopolnjeni tudi podatki o ma-
riborskem gledališču.
- Deset let** Narodnega gledališča v Mari-
boru. — Ilustrirani Slovenec 1929,
str. 334. 42
- [Strmšek Pavel:]** Mariborsko gledališče.
— v: Deset let Narodnega gledališča
v Mariboru 1930, str. 7—8. 43
Zgodovinski prerez od 1785 do 1929.
- [Strmšek Pavel:]** Ustanovitev Narodnega
gledališča [v Mariboru]. — v: Deset
let Narodnega gledališča v Mariboru
1930, str. 9—14. 44
- Delak Ferdo:** Mariborsko narodno gleda-
lišče. — Ilustracija 1930, str. 275. 45
- Gorinšek Danilo:** Mariborsko gledališče.
— Ilustracija 1931, str. 156—158. 46
- Mariborsko** gledališče. — v: Vodnik po
Mariboru 1932, str. 151—155. 47
- k:** Početki mariborskega slovenskega
gledališča. — Prijatelj 1936, str. 117. 48
- Kralj V[ladimir]:** Preteklost mariborskega
gledališča. Ob 150-letnici njegovega
delovanja. — Kronika slovenskih mest
1937, str. 12—20. 49
- Umetnost** v osvobojenem Mariboru. Ma-
riboru. — Mariborski teden 1938, str.
5—7. 50
Tudi o razvoju mariborskega gledališča.
- Mariborsko** gledališče. — Jugoslovanski
biseri 1938/39, str. 91—92. 51

- Rehar Radivoj:** Dvajset let slovenskega gledališča v Mariboru. — Mariborski teden 1939, str. 7—8. **52**
- Šnuderl Maks[o]:** Ob dvajsetletnici mariborskega gledališča. — Obzorja 1939, str. 435—438. **53**
- Koblar France:** Gledališče [1918—1938 v Sloveniji]. — v: Spominski zbornik Slovenije 1939, str. 308—314. **54**
Tudi o razvoju mariborskega gledališča.
- Ostrovška Milica:** Mariborsko gledališče. — Ivan Cankar. — Misli ob dvajsetletnici. — Ženski svet 1939, str. 89 do 90. **55**
- Dvajset let Narodnega gledališča v Mariboru.** — Gledališki list [Ljubljana - Drama] 1939/40, št. 3, str. 23 **56**
- Erjavec Fran [publ.]:** Slovenska gledališka umetnost. — v: Erjavec Fran, Slovenija in Slovenci 1940, str. 67. **57**
Tudi o mariborskem gledališču.
- Košuta Just:** Ob 20-letnici Narodnega gledališča v Mariboru. — Zadrufni koledar 1940, str. 123—128. **58**
- 792.(093)
b) Gledališka kronika
- Ob** otvoritvi slovenskega mestnega gledališča v Mariboru. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 1. **59**
- Otvoritev** slov[enskega] mest[nega] gledališča v Mariboru v soboto 27. septembra 1919. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 3. **60**
- Brzovani** in častitke bratskih gledališč ob otvoritvi našega Talijinega hrama v Mariboru. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 7. **61**
Čestitke iz Osijeka, Sarajeva, Ljubljane in Beograda.
- Strmšek P[avel]:** Svečani govor, ki ga je govoril ob otvoritvi slov[enskega] mestnega gledališča v Mariboru prof. dr. P. Strmšek, tajnik »Dram[atičnega] društ[va]« mariborskega na odprti sceni. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 9. **62**
- Deset let Narodnega gledališča v Mariboru.** [Poročilo o zborniku, ki ga je sestavil P. Strmšek.] — Modra ptica 1929/30, str. 72. **63**
- Kakšna so naša gledališča in kakšni smo mi?** — Naša pota 1934, št. 3, str. 11—12. **64**
Na anketo odgovarja za mariborsko gledališče R. Brenčič.
- Baš Franjo:** Mariborska kronika. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 184, 326. **65**
Tudi o mariborskem gledališču.
- Mariborsko gledališče** [je priredilo brezplačno predstavo za mestne reveže]. — Toti list 1940, št. 24, str. 6. **66**
Karikatura z bodico.
- Letno poročilo** o sezoni 1941/42 [ljubljanjske drame]. — Gledališki list [Ljubljana - Drama] 1942/43, str. 178. **67**
Poročilo omenja, da so bili 1. XI. 1941 vključeni v ljubljanski ansambel bivši člani mariborskega gledališča.
- 792.021/.024(084.1)
4. Slike gledaliških scen
- Achard Marcel: Življenje je lepo. — Ilustracija 1931, str. 157. **68**
Premiera 23. XI. 1930, RSG 3692.
- Berst Julius: Dover-Calais. — Ilustracija 1929, str. 98. **69**
2 sliki. — Premiera 18. XII. 1928, RSG 3664.
- Cankar Ivan: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. — Ilustrirani Slovenec 1929, str. 334. **70**
Premiera 2. X. 1929, RSG 3674.
- Hašek Jaroslav (Brod Max — Reimann Hans): Dobri vojak Švejk. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 40. **71**
Premiera 21. II. 1928, RSG 3653.
- Kálmán Imre: Čardaška kneginja. — Ilustracija 1931, str. 156. **72**
Premiera 24. II. 1931, RSG 4132.
- Kozina Marijan: Majda. — Naš val 1935, št. 52, str. 4. **73**
5 slik s krstne predstave 24. XI. 1935, RSG 4161.
- Kreft Bratko: Celjski grofje. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 33.* **74**
Slika scene z odra na Rotovškem trgu ob priliki 4. mariborskega tedna avgusta 1935. — Premiera je bila 6. XI. 1932, RSG 3720.
- Kreft Bratko: Celjski grofje. — Mariborski teden 1935, slika 10. **75**
Anotacija kot pri št. 74.
- Leskovec Anton: Dva bregova — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 26—27. **76**
2 sliki. — Premiera 13. II. 1928, RSG 3652.
- Lortzing Gustav Albert: Wormski orožar. — Ilustracija 1931, str. 157. **77**
Premiera 21. XI. 1929, RSG 4120.
- Parma Viktor: Urh, grof Celjski. — Ilustrirani Slovenec 1929, str. 334. **78**
Premiera 28. III. 1928, RSG 4111.

Naslovna stran prve številke mariborskega Gledališkega lista 1919

Celni naslov mariborskega Gledališkega lista v prvi sezoni 1919/20

Izdaja
uprava „Slov. narod.
gledališča“.

Ureja
dr. Pavel Strmšek
v Mariboru.

ZRNJE

Štev. 2.

Mariborski kulturni vestnik.

16. X. 1920.

*Čelni naslov mariborskega kulturnega vestnika Zrnje (gledališkega lista
v sezoni 1920/21)*

DRAMA

*Maribor
1921/22*

LARK

Naslovna stran mariborske gledališke revije Drama v sezoni 1921/22

GLEDALIŠKI LIST

Štev. 6.

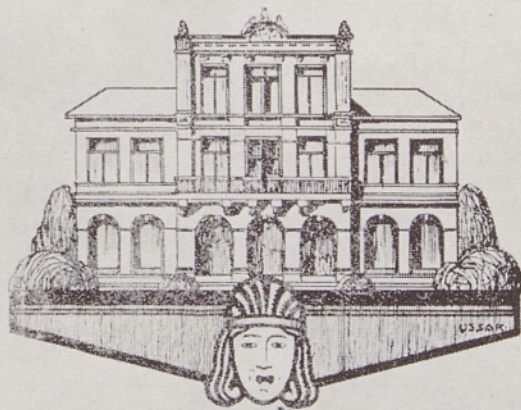
Sezona 1922/23.

Čelni naslov Mariborskega gledališkega lista v sezonah 1922/23—1924/25

ŠTEV. 28.

SEZONA 1922-23

MARIBORSKI

GLEDALIŠKI LIST

Naslovna stran nekaterih števil Mariborskega gledališkega lista v sezoni 1922/23

∴

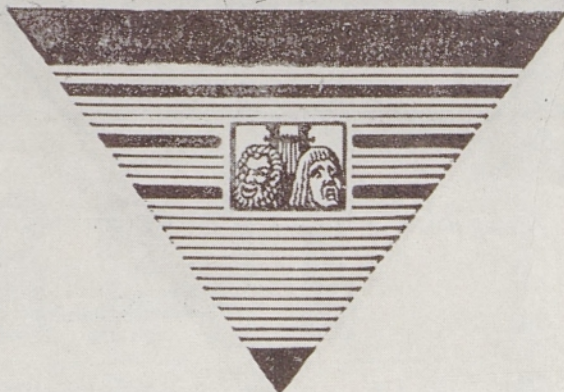
MARIBOR, DNE 1. MAJA 1923

∴

MARIBORSKI

GLEDALIŠKI LIST

*Naslov na ovoju
Mariborskega gledališkega
lista od sezone 1925/26 dalje*

SEZONA 1925/1926

LETO II.

Z R N J E

ŠTEV. 2.

MARIBORSKI KULTURNI VESTNIK

15. OKTOBRA 1928

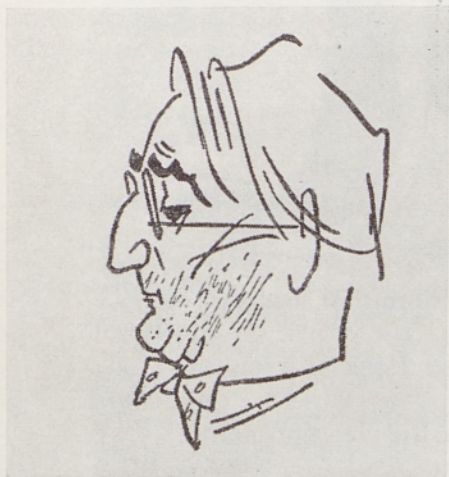
Čelni naslov 2. letnika Zrnja za sezono 1928/29

GLEDALIŠKI LIST

Št. 2.

Čelni naslov mariborskega Gledališkega lista od sezone 1938/39 dalje

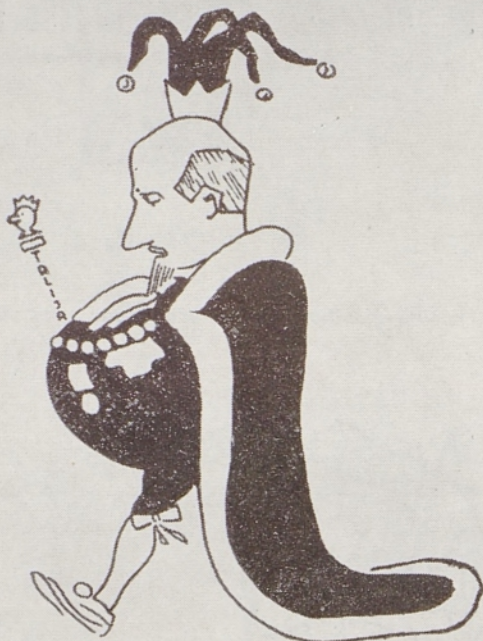

Valo Bratina: Karikatura Nika Pirnata
(gl. Fr. Lipah, Gledališke zgodbe, str. 23)

Andro Mitrović: Karikatura Nika Pirnata
(gl. Prosvetni glasnik 1928, str. 69)

Naša Talija.

Nad opereto, dramo si kraljeval
doslej.
A v duhu časa letos si krenil že
naprej.
Si granice razširil in dal nam
sladkih ur:
Po mesecih se sedmih rodil je
„Trubadur.“

*Radovan Brenčič — Karikatura z epigramom (gl. Toti list 1938/39,
št. 2, str. 7)*

V spomin gda. Udovčevi

Maribor 2/x. 29.

J. Mincmaris

1. Danilo Gorinšek

2. Ljilja Vočjač

3. Radošlav Radoš

4. Hana Teržan

5. Z. G. G. G.

6. Janez R. R.

7. Z. Z.

8. R. R.

9. M. M.

10. T. T.

11. J. J.

12. H. H.

Podpisi članov mariborskega gledališča v sezoni 1939/40 na prvem notranjem listu Strmškove knjige »Deset let Narodnega gledališča v Mariboru«

- Puccini Giacomo: Madame Butterfly. — Ilustrirani Slovenec 1929, str. 334. **79**
Premiera 22. III. 1927, RSG 4101.
- Puccini Giacomo: Madame Butterfly. — v: Deset let narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 48. **80**
Premiera 22. III. 1927, RSG 4101.
- Remeč Alojzij: Zakleti grad. — Ilustrirani Slovenec 1926, str. 70. **81**
Premiera 17. XI. 1925, RSG 3605.
- Schiller Friedrich: Marija Stuart. — Ilustrirani Slovenec 1926, str. 191. **82**
Premiera 18. V. 1926, RSG 3618.
- Schönherr Karl: Vražja ženska. — Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 171. **83**
Premiera 28. V. 1926, RSG 3481.
- Shakespeare William: Othello. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 41. **84**
Premiera 20. V. 1928, RSG 3656.
- Shakespeare William: Romeo in Julija. — Ilustracija 1929, str. 212. **85**
Premiera 2. III. 1929, RSG 3668.
- Shakespeare William: Romeo in Julija. — Ilustrirani Slovenec 1929, str. 131. **86**
Premiera 2. III. 1929, RSG 3668.
- Shakespeare William: Romeo in Julija. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 2. **87**
Premiera 2. III. 1929, RSG 3668.
- Shakespeare William: Sen kresne noči. — Ilustracija 1931, str. 156. **88**
Premiera 1. X. 1930, RSG 3688.
- Shaw George Bernard: Pygmalion. — Prosvetni glasnik 1928, str. 49. **89**
Premiera 18. X. 1927, RSG 3645.
- Shaw George Bernard: Pygmalion. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 14. **90**
Premiera 18. X. 1927, RSG 3645.
- Strauss Johann jun.: Netopir. — Ilustracija 1931, str. 156. **91**
Premiera 1. II. 1930, RSG 4122.
- Vombergar Joža: Voda. — Drama [Ljubljana] 1933, str. 45. **92**
Premiera 8. X. 1933, RSG 3732.
- Wedekind Frank: Duh zemlje. — Ilustracija 1931, str. 157. **93**
Premiera 13. I. 1931, RSG 3694.
- 792.071
- 5. Gledališčniki**
- 792.071(04)
- a) Splošno o gledališčnikih
- Dramatična šola v Mariboru.** — Maska 1920/21, str. 12. **94**
O šoli M. Skrbinška.
- Pododbor** [združenja gledaliških igralcev] v Mariboru. — Maska 1920/21, str. 14. **95**
Poročilo o občnem zboru.
- [Širok Karel?]** K. Š.: Krizantema v gumbnici. — Mladika 1921, str. 316. **96**
Tudi o primorskih gledaliških igralcih v Mariboru: V. Bratini, S. Mezgečevi, F. Nikoliču, S. Škerlu, M. Šimencu, C. Velušku.
- Kovič Pavel:** Članstvo v desetih sezonah [v mariborskem gledališču]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 27—31. **97**
Abecedna seznama igralcev in gostov.
- Rasberger Pavel:** Gledališki portreti [igralcev mariborskega gledališča]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 59—72. **98**
- Baš Franjo:** Mariborska kronika. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 326. **99**
Mariborsko gledališče so zapustili jeseni 1935: V. Skrbinšek, B. Stupica in S. Sevrjeva.
- 792.071(084.1)
- b) Slike gledališčnikov
1. Skupinske slike
- Iz mariborskega narodnega gledališča.** — Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. **100**
- Mariborski** operni ansambel z ravnateljem Mitrovičem pri skušnji. — Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 55. **101**
- Prvi igralci** [v mariborskem gledališču]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 12. **102**
- Operni ansambel** [v mariborskem gledališču]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 49. **103**
- Sedanji igralci** [v mariborskem gledališču]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 72. **104**
- Člani Narodnega gledališča v Mariboru.** — Ilustracija 1931, str. 158. **105**
- Člani Narodnega gledališča v Mariboru** — sezona 32/33. — Mariborski teden 1933, str. 21. **106**
- [Prvi igralci v mariborskem gledališču.]** — Prijatelj 1936, str. 117. **107**
- Del prvega ansambla slov[enskega] mest[nega] gledališča v Mariboru l. 1919.**

- Zadrudni koledar 1940, str. 125. 108
- Sedanji ansambel Narodnega gledališča v Mariboru.** — Zadrudni koledar 1940, str. 127. 109
2. Slike posameznih gledališčnikov
- BARBIČEVA ELZA**
— Ilustracija 1931, str. 158. 110
— Mariborski teden 1933, str. 21. 111
— Naš val 1935, št. 40, str. 5. 111a
- BLAŽ FRANJO**
— Ilustracija 1931, str. 158. 112
— Mariborski teden 1933, str. 21. 112a
- BRATINA VALO**
— Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 113
— Razgled [Praga] 1926, št. 3, str. 35. 114
— Radio Ljubljana 1929, št. 5, str. 4. 115
— v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 16, 63. 116
— Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 11, str. 4. 117
- BRENČIČ RADOVAN**
— Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 118
— Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 109. 119
— Prosvetni glasnik 1928, str. 66. 120
— Ilustrirani Slovenec 1929, str. 334. 121
— v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 16. 122
— Ilustracija 1930, str. 275. 123
— Ilustracija 1931, str. 156. 124
— Naša pota 1934, št. 3, str. 12. 125
— Naš val 1934, št. 24, str. 4. 126
— Naš val 1934, št. 27, str. 8. 127
— Naš val 1935, št. 40, str. 3. 128
— Naš val 1936, št. 37, str. 3. 129
- BUKŠEKOVA BERTA**
— Ilustrirani Slovenec 1926, str. 191. 130
— v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 64. 131
— Žena in dom 1930, str. 4. 132
- CRNOBORI LJUDEVIT**
— [Gledališki list Maribor] 1937, str. 26. 133
- DANEŠ JOSIP**
— Maska 1920/21, str. 41. 134
— v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 39. 135
— Ilustracija 1930, str. 275. 136
— Drama [Ljubljana] 1933, str. 61. 137
— Naš val 1934, št. 6, str. 10. 138
- DRAGUTINOVIČEVA ŠTEFA**
— Ilustracija 1931, str. 158. 139
— Mariborski teden 1933, str. 21. 139a
— Naš val 1935, št. 40, str. 4. 140
- FURIJAN MAKŠ**
— Ilustracija 1931, str. 158. 141
— Mariborski teden 1933, str. 21. 141a
- GORINŠEK DANILO**
— Ilustracija 1931, str. 158. 142
— Drama [Ljubljana] 1933, str. 22. 143
— Mariborski teden 1933, str. 21. 144
— Naš val 1935, št. 40, str. 4. 144a
— Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 3, str. 2. 145
— Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 8, str. 3. 146
- GROM EDO**
— Naš val 1935, št. 40, str. 4. 147
- HARASTOVIČ ANTUN**
— [Gledališki list Maribor] 1937, str. 24. 148
- HERZOG LOJZE**
— Ilustracija 1931, str. 157. 149
— Naš val 1935, št. 40, str. 4. 150
- IGLIČEVA JELKA**
— Naš val 1936, št. 35, str. 8. 151
— Radio Ljubljana 1939, št. 27, str. 1. 152
— Radio Ljubljana 1939, št. 47, str. 4. 153
- JANKO VEKOSLAV**
— Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 154
— v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, pril. 14. 155
- JERMAN JANEZ**
— v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, pril. 9. 156
- KOŠIČ MILAN**
— v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, pril. 16. 157
— [Gledališki list Maribor] 1937, str. 18. 158
- KOVAČIČEVA ANTA**
— Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 55. 159
— Ilustracija 1931, str. 417. 160
- KOVIČ JOŽE**
— Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 161
— Ilustrirani Slovenec 1929, str. 334. 161a
— Ilustracija 1930, str. 275. 162

- Ilustracija 1931, str. 158. 163
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 164
 — Naš val 1935, št. 40, str. 4. 165
- KOVIČ PAVEL**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 166
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 166a
- KOZINA MARIJAN**
 — [Gledališki list Maribor] 1937, str. 19. 167
- KRALJEVA ELVIRA**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 168
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 168a
- LUBEJEVA MARICA**
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 70. 169
- MEDVEN BOJAN**
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 170
- MITROVIĆ ANDRO**
 — Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 171
 — Ilustrirani Slovenec 1927, str. 179. 172
 — Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 55. 173
 — Prosvetni glasnik 1928, str. 68. 174
 — Zrnje 1928, str. 11. 175
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 45. 176
- MITROVIČEVA ANKICA**
 — Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 77. 177
 — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, pril. 12. 178
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 45. 179
- NAKRST RADO**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 180
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 181
- NUČIČ HINKO**
 — Zrnje 1920/21, str. 2. 182
 — Razgled [Praga] 1926, str. 3. 183
 — Prosvetni glasnik 1928, str. 56. 184
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 15, 61. 185
 — Ilustracija 1930, str. 158. 186
 — Kronika slovenskih mest 1935, str. 90. 187
- PODGORSKA VIKA**
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 69. 188
- POVHE JOSIP**
 — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, pril. 16. 189
- PREGARC RADE**
 — Maska 1920/21, str. 161. 190
 — Razgled [Praga] 1926, str. 8. 191
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 38. 192
- RASBERGER PAVEL**
 — Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 109. 193
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 60. 194
 — Ilustracija 1931, str. 158. 195
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 196
 — Naš val 1935, št. 40, str. 4. 197
- RASBERGERJEVA BRANKA**
 — [Gledališki list Maribor] 1937, str. 22. 198
- SALTEN ZITA**
 — [Gledališki list Maribor] 1937, str. 20. 199
- SAVINOVA DANICA**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 200
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 201
- SCHIFFERMAYER ANY**
 — [Gledališki list Maribor] 1937, str. 20. 202
- SKRBINŠEK MILAN**
 — Zrnje 1920/21, str. 114. 203
 — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, pril. 12. 204
- SKRBINŠEK VLADIMIR**
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 39. 205
 — Ilustracija 1931, str. 158. 206
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 207
- STARČEVA EMA**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 208
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 208a
- ŠIMENC MARIO**
 — Koledar goriške Mohorjeve družbe 1925, str. 107. 209
 — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 65. 210
- TOMAŠIČ HINKO**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 211
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 211a
- TOVORNIK FRANJO**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 212
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 212a
- TRATNIKOVA ŠTEFKA**
 — Ilustracija 1931, str. 158. 213
 — Mariborski teden 1933, str. 21. 213a

- TRBUHOVIĆ ĐOKA
— Ilustracija 1931, str. 158. 214
- UDOVIČEVA PAVLA
— Ilustracija 1930, str. 275. 215
— Ilustracija 1931, str. 158. 215a
— Mariborski teden 1933, str. 21. 216
— Naš val 1935, št. 40, str. 5. 217
— Naš val 1936, št. 6, str. 5. 218
- URVALEK RUDOLF
— v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 51. 219
- VERDONIK EDO
— [Gledališki list Maribor] 1937, str. 25. 220
- VLADIMIROVNA HERMA
— Ilustrirani Slovenec 1924/25, št. 26, str. 2. 221
- ZAKRAJŠKOVA MILEVA
— Ilustracija 1931, str. 158. 222
— Mariborski teden 1933, str. 21. 222a
- ŽELEZNIK RADO
— Kronika slovenskih mest 1935, str. 250. 223
— Naš val 1936, št. 25, str. 5. 224
3. Slike igralcev v vlogah
- BUKŠEKOVA BERTA
Marija Stuart [v tragediji F. Schillerja]. — Razgled [Praga] 1926, str. 42. 225
Premiera 18. V. 1926, RSG 3618.
- Hasanaginica** [v drami M. Ogrizovića]. — Zrnje 1928, str. 19. 226
Premieri 7. II. 1920 in 26. V. 1923, RSG 3462 in 3568.
- KOŠIČ MILAN
[**Rimski** vojak?]. — Naš val 1935, št. 40, str. 5. 227
- KOVAČIČEVA ANTA
Rona [v »Dveh bregovih« A. Leskovca]. — Razgled [Ljubljana] 1927/28, str. 194. 228
Premiera 13. II. 1928, RSG 3652.
- KRALJEVA ELVIRA
[**Vloga** v »Snegu« S. Przybyszewskega.] — Ilustracija 1930, str. 275. 229
Premiera 11. II. 1930, RSG 3681.
- PREGARC RADE
Rogožin [v »Idiotu« F. M. Dostoevskega — B. Putjate]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 41. 230
Premiera 18. VI. 1928, RSG 3657.
- SKRBINŠEK VLADIMIR
Polkovnik Jelić [v istoimenski drami M. Predićal]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 41. 231
Premiera 2. I. 1928, RSG 3651.
- [**Vloga** v »Pohujšanju« I. Cankarja.] — Ilustracija 1930, str. 275. 232
Premiera 2. X. 1929, RSG 3674.
- UDOVIČEVA PAVLA
[**Kompozicija** slik pomembnejših vlog ob slovesu od mariborskega gledališča.] — Naš val 1936, št. 52, str. 3. 233
- 792.071(084.1) : 741.5
c) Karikature gledališčnikov
- BETETTO JULIJ
[**Karikatura** ob gostovanju v Mariboru.] — Mariborski klopotec 1926, str. 8. 234
- BRATINA VALO
[**Karikatura** M. Bambiča.] — Skovir 1928, str. 328. 235
[**Karikatura** N. Pirnata.] — Naš val 1934, št. 11, str. 10. 236
[**Karikatura** N. Pirnata.] — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 23. 237
- BRENČIČ RADOVAN
Teatsrke glave v Honolulu pri svoji zadnji počitniški turneji. — Mariborski klopotec 1928, str. 8. 238
Tudi karikatura R. Brenčiča.
— Ilustrirani Slovenec 1929, str. 120. 239
— Toti list 1938/39, št. 2, str. 7. 240
- DANEŠ JOSIP
[**Karikatura** N. Pirnata.] — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 26. 241
- DELAK FERDO
[**Karikatura** Z. Mušiča.] — Naš val 1934, št. 15, str. 11. 242
- GABRIJELČIČEVA NADA
[**Karikatura** N. Pirnata.] — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 44. 243
- GORINŠEK DANILO
[**Karikatura** M. Modica.] — Ilustrirani Slovenec 1929, str. 112. 244
— Toti list 1941, št. 8 a, str. 5. 245
- HERZOG LOJZE
Mož taktirke. — Ilustrirani Slovenec 1930, str. 208. 246

JERMAN JANEZ

[**Karikatura** N. Pirnata.] — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 50. 247

KOŠIČ MILAN

— Toti list 1938/39, št. 7, str. 7. 248

MITROVIĆ ANDRO

[**Karikatura** N. Pirnata.] — Prosvetni glasnik 1928, str. 69. 249

SKRBINŠEK MILAN

[**Karikatura** M. Bambiča.] — Skovir 1928, str. 88. 250

[**Karikatura** N. Pirnata.] — Radio Ljubljana 1929, št. 7, str. 6. 251

SKRBINŠEK VLADIMIR

— Toti list 1938/39, št. 21, str. 7. 252

ŽELEZNIK RADO

[**Karikatura** N. Pirnata.] — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 112. 253

792.071(092)

d) Prikazi gledališčnikov

BRATINA VALO

[**Borko Božidar**] B.: Valo Bratina. — v: Turneja Bratina — Bukšekova 1923, str. 6. 254

[**Borko Božidar**] rk.: Hamletovski načrti g. Bratine. — Mariborski klopotec 1926, str. 4. 255

Rasberger Pavel: Valo Bratina. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 62—63. 256

Šnuderl M[akso]: Valo Bratina v Mariboru. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1937/38, str. 140—145. 257

Lipah Fr[anc]: Ob Bratinovem jubileju. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1937/38, str. 145. 258

Spomin na V. Bratino, ki je prišel čestitat D. Cerarju v imenu mariborskih igralcev.

Pregled del, ki jih je zrežiral Valo Bratina tekom svojega gledališkega delovanja. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1937/38, str. 146—148. 259
43 v Mariboru, 13 v Celju, 16 v Ptujju in 7 v Ljubljani.

Lipah Franc: Valo Bratina. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 22—25. 260

BRENCIČ RADOVAN

[**Šnuderl Makso**] M. Š.: Mariborski epigrami: Intendant. — Mariborski klopotec 1927, str. 23. 261
R. Brenčič.

[**Epigram** na intendanta mariborskega gledališča.] — Mariborski klopotec 1928, str. 8. 262
R. Brenčič.

Mariborski obrazi. [Epigram na intendanta mariborskega gledališča.] — Ilustrirani Slovenec 1929, str. 120. 263
R. Brenčič.

Naša Talija. [Epigram ob uprizoritvi Verdijevega Trubadurja na intendanta mariborskega gledališča.] — Toti list 1938/39, št. 2, str. 7. 264
R. Brenčič.

BUKŠEKOVA BERTA

P.: Berta Bukšekova. — Gledališki list [Ljubljana] 1920/21, št. 30, str. 19. 265
Ob 20-letnici igralskega delovanja, Maribor 22. III, 1821.

Nučič H[inko]: Berta Bukšekova. /K njeni dvajsetletnici./ — Zrnje 1920/21, str. 138. 266

Berta Bukšekova. — v: Turneja Bratina — Bukšekova 1923, str. 6. 267

Jubilej na mariborskem slovenskem narodnem odru. — Ilustrirani Slovenec 1926, str. 191. 268
25-letnica gledališkega dela B. Bukšekove.

Gospa Berta Bukšekova. — Zrnje 1928, str. 18—19. 269

Naši grobovi. — Zbori 1929, str. 30. 270
Nekrolog B. Bukšekovi.

[**Lipah Franc**] Fr. L.: Berta Bukšekova. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1929/30, str. 42—44. 271
Nekrolog.

Rasberger Pavel: Berta Bukšekova. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 63—64. 272

Peruzzi Ivo: Berta Bukšekova. — Žena in dom 1930, str. 4. 273
Nekrolog.

[**Govekar Minka**] M. G.: † Berta Bergantova-Bukšekova. — Gospodinjski koledar 1931, str. 21. 274
Nekrolog.

DANEŠ JOSIP

Lipah Franc: Josip Daneš. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 26—27. 275

DRAGUTINOVIĆEVA ŠTEFA

Rasberger Pavel: Štefa Dragutinovića. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 72. 276

[**Govekar Minka**] M. G.: Slovo Štefe Dragutinovićeve. — Gospodinjski koledar 1937, str. 175. 277
Odšla novembra 1935 iz mariborskega gledališča.

GABRIJELČIČEVA NADA

Lipah Franc: Nada Gabrijelčičeva. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 43—44. 278

GORINŠEK DANILO

Nekaj Gorinškovich. — Toti list 1938/39, št. 2, str. 3. 279
Saljive zgodbe komika mariborskega gledališča D. Gorinška.

[Podkrajšek Božo] Kdo ima v mariborskem gledališču poslednjo besedo? — Toti list 1940, št. 1, str. 8. 280
Ob nastopu »Goflje« — D. Gorinška v »Kontu X« R. Bernauerja.

Nevaren človek. — Toti list 1941. št. 8 A, str. 5. 281
Bodica na igro D. Gorinška v »Sumljivem človeku« B. Nušiča.

GROM EDO

Rasberger Pavel: Edo Grom. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 68—69. 282

HERZOG FERDO

Novi kapelnik slov[enskega] nar[odnega] gledališča [v Mariboru]. — Zrnje 1920/21, str. 24. 283
F. Herzog.

JANKO VEKOSLAV

Debevec Pavel: Vekoslav Janko. — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, str. 72—73. 284

JERMAN JANEZ

Lipah Franc: Ivan Jerman. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 49—50. 285

KOŠIČ MILAN

[Podkrajšek Božo] B.: Milan Košič. — Toti list 1938/39, št. 7, str. 7. 286
Bodica na režijo bajke »Gašpar in huda mora«. O. Wüchnerja.

KOVAČIČEVA ANTA

Anta Kovačič. — Ilustracija 1931, str. 417. 287
Beležka o angažmanu v Mariboru.

KOVIČ JOŽE

Rasberger Pavel: Jožko Kovič. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 66—67. 288

KRALJEVA ELVIRA

Rasberger Pavel: Elvira Kraljeva. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 67. 289

LUBEJEVA MARICA

Rasberger Pavel: Marica Lubejeva. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 70—71. 290

Slavčeva Maša: Marica Brumen-Lubejeva. — Gledališki list [Ljubljana — Opera] 1936/37, št. 1, str. 2—4. 291

MITROVIČ ANDRO

Andro Mitrovič. — Zbori 1927, str. 26. 292

Beležka o 25-letnici glasbenega delovanja.
[Družovič Hinko] H. D.: Andro Mitrovič. — Zbori 1927, str. 35—36. 293

Ob mariborski proslavi 25-letnice glasbenega delovanja.

[Družovič Hinko] H. D.: Andro Mitrovič. — Zrnje 1928, str. 10—11. 294

Brenčič Radovan: Andro Mitrovič in mariborska opera. — Obzorja 1940, str. 136—138. 295

Spominski članek ob smrti A. Mitroviča januarja 1940 — s prikazom razvoja mariborske opere.

MITROVIČEVA ANKICA

Debevec Pavel: Ankica Mitrovičeva. — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, str. 64—65. 296

NUČIČ HINKO

Dr. O.: Hinko Nučič, upravnik »Slov[enskega] narod[nega] gledališča v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 2—3. 297

Hinko Nučič. (K petindvajsetletnici njegovega umetniškega delovanja.) — Gledališki list [Ljubljana] 1924/25, št. 11, str. 9—13. 298

Posebni poglavji: »Nučičeve vloge v Mariboru« in »Nučičeve režije v Ljubljani in Mariboru«.

Rasberger Pavel: Hinko Nučič. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 61—62. 299

[Slanovec Lojze]: Hinko Nučič. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 90. 300
Ob 35-letnici umetniškega dela.

Lipah Franc: Hinko Nučič — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 77—80. 301

Vidmar J[osip]: Hinko Nučič. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1940/41, str. 126—128. 302
Ob 40-letnici umetniškega dela.

PODGORSKA VIKA

Vika Podgorska. — Gledališki list [Ljubljana] 1924/25, št. 11, str. 14—15. 303
Tudi o njenem šolanju in angažmanu v Mariboru.

Rasberger Pavel: Vika Podgorska. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 69—70. 304

Lipah Franc: Vika Podgorska. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 81—82. 305
Spomini na mariborsko gledališče.

PREGARC RADE

Rade Pregarc. — Piramida 1936/37, str. 29. **306**

Ob 25-letnici gledališkega dela.

Lipah Franc: Rade Pregarc. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 83—86. **307**

SAVINOVA DANICA

Rasberger Pavel: Danica Savinova. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 71. **308**

SIMČIČEVA VLADOŠA

Peruzzi Ivo: Vladoša Simčič. — Prijatelj 1940, str. 193—194. **309**

SKRBINŠEK MILAN

Milan Skrbinšek. — Gledališki list [Ljubljana] 1920/21, št. 23, str. 19. **310**

Proslava 10-letnice umetniškega dela 12. II. 1921 v Mariboru z režijo drame L. N. Andreeva »Misel«.

Gospod Milan Skrbinšek. — Zrnje 1920/21, str. 114. **311**

Debevec Pavel: Milan Skrbinšek. — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, str. 21—22. **312**

Škerl Silvester: Naši režiserji. — v: Ljubljansko narodno gledališče 1928, str. 42—44. **313**

Tudi o M. Skrbinšku in njegovem mariborskem delu.

Peruzzi Ivo: Milan Skrbinšek /20 let pri gledališču./ — Naš obzor 1930, str. 97—98. **314**

Tudi o njegovem mariborskem delu.

Grahor Ivo: Obraz slovenskega gledališkega igralca. — Ljubljanski zvon 1934, str. 264—272. **315**

O M. Skrbinšku; tudi o njegovem gledališkem delu v Mariboru.

Milan Skrbinšek. — Piramida 1936/37, str. 28. **316**

Ob 50-letnici.

SKRBINŠEK VLADIMIR

Debut v drami. — Gledališki list [Ljubljana] 1922/23, št. 33, str. 11. **317**

Debut V. Skrbinška v Mariboru v »Hasanaginica« M. Ogrizovića 26. V. 1923.

[Podkrajšek Božo] B.: Mariborsko gledališče. — Toti list 1938/39, št. 21, str. 7. **318**

Epigram na V. Skrbinška za igro v »Hudičevem učencu« G. B. Shawa.

ŠIMENC MARIO

(i. r.): Operni pevec Mario Šimenc. — Koledar goriške Mohorjeve družbe 1925, str. 107. **319**

Tudi o njegovem delu v Mariboru.

Rasberger Pavel: Mario Šimenc. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 65—66. **320**

TOVORNIK FRANJO

† **Franc Tovornik.** — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1933/34, št. 13, str. 4. **321**

Nekrolog s seznamom pomembnejših vlog.

ŽELEZNIK RADO

Rasberger Pavel: Rado Železnik. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 67—68. **322**

[Kreft Bratko] K. B.: + Rado Železnik. — Ljubljanski zvon 1934, str. 526. **323**

Nekrolog z omembo pokojnikovega dela v Mariboru.

† **Rado Železnik.** — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1934/35, št. 19, str. 133—138. **324**

Nekrolog s pregledom pokojnikovega ustvarjanja.

Wider Boris: Železnik Rado. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 250. **325**

Lipah Franc: Rado Železnik. — v: Lipah Franc, Gledališke zgodbe 1938, str. 111—113. **326**

792.073

6. Gledališka publika

Ptujski dijaki v mariborskem gledališču. — Zrnje 1920/21, str. 191. **327**

Šole iz Ptuja in okolice romajo na predstave »Smrti majke Jugovičev« I. Vojnoviča.

Chip-Chip: Bobnar bobna. — Mariborski klopotec 1926, str. 8. **328**

Bodica na mariborsko publiko ob priliki gostovanja J. Betetta.

γ: Misi gledališke publike. — Mariborski klopotec 1926, str. 10. **329**

Epigram na mariborsko gledališče.

792.075

7. Gledališka uprava

792.075(04)

a) O gledališki upravi

[Borko Božidar] rk: Memento Narodnega gledališča v Mariboru. — Mariborski klopotec 1926, str. 3. **330**

Molitev za subvencijo — bodica.

Upravniki mariborskega gledališča od 1919—1929. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 15—16. **331**

H. Nučič, V. Bratina in R. Brenčič.

Brenčič R[adovan]: Gospodarske in upravne zadeve [mariborskega gledališča]. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 52—58. **332**

332

792.075(047)

b) Obvestila gledališke
uprave

- Vabilo** na obonement B. — Gledališki list
[Maribor] 1919, str. 8, 12. 333
- Abonementi** A, B in C. — Zrnje 1920/21,
str. 8. 334
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 38. 335
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 47—48. 336
- Iz** pisarne slov. nar. gledališča. — Zrnje
1920/21, str. 56. 337
- Iz** pisarne slov. nar. gledališča. — Zrnje
1920/21, str. 80. 338
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 88. 339
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 104. 340
- Iz** pisarne gledališča. — Zrnje 1920/21,
str. 184. 341
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 192. 342
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 200. 343
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 208. 344
- Iz** gledališke pisarne. — Zrnje 1920/21,
str. 216. 345

792.2/.5

8. Repertoar in gostovanja

792.2/.5(083.97)(04)

a) Repertoarni sezname

1919/20

Repertoar (sezone 1919—20). — v: Deset
let Narodnega gledališča v Mariboru
1930, str. 16—17. 346

1920/21

Repertoar (sezone 1920—21). — v: Deset
let Narodnega gledališča v Mariboru
1930, str. 17—19. 347

Repertoire (Slov. narodnega gledališča v
Mariboru). — Maska 1920/21, str.
79—80. 348
7. XII. 1920—22. I. 1921.

Repertoire (Slov. narodnega gledališča v
Mariboru). — Maska 1920/21, str. 112.
349

11. XI.—2. XII. 1920.

Repertoire (Slov. narodnega gledališča v
Mariboru). — Maska 1920/21, str. 140
do 141. 350
7. XII. 1920—22. I. 1921.

Bodoče premiere. — Zrnje 1920/21, str. 8.
351

Bodoče premiere. — Zrnje 1920/21, str. 15
do 16. 352

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 16. 353
Repertoar od 18. IX. do 23. X. 1920.

Repertoire bodočega tedna. — Zrnje
1920/21, str. 24
27.—31. X. 1920. 354

Repertoire bodočega tedna. — Zrnje
1920/21, str. 31—32.
6.—13. XI. 1920. 355

Repertoire tekočega tedna. — Zrnje
1920/21, str. 39—40.
13.—19. XI. 1920. 356

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 48 357
Predstave 23—36, 17.—31. X. 1920.

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 79. 358
Predstave 37—67, 1.—30. XI. 1920.

Repertoire tekočega tedna. — Zrnje
1920/21, str. 80. 359
28. XII. 1920—2. I. 1921.

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 88. 360
Predstave 68—79, 1.—10. XII. 1920.

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 96. 361
Predstave 80—98, 11.—30. XII. 1920.

Repertoire tekočega tedna. — Zrnje
1920/21, str. 104. 362
23.—26. I. 1921.

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 128. 363
Predstave 99—130, 1.—31. I. 1921.

Repertoire tekočega tedna. — Zrnje
1920/21, str. 128. 364
20.—26. II. 1921.

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 135. 365
Predstave 131—159, 1.—28. II. 1921.

Druga redna sezona »Slov. narod. gleda-
lišča v Mariboru«. — Zrnje 1920/21,
str. 192. 366
Predstave 160—190, 1.—31. III. 1921.

- Druga redna sezona »Slov. narod. gledališča v Mariboru«.** — Zrnje 1920/21, str. 200. **367**
Predstave 191—220, 2.—30. IV. 1921.
- Druga redna sezona »Slov. narod. gledališča v Mariboru«.** — Zrnje 1920/21, str. 208. **368**
Predstave 221—250, 1.—31. V. 1921.
- Druga redna sezona »Slov. narod. gledališča v Mariboru«.** — Zrnje 1920/21, str. 224. **369**
Predstave 251—276, 1.—30. VI. 1921.
- 1921/22
- Repertoar** (sezona 1921—22). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 19—20. **370**
- Spored** od 17. do 31. decembra 1921. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 42—43. **371**
- Spored** od 1. do 15. januarja [1922]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 69. **372**
- Spored** od 15. do 31. januarja [1922]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 85. **373**
- Spored** od 1. do 15. februarja [1922]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 101. **374**
- 1922/23
- Repertoar** (sezona 1922—23). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 20—21. **375**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v mesecu septembru in oktobru 1922. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 10, str. 3—4. **376**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v mesecu novembru 1922. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 12, str. 3—4. **377**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v mesecu decembru 1922. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 15, str. 4. **378**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v mesecu januarju 1923. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 24, str. 5. **379**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v mesecu februarju 1923. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 25, str. 3. **380**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v marcu in aprilu 1923. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 29, str. 3—4. **381**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v maju 1923. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 31, str. 3—4. **382**
- Narodno gledališče v Mariboru.** Repertoire v mesecu juniju 1923. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 33, str. 3. **383**
- 1923/24
- Repertoar** (sezona 1923—24). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 21. **384**
- 1924/25
- Repertoar** (sezona 1924—25). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 22. **385**
- Nar[odno] gledališče v Mariboru.** ([Repertoar] od 1. do 22. oktobra 1924.) — Gledališki list [Ljubljana] 1924/25, št. 3, str. 15. **386**
- 1925/26
- Repertoar** (sezona 1925—26). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 22—23. **387**
- 1926/27
- Repertoar** (sezona 1927—28). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 23—24. **388**
- 1927/28
- Repertoar** (sezona 1927—28). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 24—25. **389**
- 1928/29
- Repertoar** (sezona 1928—29). — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 25—26. **390**
- 792.2/.5(083.97)(047)
b) Repertoarni načrti
in pregledi
- 1919/1929
- Spectator:** Mariborska drama. — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 31—43. **391**
O repertoarju v posameznih sezonah 1919 do 1929 z navedbo režiserjev in igralcev.

- Mariborska opera.** — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 43—49. **392**
O repertoarju v posameznih sezonah 1919 do 1929 z navedbo pevcev, režiserjev in dirigentov.
- Mariborska opereta.** — v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 49—52. **393**
O repertoarju v posameznih sezonah 1919 do 1929 z navedbo pevcev, režiserjev in dirigentov.
- 1919/20
- [**Albreht Fran**] Albrecht: Slovenska drama v sezoni 1919/20. — Maska 1920/21, str. 9. **394**
Tudi beležka o mariborski sezoni.
- Strniša Gustav:** Prva sezona slovenskega gledališča v Mariboru. — Maska 1920/21, str. 28—29. **395**
Pregled repertoarja 1919/20.
- Lah Ivan:** Prva redna sezona mariborskega gledališča. — Zrnje 1920/21, str. 26—28. **396**
Pregled repertoarja 1919/20.
- 1920/21
- Slovensko narodno gledališče v Mariboru.** — Gledališki list [Ljubljana] 1920/21, št. 2, str. 19. **397**
Repertoarni načrt 1920/21.
- Skrbinšek Milan:** »Slovensko narodno gledališče« v Mariboru. — Gledališki list [Ljubljana] 1920/21, št. 10, str. 15 do 16. **398**
Repertoarni načrt 1920/21.
- Repertoire mariborskega gledališča.** — Maska 1920/21, str. 16. **399**
Repertoarni načrt 1920/21.
- N. -Š.** Druga redna sezona »Narodnega gledališča« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 222—223. **400**
Pregled repertoarja 1920/21.
- 1921/22
- Skrbinšek Milan:** Naša pot. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 1—6. **401**
Umetniški cilji repertoarja 1921/22 v mariborskem gledališču.
- Narodno gledališče v Mariboru.** Sezona 1921—1922. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 20—22. **402**
Repertoarni načrt 1921/22.
- Skrbinšek Miljan:** »Naša pot«. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 97—101. **403**
Realizacija umetniških ciljev repertoarja 1921/22 v mariborskem gledališču.
- Narodno gledališče v Mariboru.** Predstave v gledališki sezoni 1921/22. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 6, str. 4. **404**
Pregled repertoarja 1921/22.
- 1922/23
- Repertoarni načrt Narodnega gledališča v Mariboru za sezono 1922/23.** — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 2, str. 4. **405**
- 1925/26
- [**Glazer Janko**] Dizma: Repertoar. — Mariborski klopotec 1926, str. 4. **406**
Epigram na repertoar mariborskega gledališča.
- 1933/34
- Gorinšek Danilo:** Mariborsko gledališče. — Drama [Ljubljana] 1933, str. 22—23. **407**
Pregled dosedanjega repertoarja in repertoarni načrt za sezono 1933/34.
- 1934/35
- [**Delak Ferdo**] -ak: Naša gledališča v novi sezoni. — Naš val 1934, št. 24, str. 4—5. **408**
Tudi o načrtih mariborskega gledališča.
- 1935/36
- Gorinšek Danilo:** Narodno gledališče v Mariboru. — Naš val 1935, št. 40, str. 4—5. **409**
Pregled repertoarja sezone 1934/35 in repertoarni načrt za sezono 1935/36.
- 1936/37
- Naša narodna gledališča v novi sezoni.** — Naš val 1936, št. 37, str. 2—3. **410**
Tudi o repertoarnem načrtu mariborskega gledališča.
- 1937/38
- Statistika sezone 1937/38** [Narodnega gledališča v Mariboru]. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 1—2, str. 4. **411**
- 1938/39
- Mariborsko gledališče.** — Gledališki list [Ljubljana — Opera] 1938/39, št. 4, str. 24. **412**
Operne in operete na sporedu v sezoni 1938 do 1939.

1939/40

M.: Mariborsko Narodno gledališče. —
Naša rast 1939/40, št. 5, ovoj. str. 3. **413**

Beležka o repertoarju.

Mariborski gledališki repertoar 1939—40.
— Toti list 1940, št. 12, str. 7. **414**
Parodija iz naslovov uprizoritev.

1940/41

Pričetek sezone v mariborskem gledališču.
— Toti list 1940, št. 21, str. 8. **415**
Bodica.

Mariboru. — Novi Toti 1941, št. 2, str. 11. **416**
Bodica na repertoar mariborskega gledališča.

792.2/.5(083.97)(049)

c) Beležke o repertoarju

Cankar Ivan (Skrbinšek Milan): Hlapec
Jernej. — Drama [Maribor] 1921/22,
str. 20. **417**
Napoved Cankarjeve proslave v mariborskem gledališču 11. I. 1922, RSG 3532.

Cankar Ivan (Skrbinšek Milan): Hlapec
Jernej. — Drama [Maribor] 1921/22,
str. 84. **418**
Beležka o Cankarjevi proslavi v mariborskem gledališču 11. I. 1922, RSG 3532.

Čehov Anton Pavlovič: Medved. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 7. **419**
Beležka o uprizoritvi 28. IX. 1919, RSG 3439.

Detela Fran: Učenjak. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 84. **420**
Napoved uprizoritve za proslavo pisateljve 50-letnice; veseloigra ni bila uprizorjena.

Dostoevskij Fedor Mihajlovič (Birinskij Lev G.): Raskolnikov. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 20. **421**
Napoved uprizoritve za proslavo pisateljve 100-letnice rojstva 23. II. 2912, RSG 3538.

Golia Pavel: Kulturna prireditve v Črni mlaki. — Kronika slovenskih mest 1934, str. 340. **422**
Beležka F. Baša v Mariborski kroniki o uprizoritvi veseloiigre v času 3. mariborskega tedna, 4.—15. VIII. 1934.

Hasenclever Walter: Onstran življenja. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 6, str. 4. **423**
Napoved uprizoritve 5. I. 1924, RSG 3577.

Heijermans Herman: Amnestija. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 7. **424**
Beležka o uprizoritvi 28. IX. 1919, RSG 3438.

Jurčič Josip: Tugomer. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 7. **425**
Beležka o uprizoritvi 27. IX. 1919 in ponovitvi, RSG 3437.

Majcen Stanko: Dediči velikega časa. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 84. **426**
Napoved uprizoritve 31. I. 1922, RSG 3534.

Meško Franc Ksaver: Pri Hrastovih. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 10. **427**

Obvestilo, da je pisatelj poslal dramo mariborskemu gledališču; delo v Mariboru ni bilo uprizorjeno.

Parma Viktor: Urh, grof Celjski. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 94. **428**
Beležka F. Baša v Mariborski kroniki o premieri 1. XII. 1934, RSG 4155.

Tavčar Ivan: Otok in Struga. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 20. **429**
Napoved uprizoritve dramatiziranega dela za proslavo pisateljve 60-letnice; delo ni bilo uprizorjeno.

792.2/.5.091.8

d) Gostovanja

1. Gostovanja mariborskega gledališča

Gostovanje v Ptujju. — Zrnje 1920/21, str. 8. **430**
18. X. 1920: I. Cankar, Kralj na Betajnovi.

Gostovanje mariborskega slov. nar. gled. v Ptujju. — Zrnje 1920/21, str. 30. **431**
3. XI. 1920: I. Cankar, Kralj na Betajnovi.

Gostovanje naše drame v Ljubljani. — Zrnje 1920/21, str. 215. **432**
20.—22. VI. 1922: A. Remec, Pavla; M. Ogrizović; Hasanaginica; G. B. Shaw; Obrt gospe Warrenove.

[**Kranje Jože**] J. K.: Gostovanje Save Severjeve [v Ljubljani]. — Drama [Ljubljana] 1934, str. 87. **433**
Konec sezone 1933/34: M. Krleža, Gospoda Glembajevi.

Baš Franjo: Mariborska kronika. — Kronika slovenskih mest 1935, str. 326. **434**

Kronika omenja tudi, da zaradi nezanimanja publike ni prišlo do medsebojnih gostovanj mariborskega in ljubljanskega gledališča ob koncu sezone 1934/35.

Trdina Silva: Gostovanja. — Dejanje 1939, str. 294. **435**
Tudi o gostovanju mariborskega gledališča v Ljubljani 7. II. 1939: I. Cankar, Kralj na Betajnovi.

Peterlin [Jože]: Ob Slovenskem gledališkem tednu [v Ljubljani, 2.—8. II. 1939]. — Dom in svet 1939, str. 179. **436**

Mariborsko gledališče je gostovalo v Ljubljani 7. II. 1939: I. Cankar, Kralj na Betajnovi.

Vzpored Slovenskega tedna. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1938/39, str. 104. 437

Gostovanje mariborskega gledališča v Ljubljani 7. II. 1939: I. Cankar, Kralj na Betajnovi.

Letno poročilo sezone 1938—39 [ljubljan-ske drame]. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1939/40, str. 156. 438
Tudi o gostovanju mariborskega gledališča v Ljubljani 7. II. 1939: I. Cankar, Kralj na Betajnovi.

2. Gostovanja v Mariboru

Gostovanje ruske operetne skupine »Chat noir« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 40. 439

15. XI. 1920: S. Valentinov, Noč ljubezni. — Ponatis letaka.

Gostovanje ruske operetne skupine »Chat noir« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 40. 440

16. XI. 1920: N. Valento, Svečenica ognja. — Ponatis letaka.

Gostovanje ruske operetne skupine »Chat noir« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 40. 441

19. XI. 1920: Rusowsky, Mož — žena — on. — Ponatis letaka.

Gostovanje ruske operetne skupine »Chat noir« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 40. 442

19. XI. 1920: N. Zeverkej, Maščevanje ciganke. — Ponatis letaka.

Nučič Hinko: Irma Polakova. (Ob priliki njenega gostovanja v Mariboru.) — Zrnje 1920/21, str. 186. 443

24.—25. V. 1921: F. R. Hervé, Mam'zelle Nitouche; J. Strauss jun., Netopir.

Nučič Hinko: Avgusta Danilova. (Ob priliki njenega gostovanja v Mariboru.) — Zrnje 1920/21, str. 194, 200. 444

29. V. 1921: I. Vojnovič, Ekvinokcij.

Gostovanje skupine umetnikov moskovskega Hudožestvenega teatra. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 10, str. 1. 445

Spomladi 1924: F. M. Dostoevskij, Selo Stepčikovovo. — Ponatis letaka.

Gostovanje skupine umetnikov moskovskega Hudožestvenega teatra. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 10, str. 2. 446

Spomladi 1924: A. P. Čehov, Češnjev vrt. — Ponatis letaka.

Gostovanje skupine umetnikov moskovskega Hudožestvenega teatra. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 10, str. 2. 447

Spomladi 1924: Ch. Dickens (E. F. Krasnopol-skajaja), Zivljenjski boj. — Ponatis letaka.

Cerar Anton-Danilo: Maribor. — v: Cerar Anton-Danilo: Spomini 1930, str. 144 do 145. 448

Spomini na gostovanja v Narodnem domu v Mariboru in na prvo gostovanje v mariborskem gledališču 12. V. 1924 v »Divjem lovcu« F. S. Finžgarja.

[Šnuderl Makso] M. Š.: Mariborski epigrami: Režiser. — Mariborski klopotec 1927, str. 23. 449

O. Šest je kot gost režiral »Ljubezen« A. Wildgansa — premiera 24. XI. 1926.

[Kreft Bratko] B. K.: »Balada o vojni in ljubezni«. — Ilustracija 1930, str. 215. 450

Delavski oder iz Ljubljane je gostoval 13. IV. 1930 v mariborskem gledališču z balado P. Raynala »Grob neznanega junaka«.

[Kumbatovič] Filip Kalan: Podoba mladega komedijanta. — Sodobnost 1936, str. 342—343. 451

Tudi o režiji B. Stupice v Mariboru 23. IV. 1932: M. Begovič, Brez tretjega.

Gostovanje dveh naših članov v Mariboru. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1935/36, str. 56. 452

O režiji C. Debevcva v lastni dramizaciji Bratov Karamazovih F. M. Dostoevskega — in E. Kralja v Molièrovem Tartuffu. — Po Mariborskem Večerniku.

Letno poročilo o sezoni 1935/36 [ljubljan-ske opere]. — Gledališki list [Ljubljana — Opera] 1936/37, str. 98. 453

Tudi o gostovanju v Mariboru ob koncu sezone 1935/36 s Seviljskim brivcem G. Rossinija.

Letno poročilo o sezoni 1936—37 [ljubljan-ske opere]. — Gledališki list [Ljubljana — Opera] 1937/38, str. 155. 454

Tudi o gostovanju v Mariboru 13. X. 1936 in 24. V. 1937 z Madame Butterfly G. Puccinija.

[Gorinšek Danilo] G.: Kdo je to? — Toti list 1938/39, št. 4, str. 7. 455

Bodica na gosta — tenorja (? M. Vlahovića) v Verdijevem Trubadurju 1937/38.

Letno poročilo sezone 1938—39 [ljubljan-ske drame]. — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1939/40, str. 156. 456

Tudi o gostovanju v Mariboru 10.—13. II. 1939: I. Cankar, Hlapci in Kralj na Betajnovi.

Stari Rimljan v Mariboru. — Toti list 1940, št. 2, str. 11. 457

Pred gostovanjem Mrakove skupine iz Ljubljane v mariborskem gledališču 15. II. 1940 s tragedijo I. Mraka Stari Rimljan.

[Rudolf Branko] Br. R.: Ljubljancani na Linhartovi proslavi. — Obzorja 1940, str. 142. 458

O gostovanju ljubljanske drame na proslavi 150-letnice slovenskega gledališča v Mariboru 5. III. 1940 z Zupanovo Micko A. T. Linhartova.

9. Dramske predstave

792.2:041

a) Ponatisi letakov dramskih predstav

1919/20

Finžgar Franc Saleški: Veriga. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 8. 459
4. X. 1919. RSG 3440.Schönthan Franz & Paul: Ugrabljene Sabinke. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 12. 460
9. X. 1919, RSG 3442.Morré Karl: Revček Andrejček. — Maska 1920/21, str. 140. 461
10. I. 1920, RSG 3457.Ogrizović Milan: Hasanaginica. — Zrnje 1920/21, str. 136. 462
7. II. 1920, RSG 3462.Bach Ernst & Arnold Franz: Španska muha. — Zrnje 1920/21, str. 32. 463
27. IV. 1920, RSG 3478.Vojnović Ivo: Smrt majke Jugovića. — Maska 1920/21, str. 79—80. 464
8. VI. 1920, RSG 3484.Vojnović Ivo: Smrt majke Jugovića. — Zrnje 1920/21, str. 31. 465
8. VI. 1920, RSG 3484.

1920/21

Costa Karl: Brat Martin. — Zrnje 1920/21, str. 39. 466
25. IX. 1920, RSG 3490.Schönherr Karl: Zemlja. — Maska 1920/1921, str. 79. 467
12. X. 1920, RSG 3493.Schönherr Karl: Zemlja. — Zrnje 1920/21, str. 31, 40. 468
12. X. 1920, RSG 3493.Thomas Brandon: Charleyeva teta. — Maska 1920/21, str. 79. 470
21. X. 1920, RSG 3494.Thomas Brandon: Charleyeva teta. — Zrnje 1920/21, str. 31. 470
21. X. 1920, RSG 3494.Shakespeare William: Sen kresne noči. — Maska 1920/21, str. 79. 469
23. X. 1920, RSG 3495.Shakespeare William: Sen kresne noči. — Zrnje 1920/21, str. 32, 39. 472
23. X. 1920, RSG 3495.Bach Ernst & Arnold Franz: Španska muha. — Maska 1920/21, str. 80. 473
8. XI. 1920 — gostovanje v Ptuj, RSG 3478.Strindberg August: Smrtni ples (I. del). — Maska 1920/21, str. 112. 474
11. XI. 1920, RSG 3496.Strindberg August: Smrtni ples (I. del). — Zrnje 1920/21, str. 32, 40. 475
11. XI. 1920, RSG 3496.Strindberg August: Vampir. (Smrtni ples, II. del.) — Maska 1920/21, str. 112. 476
12. XI. 1920, RSG 3497.Strindberg August: Vampir. (Smrtni ples, II. del.) — Zrnje 1920/21, str. 32, 40. 477
12. XI. 1920, RSG 3497.Cankar Ivan: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. — Maska 1920/21, str. 112. 478
25. XI. 1920, RSG 3498.Cankar Ivan: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. — Zrnje 1920/21, str. 48. 479
25. XI. 1920, RSG 3498.Lah Ivan: Noč na Hmeljniku. — Maska 1920/21, str. 112. 480
1. XII. 1920, RSG 3499.Lah Ivan: Noč na Hmeljniku. — Zrnje 1920/21, str. 64. 481
1. XII. 1920, RSG 3499.Ibsen Henrik: Hedda Gabler. — Maska 1920/21, str. 140. 482
18. XII. 1920, RSG 3501.Ibsen Henrik: Hedda Gabler. — Zrnje 1920/21, str. 72. 483
18. XII. 1920, RSG 3501.Molnár Ferenc: Vrag. — Maska 1920/21, str. 140. 484
23. XII. 1920, RSG 3502.Molnár Ferenc: Vrag. — Zrnje 1920/21, str. 80. 485
23. XII. 1920, RSG 3502.Lah Ivan: Pot v Betlehem. — Maska 1920 do 1921, str. 140. 486
25. XII. 1920, RSG 3503.Lah Ivan: Pot v Betlehem. — Zrnje 1920 do 1921, str. 80. 487
25. XII. 1920, RSG 3503.Linhart Anton Tomaž: Županova Micka. — Maska 1920/21, str. 140. 488
25. XII. 1920, RSG 3504.Linhart Anton Tomaž: Županova Micka. — Zrnje 1920/21, str. 80. 489
25. XII. 1920, RSG 3504.Petrović Petar Pecija: Mrak. — Zrnje 1920/21, str. 96. 490
15. I. 1921, RSG 3505.Kadelburg Gustav & Blumenthal Oskar: Pri belem konjičku. — Maska 1920/21, str. 141. 491
19. I. 1921, RSG 3506.

- Kadelburg Gustav & Blumenthal Oskar:
Pri belem konjičku. — Zrnje 1920/21,
str. 104. **492**
19. I. 1921, RSG 3506.
- Halbe Max: Mladost. — Zrnje 1920/21,
str. 120. **493**
1. II. 1921, RSG 3507.
- Andreev Leonid Nikolaevič: Misel. —
Zrnje 1920/21, str. 120. **494**
12. II. 1921, RSG 3508.
- Schönherr Karl: Otroška tragedija. —
Zrnje 1920/21, str. 127. **495**
19. II. 1921, RSG 3509.
- Maeterlinck Maurice: Vsiljenka. — Zrnje
1920/21, str. 127. **496**
21. II. 1921, RSG 3510.
- Moser Gustav: Knjižničar. — Zrnje 1920
do 1921, str. 136. **497**
1. III. 1921, RSG 3511.
- Vojnović Ivo: Ekvinokcijo. — Zrnje 1920
do 1921, str. 144. **498**
22. III. 1921, RSG 3513.
- Tolstoj Lev Nikolaevič (Bataille Henry):
Vstajenje. — Zrnje 1920/21, str. 184.
499
27. III. 1921, RSG 3514.
- Finžgar Franc Saleški: Razvalina živ-
ljenja. — Zrnje 1920/21, str. 160. **500**
14. IV. 1921, RSG 3516.
- Šamberk František Ferdinand: Ulica št. 15.
— Zrnje 1920/21, str. 176. **501**
30. IV. 1921, RSG 3517.
- Sudermann Hermann: Tiha sreča. —
Zrnje 1920/21, str. 176. **502**
3. V. 1921, RSG 3518.
- Shaw George Bernard: Obrt gospe War-
renove. — Zrnje 1920/21, str. 184. **503**
7. V. 1921, RSG 3519.
- Novačan Anton: Veleja. — Zrnje 1920/21,
str. 183. **504**
14. V. 1921, RSG 3520.
- Michaëlis Sophus: Revolucijska svatba.
— Zrnje 1920/21, str. 192. **505**
21. V. 1921, RSG 3521.
- Echegaray y Eizaguirre José: Galeotto. —
Zrnje 1920/21, str. 200. **506**
1. VI. 1921, RSG 3522.
- Jurčič Josip (Govekar Fran): Deseti brat.
— Zrnje 1920/21, str. 216. **507**
12. VI. 1921, RSG 3523.
- Remec Alojzij: Učiteljica Pavla. — Maska
1920/21, str. 149. **508**
16. VI. 1921, RSG 3524.
- Remec Alojzij: Učiteljica Pavla. — Zrnje
1920/21, str. 216. **509**
16. VI. 1921, RSG 3524.
- Finžgar Franc Saleški: Divji lovec. —
Maska 1920/21, str. 150. **510**
4. VII. 1921 — skupni nastop ljubljanske in
mariborske drame ob kongresu združenja
jugoslovanskih igralcev v Ljubljani.
- 1921/22
- Čehov Anton Pavlovič: Striček Vanja. —
Drama [Maribor] 1921/22, str. 23, 85,
102. **511**
5. XI. 1921, RSG 3525.
- Nušić Branislav: Svet. — Drama [Maribor]
1921/22, str. 23, 44—45, 70, 85—86, 103.
512
6. XI. 1921, RSG 3526.
- Petrovič Petar Pecija: Gozd. — Drama
[Maribor] 1921/22, str. 71, 87. **513**
10. XI. 1921, RSG 3527.
- Ernst Otto: Vzgojitelj Lanovec. — Drama
[Maribor] 1921/22, str. 24, 44, 69. **514**
17. XI. 1921, RSG 3528.
- Knoblauch Edward: Favn. — Drama [Ma-
ribor] 1921/22, str. 23—24, 43, 87. **515**
22. XI. 1921, RSG 3529.
- Strindberg August: Oče. — Drama [Ma-
ribor] 1921/22, str. 24, 43, 71. **516**
26. XI. 1921, RSG 3530.
- Cankar Ivan: Za narodov blagor. —
Drama [Maribor] 1921/22, str. 45, 70,
87—88, 104. **517**
29. XII. 1921, RSG 3531.
- Cankar Ivan (Skrbinšek Milan): Hlapec
Jernej in njegova pravica. — Drama
[Maribor] 1921/22, str. 71, 86, 101—102.
518
11. I. 1922, RSG 3532.
- Becque Henri: Parižanka. — Drama [Ma-
ribor] 1921/22, str. 87, 102. **519**
27. I. 1922, RSG 3533.
- Majcen Stanko: Dediči velikega časa. —
Drama [Maribor] 1921/22, str. 88, 103.
520
31. I. 1922, RSG 3534.
- Milčinski Fran: Volkašin. — Drama [Ma-
ribor] 1921/22, str. 103—104. **521**
8. II. 1922, RSG 3535.
- Tolstoj Lev Nikolaevič (Milčinski Fran):
Kjer ljubezen, tam Bog. — Drama [Ma-
ribor] 1921/22, str. 104. **522**
8. II. 1922, RSG 3536.
- Ibsen Henrik: Sovražnik ljudstva. —
Drama [Maribor] 1921/22, str. 104. **523**
14. II. 1922, RSG 3537.
- 1922/23
- Gogol' Nikolaj Vasil'evič: Revizor. —
Mariborski gledališki list 1922/23, št. 2,
str. 1. **524**
12. IX. 1922, RSG 3550.
- Nušić Branislav: Običan čovek. — Mari-
borski gledališki list 1922/23, št. 3,
str. 1. **525**
16. IX. 1922, RSG 3551.

- Cankar Ivan: Hlapci. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 4, str. 1. **526**
22. IX. 1922, RSG 3525.
- Schönherr Karl: Satan v ženski. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 5, str. 1. **527**
V začetku oktobra 1922 ponovitev v isti zasedbi kot 21. V. 1920, RSG 3481.
- Molière: Namišljeni bolnik. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 7, str. 1. **528**
19. X. 1922, RSG 3553.
- Lunaček Vladimir: Ilirci. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 8, str. 1. **529**
24. X. 1922, RSG 3554.
- Andreev Leonid Nikolaevič: Dnevi našega življenja. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 10, str. 1. **530**
11. XI. 1922, RSG 3555.
- Jurić Marija - Zagorka: Jalnuševčani. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 12, str. 1. **531**
7. XII. 1922, RSG 3556.
- Tucić Srđan: Golgota. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 13, str. 1. **532**
16. XII. 1922, RSG 3557.
- Remec Alojzij: Užitkarji. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 15, str. 1. **533**
5. I. 1923, RSG 3559.
- Petrović Petar Pecija: Čvor. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 17, str. 1. **534**
23. I. 1923, RSG 3560.
- Arcybašev Mihail Petrovič: Ljubosumje. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 19, str. 1. **535**
4. II. 1923, RSG 3561.
- Schönherr Karl: Ono. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 21, str. 2. **536**
24. II. 1923, RSG 3562.
- Schiller Friedrich: Kovarstvo in ljubezen. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 23, str. 1. **537**
13. III. 1923, RSG 3563.
- Baľucki Michaľ: Težke ribe. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 24, str. 1. **538**
22. III. 1923, RSG 3564.
- Strindberg August: Velika noč. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 26, str. 1. **539**
1. IV. 1923, RSG 3565.
- Suhovo-Kobylin Aleksandr Vasil'evič: Svatba Krečinskega. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 27, str. 1. **540**
19. IV. 1923, RSG 3566.
- Zola Émile (Busnach Wiliam Bertrand & Gastineau Octave): Ubijač. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 28, str. 3. **541**
1. V. 1923, RSG 3567.
- Ogrizović Milan: Hasanaginica. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 30, str. 3. **542**
26. V. 1923, RSG 3568.
- Bracco Roberto: Prava ljubezen. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 32, str. 1. **543**
15. VI. 1923, RSG 3569.
- Molière: George Dandin. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 33, str. 1. **544**
17. VI. 1923, RSG 3570.
- 1923/24
- Molière: George Dandin ali Prevarjeni soprog. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 1, str. 1. **545**
Konec septembra 1923 ponovitev v isti zasedbi kot 17. VI. 1923, RSG 3570.
- Cankar Ivan: Kralj na Betajnovi. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 1, str. 1. **546**
2. X. 1923, RSG 3571.
- Popović Jovan Sterija: Rodoljupci. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 2, str. 1. **547**
12. X. 1923, RSG 3572.
- Surgučev Il'ja: Jesenske gosli. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 3, str. 1. **548**
3. XI. 1923, RSG 3573.
- Gogol' Nikolaj Vasil'evič: Ženitev. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 4, str. 1. **549**
13. XI. 1923, RSG 3574.
- Thoma Ludwig: Magdalena. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 6, str. 1. **550**
6. XII. 1923, RSG 3575.
- Hasenclever Walter: Onstran življenja. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 7, str. 1. **551**
5. I. 1924, RSG 3577.
- Balzac Honoré: Mercadet. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 8, str. 1. **552**
5. II. 1924, RSG 3579.
- Milčinski Fran: Mogočni prstan. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 9, str. 1. **553**
16. II. 1924, RSG 3580.
- Wied Gustav: $2 \times 2 = 5$. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 9, str. 3. **554**
6. III. 1924, RSG 3581.
- 1936/37
- Shakespeare William: Sen kresne noči. — [Gledališki list Maribor] 1937, str. 16 do 17. **555**
31. VII. 1937, RSG 3786.

1938/39

Shaw George Bernard: Hudičev učenec. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 2, str. 1. 556
4. X. 1938, RSG 3804.

Nušič Branislav: Pokojnik. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 3, str. 1. 557
8. X. 1938, RSG 3805.

Štandeker Lojze: Prevara. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 5, str. 1. 558
12. XI. 1938, RSG 3806.

Cankar Ivan: Kralj na Betajnovi. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 7, str. 1. 559
13. XII. 1938, RSG 3807.

Bevk France: Partija šaha. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 11, str. 1. 560
18. II. 1939, RSG 3810.

Nestroy Johann Nepomuk: Utopljenca. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 18, str. 1. 561
23. V. 1939, RSG 3816.

792.2 : 82 (047)

b) Prikazi dramskih del

ANDREEV LEONID NIKOLAEVIČ

Borko Božidar: L. Anrejev: Dnevi našega življenja. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 10, str. 2—3. 562
Premiera 11. XI. 1922, RSG 3555.

ARCYBAŠEV MIHAIL PETROVIČ

Borko B[ožidar]: Arcybašev: Ljubosumje. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 19, str. 2—4. 563
Premiera 4. II. 1923, RSG 3561.

BAŁUCKI MICHAŁ

Borko B[ožidar]: M. Balucki: »Težke ribe«. — Mariborski gledališki list 1922 do 1923, št. 24, str. 2—4. 564
Premiera 22. III. 1923, RSG 3564.

BERSTL JULIUS

[Kovič Jože] Jo-kič: Julij Berstl: Dover - Calais. — Zrnje 1928, str. 22—23. 565
Premiera 18. XII. 1928, RSG 3664.

BEVK FRANCE

France Bevk: Partija šaha. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 11, str. 2—4. 566
Premiera 18. II. 1939, RSG 3810.

BRACCO ROBERTO

Rehar Radivoj: Rob. Bracco: »Prava ljubezen«. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 32, str. 2—3. 567
Premiera 15. VI. 1923, RSG 3569.

Roberto Bracco — »Prava ljubezen«. — v: Turneja Bratina - Bukšekova 1923, str. 8. 568

CANKAR IVAN

Levstik Vlad[imir]: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. — Zrnje 1920/21, str. 46. 569
Premiera 25. XI. 1920, RSG 3498. — Iz Ljubljanskega zvana 1908, str. 125.

Skapin [Karl]: Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. — Zrnje 1920/21, str. 69—70. 570
Premiera 25. XI. 1920, RSG 3498.

[Borko Božidar] Ignatus: K Cankarjevemu »Pohujšanju v dolini šentflorjanski«. — Zrnje 1920/21, str. 84—86. 571
Premiera 25. XI. 1920, RSG 3498.

Skrbinšek Milan: Za narodov blagor. Komedija v štirih dejanjih. Spisal Ivan Cankar. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 29—32. 572
Premiera 29. XII. 1921, RSG 3531.

Skrbinšek Milan: Ivan Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica. /K odrski priredbi./ — Drama [Maribor] 1921/22, str. 52—57. 573
Premiera 11. I. 1922, RSG 3532.

[Glazer] Janko Glaser: Cankar: Hlapci. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 4, str. 2—4. 574
Premiera 23. IX. 1922, RSG 3552.

[Glazer] Janko Glaser: Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 1, str. 2—4. 575
Premiera 2. X. 1923, RSG 3571.

[Glazer] Janko Glaser: Cankar: Hlapci. — Zrnje 1928, str. 3—5. 576
Premiera 6. X. 1928, RSG 3659. — Ponatis iz Mariborskega gledališkega lista 1922/23, gl. št. 574.

Vodušek Božo: Cankarjev »Kralj na Betajnovi«. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 7, str. 2—3. 577
Premiera 13. XII. 1938, RSG 3807.

Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi«. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 7, str. 3—4. 578
Premiera 13. XII. 1938, RSG 3807.

ČEHOV ANTON PAVLOVIČ

Skrbinšek Milan: Striček Vanja. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 6—8. 579
Premiera 5. XI. 1921, RSG 3525.

A. P. Čehov: Češnjev vrt. — Mariborski gledališki list, št. 10, str. 5—7. 580
Ob gostovanju Hudožestvenikov v Mariboru spomladi 1924.

DICKENS CHARLES

Charles Dickens: Življenjski boj. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 10, str. 7—8. 581

- Ob gostovanju Hudožestvenikov v Mariboru spomladi 1924. — Po ljubljanskem Gledališkem listu.
- DOSTOEVSKIJI FEDOR MIHAJLOVIČ**
Dostojevskij: Selo Stepančikovo. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 10, str. 3—4. **582**
 Ob gostovanju Hudožestvenikov v Mariboru spomladi 1924. — Po ljubljanskem Gledališkem listu.
- ECHEGARAY Y EIZAGUIRRE JOSÉ**
Ivanović-Mecger Antun: Don José Echegaray. /K uprizoritvi njegovega »Galeotto«. — Zrnje 1920/21, str. 196—197. **583**
 Premiera 1. VI. 1921, RSG 3522.
- ERNST OTTO**
Skrbinšek Milan: Vzgojitelj Lanovec. Komedijska v treh dejanjih. Spisal Otto Ernst. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 18. **584**
 Premiera 7. XI. 1921, RSG 3528.
- FINŽGAR FRANC SALEŠKI**
Lenard Leopold: K reprizi »Verige«. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 10. **585**
 Premiera 4. X. 1919, RSG 3440.
- Rehar Radivoj:** Prisiljen zakon. /Nekaj misli ob Finžgarjevi drami »Razvalina življenja«. — Zrnje 1920/21, str. 174 do 175. **586**
 Premiera 14. IV. 1921, RSG 3516.
- FULDA LUDWIG**
Kovič J[ože]: Ludvik Fulda: »Ognjenik«. — Zrnje 1928, str. 13—14. **587**
 Premiera 6. V. 1926, ponovitve tudi v sezoni 1928/29 z neznatno spremembo v igralški zasedbi; RSG 3617.
- GÉRALDY PAUL**
Beauplan Robert: Paul Géraldy: Robert et Marianne. — Zrnje 1928, str. 15. **588**
 Premiera 27. X. 1928, RSG 3662.
- GOGOL' NIKOLAJ VASIL'EVič**
Dolar Anton: Gogoljev Revizor. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 2, str. 2—4. **589**
 Premiera 12. IX. 1922, RSG 3550.
- GUITRY SACHA**
[Kovič Jože] Jo-kič: Sacha Guitry: »Moj oče je imel prav«. — Zrnje 1928, str. 5—6. **590**
 Premiera 7. X. 1928, RSG 3660.
- HALBE MAX**
[Švagelj Ljudevit] Lj. Š.: Halbejeva drama »Mladost«. — Zrnje 1920/21, stran 112. **591**
 Premiera 1. II. 1921, RSG 3507.
- HASENCLEVER WALTER**
Borko B[ožidar]: O Hasencleverju in njegovih dramih »Onstran življenja«. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 7, str. 2—5. **592**
 Premiera 5. I. 1924, RSG 3577.
- JURČIČ JOSIP**
[Strmšek Pavel?]: Zgodovinsko ozadje žaloiigre »Tugomer«. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 2—4. **593**
 Premiera 27. IX. 1919, RSG 3437.
- JURIĆ MARIJA - ZAGORKA**
Stabèj Jože: Marija Jurić: Jalnuševčani. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 12, str. 2—3. **594**
 Premiera 7. XII. 1922, RSG 3556.
- KNOBLAUCH EDWARD**
[Skrbinšek Milan] M. S.: Favna. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 19. **595**
 Premiera 22. XI. 1921, RSG 3529.
- KVAPIL JAROSLAV**
[Kovič Jože] Jo-kič: Jaroslav Kvapil: Oblaki. — Zrnje 1928, str. 20—21. **596**
 Premiera 17. XI. 1928, RSG 3663.
- LAH IVAN**
Lah Ivan: Zgodovinsko ozadje »Noči na Hmeljniku«. — Zrnje 1920/21, str. 53 do 55. **597**
 Premiera 1. XII. 1920, RSG 3499.
- LUNAČEK VLADIMIR**
Ribarič Josip: Vladimir Lunaček: Ilirci. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 8, str. 2—4. **598**
 Premiera 24. X. 1922, RSG 3554.
- MAETERLINCK MAURICE**
[Škapin Karl] X.: Vsiljenka. — Zrnje 1920 do 1921, str. 126—127. **599**
 Premiera 21. II. 1921, RSG 3510.
- MAJCEN STANKO**
Koblar F[rancej]: Stanko Majcen: »Kasija«. — Zrnje 1920/21, str. 148—150. **600**
 Premiera 10. III. 1921, RSG 3512.
- Kovič [Jože]** Joško: Dediči velikega časa. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 91 do 93. **601**
 Premiera 31. I. 1922, RSG 3534.
- MICHAËLIS SOPHUS**
Ivanović-Mecger Antun: Sophus Michaelis. /K uprizoritvi njegove »Revolucijske svatbe«. — Zrnje 1920/21, str. 187—188. **602**
 Premiera 21. V. 1921, RSG 3521.

MILČINSKI FRAN

Šnuderl Makso: Fr. Milčinski: Mogočni prstan. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 9, str. 2—3. **603**
Premiera 16. II. 1923, RSG 3580.

NUŠIČ BRANISLAV

Rehar Radivoj: B. Nušič: Običan čovek. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 3, str. 2—4. **604**

Premiera 16. IX. 1922, RSG 3551.

Branislav Nušič: Pokojnik. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 3, str. 2—4. **605**

Premiera 8. X. 1938, RSG 3805.

PETROVIČ PETAR PECIJA

Škerl Silvester: Petar Petrovič: Gozd. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 75—77. **606**

Premiera 10. XI. 1921, RSG 3527.

[Vauhnik] Miloš V.: Čvor /Vozel/. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 17, Premiera 23. I. 1923, RSG 3560. str. 2—3. **607**

REMEC ALOJZIJ

Ivanović-Mecger Antun: Alojzij Remec: »Učiteljica Pavla«. /K uprizoritvi v Narodnem gledališču./ — Zrnje 1920 do 21, str. 213—215. **608**
Premiera 16. VI. 1921, RSG 3524.

Stabèj Jože: Alojzij Remec: Užitkarji. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 15, str. 2—3. **609**
Premiera 5. I. 1923, RSG 3559.

SCHILLER FRIEDRICH

[Glazer] Janko Glaser: Schiller: Kovarstvo in ljubezen. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 23, str. 2—4. **610**
Premiera 13. III. 1923, RSG 3563.

SCHÖHNERR KARL

[Škapin Karl] X.: Otroška tragedija. — Zrnje 1920/21, str. 126. **611**
Premiera 19. II. 1921, RSG 3509.

Škapin K[arl]: Karel Schönherr: »Satan v ženski« /Der Weibsteufel/. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 5, str. 2—4. **612**
Ponovitev v začetku oktobra 1922 v isti zasedbi kot na premieri 21. V. 1920, RSG 3481.

Borko B[ožidar]: K. Schönherr: Ono. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 21, str. 3—6. **613**
Premiera 24. II. 1923, RSG 3562.

Borko B[ožidar]: K. Schönherr: Ono. — v: Turneja Bratina - Bukšekova 1923, str. 2—3. **614**

[Borko Božidar]: Vsebina drame K. Schönherrja »Ono«. — v: Turneja Bratina - Bukšekova 1923, str. 3—4. **615**
Po članku v Mariborskem gledališkem listu 1922/23, gl. št. 613.

SCHÖNTHAN FRANZ & PAUL

Nučič Hinko: Ugrabljene Sabinke. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 11. **616**
Premiera 9. X. 1919, RSG 3442.

SHAKESPEARE WILLIAM

Shakespeare, »Sen kresne noči«. — Zrnje 1920/21, str. 29—30. **617**
Premiera 23. X. 1920, RSG 3495.

[Košič] Milan Kosič: Kratka vsebina komedije Sen kresne noči. — [Gledališki list Maribor] 1937, str. 3—6. **618**
Premiera 31. VII. 1937, RSG 3787.

SHAW GEORGE BERNARD

George Bernard Shaw: Hudičev učenec. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 2, str. 2—3. **619**
Premiera 4. X. 1938, RSG 3804.

STRINDBERG AUGUST

Skrbinšek M[ilan]: »Smrtni ples« /Vampir/. — Zrnje 1920/21, str. 28—29. **620**
Premiera 11. XI. 1920, RSG 3496.

Škerl Silvester: Ambijent in postranski ljudje v »Očetu«. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 32—35. **621**
Premiera 26. XI. 1921, RSG 3530.

Dolar Anton: August Strindberg: Velika noč. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 26, str. 2—3. **622**
Premiera 1. IV. 1923, RSG 3565.

SUDERMANN HERMANN

Bratina Valo: Hermann Sudermann. /K uprizoritvi »Tihe sreče«./ — Zrnje 1920/21, str. 178—179. **623**
Premiera 3. V. 1921, RSG 3518.

SUHOVO-KOBYLIN ALEKSANDR VASIL'EVIC

[Borko Božidar] B. B.: Svatba Krečinskega. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 27, str. 3—4. **624**
Premiera 19. IV. 1923, RSG 3566.

SURGUČEV IL'JA

Borko B[ožidar]: Surgučev: »Jesenske gosli«. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 3, str. 3—4. **625**
Premiera 3. XI. 1923, RSG 3573.

ŠNUDERL MAKSO

Mariborski epigrami. [M. Šnuderlu ob »Lopovščinah«.] — Toti list 1938/39, št. 2, str. 7. **626**
Premiera 27. XI. 1937, RSG 3792.

ŠTANDEKER LOJZE

Kralj Vladimir: Dve kmečki drami iz Prlekije. — Obzorja 1938, str. 381—387. 627

Druga — »Prevara« L. Štandekerja — je bila uprizorjena v mariborskem gledališču 12. XI. 1938, RSG 3806.

[Rehar Radivoj] R.: Štandeker: Prevara. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 5, str. 2—3. 628
Premiera 12. XI. 1938, RSG 3806.

THOMA LUDWIG

Borko B[ožidar]: L. Thoma: »Magdalena«. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 6, str. 2—4. 629
Premiera 6. XII. 1923, RSG 3575.

WIED GUSTAV

Kovič J[ože]: $2 \times 2 = 5$. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 9, str. 3—4. 630
Premiera 6. III. 1924, RSG 3581.

ZOLA ÉMILE

Borko B[ožidar]: »Ubijač« [v dramatizaciji W. B. Busnacha in O. Gasteineauja]. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 28, str. 4—8. 631
Premiera 1. V. 1923, RSG 3567.

Kovič J[ože] Joško: Emile Zola: Thérèse Raquin. — Zrnje 1928, str. 12—13. 632
Premiera 24. X. 1928, RSG 3661.

792.2:82(084.1)

c) Slike dramatikov

CANKAR IVAN

— Zrnje 1920/21, str. 50. 633
Ob uprizoritvi Pohujšanja 25. XI. 1920.
— Mariborski gledališki list 1922/23, št. 4, str. 2. 634
Ob uprizoritvi Hlapca Jerneja 22. IX. 1922.
— Zrnje 1928, str. 2. 635
Ob uprizoritvi Hlapcev 6. X. 1928.

FINŽGAR FRANC SALEŠKI

— Zrnje 1920/21, str. 154. 636
Ob uprizoritvi Razvaline življenja 14. IV. 1921.

LAH IVAN

— Zrnje 1920/21, str. 58. 637
Ob uprizoritvi Noči na Hmeljniku 1. XII. 1920.

SHAKESPEARE WILLIAM

— Zrnje 1920/21, str. 195. 638
Ob uprizoritvi Sna kresne noči 23. X. 1920 in izdaji Zupancičevega prevoda te drame.

792.2:82(092)

d) Prikazi dramatikov

ANDREEV LEONID NIKOLAEVIČ

[Rehar Radivoj] R.: Leonid Andrejev. /K uprizoritvi drame »Misel« na našem odru./ — Zrnje 1920/21, str. 118. 639
Premiera 12. II. 1921, RSG 3508.

BALZAC HONORÉ

[Borko Božidar] B. B.: Honoré de Balzac. (Balzac kot človek. — Balzac kot pisatelj. — Balzacov »Mercadet«.) — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 8, str. 2—3. 640
Premiera 5. II. 1924, RSG 3579.

BECQUE HENRI

Škerl S[isvester]: Henri Becque. /K premieri »Parižanke«./ — Drama [Maribor] 1921/22, str. 80—82. 641
Premiera 27. I. 1922, RSG 3533. — Po članku S. Lopeza.

FINŽGAR FRANC SALEŠKI

Lah Ivan: »Veriga«. (Finžgar — ljudski dramatik.) — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 2. 642
Premiera 4. X. 1919, RSG 3440.

[Rehar Radivoj] -r-: F. S. Finžgar. [Ob uprizoritvi »Razvaline življenja«.] — Zrnje 1920/21, str. 155—156. 643
Premiera 14. IV. 1921, RSG 3516.

Nučič Hinko: F. S. Finžgar kot dramatik. /K uprizoritvi »Razvaline življenja«. / — Zrnje 1920/21, str. 156—157. 644
Premiera 14. IV. 1921, RSG 3516.

GOGOL' NIKOLAJ VASIL'EVič

Borko B[ožidar]: N. V. Gogolj: »Ženitev«. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 4, str. 2—4. 645
Premiera 13. XI. 1923, RSG 3574.

GOVEKAR FRAN

Ivanovič-Mecger Antun: Fran Govekar. [Ob dramatizaciji »Desetega brata« J. Jurčiča.] — Zrnje 1920/21, str. 211 do 212. 646
Premiera 12. VI. 1921, RSG 3523.

HALBE MAX

Ivanovič-Mecger Antun: Makso Halbe. Prigodom premjere njegove »Mladosti«. — Zrnje 1920/21, str. 111—112. 647
Premiera 1. II. 1921, RSG 3507.

HEBBEL FRIEDRICH

Nučič Hinko: Friderik Hebbel. /K uprizoritvi »Marije Magdalene« na našem odru./ — Zrnje 1920/21, str. 7—8. 648
Premiera 5. X. 1920, RSG 3492.

IBSEN HENRIK

[**Rehar Radivoj**] R.: Henrik Ibsen. /K uprizoritvi »Hedde Gabler« na našem odru./ — Zrnje 1920/21, str. 63—64. **649**

Premiera 18. XII. 1920, RSG 3501.

[**Škerl S[ilvester]**: Henrik Ibsen. [Ob dramu »Sovražnik ljudstva.«] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 10—13. **650**
Premiera 14. II. 1922, RSG 3537.

JURČIČ JOSIP

[**Kovačič Maks**] M. Kovačič: Josip Jurčič. /K uprizoritvi »Desetega brata.«/ — Zrnje 1920/21, str. 210—211. **651**
Premiera 12. VI. 1921, RSG 3523.

LAH IVAN

[**Praznik Tine?**] P.: Dr. Ivan Lah. [Ob uprizoritvi »Noči na Hmeljniku.«] — Zrnje 1920/21, str. 59. **652**
Premiera 1. XII. 1920, RSG 3499.

LINHART ANTON TOMAŽ

[**Praznik Tine?**] P.: Anton Linhart in njegova igra »Županova Micka.«. — Zrnje 1920/21, str. 86—87. **653**
Premiera 25. XII. 1920, RSG 3504.

MAETERLINCK MAURICE

[**Maurice** Maeterlinck. [Ob uprizoritvi »Vsiljenke.«] — Zrnje 1920/21, str. 127. **654**
Premiera 21. II. 1921, RSG 3510.

MOLIÈRE

[**Šnuderl Makso**: Molière. /K tristoletnici./ [Proslava v mariborskem gledališču z uprizoritvijo »Skopuha.«] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 67—68. **655**
Premiera 17. III. 1922, RSG 3540.

[**Molièrova** tristoletnica rojstva [v mariborskem gledališču: Skopuh]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 68. **656**
Premiera 17. III. 1922, RSG 3540.

[**Molière**. [Proslava v mariborskem gledališču z uprizoritvijo »Skopuha.«] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 84—85. **657**

Ob okrožnici pokrajinskega namestnika I. Hribarja o proslavi Molièrove 300-letnice.

[**Šilih Gustav**: Molière: Namišljeni bolnik. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 7, str. 2—4. **658**
Premiera 19. X. 1922, RSG 3553.

[**Kovič J[ože]**: Molière: George Dandin. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 33, str. 2—3. **659**
Premiera 17. VI. 1923, RSG 3570.

[**Skok Fr[anc]**: Molière: George Dandin. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 1, str. 4. **660**
Premiera 17. VI. 1923, RSG 3570.

NESTROY JOHANN NEPOMUK

[**Nestroy**. [Ob uprizoritvi »Utopljenca.«] — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 18, str. 2—3. **661**
Premiera 23. V. 1939, RSG 3816.

NOVAČAN ANTON

[**Švagalj Ljudevit**] Lj. -lj: Dr. Anton Novačan. /K uprizoritvi »Veleje.«/ — Zrnje 1920/21, str. 183. **662**
Premiera 14. V. 1921, RSG 3520.

NUŠIČ BRANISLAV

[**Delak Ferdo**] D-k: Branislav Nušič. [Ob uprizoritvi »Običnog čoveka.«] — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 3, str. 4. **663**
Premiera 16. IX. 1922, RSG 3551.

OGRIZOVIČ MILAN

[**Ivanović-Meeger Antun**: Milan Ogrizovič. /Prigodom ovogodišnje reprize »Hasanaginice.«/ — Zrnje 1920/21, str. 133 do 134. **664**
Premiera 7. II. 1920, RSG 3462.

[**Ivanović-Meeger Antun**: Milan Ogrizovič. [Ob uprizoritvi »Hasanaginice.«] — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 30, str. 6—7. **665**
Premiera 26. V. 1923, RSG 3568. — Ponatis iz Zrnja 1920/21, gl. št. 664.

PETROVIČ PETAR PECIJA

[**Ivanović-Meeger Antun**: Petar /Pecija/ Petrovič. Prigodom njegovoga »Mraka« u našem kazalištu. — Zrnje 1920/21, str. 102—104. **666**
Premiera 15. I. 1921, RSG 3505.

POPOVIČ JOVAN STERIJA

[**Bogdanović [Milan V.]**: Jovan St. Popović /1806—1856/. [Ob uprizoritvi komedije »Rodoljupci.«] — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 2, str. 3—4. **667**
Premiera 12. X. 1923, RSG 3572.

SCHÖNHERR KARL

[**Skrbinšek M[ilan]**: Karel Schönherr. /K uprizoritvi »Zemlja« na našem odru./ — Zrnje 1920/21, str. 15. **668**
Premiera 12. X. 1920, RSG 3493.

[**Kovič Jože**] J. K.: Karel Schönherr. [Ob uprizoritvi drame »Ono.«] — Mariborski list 1922/23, št. 5, str. 4. **669**
Premiera 24. II. 1923, RSG 3562.

[**Borko Božidar**] B.: K. Schönherr. [Ob uprizoritvi drame »Ono.«] — v: Turneja Bratina-Bukšekova 1923, str. 5—6. **670**

SHAKESPEARE WILLIAM

[**Nučič Hinko**: William Shakespeare. /K uprizoritvi bajke »Sen kresne noči.«/ — Zrnje 1920/21, str. 14. **671**
Premiera 23. X. 1920, RSG 3495.

SHAW GEORGE BERNARD

[**Škapin Karl?**] -X: Bernard Shaw. /K uprizoritvi »Obrti gospe Warrenove«. / — Zrnje 1920/21, str. 180—181. 672
Premiera 7. V. 1921, RSG 3519.

STRINDBERG AUGUST

Avgust Strindberg. [Ob uprizoritvi »Smrt-nega plesa«.] — Zrnje 1920/21, str. 38. 673
Premiera 11. XI. 1920, RSG 3496.

TUCIĆ SRĐAN

Stabèj Jože: Srgjan Tucić: Golgota. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 13, str. 2—3. 674
Premiera 16. XII. 1922, RSG 3557.

VOJNOVIĆ IVO

Ivanović-Meeger Antun: Ive Vojnović. [Ob uprizoritvi »Ekvinokcija«.] — Zrnje 1920/21, str. 75—76. 675
Premiera 22. III. 1921, RSG 3513.

Ivanović-Meeger Antun: Ive Vojnović »Tetralogija Majke«. [Ob uprizoritvi »Ekvinokcija«.] — Zrnje 1920/21, str. 140—142. 676
Premiera 22. III. 1921, RSG 3513.

792.2.091(047)

e) Poročila
o dramskih uprizoritvah

1922/23

[**Borko Božidar**] B. B.: Mariborska drama v sezoni 1922/23. — Dom in svet 1923, str. 303—304. 677
O problemu in krizi provincialnega gledališča v Mariboru, o repertoarju z oznako »ljudska drama«, o režiserju V. Bratini in o igralcih, posebej o J. Jermanu, V. Janku, A. Harastoviću in E. Kraljevi.

Izvlački iz nekaterih kritik o uprizoritvah [drame K. Schönherrja »Ono«] mariborskega gledališča. — Gostovanje v Celju. — v: Turneja Bratina-Bukšekova 1923, str. 4—5. 678
Iz kritik B. Borka, K. Skapina, M. Cerniča in S. Tomana v Taboru, Jutru in Novi dobi. — Premiera 24. II. 1923, RSG 3562.

[**Borko Božidar**] B. B.: Uprizoritev v Mariboru [komedije R. Bracca »Prava ljubezen«.] — v: Turneja Bratina-Bukšekova 1923, str. 8. 679
Iz poročila v Taboru 20. VI. 1923. — Premiera 15. VI. 1923, RSG 3569.

1924/25

Borko B[ožidar]: Mariborska drama. — Kritika 1925, str. 93—95. 680
Pregled 6-letnega dela, poročilo o uprizoritvah v sezoni 1924/25 s poudarkom na

dramah: I. Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski in W. Shakespeare: Hamlet; o režiserjih V. Bratini, J. Koviću in R. Zelezniku ter o igralcih na splošno.

[**Kocjančič**] **Karlo Kocjančič:** Ker so ma-borskemu gledališču prepovedali upri-zoritvev Cerkvenikove drame » V vr-tincu«. — Mladina 1925/26, str. 100 do 104. 681
Polemika po premieri 24. I. 1925, RSG 3595.

1925/26

Borko B[ožidar]: Mariborska drama. — Ljubljanski zvon 1926, str. 397—400. 682

Splošno o problemu vklapljanja mariborskega gledališča v narodno kulturo; o upri-zorjenih delih v sezoni 1925/26: A. Remec: Zakletki grad, F. Grillparzer: Prababica, M. Mell: Igra apostolov, B. Nušič: Sumljiva oseba, H. Bolten-Baeckers: Trnjulčica, Molière: George Dandin in Zlahtni meščan, F. Milčinski (ps. J. Dolinar): Cigani, I. Cankar (M. Skrbinšek): Hlapec Jernej in njegova pravica, C. Goldoni: Sluga dveh gospodov, W. Shakespeare: Beneški trgovec; o režiserjih V. Bratini, J. Koviću in R. Zelezniku ter o igralcih, predvsem o V. Bratini in B. Bukšekovi.

Škerl Silvester: K premieri Cerkvenikove drame »Greh« na mariborskem odru. — Razgled [Praga] 1926, št. 2, str. 8—9. 683

Splošno o dramah A. Cerkvenika ter po-sebej o uprizoritvi v režiji V. Bratine in o igralskih stvaritvah V. Bratine, B. Bukšekove, E. Groma in R. Zeleznika. — Premiera 4. V. 1926, RSG 3616.

Sušnik Fr[anc]: Mariborski teater. — Ma-riborski klopotec 1927, str. 22—23. 684
Bodice na repertoar v sezoni 1925/26 in na izvedbo: B. Bukšekova, E. Grom, J. Kovič, P. Rasberger, Z. Rogoz, E. Starčeva in R. Zeleznik.

1926/27

[**Sušnik Franc**] Dr. F. S.: Mariborska drama 1926—27. — Dom in svet 1927, str. 288. 685
Pregled uprizoritev in splošno o izvedbi.

1927/28

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. — Ljubljanski zvon 1928, str. 61—63. 686
Pretnes repertoarja in uprizoritev v za-četku sezone 1927/28: N. V. Gogol': Revizor, G. B. Shaw: Pygmalion, A. T. Averčenko: Igra s smrtjo, W. Shakespeare: Kar ho-čete, J. Jurčič (F. Govekar): Rokovnjači; o režijah R. Pregarca, V. Skrbinška, O. Šesta in R. Zeleznika ter o igralskih stva-ritvah, zlasti J. Daneša, E. Kraljeve in V. Skrbinška.

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. — Ljubljanski zvon 1928, str. 318—319. 687

O uprizorjenih delih in izvedbi v drugem delu sezone 1927/28: D. Signorini: Živijo tatovi, F. Wedekind: Glasba, M. Predić: Polkovnik Jelić, J. Hašek (M. Brod & H. Reimann): Dobri vojak Svejk, A. Leskovec: Dva bregova; o režijah J. Koviča in R. Pregarca ter o igralskih stvaritvah, zlasti J. Daneša, P. Koviča, A. Kovačičeve in V. Skrbinška.

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. — Ljubljanski zvon 1928, str. 575—576. **688**

Pretres uprizoritev v zadnjem trimesečju sezone 1927/28: L. N. Tolstoj (F. Nizière): Kreutzerjeva sonata, G. A. Caillavet — R. Flers — E. Rey: Lepa pustolovščina, W. Shakespeare: Othello, B. Nušić: Svet, F. M. Dostoevskij (B. Putjata): Idiot; o režijah J. Koviča in R. Pregarca ter o igralskih stvaritvah, zlasti E. Kraljeve, R. Pregarca in V. Skrbinška.

1928/29

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama v jesenski sezoni [1928/29]. — Ljubljanski zvon 1929, str. 61—63. **689**

Pretres uprizoritev: I. Cankar: Hlapci, S. Guitry: Moj oče je imel prav, P. Gèraldy: Robert in Marijana, L. Fulda: Ognjenik, E. Zola: Thérèse Raquin, J. Kvapil: Oblaki, J. Berstl: Dower — Calais; o režijah J. Koviča in J. Rakuše ter o igralskih stvaritvah, zlasti E. Kraljeve, J. Rakuše in V. Skrbinška.

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. Zimska sezona [1928/29]. — Ljubljanski zvon 1929, str. 319—320. **690**

O uprizorjenih delih: H. Ibsen: Divja raca, W. Shakespeare: Romeo in Julija, M. Krleža: V agoniji, D. Niccodemi: Učiteljica; o režijah J. Koviča in R. Pregarca ter o igralskih stvaritvah, zlasti E. Kraljeve, R. Pregarca, J. Rakuše in V. Skrbinška.

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. Spomladni del sezone [1928/29]. — Ljubljanski zvon 1929, str. 512. **691**
O uprizorjenih delih: H. Bernstein: Tat, B. Veiller: Proces Mary Dugan, E. Cormon — E. Grangé: Oče Boštjan, L. Fodor: Cerkevna miš; o režijah J. Koviča in R. Pregarca ter o igralski-gostji V. Podgorski.

1929/30

[Teplj Bogoj] Talpa: Mariborsko gledališče. — Svoboda 1929, str. 281. **692**

O proslavi 10-letnice, o uprizorjenih delih v mesecu oktobru 1929: I. Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, M. Materlinck: Stilmondski župan, L. Fodor: Cerkevna miš; o režiji J. Koviča in igralskih J. Koviču, D. Savinovi in V. Skrbinšku.

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. Zimska sezona [1929/30]: — Ljubljanski zvon 1930, str. 62—64. **693**

O uprizorjenih delih: I. Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, M. Maeterlinck: Stilmondski župan, Klabund: Krog s kredo, G. Zapolska: Morala gospe Dulske, R. Dobovišek: Radikalna kura; o režijah

J. Koviča in M. Skrbinška ter o igralskih izvedbah, zlasti E. Groma, J. Koviča in V. Skrbinška.

Šnuderl M[akso]: Mariborska drama. Zimsko četrtletje [sezone 1929/30]. — Ljubljanski zvon 1930, str. 315—316. **694**

O uprizorjenih delih: S. Przybyszewski: Sneg, A. Lorde — P. Chaine: Naš gospod župnik; o režiserju J. Koviču in igralcu J. Danešu ob 20-letnici umetniškega dela.

Strmšek P[avel]: »Duhovna rast mariborskega gledališča v slovensko kulturo«. — Ljubljanski zvon 1930, str. 316—318. **695**

Replika na članek M. Šnuderla v Ljubljanskem zvonu 1930, gl. št. 693. — O delu slovenskega gledališča v Mariboru ob 10-letnici, predvsem o uprizorjenih delih.

1930/31

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1930./31. [Od oktobra do decembra.] — Modra ptica 1930/31, str. 219 do 221. **696**

O uprizorjenih delih: W. Shakespeare: Sen kresne noči, B. Nušić: Gospa ministrovka, W. S. Maugham: Sveti plamen, L. N. Andreev: Dnevi našega življenja, G. Raeder: Aladin, M. Achard: Življenje je lepo; o režijah J. Koviča, V. Skrbinška in H. Tomašiča ter o igralskih izvedbah S. Dragutinovičeve, M. Furijana, J. Koviča, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, D. Savinove, V. Skrbinška, E. Starčeve in L. Šturmove.

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1930./31. [Od januarja do marca.] — Modra ptica 1930/31, str. 253—255. **697**

O uprizorjenih delih: F. Wedekind: Duh zemlje, E. Bach — F. Arnold: Odgodena noč, G. B. Shaw: Ljubimec, L. Frank: Karel in Ana, F. S. Finžgar: Veriga, R. Rehar: Učlovečenje; o režijah J. Koviča, V. Skrbinška, H. Tomašiča in Đ. Tbuhoviča ter o igralskih izvedbah F. Blaža, S. Dragutinovičeve, M. Furijana, E. Groma, P. Koviča, E. Kraljeve, P. Rasbergerja, D. Savinove, V. Skrbinška in F. Tovornika.

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1930./31. [Od aprila do junija.] — Modra ptica 1930/31, str. 286. **698**

O uprizorjenih delih: A. P. Antoine: Leneni konji, S. Sirola: Začarana žaba, S. Grum: Dogodek v mestu Gogi, M. Skrbinšek: Labirint; o režijah J. Koviča, V. Skrbinška in H. Tomašiča ter o igralskih izvedbah E. Barbičeve, F. Blaža, S. Dragutinovičeve, M. Furijana, J. Koviča, E. Kraljeve, D. Savinove, V. Skrbinška, E. Starčeve, H. Tomašiča in M. Zakrajškove.

Ocvirk Anton: Mariborsko gledališče [v sezoni 1930/31]. — Ljubljanski zvon 1931, str. 372—375. **699**

Splošno o mariborskem gledališču: nima jasno začrtane idejne smeri; o uprizorjenih delih: L. Frank: Karel in Ana, R. Rehar:

Učlovečenje, I. Kálmán: Cirkuška princesa; o režijah J. Koviča in H. Tomašiča ter o igralskih stvaritvah E. Kraljeve in V. Skrbinška.

1931/32

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1931./32. — Modra ptica 1931/32, str. 93. **700**

O uprizorjenih delih: B. Jonson: Volpone, L. Anzengruber: Slaba vest; o režijah J. Koviča in B. Krefta ter o igralskih stvaritvah M. Furijana, A. Harastoviča, E. Kraljeve, V. Skrbinška, E. Starčeve in P. Udovičeve.

[Teplý Bog] Talpa: Rudolf Golouh, Groteska sedanjosti. — Svoboda 1932, str. 111. **701**

O krstni predstavi v mariborskem gledališču 6. II. 1932, RSG 3712.

1932/33

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1932./33. [Prve predstave.] — Modra ptica 1931/32, str. 350. **702**

O uprizorjenih delih: I. Cankar: Za narodov blagor in C. Goldoni: Zvedave ženske; o režiji J. Koviča in na splošno o igralski izvedbi.

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1932/3 [dalje o predstavah v oktobru]. — Modra ptica 1932/33, str. 26. **703**

O uprizoritvi veseloigre C. Golarja »Dve novice«, o režiji J. Koviča ter o igralskih stvaritvah P. Koviča in V. Skrbinška.

Trdina Silva: Mariborsko gledališče. Sezona 1932/3 [predstave v novembru]. — Modra ptica 1932/33, str. 62—63. **704**

O uprizorjenih delih: B. Krefc: Celjski grofje, B. Nušić: Gospa ministrovka, M. Mayo: Moje dete; o režijah J. Koviča in Tomašiča ter na splošno o igralski izvedbi.

[Trdina Silva]: Mariborsko gledališče. [Sezona 1932/33, predstave v januarju.] — Modra ptica 1932/33, str. 126—127. **705**

O uprizorjenih delih: W. Busch — L. Günther: Maks in Moric, A. N. Ostrovskij: Nevihta; o dirigentu P. Rasbergerju, režiserju J. Koviču ter igralskih izvedbah J. Daneša, A. Harastoviča, E. Kraljeve, E. Starčeve in P. Udovičeve.

[Trdina] Silva Trdinova: Ob zaključku mariborske drame v sezoni 1932./33. — Ljubljanski zvon 1933, str. 635—637. **706**

Pregled uprizorjenih del, o delu režiserjev K. Bachmanna, J. Koviča, V. Skrbinška in H. Tomašiča ter o stvaritvah igralcev J. Daneša, S. Dragutinovičeve, M. Furijana, E. Groma, P. Koviča, E. Kraljeve, M. Mlekuševe, V. Skrbinška, E. Starčeve, P. Udovičeve in M. Zakrajškove.

1933/34

[Potokar Jože] J. P.: Mariborsko gledališče. [Začetek sezone 1933/34.] — Drama [Ljubljana] 1933, str. 60—61. **707**

O uprizorjenih delih: M. Krleža: Gospoda Glembajevi, B. Connors: Roksi; o režijah B. Gavelle in J. Koviča ter o igralskih stvaritvah J. Daneša, M. Furijana, E. Groma, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, D. Savinove, V. Skrbinška in E. Starčeve.

Potokar Jjože]: Mariborsko gledališče. [Oktober sezone 1933/34.] — Drama [Ljubljana] 1933, str. 91. **708**

O uprizoritvi komedije J. Vombbergerja »Voda«, o režiji V. Skrbinška in igralskih stvaritvah M. Furijana, E. Groma, A. Harastoviča, P. Koviča, E. Kraljeve, E. Starčeve in M. Zakrajškove.

Potokar Jjože]: Mariborsko gledališče. [November sezone 1933/34.] — Drama [Ljubljana] 1934, str. 27—29. **709**

O uprizorjenih delih: O. Wüchner: Pastirček Peter in kraj Briljantin, K. Capek: R. U. R., S. Sremac (B. Kosar): Pop Cira in o pop Spira, O. Jascha — K. Löwe: Rože v snegu, D. Bučar: Studentje smo; o režijah A. Harastoviča, J. Koviča, V. Skrbinška in H. Tomašiča ter o igralskih izvedbah E. Barbičeve, J. Daneša, S. Dragutinovičeve, M. Furijana, D. Gorinška, S. Gorinškove, E. Groma, A. Harastoviča, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, B. Sancina, V. Skrbinška, E. Starčeve, P. Udovičeve in M. Zakrajškove.

Trdina Silva: Mariborsko gledališče [25. XI. 1933]. — Ljubljanski zvon 1934, str. 182—183. **710**

O uprizoritvi Jurčičevega Desetega brata v priredbi F. Delaka; o Delakovi dramtizaciji in režiji ter o igralski izvedbi, zlasti igralcev P. Koviča, P. Rasbergerja in V. Skrbinška.

[Potokar Jože] J. P.: Mariborsko gledališče. [December—februar sezone 1933 do 1934.] — Drama [Ljubljana] 1934, str. 44—45. **711**

O uprizorjenih delih: B. Granichstaedten: Orlov, I. Kálmán: Grofica Marica, I. Tijardović: Mala Floramý, O. Scheinplugová: Okence, L. Fall: Štambulska roža; o režijah A. Harastoviča, J. Koviča in V. Skrbinška ter o igralskih izvedbah E. Barbičeve, J. Daneša, M. Furijana, A. Harastoviča, J. Koviča, V. Kovičeve, B. Medvena, P. Rasbergerja, B. Sancina, V. Skrbinška, D. Trbuhoviča, P. Udovičeve in M. Zakrajškove.

1934/35

Angelo Cerkvencnik, Kdo je kriv? — Svoboda 1935, str. 187. **712**

O uprizoritvi v mariborskem gledališču. — Premiera 24. IV. 1935, RSG 3759.

Kralj V[ladimir]: Mariborska drama v sezoni 1935/36. — Piramida 1936/37, str. 82—86. **713**

O uprizorjenih delih: L. Fekete: Trafika njegove ekscelence, F. M. Dostoevskij (C. Debevec): Bratje Karamazovi, Molière: Tartuffe, C. Arx: Izdaja pri Novari, M. Rostand: Vest, S. Zweig: Siromakovo jagnje, V. Werner: Medvedji ples, B. Frank: Vihar v kozarcu, S. L. Kostov: Zlati rudnik, B. Krefc: Malomeščani, V. Lichtenberg: Kariera kancista Winziga, J. Kranjc: Direktor Čampa, V. V. Skvarkin: Tuje dete; o režijah C. Debeveca, J. Koviča, B. Krefca in P. Malca ter o igralskih izvedbah S. Dragutinovičeve, M. Furijana, D. Gorinška, E. Groma, J. Košute, M. Košiča, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, N. Rajnerjeve, B. Rasbergerjeve, E. Starčeve in E. Verdonika.

1936/37

[Rehar Radivoj] -r.: Mariborska drama v novi sezoni. [Oktober 1936/37.] — Piramida 1936/37, str. 186—189. **714**

O uprizorjenih delih: L. N. Tolstoj: Zivi mrtvec, I. Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, O. Minařik: Zorka, E. Lavry: Prva legija; o režijah J. Borka, J. Koviča in P. Malca ter o igralskih stvaritvah E. Barbičeve, F. Blaža, J. Borka, L. Crnoborija, L. Cepičeve, D. Gorinška, S. Gorinškove, E. Groma, A. Harastoviča, M. Košiča, J. Košute, P. Koviča, E. Kraljeve, P. Malca, R. Nakrsta, P. Rasbergerja, B. Rasbergerjeve, D. Savinove, E. Starčeve, L. Standekerja, A. Tovornikove, D. Turka, E. Verdonika in M. Zakrajškove.

[Rehar Radivoj] -r.: Mariborska drama. [November—december sezone 1936/37.] — Piramida 1936/37, str. 232—233. **715**

O prizorjenih delih: W. Shakespeare: Ukročena tmoglavka in M. Begovič: Božji človek; o režijah J. Koviča in P. Malca ter o igralskih izvedbah E. Barbičeve, F. Blaža, L. Crnoborija, D. Gorinška, S. Gorinškove, E. Groma, A. Harastoviča, M. Košiča, J. Košute, J. Koviča, P. Koviča, E. Kraljeve, M. Križajve, P. Malca, R. Nakrsta, B. Rasbergerjeve, V. Simičeve, E. Starčeve, L. Standekerja, A. Tovornikove, D. Turka, E. Verdonika in M. Zakrajškove.

[Rehar Radivoj] -r.: Mariborska drama. [Januar sezone 1936/37.] — Piramida 1936/37, str. 266—270. **716**

O uprizorjenih delih: J. Zigon: Kadar se utrga oblak, B. Nušič: Dr., H. H. Orther: Čevljar Anton Hitt; o režijah J. Koviča in P. Malca ter o igralskih izvedbah E. Barbičeve, F. Blaža, L. Crnoborija, D. Gorinška, S. Gorinškove, E. Groma, M. Košiča, J. Košute, P. Koviča, E. Kraljeve, P. Malca, R. Nakrsta, B. Rasbergerjeve, D. Savinove, E. Starčeve, L. Standekerja, A. Tovornikove, D. Turka, E. Verdonika, M. Zakrajškove in V. Založnikov.

1937/38

[Kralj Vladimir] V. K.: Dr. M. Šnuderl: »Lopovščine«. Trije skeči z epilogom. — Obzorja 1938, str. 195—196. **717**
 Pretres dela, ocena uprizoritve in režije J. Koviča ter igralske izvedbe na splošno. — Premiera 27. XI. 1937, RSG 3892.

Kralj Vladimir: Mariborsko gledališče v l. 1937—38. — Obzorja 1938, str. 237 do 244. **718**

O uprizorjenih delih: N. V. Gogol': Revizor, P. Preradović: Najboljša ideja tete Olge, F. Schiller: Marija Stuart, P. Schurek-H. Sassmann: Pesem s ceste, Ch. Dickens (L. Francmesnil): Cvrček za pečjo, O. Župančič: Veronika Deseniška, M. Krleža: Gospoda Glembajevi, M. Hemar: Firma, A. De Benedetti: Dva ducata rdečih rož, H. Hofmannsthal: Slehernik, H. & J. Wenzel: 360 žena, V. Jankovič: Sreča d. d., F. S. Finžgar: Divji lovec; o režijah J. Koviča, P. Malca, V. Skrbinška in E. Verdonika ter o igralskih likih F. Blaža, D. Gorinška, E. Groma, M. Košiča, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, B. Rasbergerjeve, V. Simičeve, V. Skrbinška, E. Starčeve, E. Verdonika in M. Zakrajškove.

1938/39

Kralj V[ladimir]: Mariborska drama 1938/39. — Obzorja 1939, str. 439—442. **719**

O uprizorjenih delih: W. Shakespeare: Kar hočete, G. B. Shaw: Hudičev učenec, B. Nušič: Pokojnik, L. Standeker: Prevara, I. Cankar: Kralj na Betajnovi, L. Fodor: Matura, A. Stimac: Automelody, F. Bevok: Partija šaha, G. B. Shaw: Pygmalion, F. Langer: Št. 72, K. Piskoř: Upniki na plan, R. Niewiarowicz: Hollywood, S. Cajnkar: Potopljeni svet, J. N. Nestroy: Utopljenca, L. Verneuil-G. Berr: Potovanje v Benetke; o režijah V. Bratine, J. Koviča, P. Malca in V. Skrbinška ter o igralskih likih F. Blaža, L. Crnoborija, D. Gorinška, S. Gorinškove, E. Groma, M. Košiča, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, B. Rasbergerjeve, V. Simičeve, V. Skrbinška, E. Starčeve, E. Verdonika in M. Zakrajškove.

[Podkrajšek Božo] B.: Mariborsko gledališče. Hudičev učenec. — Toti list 1938/39, št. 16, str. 2. **720**

Bodica na uprizoritve drame G. B. Shawa, na igro D. Gorinška in na režijo V. Skrbinška. — Premiera 4. X. 1938, RSG 3804.

[Rudolf Branko] Br. R.: Dva Shawa. — Obzorja 1940, str. 142—143. **721**

Primerjava med ljubljansko in mariborsko uprizoritvijo »Hudičevega učenca« G. B. Shawa; mariborska je boljša zaradi boljšega prevoda V. Skrbinška. — Premiera 4. X. 1938, RSG 3804.

1939/40

[Kralj Vladimir] VI. Kr.: Mariborska drama 1939/40. — Obzorja 1940, str. 139 do 142, 222—223. **722**

- O uprizorjenih delih: I. Cankar (M. Skrbinšek): Hlapec Jernej, F. S. Finžgar: Veriga, B. Krefc: Celjski grofje, S. Békeffi: Neopravičena ura, G. B. Shaw: Hinavci, J. Knittel: Via mala, R. Bernauer-R. Oesterreicher: Konto X, W. Shakespeare: Othello, F. Schiller: Kovarstvo in ljubezen, C. Golar: Vdova Rošinka, A. De Benedetti: Trideset sekund ljubezni, E. G. O'Neill: Anna Christie; o režijah M. Košiča, J. Koviča, P. Malca in V. Skrbinška ter o igralskih izvedbah L. Crnoboriča, D. Gorinška, S. Gorinškove, M. Košiča, P. Koviča, V. Kovičeve, R. Nakrsta, P. Rasbergerja, B. Rasbergerjeve, L. Sancinove, V. Sernečeve, V. Skrbinška, E. Starčeve, E. Verdonika in M. Zakrajškove.
- Dolar [Jaro] Jaroslav: Uprizoritev R. Goulouhove Krizalide. — Obzorja 1940, str. 287—288. 723**
 Pretres drame, ocena uprizoritve v mariborskem gledališču 18. V. 1940, RSG 3830, s poudarkom na režiji J. Koviča in igri R. Nakrsta.
- 1940/41
- Kralj V[ladimir]:** Mariborska drama v sezoni 1940/41. — Obzorja 1940, str. 502 do 503. 724
 O uprizorjenih delih: E. Rostand: Cyrano de Bergerac, G. Senečić: Nenavadni človek, M. Gor'kij: Na dnu, I. Cankar: Za narodov blagor; o režijah M. Košiča, J. Koviča in V. Skrbinška ter o igralskih stvaritvah J. Babiča, F. Blaža, L. Crnoboriča, D. Gorinška, A. Harastoviča, M. Košiča, J. Košute, J. Koviča, P. Koviča, E. Kraljeve, R. Nakrsta, P. Rasbergerja, B. Rasbergerjeve, E. Starčeve, M. Venišnika, E. Verdonika in M. Zakrajškove.
- [Rudolf Branko] B. R.: Cyrano de Bergerac. — Obzorja 1940, str. 402. 725**
 Misli o Cyranoju ob mariborski uprizoritvi drame E. Rostanda 12. X. 1940, RSG 3832.
- Drama. [Poročilo o delu ljubljanske drame v sezoni 1940/41.] — Gledališki list [Ljubljana — Drama] 1942/43, str. 175—177. 726**
 Poročilo omenja, da je bivši ansambel mariborskega gledališča uprizoril v ljubljanski Drami ob koncu sezone 1940/41 3 dela: E. G. O'Neill: Anna Christie, J. Knittel: Via mala in O. Scheinpflugová: Okence; režirala sta J. Kovič in P. Malec.
- 792.5
- 10. Operne in operetne predstave**
- 792.5 : 041
- a) Ponatisi letakov opernih in operetnih predstav
- 1919/20
- Hervé Florimond Ronger: Mam'zelle Nitouche. — Maska 1920/21, str. 140. 727
 1. V. 1920, RSG 4039.
- 1920/21
- Heuberger Richard: Ples v operi. — Maska 1920/21, str. 80. 728
 30. X. 1920, RSG 4040.
- Heuberger Richard: Ples v operi. — Zrnje 1920/21, str. 32, 39. 729
 30. X. 1920, RSG 4040.
- Parma Viktor: Caričine Amazonke. — Maska 1920/21, str. 112. 730
 30. XI. 1920, RSG 4041.
- Parma Viktor: Caričine Amazonke. — Zrnje 1920/21, str. 72. 730a
 30. XI. 1920, RSG 4041.
- Blodek Vilém: V vodnjaku. — Maska 1920/21, str. 140. 731
 4. I. 1921, RSG 4042.
- Blodek Vilém: V vodnjaku. — Zrnje 1920/21, str. 88. 732
 4. I. 1921, RSG 4042.
- Suppé Franz: Lepa Galateja. — Maska 1920/21, str. 140—141. 733
 4. I. 1921, RSG 4043.
- Suppé Franz: Lepa Galateja. — Zrnje 1920/21, str. 88. 734
 4. I. 1921, RSG 4043.
- Kálmán Imre: Jesenski manever. — Zrnje 1920/21, str. 119. 735
 5. II. 1921, RSG 4044.
- Parma Viktor: Stara pesem. — Zrnje 1920/21, str. 144. 736
 15. III. 1921, RSG 4045.
- Parma Viktor: Ksenija. — Zrnje 1920/21, str. 144. 737
 15. III. 1921, RSG 4046.
- Strauss Johann jun.: Netopir. — Zrnje 1920/21, str. 160. 738
 18. IV. 1921, RSG 4047.
- Suppé Franz: Boccaccio. — Zrnje 1920/21, str. 208. 739
 4. VI. 1921, RSG 4049.
- Offenbach Jacques: Orfej v podzemlju. — Zrnje 1920/21, str. 224. 740
 23. VI. 1921, RSG 4050.
- 1921/22
- Nedbal Oskar: Poljska kri. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 24, 44, 70, 88, 103. 741
 15. XII. 1921, RSG 4051.
- Hervé Florimond Ronger: Mam'zelle Nitouche. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 86. 742
 15. I. 1922, RSG 4052.
- Zeller Karl: Ptičar. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 71, 87, 102. 743
 28. I. 1922, RSG 4053.
- Smetana Bedřich: Prodana nevesta. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 1, str. 1. 744
 28. IV. 1922, RSG 4055.

1922/23

Albini Srečko: Baron Trenk. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 6, str. 1. **745**
12. X. 1922, RSG 4058.

Offenbach Jacques: Hoffmannove pripovedke. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 9, str. 1. **746**
7. XI. 1922, RSG 4059.

Parma Viktor: Nečak. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 11, str. 1. **747**
28. XI. 1922, RSG 4060.

Gounod Charles: Faust. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 14, str. 1; št. 16, str. 1. **748**
28. XII. 1922, RSG 4061.

Verdi Giuseppe: Traviata. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 18, str. 1; 1923/24, št. 3, str. 1. **749**
30. I. 1923, RSG 4062.

Schubert Franz — Berté Heinrich: Pri treh mladenkah. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 20, str. 1; 1923/24, št. 6, str. 1. **750**
23. II. 1923, RSG 4063.

Parma Viktor: Urh, grof Celjski. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 22, str. 1. **751**
3. III. 1923, RSG 4064.

Lehár Franz: Škrjančkov gaj. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 25, str. 1. **752**
27. III. 1923, RSG 4065.

Kálmán Imre: Zvesti tovariš. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 29, str. 1. **753**
12. V. 1923, RSG 4066.

Mascagni Pietro: Cavalleria rusticana. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 31, str. 1. **754**
11. VI. 1923, RSG 4067.

1923/24

Parma Viktor: Zlatorog. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 2, str. 1. **755**
9. X. 1923, RSG 4069.

Eysler Edmund: Umetniška kri. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 4, str. 1. **756**
27. X. 1923, RSG 4070.

Puccini Giacomo: La Bohème. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 5, str. 1. **757**
29. XI. 1923, RSG 4071.

Humperdinck Engelbert: Janko in Metka. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 7, str. 1. **758**
12. I. 1924, RSG 4072.

Weber Carl Maria: Čarostrelec. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 8, str. 1. **759**
28. II. 1924, RSG 4073.

1924/25

Thomas Charles Louis Ambroise: Mignon. — Mariborski gledališki list 1924/25, št. 1, str. 1. **760**
7. II. 1925, RSG 4110; nepravilna uvrstitev v RSG zaradi napačne letnice!

1938/39

Jiranek Josip: Vse za šalo. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 8, str. 1—2. **761**
25. XII. 1938, RSG 4176.

792.5 : 782(047)

b) Prikazi opernih
in operetnih del

ALBINI SREČKO

Družovič H[inoko]: Baron Trenk. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 6, str. 2—3. **762**
Premiera 12. X. 1922, RSG 4058.

GOUNOD CHARLES

Kraševac Ciril: Faust. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 14, str. 2—4; št. 16, str. 2—4. **763**
Premiera 28. XII. 1922, RSG 4061.

HUMPERDINCK ENGELBERT

Družovič H[inoko]: Janko in Metka. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 7, str. 5—6. **764**
Premiera 12. I. 1924, RSG 4072.

JIRANEK JOSIP

Vse za šalo. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 8, str. 2—4. **765**
Premiera 25. XII. 1938, RSG 4176.

Gorinšek [Danilo]: Kaj pravi Gorinšek [o opereti »Vse za šalo«]? — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 8, str. 4. **766**
Premiera 25. XII. 1938, RSG 4176.

Jiranek [Josip]: Kaj pravi Jiranek [o opereti »Vse za šalo«]? — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 8, str. 4. **767**
Premiera 25. XII. 1938, RSG 4176.

JONES SIDNEY

Gorinšek Danilo: Sydney Jones in njegova Geisha. — Zrnje 1928, str. 6. **768**
Premiera 13. X. 1928, RSG 4114.

KÁLMÁN IMRE

Štrmšek Milica: E. Kálmán: Zvesti tovariš. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 29, str. 2. **769**
Premiera 12. V. 1923, RSG 4066.

[Gorinšek Danilo] D. G.: Emerik Kalman: Jesenski manever. — Zrnje 1928, str. 14. **770**
Premiera 24. IV. 1928, RSG 4112.

MASCAGNI PIETRO

Druzovič H[inško]: P. Mascagni: »Cavaleria rusticana« /Sicilijanska kmečka čast/. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 31, str. 2—3. **771**
Premiera 11. VI. 1923, RSG 4067.

OFFENBACH JACQUES

Štrmšek Milica: Offenbach: Hoffmannove pripovedke. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 9, str. 2—4. **772**
Premiera 7. XI. 1922, RSG 4059.

PARMA VIKTOR

[Rehar Radivoj] R.: K besedilu Parmovih »Amaconk«. — Zrnje 1920/21, str. 55 do 56. **773**
Premiera 30. XI. 1920, RSG 4041.

Rehar Radivoj: Parmov večer. [»Stara pesem« in »Ksenija« v mariborskem gledališču.] — Zrnje 1920/21, str. 142 do 143. **774**
Premiera 15. III. 1921, RSG 4045—4046.

Kraševac C[iril]: Viktor Parma: »Nečak«. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 11, str. 2—3. **775**
Premiera 28. XI. 1922, RSG 4060.

Druzovič H[inško]: Parma: Zlatorog. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 2, str. 2—3. **776**
Premiera 9. X. 1923, RSG 4069.

PUCCINI GIACOMO

Druzovič H[inško]: »La Bohème«. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 5, str. 2—3. **777**
Premiera 29. XI. 1923, RSG 4071.

Vsebina »Madame Butterfly«. — Mariborski gledališki list 1926/27, [nepaginiran vložek]. **778**
Premiera 22. III. 1927, RSG 4101.

SCHUBERT FRANZ — BERTÉ HEINRICH

Štrmšek Milica: K opereti »Pri treh mladencih«. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 20, str. 2—3; 1923/24, št. 6, str. 4. **779**
Premiera 23. II. 1923, RSG 4063, ponovitev tudi v sezoni 1923/24.

SMETANA BEDŘICH

Beran Em[erik]: Smetana: Prodana nevesta. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 1, str. 3—4. **780**
Premiera 28. IV. 1922, RSG 4055.

THOMAS CHARLES LOUIS AMBROISE
Mignon. — Mariborski gledališki list 1924/25, št. 1, str. 3—8. **781**
Premiera 7. II. 1925, RSG 4110.

VERDI GIUSEPPE

Druzovič Hinko: Verdi: »La Traviata« /Violetta/. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 18, str. 2—3; 1923/24, št. 3, str. 2—3. **782**
Premiera 30. I. 1923, RSG 4062, ponovitev tudi v sezoni 1923/24.

WEBER CARL MARIA

Druzovič H[inško]: K. M. Weber: Čarostrelec. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 8, str. 3—4. **783**
Premiera 28. II. 1924, RSG 4073.

792.5 : 782(084.1)

c) Slike skladateljev

JIRANEK JOSIP

— Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 8, str. 3. **784**
Ob uprizoritvi operete Vse za šalo 25. XII. 1938, RSG 4176.

PARMA VIKTOR

— Zrnje 1920/21, str. 66. **785**
Ob uprizoritvi Caričinih Amazonk 30. XI. 1920, RSG 4041.
— v: Deset let Narodnega gledališča v Mariboru 1930, str. 44. **786**

SMETANA BEDŘICH

— Mariborski gledališki list 1922/23, št. 1, str. 2. **787**
Ob ponovitvah Prodane neveste v sezoni 1922/23. — Premiera 28. IV. 1922, RSG 4055.

792.5:782(092)

d) Prikazi skladateljev

BENATZKY RALPH

[Gorinšek Danilo] D. G.: Ralph Benatzky: Adieu Mimi! — Zrnje 1928, str. 21. **788**
Premiera 27. XI. 1928, RSG 4115.

BLODEK VILÉM

Topič Fr[anc]: Blodek Viljem, komponist opere »V studencu« [V vodnjaku]. — Zrnje 1920/21, str. 87—88. **789**
Premiera 4. I. 1921, RSG 4042.

EYSLER EDMUND

[**Strmšek Milica**] M. St.: Edmund Eysler: »Umetniška kri«. — Mariborski gledališki list 1923/24, št. 4, str. 2. **790**
Premiera 27. X. 1923, RSG 4070.

HEUBERGER RICHARD

[**Škerl Silvester**] Š. -R.: Rihard Franz Josef Heuberger. [Ob uprizoritvi »Plesa v operi«.] — Zrnje 1920/21, str. 30. **791**
Premiera 30. X. 1920, RSG 4040.

LEHÁR FRANZ

M. Ck: Franc Lehár. /K njegovi opereti »Škrjančkov gaj«. — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 25, str. 2. **792**
Premiera 27. III. 1923, RSG 4065.

OFFENBACH JACQUES

Ivanović-Mecger Antun: Jacques Offenbach. /K uprizoritvi »Orfeja v podzemlju«. — Zrnje 1920/21, str. 218—219. **793**
Premiera 23. VI. 1921, RSG 4050.

PARMA VIKTOR

[**Rehar Radivoj**] R.: Viktor Parma. [Ob uprizoritvi »Caričinih Amazonk«.] — Zrnje 1920/21, str. 67. **794**
Premiera 30. XI. 1920, RSG 4041.

Jubileji. [65-letnica rojstva in 40-letnica umetniškega dela V. Parme; proslava v Mariboru z opero »Urh, grof Celjski«.] — Gledališki list [Ljubljana] 1922/23, št. 23, str. 24; št. 24, str. 19. **795**
Premiera 3. III. 1923, RSG 4064.

Družovič H[hinko]: V. Parma kot glasbenik. [Ob uprizoritvi opere »Urh, grof Celjski«.] — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 22, str. 2—4. **796**
Premiera 3. III. 1923, RSG 4064.

[**Družovič**] **Hinko** Družovič: Viktor Parma. — Prosvetni glasnik 1928, str. 36—37. **797**
Tudi o uprizoritvah Parmovih oper in operet v Mariboru.

Mitrovič Andro: Viktorju Parmu v spomin. — Življenje in svet 3/1928, str. 214—215. **798**
Tudi spomini na skupno delo v mariborskem gledališču.

Parma Bruno: Spomini na očeta. — Naš val 1934, št. 41, str. 4—5. **799**
Tudi o poslednjih letih v Mariboru.

Govekar Fran: Viktor Parma. Ob desetletnici smrti skladatelja prve slovenske opere. — Življenje in svet 16/1934, str. 514—516. **800**
Tudi o poslednjih letih v Mariboru.

[**Bravničar Matija**] M. B.: Viktor Parma. [Ob 10-letnici smrti.] — Gledališki list [Ljubljana — Opera] 1934/35, str. 52—55. **801**
Tudi o njegovem delu v mariborskem gledališču.

Družovič Hinko: Pomen V. Parme za razvoj slovenske opere. — Kronika slovenskih mest 1936, str. 14*—16*. **802**
Ob spominu na 10-letnico smrti v ljubljanskem in mariborskem gledališču.

SMETANA BEDŘICH

Bedřich Smetana. [Življenjepisna beležka ob uprizoritvi »Prodane neveste«.] — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 1, str. 2. **803**
Premiera 28. IV. 1922, RSG 4055.

STRAUSS JOHANN JUN.

[**Švagelj Ljudevit**] -lj.: Johann Strauss. [Ob uprizoritvi »Netopirja«.] — Zrnje 1920/21, str. 159—160. **804**
Premiera 18. IV. 1921, RSG 4047.

STRAUSS OSKAR

[**Švagelj Ljudevit**] Lj.-lj.: Oskar Strauss. /K uprizoritvi »Valčkovega čara«. — Zrnje 1920/21, str. 183. **805**
Premiera 10. V. 1921, RSG 4048.

SUPPÉ FRANZ

Suppé Franc, komponist opere »Lepa Galateja«. — Zrnje 1920/21, str. 88. **806**
Premiera 4. I. 1921, RSG 4043.

Ivanović-Mecger Antun: Franc Suppé. [Ob uprizoritvi »Lepe Galateje«.] — Zrnje 1920/21, str. 202. **807**
Premiera 4. I. 1921, RSG 4043.

792.5.091(047)

e) Poročila o uprizoritvah oper in operet*

1919/28

Družovič Hinko: Deset let slovenske glasbe v Mariboru (1918—1928). — Časopis za zgodovino in narodopisje 1928, str. 225—246. **808**

VII. poglavje daje pregled opernih in operetnih uprizoritev v 9 sezonah 1919 do 1928; za posamezne sezone navaja dirigente, pevce, repertoar in število predstav ter opozarja na literaturo o uprizoritvah v dnevnem časopisju.

1921/28

Spectator: Mariborska opera. — Prosvetni glasnik 1928, str. 65—69. **809**

* Gl. tudi splošna poročila o mariborskem gledališču pod št. 699, 705, 707, 709 in 711.

Pregled šestletnega dela v sezonah 1921/22 do 1927/28; navaja repertoar in ocenjuje delo dirigentov, režiserjev in pevcev: B. Arhipova, P. Burje, K. Gajeve, L. Herzoga, F. Kocuvanove, P. Lovšetove, M. Lubejeve, S. Mezgečeve, A. Mitroviča, A. Mitrovičeve, F. Neraliča, J. Plečičija, E. Rumpļa, I. Skrivaniča, M. Simenca in H. Vladimirovne.

1925/26

Vurnik Stanko: Slovensko glasbeno življenje v letu 1925. — Dom in svet 1926, str. 62. **810**

V članku je tudi beležka o mariborski operni reprodukciji, ki omenja uprizoritev »Gorenjskega slavčka« A. Foersterja in operete F. Lehárja »Vesela vdova«. — Premieri 14. XI. in 28. XI. 1925, RSG 4085 in 4086.

Druzovič H[in]ko: Poročilo o mariborski muzikalni sezoni 1925/26. — Zbori 1926, str. 39—40. **811**
Poročilo daje v odstavku 1. in 2. tudi pregled uprizorjenih oper in operet.

1926/27

[Druzovič Hinko]: Maribor. /Sezonsko poročilo 1926/27./ — Zbori 1927, str. 46. **812**

Poročilo o glasbenem življenju v Mariboru govori v odstavku B. tudi o opernih in operetnih uprizoritvah; posebej omenja zasluge A. Mitroviča za mariborsko opero in 25-letnico njegovega umetniškega dela.

1927/28

Maribor — opera (december 1927). — Nova muzika 1928, str. 7. **813**
Beležka o uprizoritvi operete R. Stolza »Takrat v starih časih«. — Premiera 15. XII. 1927, RSG 4108.

Maribor — (opera). — Nova muzika 1928, str. 15. **814**
Beležka o premieri »Plesa v maskah« G. Verdija 21. I. 1928, RSG 4109, in opozorilo, da se mariborska opera s 1. aprilom zapre.

[Druzovič Hinko] —č.: Maribor. Opera — opereta. (Likvidacijska sezona [1927/28].) — Nova muzika 1928, str. 23. **815**
Poročilo navaja splošne podatke o uprizoritvah in ansamblu.

Druzovič H[in]ko: Mariborsko sezonsko poročilo [1927/28]. — Zbori 1928, str. 35. **816**

Poročilo o mariborskem glasbenem življenju navaja v odstavku A. splošne podatke o ansamblu in uprizoritvah mariborske opere in operete.

1928/29

Druzovič H[in]ko: Mariborsko sezonsko poročilo [1928/29]. — Zbori 1929, str. 29. **817**

Poročilo o mariborskem glasbenem življenju navaja v odstavku II. splošne podatke o uprizorjenih operah in izvajalcih.

1929/30

[Druzovič Hinko] H. Druzovič: Mariborsko sezonsko poročilo 1929/30. — Zbori 1931, str. 7. **818**

Poročilo o glasbenem življenju v Mariboru omenja tudi solistične vokalne koncerte v gledališču, v odstavku II. pa navaja splošne podatke o uprizorjenih operah in operetah ter o izvajalcih.

1930/31

[Druzovič Hinko] H. D.: Mariborsko sezonsko poročilo 1930/31. — Zbori 1931, str. 40—41. **819**

Poročilo o mariborskem glasbenem življenju govori v odstavku »Glasba v gledališču« o uprizorjenih operah in operetah ter o izvajalcih.

1931/32—1932/33

Opera »Boris Godunov« v Mariboru. — Zbori 1932, str. 20. **820**

Opero M. P. Musorgskega so izvajali solisti mariborske opere s F. Neraličem na čelu na koncertu mariborske Glasbene matice v dvorani Union spomladi 1932.

Druzovič H[in]ko: Mariborski sezonski poročili za 1931/32 in 1932/33. — Zbori 1934, str. 3—4. **821**

Poročili o mariborskem glasbenem življenju navajata v odstavku B. muzikalne predstave v gledališču in njihove izvajalce.

1935/36

[Vauhnik Miloš] V. M.: Mariborsko glasbeno življenje v pretekli sezoni [1935/36]. — Piramida 1936/37, str. 122—123. **822**

V 3. delu poročila se omenjajo uprizorjene operete, posebej »Majda« M. Kozine; omenjeno je tudi gostovanje ljubljanske opere v Mariboru s »Seviljskim brivcem« G. Rossinija.

1936/37

Bajuk Božidar: Pregled glasbenega življenja v Mariboru v pretekli sezoni [1936/37]. — Obzorja 1938, str. 125. **823**

V drugem delu poročila so omenjene uprizorjene operete, posebej domača noviteta P. Rasbergerja »Rdeči nageljnik«. — Premiera 21. III. 1937, RSG 4167.

Brenčič Radovan: Mariborska opera. — Obzorja 1938, str. 126—128. **824**

O dosedanjem delu mariborske opere in njenih težavah, v odgovor B. Bajuku na očitke v Obzorjih 1938, gl. št. 823.

1937/38

Bajak Božidar: Mariborsko glasbeno življenje v letošnjem letu [1938]. — Obzorja 1938, str. 232—235. 825

Prvi del poročila omenja uprizoritvi oper: G. Verdi: Trubadur in B. Smetana: Dalibor; ocenjuje dirigenta L. Herzoga in režiserja J. Koviča ter pevske stvaritve I. Anžlovarja, D. Gorinška, E. Herzogove, J. Igličeve, P. Koviča, B. Sancina in A. Živka.

[Podkrajšek Božo] B.: Razgovor med inšpicientom in šepetalcem. — Toti list 1938/39, št. 3, str. 7. 826

Bodica na uprizoritev operete V. Parme »Nečak«. — Premiera 22. III. 1938, RSG 4173.

1938/39

Bajak Božidar: Glasbeno življenje v Mariboru v začetku nove sezone [1938/39]. — Obzorja 1939, str. 75—76. 827

7/8:792(05 GL Maribor)

II. SPLOŠNO GRADIVO V MARIBORSKIH GLEDALIŠKIH LISTIH

72/76

1. Likovna umetnost

Cotič V[iktor]: I. umetniška razstava v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 37. 830

J. S.: Utisci sa I. mariborske umjetničke izložbe /8. XII. 1920—2. I. 1921/. — Zrnje 1920/21, str. 93—96. 831
Iz Tabora 1920, št. 99.

Goethe J[ohann] W[olfgang]: Čustveni in nravni učinek barv. /Iz »Nauka o barvah«/. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 5, str. 4. 832

78

2. Glasba

78:37

a) Glasbena vzgoja

Hladký J.: O glasbeni vzgoji. — Zrnje 1920/21, str. 125—126. 833

78(091)

b) Glasbena zgodovina

[Dev Oskar] O. D.: Anton Foerster. — Zrnje 1920/21, str. 62—63. 834

Druzovič H[inke]: Črtice k zgodovini glasbene umetnosti. — Zrnje 1920/21, str. 90—91. 835

Poročilo govori tudi o mariborski operi in navaja uprizorjeni deli: F. Suppé: Boccaccio in G. Verdi: Aida; oceni delo režiserja V. Skrbinška in dirigenta L. Herzoga ter pevske stvaritve I. Anžlovarja, E. Groma, E. Herzogove, J. Igličeve, P. Koviča, V. Kovičeve, A. Manoševskega, M. Veldinove in E. Verdonika.

[Podkrajšek] Božo: Naše gledališče. — Toti list 1938/39, št. 18, str. 3. 828

Bodice na uprizoritev operete F. Suppéja »Boccaccio« in na izvajalce P. Koviča, V. Kovičeve in A. Manoševskega. — Premiera 30. X. 1938, RSG 4175.

1940/41

[Mrzel Ludvik?] L. M.: Mariborsko gledališče. — Naša rast 1940/41, str. 38—39. 829

Ocena uprizoritve operete B. Granichstaedtena »Na cesaričin ukaz«, orkestra, baleta in pevcev: A. Harastoviča, J. Igličeve, K. Kamušiča, P. Koviča, V. Kovičeve, M. Lubejeve, A. Manoševskega, E. Starčeve in E. Verdonika. — RSG postavite v sezoni 1940/41 ne navaja, marveč le premiero v sezoni 1928/29, RSG 4117.

Druzovič H[inke]: Glasba kulturnih narodov starega veka. — Zrnje 1920/21, str. 98. 836

Druzovič H[inke]: Muzikalni srednji vek. Postanek krščanske glasbe. — Zrnje 1920/21, str. 107—109. 837

Druzovič H[inke]: Posvetna glasba v muzikalnem srednjem veku. — Postanek večglasnosti. — Zrnje 1920/21, str. 115—117. 838

Druzovič H[inke]: Postanek in razvoj opere. — Zrnje 1920/21, str. 123—125. 839

Druzovič H[inke]: Postanek in razvoj oratorija. — Razvoj instrumentalne glasbe. — Klasiki. — Reforma opere. — Zrnje 1920/21, str. 130—133. 840

Druzovič H[inke]: Romantika v glasbi. — Zrnje 1920/21, str. 139—140. 841

Druzovič H[inke]: Moderna glasba. Muzikalna drama. — Zrnje 1920/21, str. 146—148. 842

Druzovič H[inke]: Nacijonalna glasba. — Zrnje 1920/21, str. 164—166, 171—173. 843

Druzovič H[inke]: Glasba neomikanih narodov. — Zrnje 1920/21, str. 179—180. 844

- Druzovič H[inke]:** Zgodovina muzikalnih instrumentov. — Zrnje 1920/21, str. 189, 197—198. **845**
- 78.08
c) Glasbene oblike
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. [I.] Glasbene drame. Opera in opereta. — [II.] Kantata, oratorij, pasija, melo-dram. — Zrnje 1920/21, str. 99—102, 109—111. **846**
- 785.6
d) Koncerti
- [**Osmi**] VIII. simfonični koncert vojne muzike. — Zrnje 1920/21, str. 128. **847**
Spored koncerta v Goetzovi dvorani v Mariboru 19. II. 1921.
- Železničarsko** pevsko društvo »Drava«. — Zrnje 1920/21, str. 135—136. **848**
Spored Volaričevega večera v Goetzovi dvorani v Mariboru 5. III. 1921.
- Koncert** Stefana Romanowskega. — Zrnje 1920/21, str. 144. **849**
Spored koncerta 29. III. 1921 v Mariboru.
- »**Pevski zbor** Rusov« iz Strnišča. — Zrnje 1920/21, str. 175. **850**
Naznanilo koncerta v Goetzovi dvorani v Mariboru 4. V. 1921.
- »**Hlahol**« v Mariboru. — Zrnje 1920/21, str. 191. **851**
Beležka o koncertu češkega pevskega zbora v Mariboru 13. V. 1921.
- Narodni praznik.** — Drama [Maribor] 1921/22, str. 23. **852**
Spored akademije in koncerta v korist Jugoslovanske matice v Mariboru 1. XII. 1921.
- 792
3. Gledališče
- 792.01
a) Dramatika in dramaturgija
- Berger Alfred:** Povest o malem Janezu in njegovem velikem življenjskem načrtu. /Avtoriziran prevod (M. Skrbinška) iz knjige »Meine Hamburgische Dramaturgie.«/ — Zrnje 1920/21, str. 22—24. **853**
- [**Marin Stanko**] Dr. M. St.: Nekaj o razvoju gledališča. — Zrnje 1920/21, str. 35—37. **854**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. O dramatiki vobče. — Zrnje 1920/21, str. 42—43. **855**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. O dramatskih snoveh. — Zrnje 1920/21, str. 51—53. **856**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. Enotnost drame. — Zrnje 1920/21, str. 60—62. **857**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. Osnutek in prolog. — Zrnje 1920/21, str. 68—69. **858**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. Stopnjevanje, višek, razplet in izid v drami. — Osnovna oblika in obsežnost drame. — Zrnje 1920/21, str. 76—78. **859**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. Razredba dramatskih del. — Zrnje 1920/21, str. 82—84. **860**
- Pivko Ljudevit:** Dramatsko pesništvo. Zaloigra, igrokaz, veseloigra. — Zrnje 1920/21, str. 91—93. **861**
- Rehar Radivoj:** K razvoju slovenske drame. — Zrnje 1920/21, str. 181—182. **862**
- Lah Ivan:** Vprašanje malih odrov [na podeželju]. — Zrnje 1920/21, str. 190—191. **863**
- Bratina Valo:** Par besed o naši gledališki umetnosti. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 25—29. **864**
- [**Skrbinšek Milan**] M. S.: Umetnost dramatičnega predstavljanja. Pojem igralske umetnosti. Ničevost predsodkov napram igralski umetnosti. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 35—39. **865**
- Kovič [Jože]** Joško: Na pot. (O naši »gledališki poti«.) — Drama [Maribor] 191/22, str. 73—74. **866**
- [**Skrbinšek Milan**] M. S.: Umetnost dramatičnega predstavljanja. Igralec v svojem razmerju do občinstva. (Iz vleček iz H. Th. Rötšcherjeve knjige gornjega naslova.) — Drama [Maribor] 1921/22, str. 77—80. **867**
- Borko Božidar:** Uvodna beseda [o programu gledališča]. — v: Turneja Bratina — Bukšekova 1923, str. 1—2. **868**
- [**Borko Božidar**] B. B.: Beseda o veseligradi. — v: Turneja Bratina — Bukšekova 1923, str. 7—8. **869**
- [**Gorinšek Danilo**] D. G. (Zyr Xapula): Ob začetku gledališke sezone. — Zrnje 1928, str. 7—8, 15—16. **870**
Saljivo kramljanje o gledališču po zagrebškem Jutarnjem listu.
- [**Tairov Aleksandr Jakovlevič**]: Dva izreka režiserja Tajrova. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 5, str. 4. **871**

b) Razna gledališča in igralci

Nučič Hinko: † Ignacij Borštnik. — Gledališki list [Maribor] 1919, str. 5. 872

Ivanović-Mecger Antun: Jubilej hrvatske opere. [50-letnica opere v Zagrebu.] — Zrnje 1920/21, str. 5—7. 873

[Rehar Radivoj] R.: Verovšku in Borštniku v spomin. — Zrnje 1920/21, str. 44—45. 874

Za narodno gledališče v državni upravi. [Spomenica ljubljanskih kulturnih delavcev proti poskusu, da bi gledališče v Ljubljani prešlo v privatno upravo.] — Zrnje 1920/21, str. 168. 875

Anton Verovšek. [Slika s poudarkom o njem.] — Zrnje 1920/21, str. 203. 876

Repertoar »Narodnega kazališta« u Osijeku [ob priliki sokolskega zleta 23. do 29. VI. 1921]. — Zrnje 1920/21, str. 224. 877

Škerl Silvester: Nekaj misli o repertoarju [v slovenskih gledališčih]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 39—41. 878

Splitsko in sarajevsko gledališče [v sezoni 1921—22]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 41—42. 879

Repertoar jugoslovanskih gledališč v mesecu novembru in decembru 1921 1921 [Ljubljana, Zagreb, Beograd, Split, Novi Sad, Sarajevo]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 45—47. 880

Repertoar jugoslovanskih gledališč [Skopje, Osijek]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 72. 881

Melihar Stane: Hudožestveniki in kubiistična umetnost. [Ob gostovanju v Berlinu.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 93—97. 882

80

4. Jezikoslovje

[Strmšek Pavel] Polenčan: Naš jezik in njegova narečja. [Južni slovanski jeziki.] — Zrnje 1920/21, str. 11—12. 883

[Strmšek Pavel] P.: Nekoliko o nordijskih jezikih. — Zrnje 1920/21, str. 118—119. 884

82

5. Književnost

82:01

a) Knjižna naznanila

Gledališka knjižnica. [Ljubljansko gledališče izdaja zbirko prevodov svetovne dramske literature.] — Zrnje 1920/21, str. 120. 885

Navinšek Emil: Lepa maska. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 42. 886

Robida A[dolf]: Slovenska stenografična čitanka. — Zrnje 1920/21, str. 207. 887

Shakespeare William: Sen kresne noči. — Zrnje 1920/21, str. 195. 888

Skrbinšek Milan: Diletantski oder. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 42. 889

Talija. Almanah za god. 1902. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 85. 890

82:398

b) Ljudska književnost — folklor

Smrt majke Jugovića. /K slavnostni predstavi Smrti majke Jugovića./ [V srbsčini.] — Zrnje 1920/21, str. 19. 891

Kosovka djevojka. [V srbsčini.] — Zrnje 1920/21, str. 20—21. 892

Žalostna pjesanca plemenite Hasanaginice. [V srbohrvaščini.] — Zrnje 1920/21, str. 129—130. 893

Kletev. /Srbska narodna./ [V slovenskem prevodu.] — Zrnje 1920/21, str. 153. 894

Asan-Aginica. (Nar. srbska. — [Prevedel] Fr. Cegnar.) — Mariborski gledališki list 1922/23, št. 30, str. 4—6. 895

[Kovačič Maks] M. Kovačič: Deseti brat. Zrnje 1920/21, str. 212—213. 896

82-1/-9

c) Leposlovje

82-1

1. Poezija

[Baukart Jan] J. B.: Žerjavi. — Zrnje 1920/21, str. 33. 897

[Baukart Jan] J. B.: Šetnja. — Zrnje 1920/21, str. 33. 898

Baukart Jan: Sotor sanj. — Zrnje 1920/21, str. 49. 899

Baukart Jan: S ceste. /Iz cikla »Oziri v svet«./ — Zrnje 1920/21, str. 97. 900

Baukart Jan: V mraku. /Iz cikla »Pravljica o ljubezni«./ — Zrnje 1920/21, str. 113. 901

Baukart Jan: Intermezzo. /Iz cikla »Pravljica o ljubezni«./ — Zrnje 1920/21, str. 113. 902

Baukart Jan: Nočna slika. /Iz cikla »Oziri v svet«./ — Zrnje 1920/21, str. 121. 903

- Baukart Jan:** Elegija. — Zrnje 1928, str. 9. 904
- Baukart Jan:** Jesenske niti. — Zrnje 1928, str. 17. 905
- [Benkovič Alojzij]** Al. B.: Koprnenje. — Zrnje 1920/21, str. 145. 906
- Borko Božidar:** Revolucijonarci. — Zrnje 1920/21, str. 217. 907
- [Glazer Janko]** Kovačev: Iz dnevnika. — Zrnje 1920/21, str. 1. 908
- [Glazer]** Janko Glaser: Pred kipom nadvojvode Ivana. V mariborskem parku spomladi 1919. — Zrnje 1920/21, str. 10. 909
- [Glazer]** Janko Glaser: Literarna gazetica. — Zrnje 1920/21, str. 10. 910
- [Glazer Janko]** Dementij: Resignacija. — Zrnje 1920/21, str. 25. 911
- [Glazer Janko]** Dementij: Večer pred 1. nov. — Zrnje 1920/21, str. 25. 912
- [Glazer Janko]** Dementij: Rendez-vous. — Zrnje 1920/21, str. 57. 913
- [Glazer]** Janko Glaser: Sinčku. — Zrnje 1920/21, str. 65. 914
- [Glazer Janko]** Dementij: V bolečini. — Zrnje 1920/21, str. 81. 915
- [Glazer Janko]** Dementij: Ti. — Zrnje 1920/21, str. 89. 916
- [Glazer]** Janko Glaser: Primera. — Zrnje 1920/21, str. 137. 917
- [Glazer Janko]** Dizma: Iz »Literarne postale«. Potrata. /»Zvončkovemu poetu«./ — Zrnje 1928, str. 10. 918
- [Glazer Janko]** Dizma: Iz »Literarne postale«. Verzifikator. — Zrnje 1928, str. 10. 919
- [Glazer]** Janko Glaser: V spominsko knjigo. I.—II. — Zrnje 1928, str. 17. 920
- [Glazer Janko]** Dizma: Iz »Literarne postale«. Revija. — Zrnje 1928, str. 24. 921
- [Glazer Janko]** Dizma: Iz »Literarne postale«. Uganka. — Zrnje 1928, str. 24. 922
- Gorinšek Danilo:** Bolest. — Zrnje 1928, str. 1. 923
- Gorinšek Danilo:** Večerni gost. — Zrnje 1928, str. 7. 924
- Gorinšek Danilo:** V album. — Zrnje 1928, str. 7. 925
- Gorinšek Danilo:** Pesem. — Zrnje 1928, str. 9. 926
- Gorinšek Danilo:** Romanje. — Zrnje 1928, str. 18. 927
- Marčinko Dragotin:** Sonet /1913/. — Zrnje 1920/21, str. 105. 928
- Marčinko Dragotin:** Pred alejo /1913/. — Zrnje 1920/21, str. 106. 929
- Marčinko Dragotin:** Dekle poje /1913/. — Zrnje 1920/21, str. 106. 930
- Marčinko Dragotin:** V trenutku obupa /1913/. — Zrnje 1920/21, str. 106. 931
- [Petöfi Sándor]** Petöfy Al. — [prevedel] Al[o]jzij B[enkovič]: Koncem septembra. /Szeptember végén./ — Zrnje 1920/21, str. 161. 932
- Puncer Srečko:** Snežinka. — Zrnje 1920/21, str. 73. 933
- Puncer Srečko:** Od juga. — Zrnje 1920/21, str. 74. 934
- [Ravljen Davorin]** TRn.: Jesenska jutra. I.—II. — Zrnje 1920/21, str. 9. 935
- Rehar Radivoj:** Ob večeru. — Zrnje 1920/21, str. 41. 936
- Rehar Radivoj:** Zgodba. — Zrnje 1920/21, str. 41. 937
- Rehar Radivoj:** V potu obraza. — Zrnje 1920/21, str. 89. 938
- Rehar Radivoj:** Na povratku. — Zrnje 1920/21, str. 137. 939
- Roš [Fran]** Franjo: Žena. — Zrnje 1920/21, str. 17. 940
- Roš [Fran]** Franjo: Srečku Puncerju. /Padel 29. IV. 1919 na Koroškem./ — Zrnje 1920/21, str. 74. 941
- Roš [Fran]** Franjo: V molku. — Zrnje 1920/21, str. 81. 942
- Roš Fran:** Podoknica. — Zrnje 1928, str. 1. 943
- Roš Fran:** Povratek. — Zrnje 1928, str. 9. 944
- Roš Fran:** Sebi. — Zrnje 1928, str. 17. 945
- Šnuderl Makso:** Pesmi jutranje. I.—IV. — Zrnje 1920/21, str. 122. 946
- Štine Slavo:** Spomin. — Zrnje 1928, str. 24. 947
- Wilde [Oscar]:** Sphinx. /Angleški zložil Oskar Wilde, preložil Al[o]jzij Benkovič./ [Z uvodnim pojasnilom.] — Zrnje 1920/21, str. 169—170, 177—178, 185 do 186, 193—194, 201—202, 209—210. 948
- Župančič Oton:** Imeli smo ljudi... [2. kitica iz pesmi Manon Josipa Murna-Aleksandrova kot moto v Cankarjevo številko revije — z naslovom:] Manom Ivana Cankarja. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 49. 949

2. Dramatika

Cankar Iv[an]: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. [Ponatis odlomka:] Osebe in obrazi. — Zrnje 1920/21, str. 46 do 47. 950

Wilde Oscar: Iz komedij Oscarja Wildeja. [Dva odlomka iz komedij »Idealni soprog« in »Pahljača Lady Windermere«.] — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 18, str. 4. 951

3. Proza

Averčenko Arkadij [Timofeevič]: Kaj se vsakemu lahko prigodi. Ruski spisal Arkadij Averčenko; preložil Al[ožij] B[enkovič]. — Zrnje 1920/21, str. 157 do 159. 952

Averčenko A[rkadij Timofeevič]: Potres. /Ruski spisal A. Averčenko; preložil Al[ožij] B. [Benkovič]. — Zrnje 1920/21, str. 162—164. 953

d) Književna zgodovina

1. Splošni prikazi

[Strmšek Pavel] Polenčan: Razdobja jugoslovenske književnosti. — Zrnje 1920/21, str. 21—22. 954

[Strmšek Pavel] Polenčan: Predreformacijska doba naše [jugoslovanske] književnosti. — Zrnje 1920/21, str. 34—35. 955

2. Prikazi književnikov

BOCCACCIO GIOVANNI

Ivanović-Mecger Antun: Giovanni Boccaccio. — Zrnje 1920/21, str. 204—205. 956

CANKAR IVAN

Skrbinšek Milan: Cankar na slovenskih odrih [v Ljubljani, Trstu, Celju, Mariboru in Ptuj]. — Zrnje 1920/21, str. 3—4. 957

[Glazer] Janko Glaser: Ivan Cankar: Lepa Vida. — Zrnje 1920/21, str. 220—222. 958

Cerkvenik Angelo: Ljubezen — sovraštvo [osnovna miselna motiva v delih I. Cankarja]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 50—52. 959

Favai Ivan: Nekaj misli o Cankarju. [O Cankarjevem življenjskem nazoru.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 57—59. 960

Jarc Miran: Nekaj njegovega. [Cankarjevo poslanstvo.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 59—61. 961

Kovič [Jože] Joško: Njegovo romanje. [Cankar — romar hrepenenja.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 61—63. 962

Škerl Silvester: Umetnikova trilogija. [Podoba I. Cankarja v trilogiji A. Kraigherja.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 64—66. 963

Cankarjeve proslave [po Sloveniji ob 3. obletnici smrti]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 68. 964

Širok Karel: Ob 3. obletnici smrti Ivana Cankarja. [Predavanje na Cankarjevem slavlju v Škednju dne 17. XII. 1921.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 82—84. 965

GLAZER JANKO

Kovačič M[aks]: J. Glaser: Pohorske poti. [Ocena.] — Zrnje 1920/21, str. 71. 966

GOVEKAR FRAN

Fran Govekar. [Ob 50-letnici.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 42. 967

JIRÁSEK ALOIS

Lah Ivan: Alojs Jirásek kot dramatik. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 8—10. 968

MARČINKO DRAGOTIN

[Glazer] Janko Glaser: Dragotin Marčinko. [Padel 2. XI. 1914.] — Zrnje 1920/21, str. 107. 969

NUŠIČ BRANISLAV

Odlomek iz kulturnega testamenta (5. XII. 1937). [V srbščini.] — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 3, str. 4. 970

Boglič [Ante R.] A. K.: Anekdota. [Izjava B. Nušiča, ki jo je A. R. Boglič zapisal februarja 1938 v »Naši stvarnosti«.] — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 3, str. 4. 971

PUNCER SREČKO

[Roš Fran] R.: O † Srečku Puncerju. [Padel 29. IV. 1919.] — Zrnje 1920/21, str. 74. 972

SHAW GEORGE BERNARD

Anekdote o Shawu. — Gledališki list [Maribor] 1938/39, št. 5, str. 3—4. **973**

STRINDBERG AUGUST

[Skrbinšek Milan] M. S.: Strindberg. Izvleček iz C. D. Marcusove »Strindbergove dramatičke«. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 13—18. **974**

TAGORE RABINDRANATH

Škerl Silvester: Rabindranath Tagore. — Drama [Maribor], 1921/22, str. 89—91. **975**

TOLSTOJ LEV NIKOLAEVIČ

Ivanović-Mecger Antun: Lav Nikolajević Tolstoj. /Do početka literarnog djelovanja./ — Zrnje 1920/21, str. 150—152. **976**

Ivanović-Mecger Antun: Lav Nikolajević Tolstoj. /Život i rad u vremenu pjesničkog djelovanja./ — Zrnje 1920/21, str. 166—167, 173—174. **977**

Ivanović-Mecger Antun: Lav Nikolajević Tolstoj kao filozof. — Zrnje 1920/21, str. 198—199. **978**

ZAPOLSKA GABRIELA

Gabryela Zapolska [umrla]. — Drama [Maribor] 1921/22, str. 68. **979**

ŽUPANČIČ OTON

Slovenski Shakespeare. [O Župančičevih prevodih: Sen kresne noći, Mackbeth in Beneški trgovec.] — Drama [Maribor] 1921/22, str. 20. **980**

82.09

e) Književna kritika

Engel E[duard]: O kritiki. /Po E. Engel-u./ — Zrnje 1920/21, str. 134—135. **981**

Borko Božidar: Neodposlano pismo. [O nalogah literature.] — Zrnje 1920/21, str. 219—220. **982**

KAZALA

I. Avtorsko kazalo

- ak gl. Delak Ferdo
 Al. B. gl. Benkovič Alojzij
 Albreht Fran 394
 Averčenko Arkadij Timofeevič 952, 953
- B. gl. Borko Božidar
 B. gl. Podkrajšek Božo
 B. B. gl. Borko Božidar
 B. K. gl. Kreft Bratko
 B. R. gl. Rudolf Branko
 Br. R. gl. Rudolf Branko
 B. S. 19
 Bajuk Božidar 823, 825, 827
 Baš Franjo 65, 99, 434,
 Baukart Jan 897—905
 Beauplan Robert 588
 Benkovič Alojzij 906
 Beran Emerik 780
 Berger Alfred 853
 Bogdanović Milan V. 667
 Boglić Ante R. 971
 Borko Božidar 254, 255, 330, 562—564, 571,
 592, 613—615, 624, 625, 629, 631, 640,
 645, 670, 677, 679, 680, 682, 868, 869,
 907, 982
 Božo gl. Podkrajšek Božo
 Bratina Valo 623, 864
 Bravničar Matija 801
 Brenčič Radovan 295, 332, 824
- Cankar Ivan 950
 Cerar Anton-Danilo 448
 Cerkvėnik Angelo 959
 Chip-Chip 328
 Cotič Viktor 830
- č gl. Družovič Hinko
- D. G. gl. Gorinšek Danilo
 D-k gl. Delak Ferdo
 Dr. F. S. gl. Sušnik Franc
 Dr. M. St. gl. Marin Stanko
 Dr. O. 297
 Dr. P. S. gl. Strmšek Pavel
 Debevec Pavel 284, 296, 312
 Delak Ferdo 45, 408, 663
 Dementij gl. Glazer Janko
 Dev Oskar 834
 Dizma gl. Glazer Janko
 Dolar Anton 589, 622
 Dolar Jaro 723
 Družovič Hinko 293, 294, 762, 764, 771,
 776, 777, 782, 783, 796, 797, 802, 808, 811,
 812, 815—819, 821, 835—845
 Družovič Hinko gl. Družovič Hinko
- Engel Eduard 981
 Erjavec Fran publ. 38, 57
- Fr. L. gl. Lipah Franc
 Favai Ivan 960
- γ 329
 G. gl. Gorinšek Danilo
 Glazer Janko gl. Glazer Janko
 Glazer Janko 3, 18, 406, 574—576, 610,
 908—922, 958, 969
 Goethe Johann Wolfgang 832
 Gorinšek Danilo 46, 407, 409, 455, 766, 768,
 770, 788, 870, 923—927
 Govekar Fran 800
 Govekar Minka 274, 277
 Grahor Ivo 315
- H. D. gl. Družovič Hinko
 Hladký J. 833
- i. r. 319
 Ignotus gl. Borko Božidar
 Ivanović-Mecger Antun 24, 583, 602, 608,
 646, 647, 664—666, 675, 676, 793, 807, 873,
 956, 976—978
- J. B. gl. Baukart Jan
 J. K. gl. Kovič Jože
 J. K. gl. Kranjc Jože
 J. P. gl. Potokar Jože
 J. S. 831
 Jarc Miran 961
 Jiranek Josip 767
 Jo-kič gl. Kovič Jože
- k 48
 K. B. gl. Kreft Bratko
 K. Š. gl. Širok Karel
 Kalan Filip gl. Kumbatovič Filip
 Koblar France 40, 54, 600
 Kocjančič Karlo 681
 Kocjančič Karlo gl. Kocjančič Karlo
 Kostanjevec Josip 23
 Kosič Milan gl. Košič Milan
 Košič Milan 618
 Košuta Just 58
 Kovačev gl. Glazer Janko
 Kovačič Maks 651, 896, 966
 Kovačič Maks gl. Kovačič Maks
 Kovič Jože 565, 587, 590, 596, 601, 630, 632,
 659, 669, 866, 962
 Kovič Pavel 97
 Kralj Vladimir 49, 627, 713, 717—719, 722,
 724

- Kranjc Jože 433
 Kraševac Ciril 763, 775
 Kreft Bratko 323, 450
 Kumbatovič Filip 451
- lj gl. Švagelj Ljudevit
 Lj. -lj. gl. Švagelj Ljudevit
 Lj. Š. gl. Švagelj Ljudevit
 L. M. gl. Mrzel Ludvik
 Lah Ivan 396, 597, 642, 863, 968
 Lenard Leopold 585
 Levstik Vladimir 569
 Lipah Franc 258, 260, 271, 275, 278, 285,
 301, 305, 307, 326
- M. 413
 M. B. gl. Bravničar Matija
 M. Ck. 792
 M. G. gl. Govekar Minka
 M. S. gl. Skrbinšek Milan
 M. St. gl. Strmšek Milica
 M. Š. gl. Šnuderl Makso
 Marčinko Dragotin 928—931
 Marin Stanko 854
 Melihar Stane 882
 Miloš V. gl. Vauhnik Miloš
 Mitrovič Andro 798
 Mrzel Ludvik 829
 Mušič Marjan 10
- N. -Š. 400
 Nučić Hinko 1, 2, 266, 443, 444, 616, 644,
 648, 671, 872
- O. D. gl. Dev Oskar
 Ocvirk Anton 699
 Ostrovška Milica 55
- P. 265
 P. gl. Praznik Tine
 P. gl. Strmšek Pavel
 Parma Bruno 799
 Peruzzi Ivo 273, 309, 314
 Peterlin Jože 436
 Petőfi Sándor 932
 Pivko Ljudevit 846, 855—861
 Podgorjan Fran 5
 Podkrajšek Božo 280, 286, 318, 720, 826,
 828
 Polenčan gl. Strmšek Pavel
 Potokar Jože 707—709, 711
 Praznik Tine 652, 653
 Puncer Srečko 933, 934
- r. gl. Rehar Radivoj
 -r- gl. Rehar Radivoj
 R. gl. Rehar Radivoj
 R. gl. Roš Fran
 rk. gl. Borko Božidar
- Rasberger Pavel 98, 256, 272, 276, 282, 283
 do 290, 299, 304, 308, 320, 322
 Ravljen Davorin 935
 Rehar Radivoj 37, 52, 567, 586, 604, 628,
 639, 643, 649, 714—716, 773, 774, 794,
 862, 874, 936—939
 Ribarič Josip 598
 Roš Fran 940—945, 972
 Rudolf Branko 458, 721, 725
- St. gl. Strmšek Pavel
 Skok Franc 660
 Skrbinšek Milan 398, 401, 403, 572, 573,
 579, 584, 595, 620, 668, 865, 867, 957,
 974
 Slanovec Lojze 300
 Slavčeva Maša 291
 Spectator 391, 809
 Stabej Jože 594, 609, 674
 Strmšek Milica 769, 772, 779, 790
 Strmšek Pavel 22, 39, 39a, 41, 43, 44, 62,
 593, 694, 883, 884, 954, 955
 Strniša Gustav 395
 Sušnik Franc 684, 685
- Š. -R. gl. Škerl Silvester
 Šilih Gustav 658
 Širok Karel 96, 965
 Škapin Karl 570, 599, 611, 612, 672
 Škerl Silvester 313, 606, 621, 641, 650, 683,
 791, 878, 963, 975
 Šnuderl Makso 53, 257, 261, 449, 603, 626,
 655, 686—691, 693, 695, 946
 Štine Slavo 947
 Švagelj Ljudevit 591, 662, 804, 805
- TRn gl. Ravljen Davorin
 Tairov Aleksandr Jakovlevič 871
 Talpa gl. Teplý Bogo
 Teplý Bogo 692, 701
 Topič Franc 789
 Trdina Silva 435, 696—698, 700, 702—706,
 710
- V. K. gl. Kralj Vladimir
 Vl. K. gl. Kralj Vladimir
 V. M. gl. Vauhnik Miloš
 Vauhnik Miloš 607, 822
 Vidmar Josip 302
 Vodušek Božo 577
 Vurnik Stanko 810
- Wider Boris 325
 Wilde Oscar 948, 951
 X. gl. Škapin Karl
 -X. gl. Škapin Karl
- Zyr Xapula gl. Gorinšek Danilo
 Župančič Oton 949

II. Predmetno imensko kazalo

- Achard Marcel 68, 696
 Albini Srečko 745, 762
 Andreev Leonid Nikolaevič 310, 494, 530, 562, 639, 696
 Antoine André Paul 688
 Anzengruber Ludwig 700
 Anžlovar Ivo 825, 827
 Arcybašev Mihail Petrovič 535, 563
 Arhipov Boris 809
 Arnold Franz 463, 473, 697
 Arx Caesar 713
 Averkhenko Arkadij Timofeevič 686

 Babič Jože 724
 Bach Ernst 463, 473, 697
 Bachmann Kurt 706
 Beackers Heinrich, Bolten- gl. Bolten-
 Baeckers Heinrich
 Bajuk Božidar 824
 Baloković Zlatko 13
 Bałucki Michał 538, 564
 Balzac Honoré 552, 640
 Bambič Milko 235, 250
 Barbičeva Elza 110, 111, 111a, 709, 711, 714—716
 Baš Franjo 422, 428
 Bataille Henry 499
 Becque Henri 519, 641
 Begović Milan 451, 715
 Békeffy Sándor 722
 Benatzky Ralph 788
 Benković Alojzij 932, 948, 952, 953
 Beograd (gledališče) 61, 880
 Bergantova Berta gl. Bukšekova Berta
 Berlin (gledališče) 882
 Bernauer Rudolf 280, 722
 Bernstein Henry 691
 Berr Georges 719
 Berstl Julius 69, 565, 689
 Berté Heinrich 750, 779
 Betetto Julij 234, 328
 Bevk France 560, 566, 719
 Birinskij Lev G. 421
 Blaž Franjo 112, 112a, 697, 698, 714—716, 718, 719, 724
 Blodek Vilém 731, 732, 789
 Blumenthal Oskar 491, 492
 Boc-Savin Josip gl. Savin Josip
 Boccaccio Giovanni 956
 Bolten-Baeckers Heinrich 682
 Borko Božidar 788
 Borko Jože 714
 Borštnik Ignacij 872, 874
 Bracco Boberto 543, 567, 568, 679
 Bratina Valo 96, 113—117, 235—237, 254 do 260, 331, 677, 680, 682, 683, 719
 Brenčič Radovan 64, 118—129, 238—240, 261—264, 331
 Brod Max 71, 687
 Brumnova Marica gl. Lubejeva Marica
 Bučar Danilo 709
 Bukšekova Berta 130—132, 225, 226, 265 do 274, 682—684
 Burja Peter 809
 Busch Wilhelm 705
 Busnach William Bertrand 541, 631

 Caillavet Gaston Armand 688
 Cajnkar Stanko 719
 Cankar Ivan 55, 70, 232, 417, 418, 430, 431, 435—438, 456, 478, 479, 517, 518, 526, 546, 559, 569—578, 633—635, 680, 682, 689, 692, 693, 702, 714, 719, 722, 724, 949, 957—965
 Celje (gledališče) 259, 678, 957
 Cerar Anton - Danilo 258
 Cerkvenik Angelo 681, 683, 712
 Chaine Pierre 695
 Connors Barry 707
 Cormon Eugène 691
 Costa Karl 466
 Crnobori Ljudevit 133, 714—716, 719, 722, 724

 Čapek Karel 709
 Čehov Anton Pavlovič 419, 446, 511, 579, 580
 Čepičeva Ljuba 714
 Černič Mirko 678
 Daneš Josip 134—138, 241, 275, 686, 687, 695, 705—707, 709, 711
 Danilo gl. Cerar Anton - Danilo
 Danilova Avgusta 444
 De Benedetti Aldo 718, 722
 Debevec Ciril 452, 713
 Delak Ferdo 242, 710
 Detela Fran 420
 Dev Oskar 18
 Dickens Charles 447, 581, 718
 Dobovišek Rudolf 693
 Dolinar Jakob gl. Milčinski Fran
 Dostoevskij Fedor Mihajlovič 230, 421, 445, 452, 582, 688, 713
 Dragutinovičeva Štefa 139, 139a, 140, 276, 277, 696—698, 706, 709, 713

 Echegaray y Eizaguirre José 506, 583
 Ernst Otto 514, 584
 Eysler Edmund 756, 790

 Fall Otto 711
 Fekete László 713
 Finžgar Franc Saleški 448, 459, 500, 510, 585, 586, 636, 642—644, 697, 718, 722

- Flers Robert 688
 Fodor László 691, 692, 719
 Foerster Anton 810, 834
 Francmesnil Lodovic 718
 Frank Bruno 713
 Frank Leonhard 697, 699
 Fulda Ludwig 587, 689
 Furijan Maks 141, 141a, 696—698, 700, 706
   do 709, 711, 713

 Gabrijelčičeva Nada 243, 278
 Gajeva Ksavera 809
 Gastineau Octave 541, 631
 Gavella Branko 707
 Géraldy Paul 588, 689
 Glazer Janko 966
 Gogol' Nikolaj Vasil'evič 524, 549, 589, 645,
   686, 718
 Golar Cvetko 703, 722
 Goldoni Carlo 682, 702
 Golia Pavel 422
 Golouh Rudolf 701, 723
 Gorinšek Danilo 142—146, 244, 245, 279
   do 281, 709, 713—716, 718—720, 722, 724,
   825
 Gorinškova Slava 709, 714—716, 719, 722
 Gor'kij Maksim 724
 Gounod Charles 748, 763
 Govekar Fran 507, 646, 686, 967
 Grangé Eugène 691
 Granichstaedten Bruno 711, 829
 Grillparzer Franz 682
 Grom Edo 147, 282, 683, 684, 693, 697, 706
   do 709, 713—716, 718, 719, 827
 Grum Slavko 698
 Grus-Katkić Herman 14
 Guitry Sacha 590, 689
 Günther Leopold 705

 Halbe Max 493, 591, 647
 Harastović Antun 148, 677, 700, 705, 708,
   709, 711, 714, 715, 724, 829
 Hasenclever Walter 423, 551, 592
 Hašek Jaroslav 71, 687
 Habbel Friedrich 648
 Heijermans Herman 424
 Hemar Marian 718
 Hervé Florimond Ronger 443, 727, 742
 Herzog Ferdo 283
 Herzog Lojze 149, 150, 246, 283, 809, 825,
   827
 Herzogova Elfrida 825, 827
 Heuberger Richard 728, 729, 791
 Hofmannsthal Hugo 718
 Hribar Ivan 657
 Humperdinck Engelbert 758, 764

 Ibsen Henrik 482, 483, 523, 649, 650, 690
 Igličeva Jelka 151—153, 825, 827, 829
 Ivanović-Mecger Antun 24

 Janko Vekoslav 154, 155, 284, 677
 Janković Velmar 718
 Jascha Oscar 709
 Jerma Janez 156, 247, 285, 677
 Jiranek Josip 761, 765—767, 784
 Jirásek Alois 968
 Jones Sidney 768
 Jonson Ben 700
 Jurčič Josip 425, 507, 593, 646, 651, 686,
   710
 Jurić Marija - Zagorka 531, 594

 Kadelburg Gustav 491, 492
 Kálmán Imre 72, 699, 711, 735, 753, 769,
   770
 Kamušič Karlo 829
 Karađorđević Aleksandar 17
 Katkić Herman, Grus- gl. Grus-Katkić
   Herman
 Klabund 693
 Knittel John 722, 726
 Knoblauch Edward 515, 595
 Kocian Jaroslav 16
 Kocuvanova Franja 809
 Kosar Božidar 709
 Kostanjevec Josip 23
 Kostov Stefan Lazarov 713
 Košič Milan 157, 158, 227, 248, 286, 713
   do 716, 718, 719, 722, 724,
 Košuta Just 713—716, 724
 Kovačičeva Anta 159, 160, 228, 228, 287,
   687
 Kovič Jože 161—165, 288, 680, 682, 684,
   687—693, 695—700, 702—707, 709, 711,
   713—719, 722—724, 726, 825
 Kovič Pavel 166, 166a, 687, 696, 697, 703,
   706—710, 713—716, 718, 719, 722, 724,
   825, 827—829
 Kovičeva Vida 711, 722, 827—829
 Kozina Marijan 73, 167, 822
 Kraigher Alojz 19, 963
 Kralj Emil 452
 Kraljeva Elvira 168, 168a, 229, 289, 677,
   686, 688—690, 696—700, 705—710, 713
   do 716, 718, 719, 724
 Kranjc Jože 713
 Krasnopol'skaja E. F. 447
 Kreft Bratko 74, 75, 700, 704, 713, 722
 Križajeva Marica 715
 Krleža Miroslav 433, 690, 707, 718
 Kvapil Jaroslav 596, 689

 Lah Ivan 480, 481, 486, 487, 597, 637, 652
 Langer František 719
 Lavery Emmet 714
 Lehár Franz 752, 792, 810
 Leskovec Anton 76, 228, 687
 Lichtenberg Wilhelm 713
 Linhart Anton Tomaž 458, 488, 489, 653

- Ljubljana (gledališče) 61, 67, 259, 298, 431
do 438, 448—450, 452—458, 510, 721, 726,
802, 822, 875, 880, 885, 957
- Lopez S. 641
- Lorde André 695
- Lortzing Gustav Albert 77
- Lovšetova Pavla 809
- Löwe K. 709
- Lubejva Marica 169, 290, 291, 809, 829
- Lunaček Vladimir 529, 598
- Maeterlinck Maurice 496, 599, 654, 692, 693
- Majcen Stanko 426, 520, 600, 601
- Malec Peter 713—716, 718, 719, 722, 726
- Manoševski Anatol 827—829
- Marcus Carl David 974
- Marčinko Dragotin 969
- Mascagni Pietro 754, 771
- Maugham William Somerset 696
- Mayo Margaret 704
- Mecger Antun, Ivanović- gl. Ivanović-
Mecger Antun
- Medven Bojan 170, 711
- Mell Max 682
- Meško Franc Ksaver 427
- Mezgečeva Slava 96, 809
- Michaëlis Sophus 505, 602
- Mikolič Franc 96
- Milčinski Fran 521, 522, 553, 603, 682
- Minařik Oto 714
- Mitrović Andro 93, 101, 171—176, 249, 292
do 295, 809, 812
- Mitrovićeva Ankica 177—179, 296, 809
- Mlekuševa Marjela 706
- Modic Miroslav 244
- Molière 25, 452, 528, 544, 545, 655—660,
682, 713
- Molnár Ferenc 484, 485
- Morré Karl 461
- Moser Gustav 497
- Mrak Ivan 457
- Murn Josip - Aleksandrov 949
- Musorgskij Modest Petrovič 820
- Mušič Zoran 242
- Nakrst Rado 180, 181, 696, 707, 709, 713
do 716, 718, 719, 722—724
- Navinšek Emil 886
- Nedbal Oskar 741
- Neralić Franjo 809, 820
- Nestroy Johann Nepomuk 561, 661, 719
- Niccodemi Dario 690
- Niewiarowicz Roman 719
- Nizière F. 688
- Novačan Anton 504, 662
- Novi Sad (gledališče) 880
- Nučič Hinko 182—187, 297—302, 331
- Nušić Branislav 281, 512, 525, 557, 604,
605, 663, 682, 688, 696, 704, 716, 719, 970,
971
- Oesterreicher Rudolf 722
- Offenbach Jacques 740, 746, 772, 793
- Ogrizović Milan 226, 317, 432, 462, 542,
664, 665
- O'Neill Eugene Gladstone 722, 726
- Ortner Hermann Heinz 716
- Osijek (gledališče) 61, 877, 881
- Ostrovskij Aleksandr Nikolaevič 705
- Parma Viktor 78, 428, 730, 730a, 736, 737,
747, 751, 755, 773—776, 785, 786, 794
do 802, 826
- Petrović Petar Pecija 490, 513, 534, 606,
607, 666
- Pirnat Niko 236, 237, 241, 243, 247, 249,
251, 253
- Piskoř Karel 719
- Plecitý Jarko 809
- Podgorska Vika 188, 303—305, 691
- Polakova Irma 443
- Polivka Vladimir 16
- Popović Jovan Sterija 547, 667
- Povhe Josip 189
- Predić Milivoj 231, 687
- Pregarc Rade 190—192, 230, 306, 307, 686
do 688, 690, 691
- Preradović Petar 718
- Przybyszewski Stanisław 229, 695
- Ptuj (gledališče) 259, 327, 430, 431, 473,
957
- Puccini Giacomo 79, 80, 454, 757, 777, 778
- Puncer Srečko 941, 972
- Putjata Boris 230, 688
- Raeder Gustav 696
- Rajnerjeva N. 713
- Rakuša Janko 689, 690
- Rasberger Pavel 193—197, 684, 697, 705,
710, 711, 714, 722, 724, 823
- Rasbergerjeva Branka 198, 713—716, 718,
719, 722, 724
- Raynal Paul 450
- Rehar Radivoj 697, 699
- Reimann Hans 71, 687
- Remec Alojzij 81, 432, 508, 509, 533, 608,
609, 682
- Rey Etienne 688
- Rijavec Josip 14
- Robida Adolf 887
- Rogoz Zvonimir 684
- Romanowski Stefan 849
- Rossini Gioacchino 453, 822
- Rostand Edmond 724, 725
- Rostand Maurice 713
- Rötscher H. Th. 867
- Rumpelj Emil 809
- Rusowsky 441
- Salten Zita 199
- Sancin Belizar 709, 711, 825

- Sancinova Lelja 722
 Sarajevo (gledališče) 61, 879, 880
 Sassmann Hans 718
 Savin Josip 37
 Savinova Danica 200, 201, 308, 692, 696
   do 698, 707, 714, 716
 Scheinpflugová Olga 711, 726
 Schiffermayer Any 202
 Schiller Friedrich 82, 225, 537, 610, 718,
   722
 Schönherr Karl 83, 467, 468, 495, 527, 536,
   611—615, 668—670, 678
 Schönthan Franz 460, 616
 Schönthan Paul 460, 616
 Schubert Franz 750, 779
 Schurek Paul 718
 Senečić Geno 724
 Sernečeva Vlasta 722
 Severjeva Sava 99, 433
 Shakespeare William 25, 84—88, 471, 472,
   555, 617, 618, 638, 671, 680, 682, 686, 688,
   690, 696, 715, 719, 722, 888, 980
 Shaw George Bernard 89, 90, 318, 432, 503,
   556, 619, 672, 686, 697, 719, 720—722,
   973
 Signorini Dante 687
 Simčičeva Vladoša 309, 715, 718, 719
 Skopje (gledališče) 881
 Skrbinšek Milan 94, 203, 204, 250, 251, 310
   do 316, 417, 418, 698, 722, 853, 889
 Skrbinšek Vladimir 99, 205—207, 231, 232,
   252, 317, 318, 686—690, 692, 693, 696
   do 700, 703, 706—711, 718—722, 724, 827
 Skrivanić Ivo 809
 Smetana Bedřich 744, 780, 787, 803, 825
 Split (gledališče) 879, 880
 Sremac Stevan 709
 Starčeva Ema 208, 208a, 684, 696, 698, 700,
   705—709, 713—716, 718, 719, 722, 724,
   829
 Stolz Robert 813
 Strauss Johann jun. 91, 443, 738, 804
 Strauss Oskar 805
 Strindberg August 474—477, 516, 539, 620
   do 622, 673, 974
 Strmšek Pavel 22, 62, 63
 Stupica Bojan 99, 451
 Sudermann Hermann 502, 623
 Suhovo-Kobylin Aleksandr Vasil'evič 540,
   624
 Suppé Franz 733, 734, 739, 806, 807, 827,
   828
 Surgučev Il'ja 548, 625

 Šamberk František Ferdinand 501
 Šest Osip 449, 686
 Šimenc Mario 96, 209, 210, 319, 320, 809
 Širola Stjepan 698
 Škapin Karl 678

 Škerl Silvester 96
 Škvarčin Vasilij Vasil'evič 713
 Šnuderl Makso 626, 717
 Šorli Ivo 19
 Štandeker Lojze 558, 627, 628, 714—716,
   719
 Štimac Anđelko 719
 Šturmovna Liopoldina 696

 Tagore Rabindranath 975
 Tavčar Ivan 429
 Thoma Ludwig 550, 629
 Thomas Brandon 469, 470
 Thomas Charles Louis Ambroise 760, 781
 Tijardović Ivo 711
 Tolstoj Lev Nikolaevič 499, 522, 688, 714,
   976—978
 Toman St. 678
 Tomašič Hinko 211, 211a, 696—699, 704,
   706, 709
 Tovornik Franjo 212, 212a, 321, 697
 Tovornikova Ana 714—716
 Tratnikova Štefka 213, 213a
 Trbuhović Đoka 214, 697, 711
 Trst (gledališče) 957, 965
 Tucić Srdan 532, 674
 Turk Danilo 714—716

 Udovičeva Pavla 215—218, 233, 700, 705,
   706, 709, 711
 Urvalek Rudolf 219

 Valentinov Simon 439
 Valento Nikolaj 440
 Veiller Bayard 691
 Veldinova Marija 827
 Velušček Ciril 96
 Venišnik Milan 724
 Verdi Giuseppe 264, 455, 749, 782, 814, 825,
   827
 Verdonik Edo 220, 713—716, 718, 719, 722,
   724, 827, 829
 Verdonikova Branka gl. Rasbergerjeva
   Branka
 Verneuil Louis 719
 Verovšek Anton 874, 876
 Vladimirovna Herma 221, 809
 Vlahović Mario 455
 Vojnović Ivo 327, 444, 464, 465, 498, 675,
   676
 Volarič Hrabroslav 848
 Vombergar Jože 92, 708

 Weber Carl Maria 759, 783
 Wedekind Frank 93, 687, 697
 Wenzel H. 718
 Wenzel J. 718
 Werner Vilém 713

Wied Gustav 554, 630
 Wildgans Anton 449
 Wüchner Oscar 286, 709

Zagorka gl. Jurić Marija
 Zagreb (gledališče) 873, 880
 Zakrajškova Mileva 222, 222a, 698, 706,
 708, 709, 711, 714—716, 718, 719, 722,
 724

Založnikova Vera 716
 Zamejičeva Vida gl. Kovičeva Vida
 Zapolska Gabriela 693, 979

Zeller Karl 743
 Zeverkež Nikolaj 442
 Zika Richard 16
 Zola Émile 541, 631, 632, 689
 Zweig Stefan 713

Železnik Rado 223, 224, 253, 322—326, 680,
 682—684, 686

Žigon Joka 716
 Živko Avgust 825
 Župančič Oton 18, 638, 718

III. Pregled bibliografskega popisa

DK-vrstilci	Poglavja	Št. popisa
792(497.12 Maribor)	I. GRADIVO O MARIBORSKEM GLEDALIŠČU	1—829
792:7	1. Splošno gradivo	1— 19
792:725.8	a) Gledališka zgradba	1— 5
792:725.8(084.1)	b) Slike gledališke zgradbe	6— 12
792:791	c) Razne prireditve v gledališču	13— 19
792(05)	2. Mariborski gledališki listi	20— 36
792(050)	a) O gledaliških listih	20— 27
792(050.4)	b) Uredniška obvestila	28— 36
792(09)	3. Zgodovina gledališča	37— 67
792(091)	a) Zgodovinski prikazi	37— 58
792(093)	b) Gledališka kronika	59— 67
792.021/.024(084.1)	4. Slike gledaliških scen	68— 93
792.071	5. Gledališčniki	94—326
792.071(04)	a) Splošno o gledališčnikih	94— 99
792.071(084.1)	b) Slike gledališčnikov	100—233
	1. Skupinske slike	100—109
	2. Slike posameznih gledališčnikov	110—224
	3. Slike igralcev v vlogah	225—233
792.071(084.1):741.5	c) Karikature gledališčnikov	234—253
792.071(092)	d) Prikazi gledališčnikov	254—326
792.073	6. Gledališka publika	327—329
792.075	7. Gledališka uprava	330—345
792.075(04)	a) O gledališki upravi	330—332
792.075(047)	b) Obvestila gledališke uprave	333—345
792.2/.5	8. Repertoar in gostovanja	346—458
792.2/.5(083.97)(04)	a) Repertoarni sezname	346—390
792.2/.5(083.97)(047)	b) Repertoarni načrti in pregledi	391—416
792.2/.5(083.97)(049)	c) Beleške o repertoarju	417—429
792.2/.5.091.8	d) Gostovanja	430—458

DK-vrstilci	Poglavja	Št. popisa
	1. Gostovanja mariborskega gledališča	430—438
	2. Gostovanja v Mariboru	439—458
792.2	9. Dramske predstave	459—726
792.2:041	a) Ponatisi letakov dramskih predstav	459—561
792.2:82(047)	b) Prikazi dramskih del	562—632
792.2:82(084.1)	c) Slike dramatikov	633—638
792.2:82(092)	d) Prikazi dramatikov	639—676
792.2.091(047)	e) Poročila o dramskih uprizoritvah	677—726
792.5	10. Operne in operetne predstave	727—829
792.5:041	a) Ponatisi letakov opernih in operetnih predstav	727—761
792.5:782(047)	b) Prikazi opernih in operetnih del	762—783
792.5:782(084.1)	c) Slike skladateljev	784—787
792.5:782(092)	d) Prikazi skladateljev	788—807
792.5.091(047)	e) Poročila o uprizoritvah oper in operet	808—829
7/8:792(05 GL Marib.)	II. SPLOŠNO GRADIVO V MARIBORSKIH GLEDALIŠKIH LISTIH	830—982
72/76	1. Likovna umetnost	830—832
78	2. Glasba	833—852
78:37	a) Glasbena vzgoja	833
78(091)	b) Glasbena zgodovina	834—845
78.08	c) Glasbene oblike	846
785.6	d) Koncerti	847—852
792	3. Gledališče	853—882
792.01	a) Dramatika in dramaturgija	853—871
792.2/.5	b) Razna gledališča in igralci	872—882
80	4. Jezikoslovje	883—884
82	5. Književnost	885—982
82:01	a) Knjižna naznanila	885—890
82 : 398	b) Ljudska književnost — folklor	891—896
82-1/-9	c) Leposlovje	897—953
82-1	1. Poezija	897—949
82-2	2. Dramatika	950—951
82-3	3. Proza	952—953
82(09)	d) Književna zgodovina	954—980
82(091)	1. Splošni prikazi	954—955
82.09	2. Prikazi književnikov	956—980
82(92)	e) Književna kritika	981—982

Le théâtre de Maribor entre 1919—1941

Il s'agit d'une liste bibliographique de programmes de théâtre et d'un aperçu bibliographique du matériel concernant le théâtre de Maribor publié dans les recueils et revues slovènes depuis la fondation du théâtre en 1919 jusqu'au début de la deuxième guerre mondiale en 1941.

Note accompagnant les illustrations.

Popravki

V.13. zvezku Dokumentov, str. 21, je na sliki Miloš Cvetić (in ne Stojković), na str. 59 pa je na sredi (neugotovljeni) igralec Tahija, medtem ko je Borštnik (Gubec) na desni.

V istem zvezku je treba pri pregledu Borštnikovih zagrebških vlog (str. 80 in nasl.) popraviti te enote:

- 23. Dragošić H. (ne I.)
- 184. Mors (ne Mars)
- 218. Stražnicki (ne Stržnicki)
- 227. Nowaczyński (ne Nowaczenski)
- 233. Zemski (ne Zimski)
- 237. Nithak (ne Nithah)
- 249. Rydel (ne Rysel)
- 257. Parcovi (ne Pacovi)

Vstaviti pa je treba (prej nerazrešena) imena v tehle enotah:

- 151. P. Gavault i G. Berr
- 170. Nina Vavra
- 174. Dumas sin
- 224. V. Riškov

